

AMSTERDAMSCH E

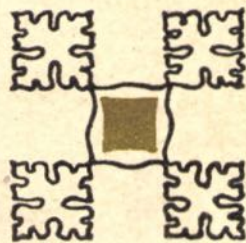

IJSCLUB

1864

1914

DE AMSTERDAMSCH E IJSCLUB

□ 1864-1914 □

GEDENKSCHRIFT

BIJ HET

50-JARIG BESTAAN

Aan
de Leden van de Amsterdamsche IJscclub.

Onze Vereeniging mag dit jaar terugzien op haar 50-jarig bestaan.

Een feit waard om te herdenken.

Wij hebben gemeend van deze gedenkwaardige gebeurtenis een blijvende herinnering te moeten geven, in een vorm die naar wij verwachten allen aangenaam zal zijn. Het is de geschiedenis van de Vereeniging gedurende de halve eeuw die achter ons ligt, van de oprichting in 1864 tot in dit jubeljaar.

Wij hebben den Heer J. F. L. DE BALBIAN VERSTER, journalist met historischen zin, bereid gevonden deze niet in allen deele gemakkelijke taak op zich te nemen. Zijn arbeid moge voor zich zelf spreken.

De Vereeniging heeft, bij vorst en bij dooi, vele wederwaardigheden beleefd, moeilijke tijden, maar ook tijden van hernieuwden bloei.

Het is zeker een voldoening te kunnen vaststellen, dat de Amsterdamsche IJscclub bij deze herdenking, die een mijlpaal is in haar bestaan, zich mag verheugen in grooten bloei, krachtiger dan ooit door een talrijk ledental en gereed om, ijs en weder dienende, het ijsvermaak en de ijssport op velerlei wijze te bevorderen.

Uitdrukking gevende aan die voldoening door het aanbieden van dit gedenkschrift, spreken wij van harte den wensch uit, dat de Club moge groeien en bloeien, als een zichtbaar teeken van de levenskracht en den stijgenden vooruitgang van onze Stad.

HET BESTUUR VAN 1914—1915:

C. J. K. VAN AALST, *Voorzitter.*

J. TER HAAR JR., *Vice-Voorzitter.*

G. W. A. VAN LAER JCz., *1e Secretaris.*

P. C. ANDRÉ DE LA PORTE JR., *2e Secretaris.*

J. J. J. LOUËT FEISSER, *1e Penningmeester.*

N. DE BORDES, *2e Penningmeester.*

W. M. VAN SON TOT GELICUM

G. J. H. VAN VEEN

A. DE STOPPELAAR BLIJDESTEIJN

} *Commissarissen.*

INLEIDING

Een voorbericht van den kroniekschrijver zou overbodig geacht kunnen worden, maar het is wenschelijk iets mede te deelen over de bouwstoffen van dit gedenkschrift.

Een aantal gegevens was vooreerst te vinden in het eigen archief der Vereeniging: notulen van vele vergaderingen, de jaarlijksche verslagen van de opeenvolgende voorzitters, secretarissen, penningmeesters, enz. Enkele bescheiden van historisch belang zijn trouwens in den tekst aangeduid als berustende bij het secretariaat. Met name aan den tegenwoordigen secretaris, den Heer G. W. A. VAN LAER JCZN., is het te danken dat vele bijzonderheden uit het verleden weer aan het daglicht zijn gebracht en gerangschikt. Bovendien heeft hij zich beijverd voor de samenstelling van de welsprekende tabellen en graphische voorstellingen, welke onder de bijlagen zijn opgenomen.

Veel was dus reeds, voor de hand liggend, aanwezig, maar voor het samenstellen van een aaneengeschakelde geschiedenis bleven leemten over. Dat deze konden worden aangevuld, is te danken aan den Heer A. TH. HARTKAMP, wiens uitgebreide dossiers met altijd zaakkundig geordende, van dag tot dag bijeengebrachte, berichten, naar men weet in het bezit van de stad zijn overgegaan en op het Gemeente-Archief berusten. Zij zijn mij een onwaardeerbare bron geweest waaruit veel wat onzeker was, kon worden opgehelderd en zelfs onbekende bijzonderheden werden opgediept. Het is mij een behoefte hierbij ook dank te brengen aan den Gemeente-Archivaris, Mr. W. R. VEDER, voor hulp en medewerking van verschillenden aard.

De jaargangen van „de Nederlandsche Sport” zijn mij mede van veel nut geweest.

De Heer HARTKAMP persoonlijk heeft mij voorts grootelijks verplicht, door het ter reproductie afstaan van verschillende oude prenten en photo's in zijn bezit.

Hier was alleen sprake van geschreven bronnen en illustratiemateriaal. Voor mondelinge voorlichting van verscheiden aard, heb ik weer dank te brengen aan den Heer VAN LAER en inzonderheid aan den Heer W. M. VAN SON TOT GELICUM, die uit zijn veeljarige persoonlijke ervaring, de doode letter van notulen en verslagen levend wist te maken en aan te vullen uit eigen herinnering.

Februari, 1915.

J. F. L. DE BALBIAN VERSTER

WEDSTRIJD IN HET OOSTERDOK 1849. (Naar een steendruk). — Collectie A. TH. HARTKAMP.

I. DE OPRICHTING

(1864—1865)

Ook zonder een historische inleiding, die plichtmatig bij de Batavieren moest aanvangen, kan men zich voorstellen, dat het ijsvermaak in den tijd dien wij als den vóórhistorischen wenschen aan te merken, tamelijk ongeregeld is geweest. De diepste bronnenstudie heeft ons, althans wat Amsterdam en omgeving betreft, geen bewijzen doen ontdekken, dat er in dien oertijd zooiets als een vereeniging bestond. Wel deed het particulier initiatief zich soms gelden. In het „Algemeen Handelsblad” stond, in het laatst van Januari 1838, de volgende advertentie:

(24351). **Hardrijderij op Schaatsen.**

Op den 1sten Februarij zal de Ondergeteekende, Kastelein in de Herberg *HET KALFJE*, des Middags ten Een Ure, laten **VERRIJDEN**: Een ZILVEREN TABAKSDOOS, tot Prijs, en een ZILVEREN SIGAARKOKER, tot Premie. De Liefhebbers, welke mede willen dingen, moeten zich ten 12 ure aanmelden.

J. HAVERMAN.

Het geschiedboek vertelt niet wie de tabaksdoos, noch wie den sigaarkoker, van zilver, zegevierend meê naar huis hebben genomen.

Dit enkele kijkje in den heel ouden tijd moge volstaan. Dan volgt een periode van koud zwijgen, waarbij we met den ouden dichter kunnen zeggen:

Hier valt de veder der historie
Der grijze fabel in den schoot.

Maar met den aanvang van het jaar 1864 begint het te dagen.

„Onder begunstiging van het schoonste en tevens zachtste winterweder, hetwelk een groot gedeelte der bevolking van de hoofdstad naar buiten gelokt had” — zoo lezen we in „de Amsterdamsche Courant” van 12 Januari 1864 — „werd Zondag l.l. (d. i. 10 Januari) op den Buiten-Amstel vóór het gebouw der Amsterdamsche Roei- en Zeilvereeniging „De Hoop”, de door deze vereeniging aangekondigde hardrijderij op schaatsen gehouden, door 45 jongelingen uit den burgerstand, om een dertiental prijzen, bestaande in spek, hammen, worst, schaatsen, bouffanten, enz. In de volmaaktste orde en tot aller genoegen liep deze feestviering af, terwijl eenparig hulde en dank werd gebragt aan de Vereeniging, die steeds zoo wakker voor de volksgenoegens in de bres springt.”

Toen „De Hoop” in het jaar 1888 haar 40-jarig bestaan mocht herdenken, zijn in een klein boekje velerlei bijzonderheden uit de geschiedenis der vereeniging bijeengebracht en daarbij werd ook het hier nu vermelde feit, in drie regels, herdacht.

Wij kunnen den historischen draad weder opvatten en verder voortspinnen. Die hardrijderij was zoo in den smaak gevallen, dat er zich een commissie vormde om het geval spoedig te herhalen. Dit gebeurde nu wel niet door het bestuur van „De Hoop”, maar door „eenige heeren, ondersteund door bijdragen van velen onzer stadgenooten”. („Amst. Crt.” van 17 en 18 Jan. '64.) Uit het vervolg zal blijken, dat dit initiatief werd genomen door leden van „De Hoop”. Tegen Dingsdag 19 Januari werd een groote hardrijderij op schaatsen georganiseerd, „geheel ingerigt op de wijze als in Friesland gebruikelijk” voor mannen boven de 18 jaren, op den Buiten-Amstel, in de nabijheid van Lokhorst¹⁾. De baan werd „rijk georneerd met vlaggen” en een korps muziek zou den wedstrijd opluisteren. Er werd een tribune gebouwd met gereserveerde plaatsen voor de heeren en dames die door een bijdrage van 10 gulden het feest zouden „daarstellen.” De gelegenheid om deel te nemen werd geopend door een lijst ter intekening in het kollegie Zeemanshoop.

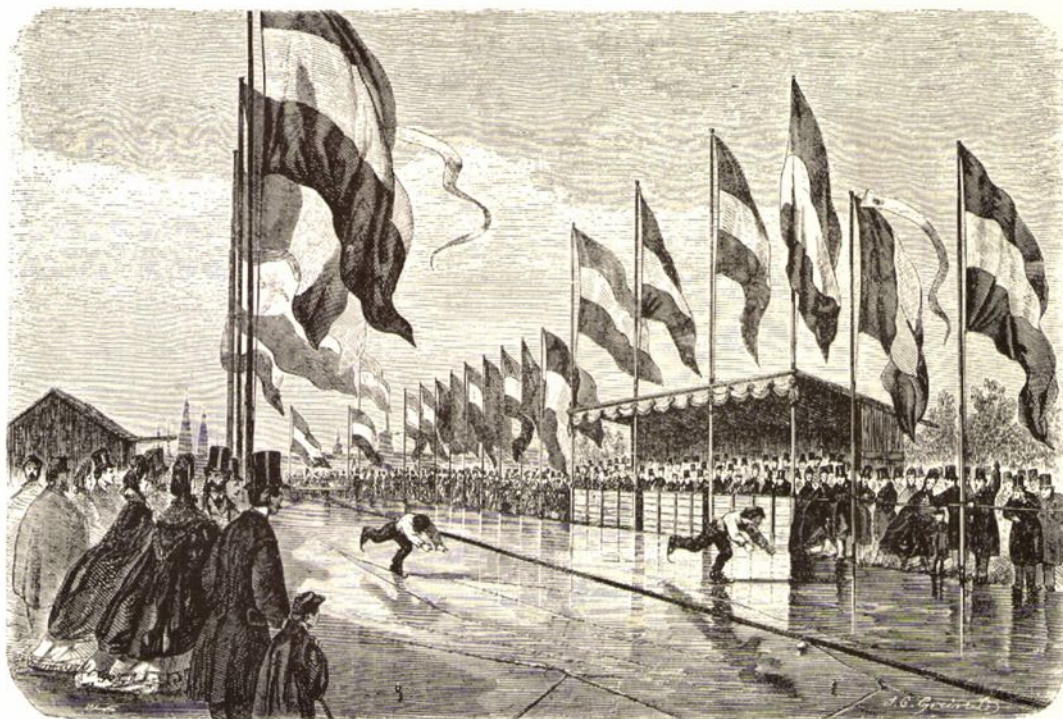
Van dit feest heeft de periodieke pers, — die zich vóór dezen tijd weinig met ijsvermaak had bezig gehouden, — veel aandacht gewijd. Zoo krijgen we een goed denkbeeld van een gebeurtenis, die voor de wordingsgeschiedenis van onze vereeniging van groote beteekenis is geweest.

¹⁾ Lokhorst was een uitspanning, naast „d'Ijsbreker”. Zij is overgegaan in handen van VAN DEN BRUG, den vuurwerkmaker, wiens werkplaats eens door een groote ontploffing werd vernield. Bij Lokhorst was de aanlegplaats van de schuiten op Muiden, 's Graveland, e. a.

Op den grooten dag, Dingsdag 19 Januarij 1864, was het („natuurlijk”, zal men bij ervaring zeggen) stevig aan het dooien gegaan. De tribune was dus niet zoo goed bezet als men had verwacht, maar overigens had dit geen invloed gehad „op het groote publiek, dat zeer talrijk was opgekomen en de geheele baan als met een beweegbaren, levenden kring omsloot.”

De regeling was voortreffelijk. Tegenover de tribune was een tent waarin het muziekkorps der mariniers zich liet hooren. De leden der Commissie, allen op schaatsen en voorzien van een signaalvlaggetje, bestuurden alles en hielden een waakzaam oog over de geheele baan. Nooit had men zoo iets gezien.

HARDRIJDERIJ OP SCHAATSEN OP DEN AMSTEL, DEN 19DEN JANUARIJ 1864.
Teekening op hout van J. C. GREIVE JR. (Uit het „Ned. Magazijn”). — Collectie A. TH. HARTKAMP.

Er was een prijs uitgeloofd van *f* 100 en een premie van *f* 30. Niet minder dan 110 deelnemers hadden zich laten inschrijven, waarvan 35 van buiten en de overigen uit Amsterdam. Zelfs uit Friesland waren er een tiental overgekomen. De jongste der mededingers telde 18, de oudste 61 jaren. De baan had een lengte van 150 el. De uitslag was, dat de prijs werd behaald door RIENK PLATTE, oud 37 jaar, uit Amsterdam en de premie door WILLEM VAN DIJK, oud 36 jaar, uit Ankeveen. De zes laatste rijders (bedoeld zijn de laatst aangeblevenen) kregen ieder *f* 5.

Na afloop begaven de overwinnaars zich naar de jachthaven (van „De Hoop”) bij den Heer C. W. STILLE (de eigenaar van het oorspronkelijke gebouw waarin

„de Hoop” was gevestigd, dat op 13 Januari 1861 geheel was afgebrand en daarna weder uit zijn asch verzezen ¹⁾. De prijsuitdeeling geschiedde door den Heer AUGUST HENDRICHS, lid der commissie tot regeling, onder gepaste toespoken waarbij hij aan allen die tot den goeden afloop zoo volijverig en doeltreffend hadden meegewerkt, hartelijk dank bracht.

De verslaggever van het „Handelsblad” ²⁾ schijnt niet tot het einde te zijn gebleven en hij was zeer voorzichtig:

„Voor zoo ver ons bekend, is het feest in de beste orde afgelopen en heeft men geen enkel ongeval te betreuren”.

De aantekening wekt het vermoeden dat dit laatste in die dagen als iets bijzonders moest worden aangemerkt.

Een oogenblik. De zooeven genoemde Heer AUGUST, ten rechte AUG. M. J. HENDRICHS, was een der voormannen van „De Hoop”. Reeds in het jaar 1860 genoot hij de eer als stuurman te fungeeren van de staatsiesloop waarmede KONING WILLEM III op hoogst eigen verzoek naar een nieuw uitspanningslokaal werd geroeid, dat „De Hoop” aan den overkant van het Y had opgericht. In '62 behoorde hij tot de krachtige ploeg die hier te lande, maar ook te Luik en te Antwerpen, niet minder dan acht prijzen behaalde. Hij was toen reeds eenige jaren mede-bestuurder, daarna is hij Voorzitter geworden. In die hoedanigheid had hij op 15 Augustus 1868 de eer, Z. K. H. PRINS HENDRIK aan boord van zijn eigen zeilboot te mogen verwelkomen en aan het hoofd van een ontelbare vloot van zeils en roeivaartuigen den Amstel op te varen. Dat feest, ter gelegenheid van het 200-jarig bestaan van de Amstel Jachthaven, bracht heel Amsterdam op de been. Toen de Heer HENDRICHS in 1870 aftrad was hij 7 jaar Commissaris en 5 jaar Voorzitter geweest. Later is hij o.a. Voorzitter van de Kamer van Koophandel geworden.

Genoeg om te doen zien, dat de Heer AUG. HENDRICHS, verdienstelijk medelid van „de Hoop”, bij die hardrijderij een hoofdrol had vervuld. Maar hij moest de eer van het welslagen met anderen deelen. In het „Handelsblad” van 22 Januarij 1864 vonden we een advertentie, ondertekend door „eenige bezoekers der hardrijderij”. Zij maken daarin tamelijk langdradig de aanmerking, dat het blad alleen den naam van den Heer HENDRICHS heeft genoemd, maar dat zij evenzeer dank willen betuigen aan de andere leden der Commissie: in de

¹⁾ Men heeft zich voor te stellen, dat in dezen tijd de Hoogesluis nog geflankeerd was door de oude bolwerken Westerblokker en Oosterblokker, het laatste ongeveer ter plaatse van het Amstel Hotel. Aan de overzijde ging men, uit de stad komende, door een soort tunnel onder de Hoogesluis en kwam, naar rechts gaande, bij de uitspanning van den Heer STILLE met de naburige jachthaven van „de Hoop” en een in het water geplaatste muziektent. Dit alles lag dus ter hoogte van de Korte Sarphatikade. Toen bij de uitbreiding onder leiding van Dr. SARPHATI hier ter plaatse werd aangeplempt, verhuisde „de Hoop” naar den overkant en een eind stroomop, waar de vereeniging sedert is gebleven.

²⁾ Hoofdredacteur in 1860 tot 1866 was Mr. S. A. VENING MEINESZ.

eerste plaats aan den Heer N. VAN DER WERFF „van wien, zoo als wij vernemen, het denkbeeld is uitgegaan om zoodanig vermaak op groote schaal in onze stad te doen plaats hebben”, en aan de overigen, met namen de Heeren P. A. BUNDTEN, J. L. KUINDERS, F. C. JASKI, R. ADRIANI, Y. FEENSTRA en D. NOLLES. Aan die allen brengen de stellers „regmatige hulde zoowel voor den uitmuntenden afloop van dit echt Nationale Volksvermaak, als voor de orde die gedurende het Feest heeft geheerscht, en de voortreffelijke inrigting der Baan”. Zij besluiten aldus:

„Dat alle deze Heeren het niet bij dezen enkelen keer mogen doen blijven, maar ons bij volgende Winters andermaal dit karakteristieke vermaak mogen doen genieten, is onze oprechte wensch”.

Wij hebben dit alles noodig gehad om duidelijk in het licht te stellen, dat de genoemde heeren, evenals de Heer HENDRICHS leden van „De Hoop”, uit het publiek daartoe aangemoedigd, den stoot hebben gegeven tot een „Ijsvereniging”, waaruit de Amsterdamsche Ijsclub werd geboren. Hunne namen vindt men terug onder een circulaire, die met het daarbij behorende Concept-Reglement in den authentieken vorm, aan het eind van dit hoofdstuk is weergegeven.

Men kan zich wel voorstellen, dat bij het uitblijven van vorst vooreerst niet meer van de beweging werd gehoord. Maar in den volgenden winter bleek dat de oproeping niet vergeefs was gedaan. In het „Alg. Handelsblad” van 19 December 1864 staat deze advertentie:

AMSTERDAMSCH E IJS-CLUB.

Heeren Deelnemers wordt kennis gegeven, dat de eerste **ALGEMEENE VERGADERING** van genoemde Vereeniging zal plaats hebben op

Woensdag 21 December 1864,

des avonds ten 8 Ure in het Lokaal *DILIGENTIA*, Kalverstraat.

Punten van behandeling:

Vaststellen der Statuten.

Verkiezing van Bestuurderen.

Hetgeen verder ter tafel wordt gebracht.

De Contributie bepaald zijnde op *f* 3 's jaars, zoo worden diegenen, welke nog verkiezen Lid te worden van gemelde Vereeniging, verzocht de ten dien einde circulerende Lijsten te teekenen of zich daartoe, met opgaaf hunner woonplaats, vóór of op 21 December a. s. te adresseren aan den Ondergeteekende, Heerengracht, X 403.

De voorbereidende Commissie,

Namens Haar,

(26125)

J. LOUIS KUINDERS.

Een uitvoerig verslag van die vergadering ontbreekt. We weten alleen dat het Bestuur werd samengesteld uit de Heeren: R. ADRIANI JR., *President*, J. LOUIS KUINDERS, *Secretaris*, P. A. BUNDTEN, *Penningmeester*, AUG. HENDRICHS, F. C. JASKI, Y. FEENSTRA, N. WAFELBAKKER en N. VAN DER WERFF, *Commissarissen*.

Als een belangrijk document, dat tegelijk een sprekend blijk geeft van de groote belangstelling welke de vereeniging bij hare oprichting reeds ten deel viel, bewaart het Secretariaat nog op den huidigen dag de blijkbaar nagenoeg volledige eerste ledenlijst, voor een groot deel met eigen handteekeningen. Enkele dezer laatste zijn onleesbaar gebleven, maar in dit gedenkschrift mogen de namen en woonplaatsen van hen die feitelijk de vereeniging hebben gesticht, niet ontbreken. De eerste ledenlijst is aan het slot van dit hoofdstuk zoo nauwkeurig mogelijk afgedrukt.

De jonge vereeniging, aldus bij den aanvang met sympathie gesteund, heeft zoodra de gelegenheid zich opdeed, blijk gegeven van jeugdige voortvarendheid. Tegen Donderdag 5 Januarij 1865, des morgens ten 10 ure precies, werd („bij gunstig weder”) een hardrijderij op schaatsen uitgeschreven in het Oude Tolhuisgat aan het Y. Zij was bestemd voor mannen boven 18 jaren. De prijzen bedroegen *f* 125 en *f* 40, voor de zes laatste rijders elk *f* 5. Het inleggeld was 50 cents per persoon. Alleen leden, elk met twee dames, hadden toegang op het gereserveerd terrein en de baan, op vertoon van hun diploma.

Ziedaar de eerste dergelijke oproeping van de Amsterdamsche IJclub uitgegaan, en nu, namens het Bestuur door den secretaris J. LOUIS KUINDERS onderteekend. Daaronder stond veelbetekenend: N.B. Zij, die nog wenschen Lid te worden, vervoegen zich bij het Bestuur.

Helaas, die wedstrijd zou niet doorgaan. „Es ist eine alte Geschichte, doch bleibt sie immer neu”. Met den dooi viel alles in duigen. Maar op 16 Februari had het eenige dagen flink gevoren en toen is de wedstrijd gehouden, met het grootste succes. De voorwaarden waren precies dezelfde. Alleen was nu nog „een ruimte voor niet-leden ingerigt, tegen een Entrée van 50 cents per persoon”. Het Bestuur maakte in de advertentie ook dankbaar melding van eenige vrijwillige bijdragen.

Weer vinden we in de „Amsterdamsche Crt.” een opgetogen verslag. Het was — zoo lezen we — een echt nationaal feest, dat werd bijgewoond door een talrijk en uitgelezen publiek waaronder vele dames, voor wier ontvangst en goede plaatsing op eene nette, sierlijk met vlaggen gedekoreerde tribune was gezorgd. De muziek van het korps mariniers deed zich van tijd tot tijd hooren en verhoogde zeer het genoegen der deelnemers.

Alles kenmerkte zich door orde en regelmaat. Het bestuur en de commissie tot regeling kwam alle lof toe. Ook voor het publiek was voor geschikte plaatsing zorg gedragen, zoodat het genoegen der bijwoning van dit volksvermaak zoo algemeen mogelijk was gemaakt. Aan den wedstrijd namen 64 rijders deel. De prijs werd behaald door JETSE JANSSEN uit Franeker, oud 28 jaar, de premie door CORNELIS VAN VEEN uit Warmond, oud 29 jaar. Om van de zes laatsten nu maar te zwijgen.

De oudste mededinger heette volgens dit verslag BAREND PONSTIJN, en hij had den leeftijd van 81 jaar bereikt. Er staat niet bij vermeld, maar het is toch duidelijk, dat we hier te doen hebben met den held van 1813, de varensgezel die al drie weken met een oranjevlag onder zijn buis had rondgelopen totdat hij dit geliefde symbool in den historischen middag van 15 November 1813 op de Nieuwebrug ontplooidde. Diezelfde held is in later jaren dikwijls gevierd en bij de Oranjefeesten van 1863 werd hij in triomf, als een historische rariteit, in een rijtuig rondgereden.

Na afloop van den wedstrijd werden de winners van prijzen en premie, omringd door bestuurderen en commissarissen, voorafgegaan door het muziekkorps, de baan rondgeleid. Des middags was er een diner in het Tolhuis en 's avonds om acht uur werden daar de prijzen uitgereikt.

B Ponstijn

Hiermede had de vereeniging gelukkig gede-
buteerd. Zij was nu algemeen bekend
geworden als een Amsterdamsch insti-
tuut. Er zouden nog wel eens moeilijke
jaren komen, maar zij was op een
goeden grondslag gevestigd en had de
algemeene sympathie verworven. Daarin
lag de beste waarborg voor de toekomst.

Het eerste jaar bedroegen de ont-
vangsten *f* 1550, de uitgaven daaren-
tegen *f* 1780, zoodat er een nadeelig
saldo was van rond *f* 225.

De Heer AUG. M. J. HENDRICHS, laatst
overgeblevene van de acht onderteeke-
naars der eerste circulaire, heeft de welwillend-
heid gehad, ons uit zijne onverzwakte herinnering
eenige mededeelingen te doen, welke als wel-
kome aanvulling op het voorgaande mogen
worden beschouwd.

Een aantal leden van de Amsterdamsche Roei- en Zeilvereeniging „de Hoop”, die elkaar des zomers veel ontmoetten, besloten in het najaar van 1860 om een sociëteit op te richten. Dat was „de Amstel Club” die in het koffijhuis „t Vosje”, op het Rokin bij het Beurspleintje, haar lokaal vestigde. Zij telde ongeveer 30 leden. In den daarop volgenden winter schreven deze heeren een wedstrijd op schaatsen uit, voor jongens tot hoogstens 16 jaar, uit de burgerklasse. De prijzen bestonden uit hammen, spek en worst. Die hardrijderij werd gehouden vóór het gebouw

van „de Hoop”, dus op een deel van de Amstel Jachthaven. Dit gebeurde op Zondag 13 Januarij 1861. De wedstrijd was tot aller genoegen afgelopen, maar het vervolg was treurig. Toen omstreeks half vijf de laatste leden waren heengegaan, had een te ruwe hand de kraan van een gaskachel gebroken. Het ontwijkende gas kwam in aanraking met kaarslicht en er ontstond brand, die het geheele gebouw met de aangrenzende huisjes in korten tijd in vlammen deed opgaan. Aan blusschen viel niet denken. Uit de zaal van het gebouw was nog het een en ander gered, maar al de daaronder geborgen roeivaartuigen, — waarbij de roemrijke gieken! — gingen verloren. De vereeniging was met één slag al haar materiaal kwijt en bijna het geheele archief.

Men ziet dus, dat reeds in 1861 door „de Hoop” een wedstrijd werd gehouden en dat deze indirect aanleiding heeft gegeven tot de ramp. Het heeft niet verhinderd, dat de leden van „de Hoop”, en met name zij die tevens leden waren van „de Amstel Club”, zich niet lieten ontmoedigen, maar voortgingen met het organiseeren van wedstrijden, om daarna het initiatief te nemen tot het oprichten van een Ijsvereeniging, uit welke de Amsterdamsche Ijsclub werd geboren. Al het overige is bekend.

De Heer AUG. HENDRICHS, die na zijn aftreden als Voorzitter van de Kamer van Koophandel, zich in Augustus 1904 te Luik had gevestigd, is bij het uitbreken van den oorlog, in de eerste dagen van Augustus 1914, hier te lande teruggekeerd, als een „Belgische vluchteling”. Wij mochten zijn mededeelingen ontvangen uit het Hotel Paulez in den Haag. Hij schreef ons, nog in het bezit te zijn van portretten uit den tijd van de oprichting, van de Heeren BUNDIEN, KUINDERS en ADRIANI, die met hem leden waren van de „Amstel Club”. Jammer genoeg, waren die zeldzame photo's geborgen in zijn woning te Luik en dus niet te bereiken.

Omtrent de overige oprichters hebben we, voor een deel weer uit gegevens van den Heer HENDRICHS, voor een deel uit andere bron, nog enkele bijzonderheden kunnen bijeenbrengen.

De Heer N. VAN DER WERFF was een oud-scheepskapitein, die op de Hoogte Kadijk een scheepstimmerwerf had, tezamen met den ouderen Heer VAN HEEMSTEDÉ OBELT, die deze zaak later van hem heeft overgenomen. Hij was van Friesche afkomst en deed die ook als koen schaatsenrijder eere aan.

De Heer Y. FEENSTRA was gezagvoerder op het schip „Elisabeth” en stond als zoodanig bij zijne reeders, Gebroeders GOEDKOOP, in hoog aanzien.

De Heer F. C. JASKI was scheepskapitein bij de rederij van de Heeren L. BIENFAIT & ZOON geweest en had zich daarna gevestigd als scheepsreeder en handelaar in koper. Later nog heeft hij, onder de Firma Wed. VAN DER VOORT & ZOON, aan de Haringpikkerij een touwslagerij beheerd.

De Heer D. NOLLES was een rustend koopvaardijkapitein. Enkele jaren later heeft hij een schuitenvoerderszaak overgenomen, die nu nog door zijn zoon

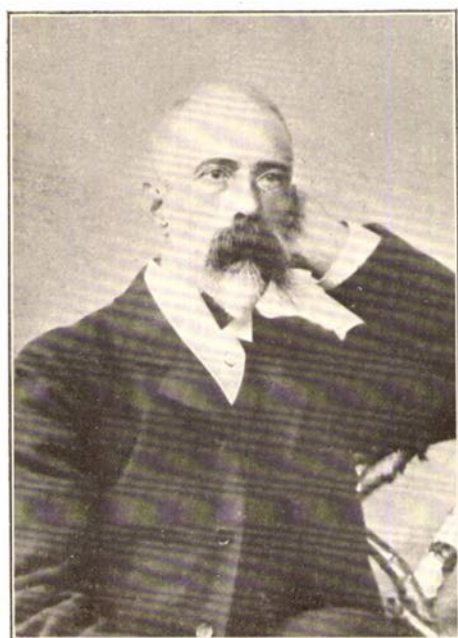
DE ACHT OPRICHTERS

R. ADRIANI JR.,
Voorzitter 1864—1869.

J. LOUIS KUINDERS,
Secretaris 1864—1870.

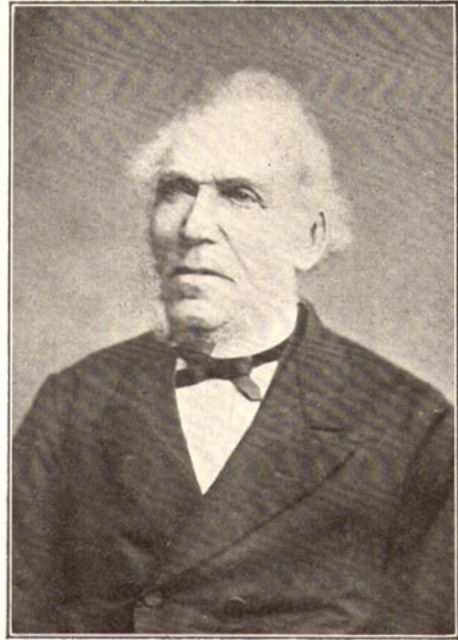
P. A. BUNDTEN,
Penningmeester 1864—1867.

Y. FEENSTRA,
Commissaris sedert 1864. Penningmeester 1874—1881.

AUG. M. J. HENDRICHS,
Commissaris 1864—1867.

F. C. JASKI,
Commissaris 1864—1869.

N. VAN DER WERFF,
Commissaris 1864—1880.

D. NOLLES.

wordt voortgezet. Zijn optreden heeft zich blijkbaar tot den eersten tijd bepaald. In het Bestuur is hij niet overgegaan.

Onder de acht oprichters zijn dus, blijkens het bovenstaande, twee elementen te onderscheiden: de leden van „de Amstel Club” en anderen die, meest van Friesche afkomst, zich door den aard van hun bedrijf te water of aan den waterkant, vanzelf tot het schaatsenrijden voelden aangetrokken.

Tot de eerstbedoelde categorie behoorde de Heer R. ADRIANI Jr., die als de eerste voorzitter werd gekozen. Hij was makelaar, evenals de Heer P. A. BUNDTEN. Op nog jeugdigen leeftijd is hij omstreeks 1870 overleden. Hij was een broeder van Ds. B. J. ADRIANI, in leven predikant bij de Ned. Hervormde Gemeente hier ter stede.

De Heer J. LOUIS KUINDERS, de eerste secretaris, was koopman, reeder en assuradeur. De Heer AUG. HENDRICHS heeft naar men weet aan het hoofd gestaan van een groote reederij.

De Heer N. WAFELBAKKER, die den Heer ADRIANI als voorzitter zou opvolgen, was de eenige medebestuurder wiens naam niet onder de eerste circulaire voorkwam. Tot de eigenlijke oprichters behoorde hij dus niet, maar van den aanvang af heeft hij zich zeer voor de vereeniging beijverd.

Niet zonder eenige moeite, maar dank zij de vriendelijke medewerking van hunne nabestaanden, zijn we er in geslaagd, de portretten van de acht oprichters terug te vinden. Het streven om de stichters te vertoonen zooals zij zich voordeden in 1865, is niet gehéél geslaagd, want het is duidelijk dat sommige portretten van later tijd dagteekenen.

De functies, welke deze heeren in het bestuur hebben ingenomen, zijn onder hunne portretten vermeld. Zoo vormen deze het begin van een reeks, welke aan het einde van dit boek wordt voortgezet. Bij de rangschikking is niet precies de tijdsorde in acht genomen, maar als algemeene regel heeft de hoogste functie door iederen bestuurder bereikt de plaats van zijn portret bepaald.

AMSTERDAM, 1 Februarij 1864.

M.

De Ondergeteekenden, hebbende uitgemaakt de **COMMISSIE TOT REGELING DER HARDRIJDERIJ OP SCHAATSSEN**, den 19^{den} Januarij 11. op den Buiten-Amstel gehouden, aangemoedigd door den gunstigen afloop van dat feest, en door de belofte van medewerking van vele Stadgenooten, hebben het plan opgevat, te dezer stede eene **IJSVEREENIGING** op te rigten.

Ommestaande Concept der Statuten zal UEd. met het doel der Vereeniging bekend maken; de Ondergeteekenden hebben gemeend eene matige contributie te moeten vaststellen, opdat de deelname algemeen moge zijn.

Zij hopen dus, dat UEd. hun Uwe medewerking tot de oprigting van deze Vereeniging niet zult ontzeggen, en verzoeken UEd. vriendelijk hiervan blijk te geven, door invulling van inliggend Inschrijvings-Billet. Bij genoegzame deelneming stellen zij zich voor, de Inschrijvers, door aankondiging in de Nieuwsbladen, bijeen te roepen tot het vaststellen der Statuten en het kiezen van een Bestuur.

DE VOORBEREIDENDE COMMISSIE:

A. M. J. HENDRICHS.. Keizersgracht bij de Beerenstraat, KK 378.
P. A. BUNDTEN ..... Keizersgracht bij de Heerenstraat, SS 316.
N. VAN DER WERFF. Hoogte van den Kadijk, U 498.
F. C. JASKI ..... Haringpakkerij, L 256.
J. LOUIS KUINDERS.. Heerengracht bij de Vijzelstraat, X 403.
R. ADRIANI Jr. .... Singel bij de Gasthuismolensteeg, G 328.
Y. FEENSTRA ..... Droogbak, TT 49.
D. NOLLES..... Brouwersgracht, SS 520.

CONCEPT-WET

VOOR EENE

IJSVEREENIGING TE AMSTERDAM.

ARTIKEL 1.

Er wordt eene Vereeniging opgericht, onder den naam van **AMSTERDAMSCH E IJSCLUB**, gevestigd te *Amsterdam*.

ART. 2.

Het doel der Vereeniging is: het geven van WEDSTRIJDEN op SCHAATSEN, ter bijwoning waarvan elk Lid met twee Dames vrijen toegang zal hebben op een gereserveerd terrein.

ART. 3.

Het Societeitsjaar begint met den eersten November en eindigt met den laatsten October daaropvolgende.

ART. 4.

Het aantal Leden is onbepaald. Het Bestuur beslist over hunne aanneming.

ART. 5.

De contributie is gesteld op **Drie Gulden** per jaar, invorderbaar bij den aanvang van elk Genootschapsjaar en is steeds over het geheele jaar verschuldigd, onverschillig wanneer de toetreding tot het Lidmaatschap plaats heeft.

ART. 6.

De opzegging van het Lidmaatschap geschiedt vóór 1°. Augustus schriftelijk aan den Thesaurier; bij verzuim hiervan blijft de contributie over het volgende Genootschapsjaar invorderbaar.

ART. 7.

Het Bestuur is samengesteld uit acht personen, als: President, Thesaurier, Secretaris en vijf Commissarissen, te kiezen uit de Leden.

Ieder jaar treden twee Leden van het Bestuur af: volgens een te maken rooster; de aftredenden zijn dadelijk herkiesbaar.

De leden van het Bestuur regelen onderling de werkzaamheden en hebben gezamenlijk het algemeen beheer.

ART. 8.

Vóór het einde van ieder Genootschapsjaar zal eene Algemeene Jaarlijksche Vergadering worden gehouden, waarin door den President een verslag over het loopende jaar zal worden aangeboden en door den Thesaurier eene rekening en verantwoording der gelden worden overgelegd. Op deze Algemeene Vergadering wordt de verandering van het Bestuur geregeld.

ART. 9.

Het Bestuur heeft het regt de Leden tot eene Buitengewone Vergadering op te roepen, en is daartoe verplicht, indien 10 Leden zulks verlangen; welk verlangen met opgaaf der redenen schriftelijk aan het Bestuur moet kenbaar gemaakt worden.

ART. 10.

Het nemen van alle besluiten in de Vergaderingen geschiedt bij volstreckte meerderheid van stemmen der aanwezige Leden; bij staking der stemmen beslist die van den President.

ART. 11.

De oproeping tot bijwoning der Vergaderingen en Feesten geschiedt door aankondiging in de Nieuwsbladen.

ART. 12.

De ontbinding der Vereeniging zal plaats hebben indien twee derde der Leden dit verlangt.

DE EERSTE LEDENLIJST

v. Vollenhoven   *Keizersgracht No. 24.*

(J. JANSZ. MESSCHERT VAN VOLLENHOVEN, Burgemeester van Amsterdam,
van 10 April 1858 tot 26 April 1866).

- L. A. BIENFAIT, Keizersgracht LL 208.
C. P. VAN EEGHEN, Heerengracht X 404.
P. ELIAS, Heerengracht b. d. Vijzelstraat.
Jhr. P. HARTSEN, Leidschestraat JJ 373.
L. J. DE GIJSELAAR, Kromme Waal 27.
J. J. JITTA, Keizersgracht Z 669.
W. VAN HOUTEN, Rokin E 146.
L. P. KISTEMAKER, Kalverstr. b.d. Olieslagerst.
J. S. KISTEMAKER, Heerengracht 258.
H. S. VAN LENNEP, Heerengr. b. d. Leidschegr.
Jhr. J. S. H. VANDEPOLL, Heerengr. b.d. Vijzelstr.
Jhr. A. J. VAN DE POLL, Heerengr. b.d. Vijzelstr.
Jhr. H. J. RUTGERS VAN ROZENBURG,
Botermarkt b. h. Reguliersplein.
Jhr. L. RUTGERS VAN ROZENBURG,
Heerengracht b. d. Amstel.
P. H. BOSCH REITZ, Keizersgracht 429.
A. J. P. D'AILLY, Singel b. d. Beulingstraat.
W. E. ALTESS, Heerengracht b. d. Blauwburgwal.
L. ALMA, Warmoesstraat J 550.
R. ADRIANI JR., Singel b. d. Gasthuismolenst.
C. W. ALOFSEN, Kromme Waal b. d. Kraansluis.
F. A. VAN DEN BROEK,
Heerengracht over de Warmoesgr.
A. BRASKAMP, Keizersgracht Z 662.
P. A. BUNDTEN, Keizersgracht SS 316.
E. C. BUNDTEN, Keizersgracht SS 316.
C. J. BOSSCHER, Ygracht U 47.
E. J. BOK, Kl. Kattenburgerstraat T 631.
W. R. DE BOER, Droogbak TT 46.
TH. BREUKER, Gelderschekade M 99.
ROB. BARGE, N. Heerengracht over het Park.
J. J. W. VAN DEN BIESEN, Amstel (Binnen).
A. BOUMAN JZN., Singel KK 89.
B. BEKKING, Keizersgracht RR 202.
A. H. BRAK JR., N. Z. Voorburgwal G 185.
B. TEN BROEKE HOEKSTRA, Heerengr. KK 189.
JOHN A. C. BOSCH REITZ, Prinsengr. BB 444.
G. C. BOSCH REITZ, Keizersgracht b. d. Runstr.
M. BRINK, Ygracht U 34.
CH. BOSCH REITZ, Nieuwediep.
A. J. CORVER, Buitenkant b. d. Kalkmarkt.
H. A. CLAASEN, Buitenkant b. d. Bantammerstr.
T. T. CROES, Keizersgr. o. h. Huis met de Hoofden.
J. D. DIETS, Oude Teertuinen M 141.
G. ELTZBACHER, Heerengracht b. d. Leliegr.
M. ELTZBACHER, Heerengracht b. d. Leliegr.
W. N. VAN EPEN, Prinsengr. b. d. Brouwersgr.
R. F. FROGER, Vijgendam.
H. C. FEYNT, Buitenkant b. d. Kalkmarkt.
D. GOEDKOOP, Haarlemmerhouttuinen.
P. GOEDKOOP, Haarlemmerhouttuinen.
J. J. GETHER, Keizersgracht b. d. Huidenstraat.
AUG. HENDRICHS, Keizersgracht b. d. Beerenstr.
G. HARKEMA, Nieuwendijk LL 338.
GERARD D. HEINEKEN, Keizersgr. b. d. Leliegr.

W. F. HART, Hollandsche Manège.
 C. G. R. VAN MARCELIS HARTSINCK,
     Prinsengracht b. d. Amstel.
 F. L. S. VAN HEEKEREN,
     Heerengracht b. d. Wolvenstraat.
 N. C. H. HESTERMAN, Binnen Bantammerstr.
 Jb. HESTERMAN, Binnen Bantammerstr. N 392.
 F. C. JASKI, Haringpakkerij L 256.
 H. JONKER, Bickerseiland.
 H. F. G. KRATZENSTEIN,
     N. Z. Voorburgwal o. d. Nieuwstraat.
 J. LOUIS KUINDERS, Heerengracht X 403.
 AUG. KUINDERS, Heerengracht X 403.
 J. KEISER VAN BULDEREN,
     Nieuwe Waalseiland V 38.
 J. ZENO VAN BULDEREN,
     Nieuwe Waalseiland V 38.
 H. VAN LEEUWEN JR.,
     Buitensingel buiten de Leidschepoort.
 D. LANGE JR., Keizersgracht b. d. Vijzelstraat.
 J. A. LANGERHUIZEN,
     Heerengracht b. d. Heerenstraat.
 J. F. L. MEYJES, Oude Teertuinen M 141.
 GODFR. MEIJER, Dam bezijden Paleis.
 C. W. MATTHES, Prinsengr. b. d. Leidschestr.
 C. MACKENSTEIN, Tesselschekade L 217.
 P. MEETER (?)
 C. VAN NOTTEN, Heerengr. b. d. Wolvenstr.
 J. W. NIENHUYNS, Amstel hoek Groenburgwal.
 E. J. POTGIETER, Heerengracht b. d. Leliegr.
 W. F. PIEK, Heerengr. b. d. Oude Spiegelstr.
 H. PUNT, Amstel b. d. Heerengracht Y 116.
 C. J. VAN DER SCHRIECK,
     O. Z. Voorburgwal K 568.
 A. J. J. SIEPMAN VAN DEN BERG,
     Ygracht b. d. Peperstraat.
 C. A. SPIN, Pijpenmarkt.
 M. VERRIJN STUART,
     Binnenkant b. d. Schipperstraat.
 M. VAN SLOTERDIJCK SIMON,
     Leliegracht b. d. Keizersgracht.
 P. VAN SANTEN, Dam bezijden Paleis.
 J. SMIT & ZN., Brouwersgracht.
 J. A. SCHAGEN VAN SOELEN,
     O. Z. Achterburgwal b. d. Stoofsteeg,
 P. H. KAARS SYPESTEIN, Wormerveer.

J. SCHEEPENS, (?)
 B. F. VOÛTE, Heerengracht.
 S. P. FENTENER VAN VLISSINGEN,
     Kalkmarkt V 190.
 Jb. VIS JR., Heerengracht h. Brouwersgracht.
 A. D. VERSCHUUR, Damrak b. d. Nieuwebrug.
 H. M. WESSELING, Gelderschekade.
 N. VAN DER WERFF,
     Hoogte van den Kadijk U 498.
 J. J. W. VAN DEN BIESEN, Heerengr. KK 117.
 L. BROUWER ANCHER, Binnenkant U 146.
 EDWARD BARGE, N. Heerengracht V 300.
 H. J. E. HEKMAN, Doelenstraat B 70.
 C. TERLET, Singel b. d. Torensteeg.
 A. FOCK, Reguliersgracht.
 M. DE BRUIJN CZN., Heerengracht Y 217.
 H. L. DE BRUIJN, Heerengracht Y 217.
 J. S. BRAK, Heerengracht HH 510.
 J. C. HOYNCK VAN PAPENDRECHT,
     Prinsengracht 551.
 C. F. KOPERSMIT, Keizersgracht RR 213.
 H. F. SMITH, Damrak H 85.
 J. L. P. REELFS J.A.ZN., Buitenkant U 85.
 F. F. E. DE BEAUFORT, Keizersgr. b. d. Vijzelstr.
 Jhr. C. HARTSEN JBZ., Keizersgracht Z 667.
 AUG. BRUIJN, Singel b. h. Koningsplein.
 G. H. MATTHES, Doelenstraat B 76.
 N. WAFELBAKKER, Oudeschans N 189.
 L. H. JOOSTEN, Singel G 416.
 J. ALSTORPHIUS VAN HEMERT,
     Keizersgracht HH 449.
 J. VAN RINKHUYZEN, Brouwersgracht SS 540.
 A. C. JOOSTEN, Singel G 416.
 N. CNOOP COOPMANS, Leliegracht LL 332.
 H. TROMP PZN.,
     Nieuwendijk bij den Dam van Munster (?).
 P. E. A. KLEINPENNING, Leidschegr. JJ 8.
 C. W. R. SCHOLTEN JR., Heerengracht Y 209.
 J. F. L. BASQUIN, O. Z. Voorburgwal K 555.
 Q. HOELEN, Amstel C 482.
 A. W. JOLLES, Singel bij de Raamsteeg E 326.
 H. BAHLMANN, Nieuwendijk.
 P. M. CARELS, Dam E 204.
 B. HAVERKOTTE, Kalverstraat D 28—30.
 J. J. KLUPPEL JR., Heerengracht X 445.
 M. J. W. WEENING, Oude Turfmarkt B 65.

II. HET EERSTE TIJDVAK NA DE OPRICHTING

1865—1881

Zonder daarbij tot kleine bijzonderheden af te dalen, volgt hier een geregeld overzicht van de voornaamste gebeurtenissen in het leven der Vereeniging.

Het is wel jammer, dat de gegevens omtrent de eerste jaren na de oprichting zeer schaarsch zijn. Begrijpelijk echter, want er volgden een paar kwakkelwinters, die geen gelegenheid gaven tot de wedstrijden, welke volgens het reglement het hoofddoel der Vereeniging waren. We zijn dus wel genoodzaakt wat de eerstvolgende jaren betreft, ons met de volgende magere aantekeningen te vergenoegen.

1865—1866. — Het Bestuur bleef onveranderd, want de Heeren ADRIANI en VAN DER WERFF werden herkozen. De ontvangsten bedroegen *f* 1021, de uitgaven slechts *f* 577, zoodat het nadeelig saldo kon worden ingehaald en de kas een batig slot had van *f* 220. Aantal leden 339.

1866—1867. — De Heer AUG. M. J. HENDRICHS, die aan de oprichting zoo groot aandeel had gehad, moest door andere werkzaamheden bedanken. Hij werd als Commissaris vervangen door den Heer F. C. HESTERMAN en de Heer P. A. BUNDTEN werd als Penningmeester in het Bestuur opgevolgd door den Heer A. H. VAN BOSSE.

Het bezit der vereeniging steeg in dezen jaarkring tot ruim *f* 700. Aantal leden 303.

1867—1868. — Geen wijzigingen in het Bestuur. Op de algemeene vergadering, die op 31 October in de Keizerskroon op het Singel werd gehouden, kon worden meegedeeld dat de toestand gunstig was, met een batig saldo van wederom ruim *f* 700 en een ledental van 314. Het eenig noodige was: vorst. En die bleef uit.

1868—1869. — Nu waren de slechte jaren voorbij. Eerst leek het dat het weer mis zou gaan. Op Donderdag 9 Januari '68 was een „hardrijpartij op schaatsen” uitgeschreven, maar die moest, zooals het heette, voorloopig worden uitgesteld. Toen viel de vorst gelukkig weer krachtiger in en reeds twee dagen daarna, op Zaterdag den 11den, is de wedstrijd werkelijk gehouden. Dit gebeurde bezijden het Tolhuis, 's morgens ten tien uur. Bij het programma was de regeling gevolgd als in het jaar der oprichting. Tot de baan en de tribune hadden alleen leden met hunne dames op vertoon van diploma toegang, het publiek op een gereserveerd terrein voor 50 cent per persoon. De deelnemers, die ouder moesten zijn dan 18 jaar, hadden zich den vorigen avond aangemeld in de Nieuwe Stads-Herberg. Zij waren 60 in getal. De prijs (ƒ 150) werd behaald in vier ritten door N. VULSMA, een Amsterdammer maar geboren te Harlingen, 26 jaar; de premie (ƒ 50) door H. OSENGA, uit Akkrum. De zes laatste ridders kregen ieder vijf gulden. De baan had een lengte van 150 el en werd door den winner afgelegd in 14 seconden. De prijzen werden door den Heer ADRIANI, den Voorzitter, met gepaste woorden uitgereikt.

Op 29 Januari d. a. v. werd weder, op dezelfde plaats en op gelijke voorwaarden, een dergelijke hardrijderij uitgeschreven. De eerlijkheid gebiedt te bekennen dat we daarover, buiten de aankondiging, geen gegevens bezitten. Hetgeen tot de gerechtvaardigde gevolgtrekking mag leiden, dat ook in dit geval de dooi weder eens als spelbreker is opgetreden.

1869—1870. — Een belangrijk jaar, want: de Vereeniging de Amsterdamsche IJscub, opgericht te Amsterdam in het jaar 1864, — werd, op voordracht van den Minister van Justitie, bij Koninklijk Besluit d.d. 20 Dec. Art. 8 (Ned. Staatscourant d.d. 25 Januarij 1870) erkend als regtspersoon. De eerste statuten verdien en uit een historisch oogpunt hier te worden vastgelegd.

- ART. 1. Onder nadere goedkeuring van Zijne Majesteit den Koning, wordt er voor den tijd van minder dan dertig jaren, eene Vereeniging opgericht onder den naam van Amsterdamsche IJscub, gevestigd te Amsterdam en wel voor een tijdvak van 25 jaren.
- ART. 2. Het doel der Vereeniging is: het geven van IJsvermaken, ter bijwoning waarvan elk Lid, op vertoon van zijn Diploma, met twee Dames vrijen toegang zal hebben op een gereserveerd terrein.
- ART. 3. Het Societeitsjaar begint met den eersten November en eindigt met den laatsten October daarop volgende.
- ART. 4. De Vereeniging zal bestaan uit een onbepaald aantal Effectieve Leden, Donateurs en Donatrices.

Het Bestuur beslist over hunne aannemingen.

- ART. 5. De contributie der Effectieve Leden is **Drie Gulden** per jaar, invorderbaar bij den aanvang van elk Genootschapsjaar, en is steeds over het geheele jaar verschuldigd, onverschillig wanneer de toetreding tot het Lidmaatschap plaats heeft.

Als Donateurs en Donatrices worden erkend: zij, die minstens Tien Gulden in eens aan de Vereeniging schenken. Zij genieten, gedurende het Societeitsjaar, waarin zoodanige Som door hen wordt aangeboden, dezelfde regten als aan de Effectieve Leden zijn toegekend.

- ART. 6. De opzegging van het Lidmaatschap geschiedt vóór 1 Augustus schriftelijk aan den Penningmeester; bij verzuim hiervan blijft de contributie over het volgende Genootschapsjaar invorderbaar.
- ART. 7. Bestuurderen zijn gemagtigd, zoowel Effectieve Leden als Donateurs van hunne regten te ontzetten; zoodanige echter behouden de bevoegdheid zulks aan de beoordeeling der eerstvolgende Algemeene Vergadering te onderwerpen.
- ART. 8. Het Bestuur is zamengesteld uit acht personen als: President, Penningmeester, Secretaris en vijf Commissarissen, te kiezen uit de Leden.
Ieder jaar treden twee leden van het Bestuur af, volgens een te maken rooster; de aftredenden zijn dadelijk weder herkiesbaar.
De Leden van het Bestuur regelen onderling de werkzaamheden en hebben gezamenlijk het algemeen beheer.
- ART. 9. Jaarlijks in de laatste helft der maand October zal eene Algemeene Vergadering worden gehouden, waarin zal worden behandeld:
1°. Verslaggeving door den President over het afgelopen jaar.
2°. Overlegging door den Penningmeester van de geldelijke administratie.
3°. Regeling in de zamenstelling van het Bestuur.
4°. Hetgeen verder zal worden ter tafel gebracht.
- ART. 10. Het Bestuur heeft het regt de Leden tot eene Buitengewone Vergadering op te roepen, en is daartoe verplicht, indien vijf en twintig Leden zulks verlangen. Zoodanig verlangen zal met opgaaf der redenen schriftelijk aan het Bestuur moeten kenbaar gemaakt worden.
- ART. 11. Het nemen van alle besluiten in de Vergaderingen geschiedt bij volstreckte meerderheid van stemmen der aanwezige Leden; bij staking der stemmen beslist die van den President.
Omtrent eene wijziging van de ter goedkeuring aan Zijne Majesteit den Koning aangeboden Statuten zal evenwel slechts met een meerderheid van twee derden der aanwezige stemmen kunnen worden besloten, nadat van een voorstel tot zoodanige wijziging bij de oproeping is kennis gegeven.
- ART. 12. De oproeping tot bijwoning der Vergaderingen en Feesten geschiedt door aankondiging in de *Amsterdamsche Courant* en in het *Algemeen Handelsblad*.
- ART. 13. Wanneer gedurende eenig jaar geene gelegenheid bestaan heeft tot het geven van IJs=vermaken, en de gelden dus niet gebruikt zijn, alsdan zullen deze door Bestuurders belegd worden.
- ART. 14. De Ontbinding der Vereeniging zal plaats hebben bij besluit eener expresselijk daartoe belegde Algemeene Vergadering, genomen met twee derden der aanwezige stemmen.
Aldus goedgekeurd bij Zijner Majesteits Besluit van den 20sten December 1869 No. 8.

In het Bestuur kwamen belangrijke mutaties, want de Heer ADRIANI werd door den Heer N. WAFELBAKKER als Voorzitter opgevolgd, terwijl de Heer F. C. JASKI bedankte. Als nieuwe Commissarissen werden gekozen de Heeren Jhr. C. A. RUTGERS VAN ROZENBURG en F. C. SCHOL.

Het was een gelukkig jaar, want ook ditmaal was de vorst goedgunstig. Nu eerst zou de IJsclub toonen waartoe zij in staat was. Binnen weinige dagen werden er drie groote wedstrijden gehouden.

De baan was thans niet langer bij het Tolhuis, maar op de Buitensingelgracht tusschen Raam- en Zaagbarrière.

Op Maandag 14 Februari 1870 's morgens 10 uur, werd de eerste wedstrijd gehouden. „Het scherpe weder, de krasse wind (zegt „de Amsterdamsche Crt.”), veroorloofde niet een toespraak bij de opening te houden.” In plaats daarvan

speelde de muziek het volkslied. Er was „een fraaije tribune opgericht en de baan versierd met de vlaggen van alle natiën. Het geheele terrein zag er vrolijk, schilderachtig uit, en duizenden waren toegestroomd”. Er waren 56 deelnemers, de meesten uit Friesland. De voorloopige werkzaamheden waren ten elf uur geëindigd en toen reed het eerste paar af „door een opwekkende muziek begeleid”. 's Middags 5 uur was de wedstrijd afgelopen. Uitslag: 1e prijs (f 200) H. J. ROELFSTRA, uit Heerenveen, 23 jaar; 2e pr. (f 70) N. VULSMA, Amsterdam, 29 jaar.

EEN HARDRIJDERIJ IN DEN OUDEN, ECHT FRIESCHEN TRANT.

(Naar een houtsneede van omstreeks 1830).

De 5 laatsten kregen weer elk f 5. De Heer N. WAFELBAKKER, de nieuwe president, hield prijsuitdeeling in het lokaal Concordia van den Heer T JEBBES, voor de Raampoort.

Twee dagen later, op Woensdag 16 Februarij, alweer een wedstrijd en een bijzondere, want hij was uitgeschreven voor mannen en vrouwen, boven de 18 jaren. Zij konden zich den avond te voren inschrijven bij KOORENDIJK ¹⁾. In den vroegen morgen was er mist, maar daarna werd het prachtig, zonnig winterweer. Er was

¹⁾ Dat was een bekend koffijhuis met stalhouderij in het Leidsche Boschje, vlak bij den Overtoom, waar nu de kantoren van de Gemeentetram zijn.

veel publiek en duizenden buitenleden keken toe op den Singel en de Schans. Er waren 26 paren ingeschreven. Eerste prijs (f 100) aan N. VULSMA, Amsterdam, met SAAKJE VAN DER MEER, uit Akkrum; premie (f 30) aan RIENK PLATTE, Amsterdam, met IMTJEN POSTMA, uit Leeuwarden. De drie laatst aangebleven paren kregen elk f 5.

Weer deelde Voorzitter WAFELBAKKER de prijzen uit. Maar er werd nog veel meer gesproken, want — zoo lezen we — „onder de vele ingestelde toasts werd er door de Commissie eene uitgebracht op onze politie, waarbij hare uitnemende diensten, ter handhaving der goede orde, werden geroemd, welke toespraak door den daar ten plaatse fungerenden kommissaris met hartelijken dank werd beantwoord.”

De „Amsterdamsche Courant”, die zich nog meer dan hare tijdgenooten met het geval bemoeide, bevatte dien Zaterdagavond een redactioneel stukje, dat aldus aanving:

„Heeft de *Amsterdamsche IJclub* wel eens ongunstige tijden gehad, dit jaar zet de kroon op de volharding der Vereeniging, en de wedstrijden van deze week doen naar het oordeel der kenners in niets onder voor die elders gehouden. Royale prijzen, een flinke baan, talrijke en deugdelijke mededingers, goede orde, vlugge en onbekrompen organisatie. In een woord, er bleef niets te wenschen over, en de *Amsterdamsche IJclub*, die behalve het vermaak aan duizenden verschaft, ook nog wat te verdienen gaf aan menige nijvere hand, mag, dunkt ons, terecht verwachten dat haar ledental aanzienlijk zal toenemen, nu het weder gebleken is hoe goed zij dit oud-vaderlandsche, echt nationale volksvermaak weet te bevorderen. De kontributie is zeer matig gesteld. Slechts f 3 's jaars voor de leden in Amsterdam en f 1 voor de buitenleden. Tot dien geringen prijs kan men de *Amsterdamsche IJclub* in stand helpen houden, en wij twijfelen niet of velen zullen zich opnieuw als leden doen inschrijven.”

Tegelijk kondigde het blad alwéér een wedstrijd aan, twee dagen later. Dat was de „Groote gecostumeerde hardrijderij op schaatsen voor mannen boven 18 jaren,” welke inderdaad op Maandag 21 Februari, 's morgens elf uur is gehouden, andermaal op de Buitensingelgracht bij de Raambarrière.

Het aantal deelnemers was nog grooter dan de vorige keeren, want den avond te voren hadden zich, bij ROORDA in de Warmoesstraat, 70 rijders van 18 tot 49 jaar, ingeschreven. Een heele troep Friezen was overgekomen. De kostuums waren grootendeels die van Hollandsche en Friesche edelen uit den ouden tijd, maar verder Russen, Polen, bakkers, dephouders van de meel- en broodfabriek, roovers, lakeien, hovelingen, harlekijn en pierrot, enz. „De costumes muntten meer uit door verscheidenheid en bontheid dan door netheid,” — vond het „Handelsblad.”

Heel aanlokkelijk zag het er niet uit. Het was hard aan het dooien gegaan en daarbij was er veel sneeuw gevallen. Onder zulke omstandigheden scheen een eigenlijke wedstrijd niet mogelijk. Men wilde echter het publiek niet teleurstellen. De rijders waren nu eenmaal bijeen en bereid om te rijden. In overleg met het Bestuur van de IJclub kwamen zij overeen, dat de wedstrijd zou doorgaan, maar

dat, wie ook de prijzen behaalde, al de deelnemers zich van de gelden „een genoegelijken avond zouden verschaffen.”

Het werd dus meer een vroolijke vertooning dan een echte hardrijderij.

De baan was weer 150 el. De „wedstrijd” begon kwart over elf en was kwart over vier afgelopen. Uitslag: 1ste prijs (ƒ 100 en een voorwerp in goud of zilver) N. VULSMA, Amsterdam, geboortig van Harlingen; 2de premie (ƒ 25 en als voren) ADR. KAM, uit Zwartsluis. De vijf laatste rijders mochten de inleggeden deelen.

Nooit heeft men bij een hardrijderij zooveel liefde tot den naaste en zoo weinig winzucht gezien. Als er een rijder viel, wachtte zijn mededinger, hielp hem op de been en dan gingen ze weer vroolijk vooruit. Gedurende den wedstrijd werd er hard met sneeuwballen gegooid en als dan, midden in den rit, de hooggepluimde hoed van een hardrijder afvloog, riep hij zijn partner toe dat hij niet verkouden wilde worden en eerst even zijn hoofddeksel moest oprapen. De ander nam daarmee genoegen en als de hoed dan weer op zijn plaats stond, reden beiden hand aan hand voort, om broederlijk den eindpaal te bereiken. Zoo werden er door die vreemd toegetakelde rijders allerlei snakerijen uitgehaald, tot groot vermaak van het publiek, dat zich graag natte voeten getroostte om deze parodie op een wedstrijd bij te wonen.

Na afloop werden de deelnemers „in omnibussen en andere rijtuigen naar het logement van den Heer ROORDA in de Warmoesstraat gevoerd, van waar zij des morgens op gelijke wijze afgehaald werden”, en daar werden de prijzen door den Heer N. WAFELBAKKER, den welbespraakten voorzitter, uitgereikt.

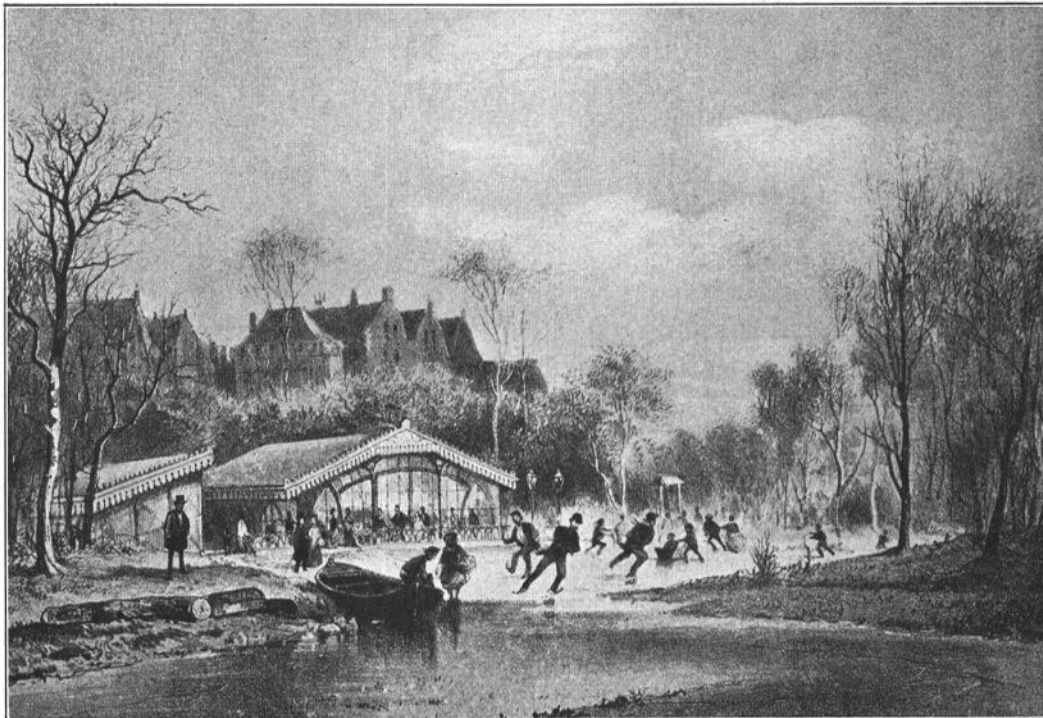
Namens de rijders adverteerde de prijswinner VULSMA, een beroemdheid in zijn tijd, om de bestuurders van de Amsterdamsche IJclub welgemeenden dank te brengen „voor de goede orde en afloop van de eerste hier in Amsterdam gehouden Hardrijderij op schaatsen in Costumes, alsmede aan den Heer ROORDA, waar de afloop van de partij gehouden is.”

In één adem, — d. w. z. in dezelfde advertentie in het „Handelsblad”, — bracht die Friesche logementhouder dank aan het Bestuur voor de welwillende gunst die hem was bewezen. Geen wonder dat hij tevreden was, want onder de omstandigheden zal het wel een vroolijke en ook voor hem heuglijke avond zijn geworden.

In het Bestuur kwam wederom wijziging door het aftreden van den Heer J. LOUIS KUINDERS, die als Secretaris door den Heer T. C. SCHOL werd opgevolgd. De Heer TH. A. VAN DEN BROEK werd tot Commissaris gekozen.

1870—1871. — Het succes in den vorigen winter heeft zich duidelijk uitgesproken door de vermeerdering van het ledental, want het steeg van 344 tot 512. En daarbij bleef de gelegenheid gunstig om op den ingeslagen weg voort te gaan. Op 3 Januari 1871 werd een wedstrijd gehouden, op den Buitensingel tusschen de Leidsche en Wetering-Barrières (Bijlage A). Het was verrukkelijk weer, zoodat het krioelde van rijdende toeschouwers. Op de tribune was het

muziekcorps van den Heer STUTTERHEIM, dat bijna onafgebroken werkzaam was. De voortreffelijkste orde heerschte en men had geen ongeluk te betreuren („Amst. Crt.” van 4 Januari 1871). De wedstrijden van de Club hadden nu zulk een reputatie gekregen dat het aantal inschrijvers 111 bedroeg; onder hen was zelfs een zestiger, WEGMAN uit Waddingsveen. Er waren 52 uit Amsterdam, de overigen meest uit het Noorden. De uitslag was: 1ste prijs (f 150) A. DE GROOT uit Akkrum; 2de prijs (f 50) N. VULSMA, de reeds bekende Harlingsche Amsterdamer. En verder f 5 per hoofd aan de vijf laatstaangeblevenen. De baan

HET VONDELSPARK.

Naar een steendruk bij MARTIN KALFF, „Amsterdam in praatjes en plaatjes”. Omstreeks 1870.

Zonder directe betrekking op de IJclub.

van 150 meter werd — volgens het „Handelsblad” — door schier alle rijders met duizelingwekkende snelheid afgelegd.

Nog diezelfde maand werd er andermaal, „bij doorgaand vriezend weer”, een wedstrijd uitgeschreven, voor mannen en vrouwen samen, gelijk den vorigen winter zoo in den smaak was gevallen.

Het liep ook nu weer best. Dingsdag 31 Januarij, 's morgens tien uur, was het wedstrijdterrein, op de Vest bij de Weteringbarrière, prachtig in orde. De bladen volstaan met de mededeeling, dat alles net zoo goed was als de vorige

keer; vlaggen en wimpels, muziek, enz. Alleen de baan voor de ridders echter was goed glad omdat ze herhaaldelijk was begoten, de rest was zeer hobbelig en met zand bedekt. Dit laatste door de groote menigte belangstellenden. Zoo intensief was de bewaking niet, of er kwamen van buiten telkens indringers het gebied van de IJclub schenden. Als zulke buitenleden met den sterken arm werden uitgezet ging er groot gejuich op.

Ditmaal waren er 27 paren ingeschreven. De uitslag was: 1ste prijs (*f* 150) JOUKE SCHAAP en AUKE BEINEN, beide uit Kortezwaag; premie (*f* 50) JOHANNES P. DE GROOT uit Akkrum met MEIKE RINKEMA uit Marum; 3de prijs (*f* 10) A. HESSELING uit Groningen met ANNA OSINGA uit Sneek.

De prijsuitdeeling gebeurde in het bekende lokaal van GRADER op de Schans, door den Voorzitter WAFELBAKKER.

Het „Handelsblad”, hulde brengend aan het Bestuur van de IJclub voor de goede regeling van het feest dat zoozeer in den geest viel van het publiek („de duizelingwekkende stroom van bezoekers heeft zulks bewezen”), maakt een opmerking van beteekenis voor de geschiedenis van het ijsvermaak. Het blad schrijft nl. (1 Febr. 1871):

„Menigeen zal met genoegen bespeurd hebben, dat onze Amsterdamsche dames reeds genoegzaam geëmancipeerd zijn door zich boven een vooroordeel te verheffen, en zich, even als de heeren, met telkens hernieuwden moed aan den aantrekkelijken ijsspiegel wagen. Alzoo, merkbare vooruitgang!”

1871—1872. — Weder brak er een periode van depressie aan, jaren van weinig of geen vorst en van welke dus niet veel bijzonders is te boekstaven.

Voor dezen jaarkring in het bijzonder kunnen we alleen noteeren, dat in het Bestuur de aftredende Heer F. C. HESTERMAN werd vervangen door JHR. L. RUTGERS VAN ROZENBURG.

1872—1873. — Onderscheidde zich niet van het vorige. Het ledental, in dat jaar reeds tot 449 gedaald, slonk tot 403. Geen vorst, geen ijs. Er viel niets aan te verhelpen. Alleen de kas ging er op vooruit, want de Club had nu een bezit van ruim *f* 3000. In het Bestuur geen verandering.

1873—1874. — Van hetzelfde laken een pak. Een echte kwakkelwinter. Alleen de kas ging er op vooruit, want het kapitaal van de Club vermeerderde tot *f* 3100, een ongehoord bedrag voor de eerste periode. Geen wijziging in het Bestuur.

1874—1875. — Alweer hetzelfde liedje, om het heele schaatsenrijden te verleeren. De Heer A. H. VAN BOSSE werd als Penningmeester door den Heer Y. FEENSTRA vervangen en de Heer S. B. ZEVEEIJN werd als nieuwe Commissaris gekozen.

1875—1876. — Nu zou het beginnen en de IJclub herademde. Herhaaldelijk was men, in December '75, reeds teleurgesteld als een vleugje vorst weer door

den dooi werd verdreven, doch in de eerste helft van Januari begon het er op te lijken. Er deed zich echter een ander bezwaar voor, want het was hoe langer hoe moeilijker een goede baan te vinden. Die werd ten slotte gevonden, in een geheel anderen uithoek van de stad, achter de kazerne Oranje Nassau. (Met vergunning van de Stad, zie Bijlage B). Het werd zelfs een prachtige baan. Op Zaterdag 15 Januari werd een hardrijderij uitgeschreven, waarvoor zich den vorigen avond bij L. VAN GUMSTER, in het Café Union Réal, Damrak over de Papenbrug, niet minder dan 74 rijders kwamen inschrijven.

Alles slaagde naar wensch. Het terrein was uitstekend ingericht, het ijs zoo mooi als men maar zelden had gezien. Op de bijbanen wemelde het van leden met hunne dames en daarbuiten op den Singel stonden de kijkers in dichte drommen, want heel Amsterdam was op de been gekomen. De wedstrijd duurde volle 6 uren, met dezen uitslag: prijs (f 200) A. DE GROOT uit Akkrum; premie (f 50) N. VULSMA, de bekende rijder, die ditmaal veel te stellen had met een vestingartillerist hier in garnizoen, met name A. DE JAGER uit Murmerwoude. Deze laatste behoorde ook tot het drietal aan wie elk f 5 werd uitgereikt.

De prijzen werden 's avonds in de Roomtuintjes door den Heer N. WAFELBAKKER, den Voorzitter, uitgereikt.

Drie dagen daarna, op Dingsdag 18 Januarij, was er alweer een hardrijderij, thans voor paren uitgeschreven, maar die werd door Burgemeester DEN TEX verboden. (Zie de curieuse Bijl. C)

De Heer T. C. SCHOL, op 29 April '76 overleden, werd als Secretaris vervangen door den Heer TH. A. VAN DEN BROEK.

1876—1877. — Een jaar waarvan weder niets valt te melden, want had het vorige de hoop verlevendigd dat er weer eens een reeks ouderwetsche winters zouden komen, die hoop viel in duigen.

1877—1878. — Alwéér hetzelfde. Het ledental daalde eenigszins onrustbarend, van 397 tot 350. De kas was echter aangedikt tot ruim f 5250. In het bestuur, zoo min als het vorige jaar verandering, de aftredenden werden telkens herkozen.

1878—1879. — Thans ging men, steeds uitziende naar nieuwe banen, zoodra er vorst in het land was, gedeelten van de grachten in de stad voor de leden van de IJclub reserveeren. Dit jaar de Heerengracht tusschen Thorbeckeplein en Koningsplein. (Waarvoor de Stad vergunning verleende; zie Bijlage D). Het werd op prijs gesteld want het was gezellig baantjerijden, een echte báán was het echter niet en er was dus geen gelegenheid tot wedstrijden. Nu steeg ook het ledental weer tot 563.

Alles veranderde en verbeterde toen de Vereeniging daarna in het Vondelspark, onder Nieuwer-Amstel, een nieuwe gelegenheid kon openen. Op Dinsdag 28 Januari 1879, werd daar de gebruikelijke wedstrijd voor mannen boven 18 jaar

uitgeschreven. De baan was 150 Meter lang en 8 Meter breed. Er was muziek en vroolijkheid. Aantal deelnemers 46. De prijs (f 200) werd behaald doo den 27-jarigen OKKE VAN DEN BERG uit Rijperkerk, die met den winner van de premie (f 50), SIMON DERLAGE uit Amsterdam, toch nog een tweede rit deed omdat die een schaats had gebroken. De vier laatsten kregen elk f 5.

De Heer WAFELBAKKER deelde de prijzen uit, waarbij hij hulde bracht aan het Bestuur van het Vondelspark.

Volgens gebruik — en omdat het bleef vriezen — werd op Vrijdag 31 Jan. d.a.v. een hardrijderij gehouden voor mannen en vrouwen. Er waren 25 paren ingeschreven. De prijs van f 150 werd behaald door JOUKE SCHAAP uit Kortezwaag

HET RIJDEN OP DE GRACHTEN
(Naar een teekening van J. HOYNCK VAN PAPENDRECHT in „Eigen Haard“).

en AUKE BEENEN uit Langezwaag; de premie van f 50 door PIETER HOF uit Heeg met GRIETJE BOM uit Amsterdam. Vier andere paren kregen elk 10 gulden.

Het hield dit jaar maar niet op. Op 4 Februari alweer een hardrijderij voor mannen, waaraan niet minder dan 108 rijders deelnamen. Uitslag: eerste prijs (f 250) OKKE VAN DEN BERG uit

Rijperkerk; 1ste premie (f 80) KERST BOTTEMA uit Oldeboorn; 2de premie (f 40) JOUKE SCHAAP uit Kortezwaag. Drie anderen, waarbij de veelbelovende ARIE VAN DEN BERG, kregen elk f 20.

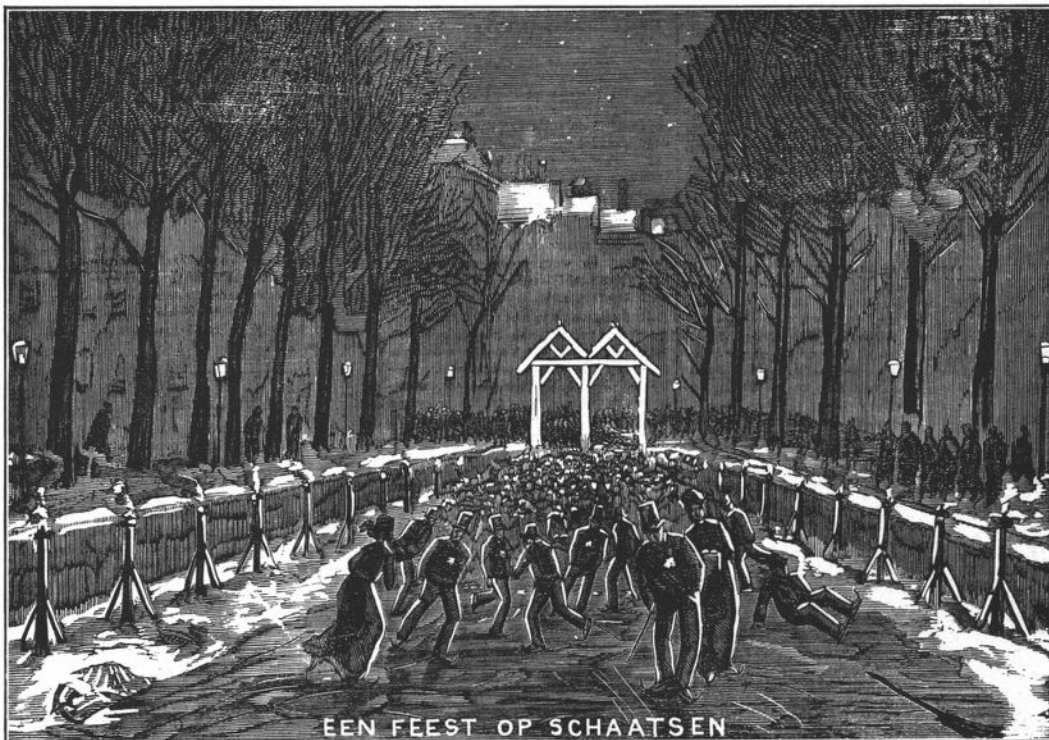
1879—1880. — Weer een belangrijk jaar. Op de banen van de IJclub in het Vondelspark (zooals men toen nog liefst sprak en schreef) werd ten eerste op 20 Dec. '79 de hardrijderij voor mannen gehouden; 74 ingeschrevenen. 1ste prijs (f 200), M. A. CASTELEIN uit Saarwoude; 2de prijs (f 60), ARIE VAN DEN BERG uit Benthuisen; 3de prijs (f 30), JACOB KOOISTRA uit Wiens; en aan vijf anderen f 10.

Het was een heerlijke winter. Vele dagen achtereen had men in het gezellige Vondelspark kunnen rijden en het bestuur zorgde voor afwisseling. Des Zondags wilde de directie van het Vondelspark geen muziekuvoering toestaan, maar het was niet tegen het reglement, dat op Tweeden Kerstdag een matinée musicale werd

gegeven, met het grootste succes. Den volgenden dag, Vrijdag 27 December, kon de wedstrijd voor paren worden gehouden, weder in het Vondelspark. Aantal ingeschrevenen 20. 1ste prijs (f 150), JOHANNES DE GROOT uit Grouw met JANNETJE JONKER uit Kielwindeweer; 2de prijs (f 50), PIETER HOF uit Heeg met GRIETJE BOM uit Amsterdam. De drie laatste paren elk f 10.

Toen kwam er wat nieuws. Op het voorbeeld van een zustervereniging, de

BIJ AVOND OP DE KEIZERSGRACHT IN DECEMBER 1879
(Naar een zeldzame houtsnede. — Coll. A. TH. HARTKAMP).

Amsterdamsche Skatingclub, die op 16 December op de Keizersgracht tusschen Reguliersgracht en Vijzelstraat, een welgeslaagden wedstrijd in het schoonrijden had gehouden (Jury: de Heeren P. A. BUNDTEN en W. H. BLAAUW, bestuursleden, Jhr. Mr. F. HOOFD GRAAFLAND, A. J. VAN OOSTVEEN en J. E. STROEVE), schreef de Amsterdamsche IJclub, tegen Dinsdag 30 December 1879, een wedstrijd uit in het sierlijke schaatsrijden onder de leden, om prijs en premie, bestaande in voorwerpen van zilver. Maandagavond tevoren (zoo luidde de advertentie in het „Handelsblad”) konden de deelnemers zich in Zeemanshoop inschrijven.

Men was echter niet fortuinlijk, want de dooi kwam het plan verstoren. Het werd daarom toch niet opgegeven. Op 3 Februari 1880 is de eerste wedstrijd van dezen aard gehouden. Nu het hier een noviteit geldt zullen we daar wat langer bij stil staan.

Het weer werkte helaas niet mee. Hoe goed de banen echter in het Vondelspark bij den Amstelveenschen weg ook onderhouden waren, onder den invloed van den scherpwind was het ijs niet best en het verblijf voor de toeschouwers niet aangenaam. Daarbij kwam er nog een koude mist opzetten. Het nam alles niet weg dat zich 36 heeren en 16 dames aanmeldden.

1ste Afdeeling. Schoonrijden voor heeren. 1ste pr., de Heer N. VULSMA, 189 p.; 2de pr., de Heer J. H. VAN DER BREGGEN, 186 p.

2de Afdeeling. Schoonrijden voor heeren en dames. 1ste pr., de Heer J. H. VAN DER BREGGEN met Mevr. GERKEN, 341 p.; 1ste premie, de Heer W. A. KÜFFER met Mej. J. FEENSTRA.

De jury, bestaande uit de heeren N. WAFELBAKKER, Y. FEENSTRA, S. B. ZEVEERIJN, Jhr. L. en Jhr. C. A. RUTGERS VAN ROZENBURG, J. VAN WOENSEL KOOY, J. P. MINK, J. HOEK, J. F. H. HERFST, P. PLET, Jhr. Mr. F. HOOFT GRAAFLAND en L. VAN SON VAN GELICUM, had de volgende bepalingen gemaakt:

Rechte knieën, met rechtopstaande houding, zoolang dit niet in stijfheid ontaardt.

Gesloten beenen, om na den afzet van het andere been, spoedig en net bij te trekken.

Losse houding. Al te stijve armen (militairement) ontsiert, te veel beweging of slingering nog meer; een zachte, gracieuse beweging kan het effect verhoogen.

Sierlijk overleggen, dat is: de rijder moet zijn geheel gewicht op den rijdenden voet werpen, vol vertrouwen op zijn balanceering.

't Nette zetten van den voet, dat is: niet achteruit slaan, maar loopenderwijs den voet geregeld zetten, daarna elegant naar buiten buigende, de streek richten en bij oplichten van den voet de schaats naar buiten slaan.

N.B. Onder het sierlijk overleggen is niet begrepen het wijd overzwaaien der baan. Dit komt dan alleen in aanmerking als de rijder dit naar 't beschreven schoonheidsgevoel en met echte veerkracht doet.

Na dien gedenkwaardigen wedstrijd werden grootsche plannen gemaakt voor een avondfeest met dubbel orkest, chineesche en fantastische verlichting, maar... de dooi viel plotseling in. C'est tout dire.

Het was toch alles bijeen genomen een goede winter geweest.

De nieuwe banen in het Vondelspark hadden een groote aantrekkingskracht. Dit bleek ook door het ledental, dat bijna verdubbelde en nu tot 1020 steeg! De groote volte op het ijs was een aansporing voor het Bestuur om naar een nieuw terrein uit te zien. De keus viel op een wateroppervlakte tusschen de Paulus Potterstraat en de Hobbemakade, groot ongeveer 760 × 22 M. Een aanvraag bij het Gemeentebestuur werd toegestaan. (Beschikking van B. en W. van 26 Aug. 1880. Zie Bijlage E).

In het Bestuur, dat geruimen tijd onveranderd was gebleven, waren weder mutaties gekomen. De Heer N. VAN DER WERFF, dien we als de feitelijke Urheber in 1864 hebben zien aanwijzen, ontviel aan het Bestuur. Als nieuwe Commissarissen waren gekozen de Heeren Jhr. H. E. BICKER en J. VAN WOENSEL KOOY.

Het is gewenscht even stil te staan bij de algemeene vergadering, welke op

25 Oct. 1880 in „Zeemanshoop” werd gehouden. De Heer VAN WOENSEL KOOY, die bedankt had, werd vervangen door Jhr. Mr. F. HOOFT GRAAFLAND. Aan het einde der vergadering werd het woord gevraagd door den Heer J. G. ENGELS, sedert jaren lid der Vereeniging, die allen lof bracht aan den ijver der Bestuurderen, maar de vraag wenschte te stellen, of de vele hardrijderijfeesten wel gewenscht waren. Hij was van oordeel, dat er in de eerste plaats naar moest worden gezien of de leden zelf zich goed amuseerden. In het vorige seizoen was daarnaar, spr. wilde het met waardeering constateeren, ook werkelijk gestreefd, maar hij hoopte dat op dien weg zou worden voortgegaan. De kas zou ook daarvan profiteeren, meer dan door de hardrijderijen, die hij Amsterdam niet geheel waardig oordeelde.

De Secretaris, de Heer VAN DEN BROEK, bestreed de opvatting dat de hardrijderijen geen gunstigen invloed zouden hebben op de geldmiddelen. Juist het tegendeel was waar; de ervaring leerde dat door dergelijke wedstrijden, met bekende hardrijders, de kas het meest werd gebaat. De Voorzitter, de Heer WAFELBAKKER, zeide dat met den wenk rekening zou worden gehouden; men zou het een doen en het ander niet nalaten.

In het hier gesprokene lag de kiem voor een verschil, dat een jaar later duidelijk aan den dag treden en aanleiding zou geven tot een kabinetsquaestie.

1880—1881. — Het in gereedheid brengen van het nieuwe terrein bracht moeilijkheden mee, door de snelle afwisseling van vorst en dooi, maar ook door ongeschikt werkvolk.

Op 20 Januari 1881 was een groote wedstrijd uitgeschreven op de nieuwe banen, „achter het in aanbouw zijnde Rijksmuseum”, voor mannen boven de 18 jaren. Dien dag ging het weer niet, maar twee dagen later, Zaterdag 22 Januari, is de wedstrijd toch gehouden. De nieuwe banen werden zeer geprezen. „Door de huizen der P. C. Hooftstraat wordt de rijder beschut tegen noordelijke koeltjes. Honderden bij honderden maken een dankbaar gebruik van de gelegenheid. Daar de Amsterdamsche jufferschap zich bij voortdoring op deze echtvaderlandsche kunst blijft toeleggen, leveren de banen een even afwisselend als aangenaam schouwspel op. Natuurlijk ontbreekt het ook niet aan de bij overlevering bekende koek-en-zoopjes” ... (Alg. Hlb. van 23 Jan.).

Er waren 64 deelnemers. 1ste prijs (f 200) F. W. BIJLSMA, Medemblik; 1ste premie (f 75), J. RIJKEMA uit Diemen; 2de premie (f 40), ARIE VAN DEN BERG, uit Benthuizen. De 5 laatsten kregen f 10.

Den 26sten Januari werd weder een onderlinge wedstrijd in het schoonrijden gehouden, omdat die in het vorige jaar zoo in den smaak was gevallen. In de afdeeling voor heeren waren 46 inschrijvers: 1ste prijs, W. A. KÜPPER;

2de prijs, Mr. J. VAN BUTTINGHA WICHERS; 3de prijs, F. F. BOSCH; 4de prijs, M. W. BRANDTS. In de tweede afdeeling, voor paren id.: 1ste prijs de Heer W. A. KUPFER met Mej. J. FEENSTRA; 2de prijs de Heer A. J. P. MEYJES met Mej. A. L. VAN SCHERPENZEEL; 3de prijs de Heer H. W. KOOMANS met Mej. E. OTTO. De prijzen bestonden weder in voorwerpen van kunst en smaak.

Het seizoen dat zich zoo goed had ingezet, zou nu bekroond worden met een echten, gróóten wedstrijd, een internationale hardrijderij! Tegen Dinsdag 1 Februari 1881, schreef de Amsterdamsche IJclub zulk een wedstrijd uit, met vier prijzen: van f 600, f 300 en twee van f 150. Zij deed zulks in samenwerking met de Engelsche National Skating Association, die de medewerking toezegde van „minstens vier der hardste rijders” uit Engeland. De regeling was zoodanig, „dat bij den eersten omloop tegenover iedere vreemdeling een Nederlander zou rijden”. Ieder buitenlander die er in slaagde een Nederlander af te rijden, zou een zilveren medaille krijgen. Secretaris van de commissie voor deze, let wel internationale hardrijderij, was de Heer S. B. ZEVE RIJN.

„IJs en weder dienende” stond in de oproeping, maar aan die noodzakelijke voorwaarden werd helaas niet voldaan. In de laatste dagen van Januari was de

EEN SCHILDERACHTIG BAANTJE. KEIZERSGRACHT BIJ DE LEIDSCHEGRACHT
Phot. J. KNOTTENBELT TJZN.

vorst telkens afgewisseld door dooi, er kwamen hevige sneeuwstormen, men kreeg weer veel last met het werkvolk en toen de groote dag naderde, begon het onverbiddelijk te dooien. Het Bestuur had zich groote moeite gegeven. Men had gecorrespondeerd met Cambridge, met Weenen en met eenige

plaatsen in Noorwegen, twee bekende rijders waren reeds uit Christiania overgekomen. Alles nutteloos. De banen moesten dit jaar voor goed worden gesloten.

Over dezen, niet gehouden wedstrijd, is veel te doen geweest. Hij zou de aanleiding worden tot het gróóte conflict.

III. DE OMWENTELING EN DE VOLGENDE JAREN

1881—1890

1881—1882. — Op 29 Oct. 1881 werd in „Zeemanshoop” de algemeene vergadering gehouden. Aan de beurt van aftreding waren de Heeren Y. FEENSTRA en S. B. ZEVE RIJN, terwijl de Heeren Jhr. L. RUTGERS VAN ROZENBURG en Jhr. H. E. BICKER bedankten. Bovendien had de Heer VAN DEN BROEK verklaard, niet meer als Secretaris te willen fungeeren. Een groote mutatie dus. De Heer ZEVE RIJN werd herkozen en voorts werden gekozen de Heeren W. M. VAN SON TOT GEL LICUM, L. S. CROOCKEWIT en B. G. J. BLANCKE.

De Penningmeester, de Heer FEENSTRA, bracht verslag uit, hetwelk bij acclamatie werd goedgekeurd. Daaruit bleek dat het ledental in het afgelopen jaar, door de attractie van de onderlinge „schoonheids”wedstrijden, was gestegen van 985 tot 1342.

Naar aanleiding hiervan maakte de Heer ENGELS aanmerking op de wijze van aanneming van nieuwe leden. Hij wenschte dat dit geschieden zou op voordracht van drie leden. Ook wilde hij een andere manier van benoeming van Commissarissen en Juryleden; hij bracht bezwaar in tegen het houden van een internationalen wedstrijd met het oog op de groote kosten, terwijl z.i. nog meer moest gedaan worden voor het genoegen van de leden. Om al deze redenen deed hij het voorstel, over te gaan tot het benoemen van een commissie tot herziening van de statuten.

Dit voorstel werd aangenomen, waarna in de commissie werden benoemd de Heeren J. G. ENGELS, H. W. KOOMANS, P. PLET, G. ZIGELER en J. W. BALWÉ.

Rumor in casa! Op een volgende, buitengewone algemeene vergadering, 11 November in „Zeemanshoop”, waren van het Bestuur alleen aanwezig de Heeren CROOCKEWIT, VAN SON TOT GEL LICUM en BLANCKE. Verder 64 leden. De eerstgenoemde presideerde. Hij las een schrijven voor, waarin de Heeren N. WAFELBAKKER, TH. A. VAN DEN BROEK, Jhr. Mr. F. HOOFT GRAAFLAND, S. B. ZEVE RIJN en Jhr. C. A. RUTGERS VAN ROZENBURG, allen verklaarden hun ontslag te nemen en zich niet weder verkiesbaar te stellen. Zij bleven echter bereid het nieuwe Bestuur inlichtingen te geven.

De Heer ZEVE RIJN, die immers eerst een benoeming had aangenomen, zeide nu te hebben bedankt, omdat hij de aanneming van het voorstel ENGELS beschouwde als een motie van wantrouwen in het nu afgetreden Bestuur en ten tweede, omdat het niet herkiezen van den Heer FEENSTRA, een die zich altijd zoozeer had beijverd voor de Vereeniging, hem weinig bemoedigend voorkwam.

De Heer ENGELS weerlegde, dat het niet herkiezen van den Heer FEENSTRA en het benoemen van een commissie voor statutenwijziging, behoorden tot de rechten der Vergadering. Hij kon daarin geen blijk van wantrouwen zien. Veeleer betreunde hij het dat de heeren het schip hadden verlaten.

De Voorzitter deelde mede, dat de drie aanwezige leden eveneens hun mandaat weder ter beschikking wenschten te stellen van de Vergadering, zoodat deze thans vrij was in de verkiezing van een geheel nieuw Bestuur. Gekozen werden nu de Heeren W. M. VAN SON TOT GEL LICUM 63, L. S. CROOCKEWIT 53, J. G. ENGELS 51, J. WURFBAIN 51, B. J. CARST 48, J. VAN HOORN JR. 47, A. J. P. MEIJJES 42 en D. HEINEKEN AGZN. met 41 stemmen.

In de daaropvolgende bestuursvergadering werd de Heer J. G. ENGELS, de leider van de oppositie die het vorige kabinet ten val had gebracht, tot Voorzitter gekozen. De Heer L. S. CROOCKEWIT werd Secretaris, de Heer JAC. VAN HOORN JR. Penningmeester.

We moeten nu, tot recht begrip van hetgeen volgde, nog even teruggaan en daarbij althans aanduiden wat feitelijk tot een breeder terrein behoort. Het initiatief door de Amsterdamsche IJclub in den vorigen winter genomen voor een internationalen wedstrijd, had het gevolg gehad, dat, op voorstel van die te Leeuwarden, verschillende ysclubs zich hadden vereenigd om, zoo mogelijk, in den winter 1881—1882 in ons land twee internationale hardrijderijen te doen houden, en wel één in een der Hollandsche provinciën en een in het Noorden. Uit waardeering voor hetgeen de Amsterdamsche IJclub ten deze reeds had gedaan en uit eerbied voor de hoofdstad, werd direkt aangeboden dat de éérste wedstrijd te Amsterdam zou worden gehouden, de tweede in Leeuwarden of Groningen.

Hierdoor had het afgetreden Bestuur zich dus voor de naaste toekomst, ook voor de kosten, gebonden. Het nieuwe Bestuur verklaarde echter zich niet gebonden te achten. In een brief van 5 Dec. 1881 aan het Comité voor Internationale Wedstrijden op Schaatsen in Nederland, deelde het echter mede, f 500 als maximum te willen bijdragen voor prijzen en premiën, een subsidie van nogmaals f 500, mits de leden van de A. IJ. C. op vertoon van hun diploma vrijen toegang kregen bij den wedstrijd, benevens f 250 als bijdrage in de reeds gemaakte kosten, indien de wedstrijd door de weersgesteldheid niet kon doorgaan.

Het nieuwe Bestuur had het afgetreden Bestuur uitgenoodigd, zich in Comité te vereenigen om de zaak in gemeenschappelijk overleg te behandelen en uit te voeren, maar na een onderhoud tusschen den Voorzitter ENGELS en den oud-

Voorzitter WAFELBAKKER, bleek duidelijk dat van een dergelijke samenwerking op den grondslag als reeds door het (nieuwe) Bestuur gelegd, niets kon komen. Integendeel, het conflict kwam in een acuut stadium.

Op 30 December verscheen een manifest, waarin 25 Leden van de IJclub, met verwijzing naar Art. 10 van de statuten, het Bestuur uitnoodigden tot het beleggen van een buitengewone algemeene vergadering, om te beslissen in hoever het nieuwe Bestuur gebonden was om gevolg te geven aan besluiten en verbintenissen, vóór zijn optreden genomen en wel bepaaldelijk betreffende een internationalen wedstrijd op schaatsen. Dit rondschrijven was geteekend door de oud-Bestuurders N. WAFELBAKKER, TH. A. VAN DEN BROEK, Y. FEENSTRA, Jhr. C. A. RUTGERS VAN ROZENBURG, Jhr. Mr. F. HOOFT GRAAFLAND en S. B. ZEVE RIJN; en voorts door de leden Jhr. H. E. BICKER, Mr. E. N. RAHUSEN, Jhr. L. RUTGERS VAN ROZENBURG, W. H. VAN LEEUWEN, H. C. S. SCHALEKAMP, F. W. WILDE, M. C. SCHOON, H. SCHUT, J. J. OTT DE VRIES, D. H. VETTEWINKEL, E. W. en S. A. DE FLINES, A. BRUINIER, C. S. OOLGAARDT, J. P. MINK, J. F. H. HERFST, A. H. MEURSING, J. VETH, P. J. VAN DER AA GZN.

De onderteekenaars wilden de leden uitspraak laten doen en zij herinnerden er nog eens aan, hoe de Amsterdamsche IJclub was opgericht na een welgeslaagde proef met een hardrijderij op den Buiten-Amstel in 1864 en dat, toen op 21 December d.a.v. de nu nog vigeerende statuten werden vastgesteld, het doel der Vereeniging volgens Art. 1 zoo breed werd opgevat, dat er in die constituerende vergadering zelfs van een wedstrijd met arresleden werd gesproken.

De historische vergadering is gehouden op 2 Januari 1882, in de bovenzaal van Krasnapolsky. Het Bestuur was voltallig aanwezig, benevens het ongehoorde aantal van 205 leden. Voorzitter ENGELS maande tot kalmte aan. De Heer WAFELBAKKER, wien als premier in het demissionaire kabinet en leider van de oppositie, het eerst het woord werd verleend, achtte het niet noodig in beschouwingen te treden. Het oude Bestuur kon zijn principe niet veil geven, maar wilde de Vergadering laten beslissen. Debat vond hij niet noodig, men kon onmiddellijk tot stemming overgaan.

De Voorzitter dacht er anders over. Hij gaf een breedvoerige uiteenzetting van het gebeurde. Uit de couranten had men vernomen, dat er internationale wedstrijden zouden zijn, waarvoor door deze Vereeniging het initiatief was genomen, maar daarin waren de leden volstrekt niet gekend. Zeker, het bleef jammer dat de wedstrijd niet was doorgestaan door den dooi, maar zonder toestemming van een Vergadering, mocht men zich niet binden tot zulke belangrijke verplichtingen, ook voor wedstrijden die niet altijd hier ter stede zouden worden gehouden en door welke de geheele kas werd bedreigd.

De Heer S. B. ZEVE RIJN trad nu op als verdediger van het afgetreden Bestuur, dat naar hij zeide — dit ten antwoord op grieven over zekere lacunes in de administratie en de notulen, — „meer hield van handelen dan van schrijven”.

Volgens de statuten was het Bestuur volstrekt niet gedwongen om een besluit van de Vergadering uit te lokken over een hardrijderij, welke dan ook. Nooit hadden de leden zich daarover beklagd. De kosten waren ruimschoots door de kas gedekt en men behoorde het niet te vergeten, zij zouden strekken tot glorie van Amsterdam, voor den éérsten wedstrijd van dezen aard in Europa! De spr. zeide o. a. nog, dat wanneer dit jonge Bestuur evenals zijn voorganger op een ervaring van 17 jaar kon bogen, het er wel anders over zou denken.

Het bovenstaande geeft reeds een denkbeeld van een debat dat zich, aldus ingeleid, verder in den breede uitrekte, gelardeerd werd met zoet-zurigheden over en weer, en dikwijls verliep in nesterijen over het beheer.

Het voornaamste argument van het nieuwe Bestuur en zijn aanhangers was, dat men door voorwaarden omtrent internationale wedstrijden te groote verplichtingen op zich nam.

Het oude Bestuur stelde zich op het standpunt, dat het in staat was iederen toestand te beheerschen, „omdat het al zoolang met hetzelfde bijtje had gehakt”. De oud-Voorzitter WAFELBAKKER, die incidenteel eenige inlichtingen had gegeven, bleef volhouden dat lange discussie overbodig was. Hij verzocht daarom het debat niet langer te rekken. „Aaien en krabben”, — zeide hij, — „is verder niet noodig. Laat ons tot stemming overgaan”.

In behandeling kwam de vraag (zooals zij in de circulaire was gesteld):

„Is het pas opgetreden Bestuur gehouden, de overeenkomsten door het vroegere met de IJclubs aangegaan, na te leven?

De vraag werd met 93 tegen 74 stemmen ontkennend beantwoord. (Het Bestuur was buiten stemming gebleven.)

Het votum liet aan duidelijkheid niets te wenschen.

Hierna bracht de Voorzitter de tweede vraag aan de orde (tekstueel volgens de circulaire):

„Of de naam van onze Club en de eer van Amsterdam niet vorderen, dat aan het reeds zoo rijp geworden denkbeeld om hier een internationale hardrijderij te houden, gevolg worde gegeven?”

De Heer P. A. BUNDTEN wenschte de toevoeging „dit jaar”, een ander „dit genootschapsjaar”. Alvorens tot stemming over te gaan, zeide de Voorzitter, dat er reeds maatregelen waren genomen voor de baan en om het den leden zooveel mogelijk naar den zin te maken. Het Bestuur wilde zich niet binden, maar als de omstandigheden er zich toe leenden, zou het trachten ook dit jaar een internationale hardrijderij te doen houden.

Deze algemeene belofte, want meer was het niet, werd bij acclamatie aangenomen, en zoo kwam, aan het einde van de lange vergadering, de tweede vraag niet eens meer in stemming.

Hiermede was de zaak afgedaan, met een feitelijke nederlaag van het oude Bestuur. Het had het goede gewild, maar het was in zijn ijver te ver gegaan en,

eigenaardig genoeg, het waren juist de jongeren die hier de remschoen aanlegden.

Te noteeren valt, dat met het geheele oude bestuur, thans ook de Heer Y. FEENSTRA was afgetreden, als de laatste der Mohikanen, de eenige die nog van de oprichters in 1864 was overgebleven. Hij zou onder de omstandigheden toch niet weer in functie zijn getreden, maar voor zijn niet-herkiezing op de vergadering van 29 October '81, was toch nog een andere reden van meer persoonlijken aard. In notulen of verslagen zal men die vergeefs zoeken. In den voorafgaanden winter mocht een gedeelte van de baan (wel te verstaan in het voorjaar van 1880, op den achtersten vijver in het Vondelpark) tijdelijk niet worden bereden. Een der leden stoorde zich daaraan niet en de Heer FEENSTRA, die als baancommissaris fungeerde, wierp hem een ijsstok voor de voeten. Het bedoelde lid nam dit kwalijk, omdat hij met een dame reed en toen de Heer FEENSTRA volgens hem geen voldoende excuses wilde maken, besloot hij zich te wreken. Hij mobiliseerde een aantal zijner medeleden van „de Hoop” en bracht aldus, bij overrompeling, den Heer FEENSTRA in de minderheid en ten val. Hijzelf heeft daarop in het nieuwe Bestuur zitting gekregen. Het geval kwam neer op een verschil van temperament en manieren, een botsing tusschen een misschien wat kort aangebonden Fries en een Amsterdammer „die zich voelde”.

Dat „de revolutie van '82” ons nu een storm in een glas water lijkt, is niet de schuld van het nieuwe bestuur geweest. Het was blijkbaar met grooten ijver beziel, verlangend om eens te toonen wat voor de leden kon gedaan worden. De nieuwe Voorzitter had blijk gegeven een krachtige persoonlijkheid te zijn en, een handig debater. Uit de niet altijd duidelijke verslagen van de elkaar snel opvolgende vergaderingen, krijgt men den indruk dat hij wist wat hij wilde en dat hij de meerderheid en zijn medebestuurders beheerschte. Maar ten eerste is de Heer ENGELS in het leven der Vereeniging een meteorachtige verschijning geweest, want door andere omstandigheden — welke hier niet behoeven te worden gememoreerd — heeft hij na één jaar het voorzitterschap neergelegd, omdat hij de stad en het land verliet. Ten tweede, en ziedaar de meest afdoende reden, stond men weer aan het begin van een periode van slechte, ongunstige winters, zooals hier direkt zal blijken.

De nieuwe winter is voorbij gegaan zonder dat er van ijs, laat staan van schaatsenrijden, sprake kon zijn. Het Bestuur had voor alles gezorgd, het bleek overbodige moeite. Voor de banen „achter het internationale tentoonstellingsgebouw” (d. w. z. de Internationale en Koloniale Uitvoerhandel Tentoonstelling voor het volgende jaar, in wording) waren goedkeuringen verkregen van B. en W., het bestuur van die tentoonstelling en dat van den Binnen- en Buitenvelderschen polder. De banen zouden echter niet bereden worden.

In de algemeene vergadering, op 27 October 1882, bij Krasnapolsky, moest geconstateerd worden dat de vorst totaal onvoldoende was geweest. Wegens het

reeds vermelde aftreden van den Heer ENGELS werd de vergadering gepresideerd door den Heer CROOCKEWIT. Ook de Heer CARST had bedankt. Als nieuwe bestuursleden werden gekozen de Heeren M. C. CALKOEN en J. LEEMBRUGGEN GZN.

In deze bijeenkomst werd langdurige discussie gevoerd over de vraag, of de Amsterdamsche IJclub al dan niet zou toetreden tot het Nederlandsche Schaatsenrijdersbond, hetwelk ¹⁾ op 17 September te voren, hier ter stede in „Odéon”, de constitueerende vergadering had gehouden. De A. IJ. C. was daarbij vertegenwoordigd geweest door de Heeren J. G. ENGELS en D. HEINEKEN A.GZN., die toen echter geen mandaat hadden om de Vereeniging tot dit verbond van Nederlandsche ijsclubs te doen toetreden.

Hierover ontspan zich een lange discussie, waarbij met name de Heer HEINEKEN toelichtingen gaf. De Heer WAFELBAKKER behoorde tot degenen, die er krachtig op aandrongen om voor de eer van Amsterdam niet achterwege te blijven, maar zich bij het Bond aan te sluiten. Deze spreker bracht die wenschelijkheid zelfs in verband met de aanstaande groote tentoonstelling, welke blijk zou geven van de levenskracht en de bloei van Amsterdam.

Met 26 tegen 11 stemmen werd vervolgens besloten tot aansluiting bij het Nederlandsch Schaatsenrijdersbond.

Bij deze stemming was het geheele Bestuur, volgens vooraf genomen besluit, buiten stemming gebleven. De vergadering werd hierover ongerust. Van alle kanten werden inlichtingen gevraagd, o. a. of het Bestuur zich ook in den vervolge onzijdig zou houden. Het bleek nu dat de meeningen aan de bestuurs-tafel verdeeld waren. Een nieuw debat ontstond en er waren zelfs leden die op een nieuwe stemming aandrongen, waarbij de bestuursleden dan in den een of anderen zin zouden getuigen. Ten slotte verklaarde de Heer CROOCKEWIT, de Loco-President, dat het Bestuur in zijne qualiteit vóór de toetreding was en dat het in ieder geval zich naar het votum zou gedragen.

In een volgende, buitengewone algemeene vergadering op Woensdag 22 November, waren twee punten aan de orde. De Heer M. C. CALKOEN had zijne benoeming niet aangenomen. In de vacature werd voorzien door de benoeming van Mr. H. P. BERLAGE. Ten tweede werd, uitvoering gevende aan het besluit dat tot de kabinetsquaestie had aanleiding gegeven, de statutenwijziging ter hand genomen. Die gewijzigde statuten werden goedgekeurd bij Zr. Ms. Besluit dd. 26 Januari 1883 Nr. 13 („Ned. Staatscourant” 8 Maart 1883). De meest ingrijpende wijziging bestond in de bepaling (Art. 2): „Met uitzondering van een Internationalen Wedstrijd zullen, behalve die voor Leden onderling, niet meer dan drie Wedstrijden in een Genootschapsjaar mogen plaats hebben en de gezamenlijke som der uit te loven prijzen en premieën bij deze laatste een derde gedeelte der

¹⁾ Wat ons vreemd klinkt was toen gewoon. Het woord „bond” was onzijdig. Eerst in 1884 is door Prof. M. DE VRIES in hoogste ressort uitgemaakt, dat „bond” als een mannelijk begrip moet worden beschouwd.

jaarlijksche contributiën niet mogen overschrijden". Als een nieuw instituut in de wetgeving, werd nu ook gewag gemaakt van een jury van beoordeeling bij alle wedstrijden, bestaande uit twaalf personen waarvan vier bestuurs- en acht gewone leden.

1882—1883. — Het nieuwe genootschapsjaar werd ingetreden met een nieuwen President, want in een voltallige bestuursvergadering op 4 December 1882 was Mr. H. P. BERLAGE tot Voorzitter benoemd. De Heer W. M. VAN SON TOT GELICUM was tot Commissaris van de baan aangewezen. Voor ditmaal zou dit echter een sinecure blijken. In verband met den bouw van de tentoonstelling, was men van het terrein achter het Museum verdreven en op de vijvers van het Willemspark aangewezen. Maar geen enkelen dag konden zij in gebruik worden genomen. Jammer, want er waren, voor de eerste maal, plannen gemaakt voor toepassing van electrisch licht, en de banen werden met ijzerdraad omrasterd.

Op de jaarvergadering, 31 October 1883, kon de nieuwe voorzitter dus alleen constateeren, dat de Vereeniging zich in den afgelopen winter niet had kunnen roeren. Men sprak verder over de wenschelijkheid om op de banen in het Willemspark „Vergunning” te verkrijgen. Het Gemeentebestuur en Gedeputeerde Staten hadden beiden geweigerd die te verleenen. In die dagen, moet men weten, was bij de behandeling van de Drankwet in de Tweede Kamer in het bijzonder gesproken over drankmisbruik op het ijs. Waarbij echter, wel te verstaan, niet aan de A. IJ. C. werd gedacht.

1883—1884. — Over dit genootschapsjaar is zwijgen 't allerbest. Geen vorst, geen ijs. De banen in het Willemspark konden geen enkele maal dienst doen. En men had nog wel een nieuw contract gesloten met de Firma MIJNSSEN & Co. voor verbeterd electrisch licht, andere maatregelen daargelaten. Niet te verwonderen dat het ledental dalende en beneden de 1000 was gekomen.

1884—1885. — „Eindelijk verwaardigde de wintervorst zich zijn tenten weder eens in Nederland op te slaan.” Zoo kon de Heer BERLAGE, die de beide vorige jaren alleen had kunnen klagen, zijn jaarlijksch overzicht aanvangen, in de algemeene vergadering op 24 October 1885.

Het was dan ook weer eens een goed jaar geweest en het Bestuur had alle eer van zijn werk.

In de tweede helft van Januari, toen de vorst was ingevallen, snakten alle leden naar de opening van de banen in het Willemspark. Het ging hun niet gauw genoeg en er werd algemeen geklaagd. Het Bestuur was echter genoodzaakt in overleg te treden met het Gemeentebestuur van Nieuwer-Amstel, dat niet over één-nacht-ijs wilde gaan, vanwege het gevaar en de verantwoordelijkheid van een „officieele” openstelling (zie Bijl. F). Maar tegen 21 Januari, 's morgens tien uren, konden de banen toch geopend worden verklaard. Eerste gevolg: dat het ledental snel steeg,

van nog geen 1000 tot bijna 1600. Het was direct vol op de banen. Nu kon men eindelijk zijn hart weer eens ophalen aan het lang ontbeerde genot.

Op Zaterdag 24 Januari zou het groote geval gebeuren: het eerste avondfeest, bij electrisch licht! Het was prachtig, helder vriezend weer, en daarbij bladstil. De maan en de sterren stonden aan den wolkenloozen hemel, wedijverend met de booglampen die door de Nederlandsche Maatschappij van Electriciteit en Metallurgie waren geleverd en die (volgens het „Hbld.”) „onberispelijk brandden.” Bovendien had de Amsterdamsche Omnibus-Maatschappij — wier trams dezen avond goede zaken maakten — nog „belangeloos” een fakkellicht ontstoken. „Van tijd tot tijd (schreef „Het Nieuws van den Dag”) werd het schilderachtige van het wintertooneel — gestoffeerd als het was door honderden bevallige rijderessen en koene rijders, die zich in kronkelenden zwaai op de vijvers bewogen — fantastisch door in allerlei kleuren ontstoken bengalisch vuur verlicht, en als mocht er niets ontbreken om dezen winteravond tot een feestavond te maken, blies SONNEMAN's kapel er steeds lustig op los, en liet onvermoeid de eene vroolijke aria (!) op de andere volgen, als wilde hij de rijders en rijdsters nopen thans de spiegelgladde banen op de maat harer tonen rond te zwieren. — Amsterdam's burgervader kwam met de wethouders DRIESSEN en ANKERSMIT in den loop van den avond eens een kijkje nemen, hoe zijne groote en kleine kinderen zich vermaakten

VOGELVLUCHT VAN DE BAAN IN HET WILLEMSPARK,
door een menschenmassa omringd, bij de hardrijderij op 26 Januari 1885. Op den achtergrond gebouwen aan den Overtoom.

en daar die van Nieuwer-Amstel vooronderstelde, dat er ook wel van de zijnen onder zouden zijn, deed hij desgelijks.”

Het hier geciteerde blad bracht alle hulde aan het Bestuur en inzonderheid aan de baancommissarissen, de Heeren A. J. P. MEIJES en W. M. VAN SON TOT GELICUM. Het begin was dus zoo mooi als het maar kon. Twee dagen later, op Maandag 26 Januari, werd de groote hardrijderij gehouden, waarvoor zich 31 deelnemers inschreven, van welke echter slechts 26 uitkwamen. De lengte van de uitstekend onderhouden baan was 150 M. bij 4 M. breedte. Men herinnerde zich niet, ooit zooveel belangstelling te hebben gezien, maar alles werkte dan ook vandaag mede. Het

HARDRIJDERIJ OP 26 JANUARI 1885 IN HET WILLEMSPARK.

weer was prachtig, want het vroom flink bij heldere zon, er was geen windje aan de lucht en het ijs was als een spiegel. Overal waren vlaggen aangebracht, naar ouden trant was het terrein met „koek-en-zoopjes” omlind en de onmisbare SONNEMAN liet de zijnen altijd maar spelen. De politie van Nieuwer-Amstel, op schaatsen, hield trouw de wacht onder leiding van commissaris DE KLOPPER.

De Jury, die, volgens de nieuwe statuten benoemd, nu voor de eerste maal dienst deed, bestond uit de Heeren: J. G. BERLAGE, D. LELY, S. H. FERNIM, P. PLET, J. F. H. HERFST, P. B. HOEK, B. H. S. PALEOLOGO, M. W. BRANDTS, W. A. KUPFER en Mr. P. EERDMANS.

De uitslag was: prijs (f 300), RENKE VAN DER ZEE, uit Workum, 22 jaar; premie (f 100), P. BRUINSMA uit Sneek, 27 jaar. D. POSTMA uit Eenrewoude en ARIE VAN DEN BERG uit Benthuizen kregen elk f 10 als troostprijzen.

Na afloop ten 4 uur deelde Mr. BERLAGE, de Voorzitter, in de bestuurstent de prijzen uit en wenschte de winners toe, dat zij op den aanstaanden internationalen wedstrijd te Leeuwarden, waarvoor zij zich hadden ingeschreven, de buitenlanders zouden overwinnen. (Het verdient vermelding, want de wensch is in vervulling gegaan. Op 28 Januari d. a. v., bij den historischen wedstrijd op de Groote Wielen over 800 M., werden Noren en Engelschen, waarbij de kampioen SMART en BURLINGHAM, verslagen. PIETER BRUINSMA behaalde toen

den 1sten, RENKE VAN DER ZEE den 2den prijs en de vreemdelingen werden zelfs niet „geplaatst“.)

Er waren nog groote plannen. Vooreerst een avondfeest met verlichting à giorno! Ten tweede een onderlinge wedstrijd voor heeren en voor paren. Het mocht niet zoo wezen. Plotseling viel de dooi in en op den bepaalden dag, Woensdag 28 Januari, stond alles blank (terwijl juist dien dag in Friesland de hierboven bedoelde groote wedstrijd nog kon worden gehouden!)

In den avond van 27 Januari, toen het al onaangenaam warm en daarbij mistig was geworden, had men nog, zoo goed het ging, feitelijk door het water gereden, maar daarop werd de dooi te sterk. De thermometer was gestegen van 22 op 42 graden en het regende in stralen! Toen was het voor het geheele jaar weer gedaan.

In het Bestuur werd de Heer A. J. P. MEIJES, die bedankt had, door den Heer Mr. J. DÉKING DURA vervangen.

1885—1886. — Wat zouden we er veel van vertellen? De winter viel laat in. Hij duurde lang en toch kwam er geen goed ijs.

Nog in Februari en Maart vroom het 's nachts, maar overdag dooide het weer. Aldus bleef het ijs zoo zwak, dat er nu en dan slechts enkele leden op den vijver in het Willemspark konden worden toegelaten.

OP DE BAAN IN HET WILLEMSPARK, 13 MAART 1886.
Van links naar rechts: Mr. J. DÉKING DURA, J. LEEBRUGGEN GZ.,
W. M. VAN SON TOT GELICUM, Mr. H. P. BERLAGE, B. G. J. BLANCKE.

Het Bestuur had met vooruitzienden blik onderhandelingen aangeknoopt met de Gemeente om weder een baan achter het Rijksmuseum te krijgen, maar dat lukte niet. Er was weer een tentoonstelling in de maak (de zoogenaamde Voedingstentoonstelling).

Men had in dezen tijd veel goeds gehoord van de „kunstbanen“, die in het buitenland opgang maakten. De Voorzitter, Mr. BERLAGE, met de bestuursleden VAN SON TOT GELICUM en DÉKING DURA gingen daarom eens naar Hamburg en zij keerden terug met de vaste overtuiging, dat zulk een baan ook voor de Club zeer wenschelijk zou zijn. In verband hiermede trad men in onderhandeling met de Amsterdamsche Sportclub, die het hiertoe meest geschikte terrein, eveneens achter het Museum, in beslag had.

Deze onderhandelingen waren vele, maar zij liepen op niets uit. Men kon het niet eens worden. Daarop werden er besprekingen gevoerd met het bestuur

van den Gasthuispolder bij den Overtoom, maar alles stuitte af op hooge eischen en technische bezwaren die veel geld zouden vorderen. Ook de onderhandelingen met den directeur van de kunstbaan te Hamburg voerden tot geen resultaat. Een troost dat men weer de beschikking kreeg over de banen in het Willemspark.

Op de algemeene vergadering op 29 October 1886 gehouden, werd de Heer J. LEEMBRUGGEN GZN., die bedankt had, vervangen door den Heer H. W. KEHRER.

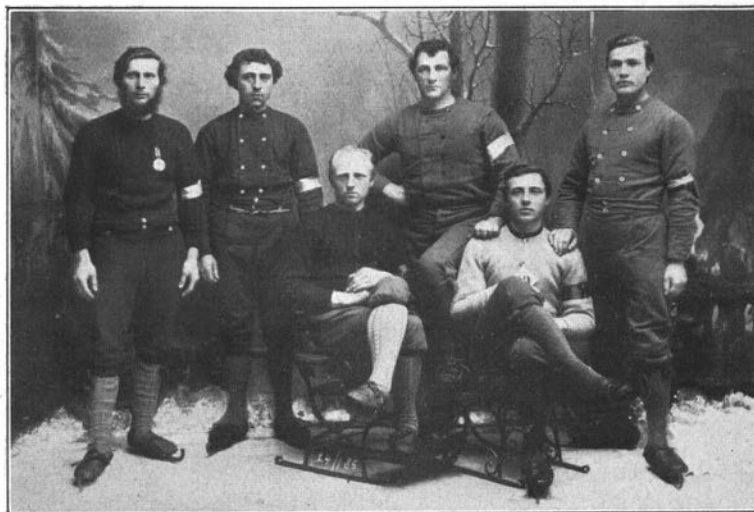
1886-1887. — Het nieuwe vereenigingsjaar opende met een verblijdende mededeeling. In eene buitengewone algemeene vergadering op 8 November 1886 kon de Voorzitter melden dat men er in geslaagd was een terrein te vinden, dat geschikt was om onder water te pompen. Het was een stuk grond van 700 M. lengte

bij 40 M. breedte achter de P. C. Hoofstraat, te beginnen bij de Van Baerlestraat. Men zou het huren voor f 500 per jaar, voor twee jaren, en vervolgens van jaar tot jaar.

Dat zag er mooi uit, maar er was alevel wat raars met dit terrein. De vergadering was onmiddellijk geneigd om er op in te gaan, maar de Heer M. J. WALLER, een der leden en tevens voorzitter van de Amsterdamsche Skating Club,

vroeg het woord. Hij zeide het voorstel even onverwacht als interessant te vinden. Hij wilde echter het Bestuur waarschuwen, dat de Amsterdamsche Skating Club over hetzelfde terrein aan het onderhandelen was met dien verhuurder, een man die dus blijkbaar „uit twee pannen wilde bakken.”

De Heer KEHRER, de nieuwe medebestuurder die met den verhuurder in onderhandeling was getreden, las nu een brief voor, waaruit bleek dat de aanbieding serieus was. Uit verdere gegevens moest worden opgemaakt, dat de zusterclub te lang had gedraald, zoodat de verhuurder de onderhandelingen had afgebroken. De Voorzitter stemde den Heer WALLER toe, dat het Bestuur te hoog stond om een bevriende vereeniging „een vlieg te willen afvangen,” maar daarvan was

BEKENDE FRIEZEN UIT DEN BLOEITIJD DER HARDRIJDERIJ

(Groep bij den internationalen wedstrijd te Hamburg, 22 en 23 Januari 1886).

Van links naar rechts. Staande: P. BRUINSMA, uit Sneek, 28 jaar; BENEDICTUS KINGMA, uit Grouw, 26 jaar; ARIE VAN DEN BERG, uit Benthuizen (Z.-H.), 33 jaar; T. B. VENINGA, uit Giekerk, 19 jaar.

Zittend: W. H. ZIJLSTRA, uit Uitwilligergera, 30 jaar; WIEBE DE VRIES, uit Oenkerk, 20 jaar.

immers geen sprake. Het voorstel werd in stemming gebracht en aangenomen. De Club zou het bedoelde terrein dus huren. Het terrein in het Willemspark bleef echter ter beschikking.

Het leek alles gunstig, maar de omstandigheden werkten tegen. Het land moest ten eerste worden ingedijkt en dit kostte veel, te veel geld. Toen er in

DE KUNSTRIJDER
CARL WERNER

Januari vorst kwam, was de nieuwe „kunstbaan” spoedig gereed, maar onmiddellijk daarop kwam er veel sneeuw. Het werd toen afwisselend dooien en vriezen. In het geheel kon de baan 16 dagen worden geopend, maar het ging met moeite gepaard. De dijk, die niet voldoende rust had, bezweek eenige malen. Het water moest dan door oppompen op peil worden gehouden en natuurlijk leed de baan daardoor zeer.

Slechts eenmaal kon er, in de laatste dagen van Januari, een onderlinge wedstrijd in het schoonrijden, voor heeren worden gehouden. Er waren 11 deelnemers, van wie de Heer W. A. KÜPPER den eersten, de heer W. SCHRÖDER den tweeden en de heer N. VULSMA den derden prijs verwierf. Daarbij moest het blijven, een dergelijke wedstrijd voor dames kon wegens onvoldoende deelneming niet doorgaan en een hardrijderij voor mannen viel door den dooi in het water. (En intusschen moest men het aanzien, dat op de Amsterdamsche Sportclub, gelukkige mededingster die met

hare „kunstbaan” minder Pech had gehad, op 21 Jan. '87, de beroemde CARL WERNER, de doofstomme Noor, die ook als snelrijder was vermaard, prachtige proeven van schoonrijden aflegde, waarvoor hem — ten onrechte, want dat mocht alleen de Ned. Schaatsenrijdersbond doen — het meesterschap van Nederland in het schoonrijden werd verleend.)

Neen, de Amsterdamsche IJclub was niet gelukkig in dit seizoen.

In verband met de geldmiddelen en overige omstandigheden, werd op 20 Mei eene buitengewone algemeene vergadering gehouden ter behandeling van een gewichtig voorstel, nl. tot verhooging van de contributie, van 3 op 5 gulden. De Voorzitter, Mr. BERLAGE, legde uit, dat de uitgaven in dit seizoen ongeveer f 10.900 hadden bedragen tegenover slechts f 7600 aan inkomsten. Nu was het wel waar, dat er uitgaven waren gedaan die niet meer zouden terugkeeren, maar een „kunstbaan” volgens de tegenwoordige eischen vorderde groote onkosten. Mr. DEKING DURA rekende uit, dat een contributie van f 3 veel te weinig was, want in den afgelopen winter, toen de baan 16 dagen open was, had het schaatsenrijden ieder lid, gerechtigd om twee dames mede te brengen, per keer niet meer dan 16 cent gekost; veel te weinig, nu men dan toch maar rijden kon op een echte kunstbaan.

Slechts enkele leden waren er tegen en daarbij de Heer N. WAFELBAKKER, de

oud-voorzitter, die de verhooging gevaarlijk achtte, omdat men er veel leden door zou verliezen. Hij vond steun bij Dr. VAN DER PLAATS. Een ander oud-bestuurder echter, de Heer J. LOUIS KUINDERS, prees de nieuwe banen en oordeelde dat de groote kosten een verhooging van contributie wettigden.

Het voorstel werd met 37 tegen 10 stemmen aangenomen, zoodat de contributie op f 5 werd bepaald. Tegelijk werden in deze vergadering eenige andere, minder belangrijke wijzigingen in de statuten aangenomen. (Goedgekeurd bij Zr. Ms. Besluit dd. 11 September 1887.)

In de zomermaanden werden door het Bestuur nog eenige belangrijke besluiten genomen, waarbij de aankoop van een centrifugaal-pomp en een huur-overeenkomst met de firma MIJNSSEN & Co. voor de levering van 14 elektrische lampen. Besloten werd verder om in de wintermaanden, van 15 October tot 1 April, een vasten baas als hoofdopzichter aan te stellen. Als zoodanig werd benoemd S. BERGHUIS, die daarna op 13 November 1887 in dienst is getreden.

1887—1888. — Zij die voorspeld hadden, dat de verhooging van contributie een slechten invloed zou hebben op het ledental, hadden misgerekend. Het had het ongekende en trouwens later nooit overtroffen cijfer van 2398 bereikt. Men begreep dat men zich voor het lidmaatschap iets moest getroosten, omdat de baan nu zooveel beter was dan voorheen. Daarna trad wel is waar een daling in, maar deze moest worden toegeschreven aan de concurrentie van de Sportclub en de Skating Club.

In de jaarvergadering op 29 October werd besloten de baan niet te openen vóór het ijs voldoende dikte had. Het bestuur deelde mede, dat er dit jaar een hardrijderij onder de leden zou worden gehouden, te weten alleen onder hen, die op dat tijdstip reeds waren ingeschreven. Anders zouden bekende hardrijders van buiten zich nog gauw als lid laten inschrijven. En dan was de aardigheid er af.

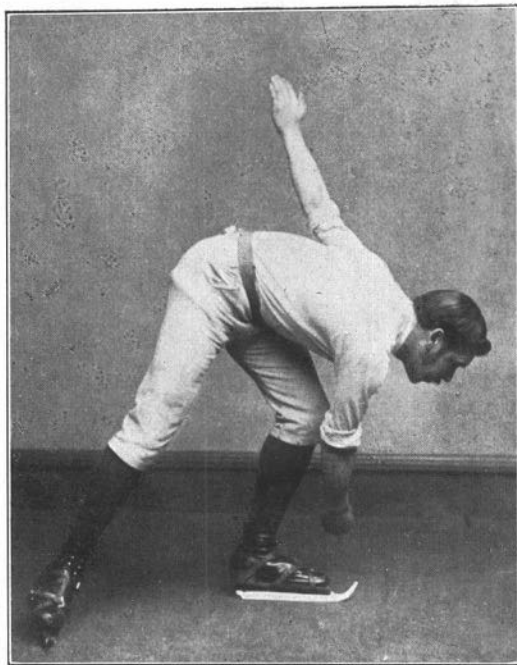
In de laatste dagen des jaars

„EVEN UITRUSTEN.”

Teekening van VAN GELDORP in het „Geill. Politie Nieuws.”

kon de baan bij de P. C. Hoofstraat worden geopend. Aan den ingang stond een artistieke poort, ontworpen door een medelid, den architect VAN ROSSUM en

C. G. TEBBUTT

Winner van den eersten wedstrijd om het kampioenschap van Nederland voor liefhebbers, 19 Januari 1887 te Slikkerveer.

uitgevoerd door de firma TIMMER & FURSTNER. De baan had een lengte van 650 M., bij een breedte van 50 M. In plaats van 6 waren er nu 14 booglampen geplaatst. De locomobiel stond thans niet meer in het midden, maar aan het einde van de baan. Zoo werd een meer gelijkmatige stroom verkregen („wanneer een ijs-specialiteit als de Heer VAN SON TOT GELICUM dit beweert, — zoo schreef „de Ned. Sport” — nemen we het gaarne aan”). Die locomobiel deed dubbel dienst: overdag hield zij het water onder het ijsvlak op peil, en 's avonds diende zij voor de levering van het electrisch licht van de Heeren MIJNSSSEN & Co. Er was nu een uitstekende restauratie, een practisch ingerichte muziektent en verder tentjes voor de juryleden bij wedstrijden. Vooreerst zou daarvan nog niets komen, maar er kon toch vele dagen worden gereden.

Op 18 Januari '88 had men met een calamiteit te kampen. In het land was een lange scheur ontstaan, waarschijnlijk door de persing van het water. Het was heel vol geweest „op de Club” en dat groot aantal bezoekers had een geweldigen druk uitgeoefend. Door die scheur ontstond een wel, die het met veel moeite op het land gepompte water weer loosde in een sloot langs het Vondelpark.

De pogingen om het enorme lek met stroo en klei te stoppen, bleken vruchteloos. Toen werd eenvoudig besloten om een deel van den dijk meer landwaarts te verleggen. In den nacht werd dit werk door een 30-tal arbeiders verricht en daarmee was het euvel van de calamiteuse baan gelukkig verholpen.

Op Vrijdag 3 Februari kon de verwachte, onderlinge hardrijderij worden gehouden. De uitslag was de volgende: 1ste. de Heer P. RUITENGA, in $27\frac{1}{5}$ sec.; 2de. de Heer C. A. VENEMA, $28\frac{4}{5}$ sec.; 3de. de Heer S. RUITINGA, 29 sec. Overige mededingers waren de Heeren P. C. VENEMA, U. G. VAN DER HOEK JOH.ZN., D. P. DE VRIES, J. VULSMA, G. F. GEMKE, S. P. VENEMA, J. DE LANGE, H. G. FELLING en B. G. BRUINSMA.

Op Maandag 27 Februari kon de internationale hardrijderij worden gehouden. Nu, „internationaal” is de wedstrijd niet geweest, want er zijn geen buitenlanders

gekomen. Wel verschenen bekende Friesche en Hollandsche hardrijders op het appèl. De baan was 200 M. De uitslag was:

Prijs (f 300): WIEBE DE VRIES, uit Oenkerk; 1ste premie (f 100): P. WESTRA, uit Hardegarijp; 2de premie (f 25): M. KINGMA, uit Grouw. Overige mededingers waren: K. DE BOER, uit Akkrum; H. HANJE, uit Oenkerk; C. VAN DE OORD en J. CONSTANT, uit Zijpe; A. ZIJLMANS uit Haarlemmermeer, B. en C. DIEPEVEEN en H. BUTER, uit Amersfoort; ARIE VAN DEN BERG, uit Benthuisen; H. J. HANJE, uit Akkrum; W. VENEMA en A. ZIJLMANS, uit Amsterdam.

De sterke oostenwind en zeker ook het zachte sneeuwijs, deden hun invloed gelden. Dit bleek ook uit de records. Vóór den wind: snelste record (M. KINGMA) 17 sec.; gemiddeld 21 sec. Tegen den wind: snelste record 22 sec.; gemiddeld $25\frac{1}{2}$ seconde. ¹⁾

Tusschen 5 December (toen men met het in orde brengen van de baan was begonnen) en 17 Maart, was de Club 24 dagen en 11 avonden geopend geweest. Men had dus veel kunnen rijden, maar behalve met den reeds genoemden doorbraak had men met sneeuw te kampen. Dit laatste vorderde veel geld, maar men kon er zich mee troosten, dat door de sneeuwruiming veel menschen aan werk waren geholpen.

De heeren J. WURFBAIN, D. HEINEKEN A.GZN. en Mr. J. DEKING DURA bedankten waarna de Heeren Mr. J. W. ALTING MEES, T. BROUWER ANCHER en B. W. VAN VLOTEN werden gekozen. Daar deze om verschillende redenen echter hunne benoeming niet aannamen, werden in eene nieuwe, buitengewone algemeene vergadering, op 1 Dec. '88, de heeren JULES MARCHAND, G. M. TITSINGH en KAREL MULLER gekozen.

1888—1889. — Een in verschillende opzichten ongunstige winter. Aan de voorbereiding had

¹⁾ Wij moeten hierbij althans noteeren, dat de Amsterdamsche Sportclub, — gelukkige mededingster en bevoorrecht door een in verschillende opzichten beter terrein, — op 28 Februari 1888 met groot succes een werkelijke internationale hardrijderij voor beroepsrijders kon houden, om het meesterschap van Amsterdam. Hieraan werd deelgenomen door twee bekende Engelschen en de beste Friezen en Hollanders op de lange baan. Deze moest viermaal worden afgelegd, over een totale lengte van 3218 M. (2 Eng. mijlen). De vier rijders met de kortste records werden tot den kamprit toegelaten (die voor liefhebbers over de tweemijlsbaan waren toen 7 min. $16\frac{1}{5}$ sec. (JURRJENS) en 7 min. 43 sec. (BROEKMEIJER). — Uitslag: 1ste prijs (de meestersjerp en f 300) J. SMART, uit Welney, in 6 min. $56\frac{1}{5}$ sec.; 2de (f 200), G. SEE uit Welney, in 6 min. $59\frac{1}{5}$; 3de (f 100), B. KINGMA, uit Grouw, in 7 m. 11 sec.; 4de (f 50), ARIE VAN DEN BERG, uit Benthuisen, in 7 min. $16\frac{1}{5}$ sec.

VON PANSHIN EN DONOGHUE

het niet gelegen. Reeds op 15 October was men begonnen om de baan met den dijk en het materieel in orde te brengen. Tot 21 November werd voortdurend met 35 man gewerkt en toen leek alles perfect in orde. Het verhinderde niet, dat er nog tweemaal een doorbraak voorkwam, waarna de dijk andermaal werd verlegd.

Op 7 Januari werd de baan geopend, maar... slechts voor een paar uur. Op 19 Januari werd een groote hardrijderij voor mannen uitgeschreven, maar door het invallen van den dooi moest hij worden afgewimpeld. Daarop konden de banen op 4 Maart weer worden geopend. De toeloop was echter zoo groot en de zon liet zich zoo krachtig gelden, dat het bestuur reeds om 2 uur

's middags moest sluiten. Den volgenden dag moest dit reeds om 11 uur 's morgens gebeuren. Woensdag 6 Maart ging het beter en dien avond kon men weer eens heerlijk rijden. Het werd een levée en masse, zoodat het ijs letterlijk werd stukgereden. Na weinig tijds moest de baan worden ontruimd. Heel jammer, want het electrisch licht voldeed uitstekend.

In het geheel werd dus in dezen winter slechts op elf dagen gereden, waarbij op vijf dagen achtereen ¹⁾).

PANDER   JURRJENS   L. A. COUVÉE

VON PANSHIN; zilveren med. K. PANDER; 1ste bronz. med. W. LEVEDAY, 2de id. C. G. TEBBUTT. Op den tweeden dag (9 Jan.) over 1 Eng. mijl (1609 M.): gouden med. VON PANSHIN; zilv. med. DONOGHUE; 1ste bronz. med. G. JURRJENS; 2de bronz. id. C. G. TEBBUTT. — Op den derden dag (10 Jan.) over 2 Eng. mijlen of 4 ronden: 1ste gouden medaille DONOGHUE; 2de VON PANSHIN; 3de JURRJENS; 4de PANDER (die gevallen was). Het diploma voor het meesterschap der wereld was VON PANSHIN, die de meeste kans had, ontgaan en werd nu niet uitgereikt.

Op 13 Febr. werd op de Sportclub alweer een belangwekkende strijd vertoond. Daarbij zou, op voorstel van Baron DE SALIS, voor goed worden uitgemaakt, wie sneller reden, de Friesche beroepsrijders of de goed getrainde amateurs. Het was een uitdaging aan de Friezen, zuiver om de eer, niet om geld of medailles. Eerste wedstrijd; 2 mijlsbaan (3218 M.): PANDER in 6 min. 49¹/₅ sec.; COUVÉE 6 min. 59 sec.; BROEKMEIJER 7 min. (deze allen amateurs); B. KINGMA, 7 min. ¹/₅ sec. — Tweede wedstrijd. Baan van 160 M.: Eerst reden de beroepsrijders tegen elkaar. De kortste tijd (van B. KINGMA) was 17 sec. PANDER, die tegen den snelste zou rijden, zag er van af, want het

¹⁾ Weer was de Amsterdamsche Sportclub de gelukkige rivale. In de eerste dagen van '89 gaf zij een, in de geheele schaatsenrijderswereld gerucht makenden, driedaagschen internationalen wedstrijd, waarbij verschenen de Rus VON PANSHIN, de Engelschen TEBBUTT, GREEN en LEVEDAY, de kampioen van Engeland, de Amerikaan DONOGHUE en van de Hollanders JURRJENS, BROEKMEIJER en de veelbelovende PANDER. Allen liefhebbers.

Op dien eersten dag, 8 Jan., was de uitslag over een halve mijl (804¹/₂ M.): gouden medaille

Nog op andere manier had de Club te lijden van de ongunst der elementen. Op 9 Februari stortte het restauratiegebouw door een storm ineen! Men was er juist gelukkig in geslaagd om „Vergunning” te krijgen en dat wel op een bijzondere manier. De gemeente Nieuwer-Amstel, die daar nooit van wilde hooren, moest nu bij de Vereeniging aankloppen om over haar terrein een pijp voor de waterleiding te leggen. „Jawel, Edel Aachtbaren”, — zei de IJclub — „mits gij ons „Vergunning” geeft!” Het had nog veel voeten in de aarde, maar eindelijk kwam het verdrag tot stand. Het werd een gelijk oversteken en de watervergunning werd gegeven tegen die voor spiritualia. Toen men die eenmaal had was een pachter gauw gevonden, maar onder de omstandigheden van ongunstig weer en den vernielenden storm, had de man weinig voordeel, zoodat hem de pacht maar moest worden kwijtgescholden. En het Bestuur had nog wel gehoopt op deze wijze een bate te vinden!

KLAAS PANDER IN VOLLE VAART.

Het ledental ging thans weer in de dalende lijn, want het bedroeg nu slechts 1942.

In de jaarvergadering op 26 Oct. 1889, — waarnemend Voorzitter de Heer H. W. KEHRER, — werd onder instemming van de leden warme hulde gebracht aan den Heer JAC. VAN HOORN JR., den ijverigen Penningmeester, die in weerwil van zijn gevorderden leeftijd zooveel voor de Club gedaan en die nu wegens gezondheidsredenen had moeten bedanken. Hij werd vervangen door den Heer JULES MARCHAND en de Heer W. VAN OLDEN werd als nieuwe Commissaris gekozen.

Op dezelfde vergadering werd veel gesproken en ook geklaagd, over het groot gedrang op een toch wel zeer beperkt terrein. Daartegen werden verschillende maatregelen aan de hand gedaan, o. a. om het ledental door ballotage te beperken.

De Heer G. D. BARON DE SALIS, autoriteit van gezag op dit gebied, trad was reeds bewezen: de algemeen geldende bewering in Friesland, dat de baan van 160 M. in 11 seconden kon worden afgelegd, was onjuist gebleken.

Op 6 Maart, „een heerlijke lentedag” (waarom men reeds om half negen begon!) een wedstrijd voor liefhebbers, over 10 Eng. mijlen (16,090 M.). De rijders moesten de baan 22 keer afleggen. Men reed met 3 tegelijk. Deelnemers: L. A. COUVÉE, Delft; K. PANDER, Bloemendaal; C. A. en S. P. VENEMA, Nieuwer-Amstel; R. C. BROEKMEIJER, Haarlem; BURGER en VETHAKE, Amsterdam. Uitslag: 1ste prijs (gouden medaille) K. PANDER, in 34 min. 19 sec.; 2de prijs (zilver med.) L. A. COUVÉE, 33 min. 51²/₅ sec.; 3de prijs (bronz. med.) S. P. VENEMA, in 37 min. 26²/₅ sec.

Den volgenden dag, 7 Maart, — al was het ijs er niet op vooruitgegaan, — een amateurs-match over 5000 M., tusschen PANDER, COUVÉE, VENEMA en den Hamburger ALB. SCHADE, „kampioen van Duitschland”. PANDER was weer overwinnaar. Uitslag: 1ste PANDER, 10 min. 40 sec.; 2de COUVÉE, 11 min. 14 sec.; 3de S. P. VENEMA, 11 min. 51 sec.; 4de SCHADE, 11 min. 58 sec.

Ten slotte een wedstrijd tusschen twee Amsterdamsche studenten, JEN WARTENA en S. RUITENGA, over 160 M. De eerste was overwinnaar.

hierbij op als verdediger van het Bestuur. Hij constateerde dat er sedert de inrichting van kunstbanen, veel méér en ook veel spoediger werd gereden dan voorheen.

Bij de beoordeeling van het ijs moesten de leden dat niet vergeten. De spreker bracht lof aan het Bestuur voor de wijze waarop, onder moeilijke omstandigheden, voor de banen was gezorgd.

MERKWAARDIGE PROEVE VAN „MOMENT-FOTOGRAFIE”
VAN C. H. GROOTE EN A. D. LOMAN JR. (1889).

De opnamen ontstonden automatisch, doordat de rijder gespannen draadjes doorreed.

1889—1890. — Een winter om niet veel van te zeggen. „Die 't schricklijkst van hem zwijgt, heeft aldermeest gezeid”. In zijn jaarlijksch overzicht gebruikte de Voorzitter Mr. BERLAGE dan ook het bekende beeld van hazepeper en haas. De baan wás slechts viermaal overdag en 2 maal 's avonds geopend. Een groote afschuiving van den dijk belette het berijden van een gedeelte van de baan en de nieuw gebouwde huizenrij werkte als vangscherm voor den Oostenwind, zoodat het voorste deel van de baan maar niet voldoende hard wilde worden ¹⁾.

De eigenaar van het terrein zeide de huur op en dat was eigenlijk een opluchting. Men had daar, bij de P. C., te veel bezwaren ontmoet. Het was echter moeilijk een nieuw terrein te vinden. Aan diep water werd in het

geheel niet meer gedacht, het moest een kunstbaan zijn, op een met zand opgehoogd terrein. Na velerlei onderhandelingen slaagde men er in, een contract te sluiten

¹⁾ We behooren hierbij, volledigheidshalve en eere brengende aan wie eere toekomt, weer te herinneren dat de Amsterdamsche Sportclub half December 1889, wederom onder protectoraat van den Ned. Schaatsenrijdersbond, internationale wedstrijden kon uitschrijven, waarbij PANDER tegen den sterken Noor NORSENG overwinnaar was op de halve mijl, op één en twee Engelsche mijlen. JURRJENS won echter, weder tegen NORSENG, de 5 Engelsche mijlen, maar alleen omdat PANDER op den derden dag met influenza te bed lag. Hetzelfde overkwam den Noor GODAGER die alleen den eersten dag had gereden; en VON PANSWIN, den gevaarlijksten mededinger, die zelfs in het geheel niet had kunnen rijden. — Kort na dezen wedstrijd, 15 Januari 1890, stierf Baron DE SALIS, en zijn dood was een groot verlies, niet alleen voor de Sportclub, wier bezielende secretaris hij was, maar voor de ijssport in het algemeen.

met de Amsterdamsche Sportclub, om haar terrein te huren (zie Bijlage G). Hierover is veel te doen geweest. De huurprijs was f 3500 per seizoen. Ter jaarvergadering bracht Mr. P. EERDMANS hiertegen bezwaren in. Hij vond dat het Bestuur, aldus handelende, zonder de leden er in te kennen, een groote verantwoordelijkheid op zich had geladen. Een motie van afkeuring wilde hij niet voorstellen, maar de spreker wenschte toch op te merken, hoewel vertrouwen hij in diens goede bedoeling had, dat het hem verwonderde hoe de Heer VAN SON TOT GELICUM, óók bestuurslid van de Sportclub, een dergelijke overeenkomst had goedgekeurd.

De Voorzitter verklaarde zich over deze beschouwing gegriefd. Hij toonde aan, dat het niet mogelijk was geweest om de leden in de onderhandeling te betrekken. Door het opzeggen van het oude terrein was deze regeling een uitkomst en de huurprijs was volstrekt niet zoo hoog, noch bezwaarlijk voor de immers goedgevulde kas. De Heer VAN SON was juist in het bestuur van de Sportclub gebleven om ook daar de belangen van de IJclub te doen gelden.

De Heeren KEHRER en HEINEKEN, aan de bestuurstafel, steunden deze verdediging van het beleid, waarna de vergadering dit goedkeurde.

Weer werden in den zomer een paar wijzigingen in de statuten voorbereid, volgens welke ieder lid vrijen toegang zou krijgen met een dame (of een kind) en dat de nieuwe leden f 2.50 als entreegeld zouden betalen.

(Aldus gewijzigd en goedgekeurd bij Zr. Ms. Besl. d.d. 30 Oct. 1890 No. 20).

Onder de omstandigheden daalde het ledental tot 1650. Er was niets verontustend in. Als het maar goed vriezen wou, zou het direct anders worden.

Op 21 December 1889 mocht de Amsterdamsche IJclub haar 25-jarig bestaan herdenken. Men had zich al voorgesteld daarvan een groot feest te maken. De Nederlandsche Schaatsenrijdersbond, de beteekeenis en de verdiensten van de Club voor de ijssport in Nederland erkennende, loofde een gouden medaille uit, bij een wedstrijd door haar te organiseeren. Hiervan is echter niets gekomen en evenzoo viel het plan voor een gecostumeerd ijsfeest in het water. Van uitstel kwam geen afstel. Het volgende jaar zou alles weer goed maken.

De Heer W. VAN OLDEN, die wegens vertrek naar elders als bestuurslid moest bedanken, werd opgevolgd door Mr. J. L. GUNNING.

MR. J. VAN BUTTINGHA
WICHERS,
Schrijver van „Het Schaatsenrijden,” Secret. van den
Ned. Schaatsenrijdersbond.
(Overleden in 1891)

G. D. BARON DE SALIS,
Secretaris van de
Amst. Sportclub, 2de idem
van den Bond.
(Overleden 15 Januari 1890)

HET IJS-VERMAAK IN HET VONDELPARK OP ZONDAG 16 JANUARI 1887

Prentje getypt naar de Aankondiging van het Ge. Illust. Beeld. P. 17. n. 2. 1887.

IV. HET TIJDPERK VAN DEN STRENGEN WINTER EN DE GROOTE WEDSTRIJDEN, TOT HET 40-JARIG BESTAAN

1890—1904

AAN DEN INGANG, EINDE NOVEMBER 1890.
KROESE VAN STADEN

1890—1891. — De historisch geworden strenge winter! Zelfs de ouderen, die verhalen konden doen over echte, ouderwetsche winters met kermissen op het ijs, het rijden in arresleden over de Amsterdamsche grachten en onder de sluizen door, zij herinnerden zich toch niet er zóó een te hebben beleefd. Doch laat ons maar geleidelijk vertellen.

Zoodra het Bestuur, volgens het huurcontract met de Amsterdamsche Sportclub, de beschikking had over het terrein met de tribune, werd met kracht aan het werk gegaan. De voorbereiding begon reeds op 13 October '90 en in de laatste dagen van November, toen de vorst inviel, was alles gereed. Wie had durven hopen, dat men zoo lang ijs zou houden! De baan werd op

29 November geopend en zij is het gebleven tot 23 Januari. In het geheel kon op 51 dagen en 21 avonden worden gereden en, even langdurig als de vorst, even groot bleef de lust om schaatsen te rijden. Het ledental steeg gestadig tot 2200.

Begrijpelijk, dat er voor de instandhouding en de zorg voor de baan veel gedaan moest worden. Soms werd er met 135 man tegelijk gewerkt en per dag met gemiddeld 30. De loonen bereikten het totaal van ongeveer f 7000, ongetrekkend hetgeen door schaatsenbinders en anderen aan fooien werd verdiend.

Het is een lange reeks van ijsvermaken die we in dit eene jaar hebben te boekstaven.

Op Dinsdag 9 December werd het seizoen geopend door een kunstrijder,

den Heer C. F. CORDES, van beroep photograaf te 's Hertogenbosch, die beschreven wordt als een ongeveer 40-jarig man met vollen baard en gekleed in het zwart met een bontmuts. Hij reed op schaatsen volgens het systeem WERNER, op eigen aanwijzing door een smid in den Bosch gemaakt. De Heer CORDES gaf zoo goed als een cursus in het schoonrijden, vooruit en achterwaarts, met alle bekende figuren: de slang, het rondrijden, het overstappen, de dubbele, de drie- en veelvoudige figuur, de valsche strop, de strop met drie, de strop met overstappen en drie, de dubbele dito dito, de gelijkkantige wisseling. Hij reed deze figuren eerst buiten, toen binnenwaarts, daarna achterwaarts binnen en buiten. Vervolgens de spiraal op verschillende manieren, de achtfiguur en de moeilijke „buffelhoorn”. Veel bijval wekte de wals achterwaarts en luide toejuichingen gingen op, toen de rijder, kracht en vlugheid vereenigende, met gemak over een op het ijs geplaatste bank sprong, of het geen kunst was.

Twee dagen later, Donderdag 11 December, volgde de onderlinge hardrijderij op de lange baan (624 M.) voor leden die nooit op de lange baan prijs of premie hadden gewonnen. Beroepsrijders waren eveneens uitgesloten. Hiervoor was de gouden medaille uitgelooft, welke reeds het vorige jaar door den Ned. Schaatsenrijdersbond ter beschikking was gesteld van de Amsterdamsche IJclub, ter gelegenheid van haar 25-jarig bestaan. Ziedaar de ware jubileumswedstrijd.

Starter was de Heer W. M. VAN SON TOT GELICUM, als tijdopnemers fungeerden de Heeren C. A. A. DUDOK DE WIT en H. W. KEHRER. Deelnemers waren, in volgorde van de loting, de Heeren F. ZEEGERS, G. W. JANSEN, D. DOYER, W. GRONERT, H. G. VAN DER HOEK, E. BRUGMAN, J. G. SCHRÖDER, G. J. NIENHUYNS, J. OLDIGS, L. M. N. VROUWES, TH. P. VETHAKE, J. J. OTT BULTMAN, E. SCHILLING, JOHAN VULSMA, A. C. SCHRÖDER, A. VLUG en H. F. BULTMAN. Laatstgenoemde kwam in de plaats van den Heer J. OLDIGS, de eenige die niet meereed.

Er werd op tijd en twee aan twee gereden. De vier rijders die de beste tijden maakten zouden opnieuw met elkaar kampen. De uitslag was de volgende:

Prijs, gouden medaille, de Heer D. DOYER (1 min. 17 sec.); 1ste premie; zilver med., de Heer A. VLUG, (1 min. 20 $\frac{1}{5}$); 2de premie, bronzen med., de Heer TH. P. VETHAKE (1 min. 21 $\frac{2}{5}$); 3de premie, als voren, de Heer J. J. OTT BULTMAN (tweemaal gevallen, 1 min. 58 sec.).

Bij de uitreiking der prijzen wijdde de voorzitter, Mr. BERLAGE, woorden van hulde aan de oprichters van de IJclub.

Die groote dag werd besloten met een avondfeest, dat geheel naar wensch slaagde. De ingang van het terrein was met lampions versierd. De Prinsessekapel onder den dirigent HAUN speelde vroolijke wijzen, en af en toe werd er Bengaalsch vuur in verschillende kleuren ontstoken. Een leverancier had vetpotjes geleverd die niet wilden branden. Men had de heele tribune met licht omlijnd willen zien, nu bleef ze in het duister. Dat was jammer, maar men amuseerde zich toch en en dat was de hoofdzaak. Het was dien avond stampvol.

Zoo ging het in die dagen toujours maar door. Op Dinsdag 23 December, als voorbeeld, wéér een groot avondfeest met verrassingen. Eenige leden hadden zich verkleed, met een blijkbare voorkeur voor het travesti. Daarbij zag men een enorme, breed geschouderde juffrouw geweldig beentje-over rijden. Ook waren er politie-agenten op schaatsen die, volmaakt in den toon, een eind kwamen maken aan een goed opgevoerd standje, zoodat velen er dupe van werden.

Dit alles was toch maar preludeeren, de volle muziek moest nog komen in het nieuwe jaar.

Dinsdag 6 Januari 1891 internationale hardrijderij voor liefhebbers onder leiding van den Nederlandschen Schaatsenrijdersbond.

Het is een prachtige dag geweest. Vóór den wedstrijd was een hockey-wedstrijd gehouden tusschen Nederlanders en Engelschen. Het „Hbld.” hier

ENGELSCH EN HAARLEMSCH HOCKEY-SPELERS OP DE IJSClub 6 JAN. 1891.

van melding makende, achtte het noodig (be-wijs voor de nieu-wheid van het geval) om een toelichting te geven: „Dit is een soort van kolf op schaatsen. Elk der spelers heeft een kolf-stok waarmede een bal van de eene zijde van het veld naar de andere wordt geslagen. De regels komen ver-der geheel overeen met die van het voet-balspel.”

1e Afdeeling. Halve Engelsche mijl. Ingeschreven: JAAP EDEN, Haarlem, 17 jaar; KLAAS PANDER, idem, 23 jaar; J. D. HOUTMAN, idem; WILLEM DE BOER, Zaandam; G. J. M. COUVÉE, Beesd; B. FENENGA, Zaandam; WILLEM MULIER, Haarlem, 26 jaar; B. A. JANSSEN, den Bosch; A. L. COUVÉE (pseudon. BROKENDOWN), Delft, 27 jaar; HONT, Amsterdam; AUGUST UNTERBORG, Hamburg, 20 jaar, M. CARTIER VAN DISSEL, Utrecht, 21 jaar; B. A. E. J. VAN RIJCKEVORSEL, den Bosch; JOS. D. DONOGHUE, Newburn (U. S. A.), 19 jaar; H. O. HOEK, G. SCHULER, C. HENNY, Nieuwer-Amstel; N. J. KAMPERS, Amsterdam, 17 jaar.

Het begon direct zeer spannend. JAAP EDEN en KLAAS PANDER, de twee Haarlemmers, die reeds favorieten waren, reden tegen elkaar en PANDER (1 min. 34) versloeg EDEN (1 min. 35½ sec.), die gevallen was.

De Duitscher UNTERBORG werd zeer gevreesd, maar het viel mee. Hij reed de

baan in 1 min. 36 sec., zijn partij CARTIER VAN DISSEL een seconde langer. COUVÉE uit Delft, die alleen moest rijden, deed het toch niet meer over dan 1 min. 36²/₅.

Groot was de belangstelling toen de Amerikaan uitkwam tegen den Bosschenaar VAN RIJCKEVORSEL en hij maakte het record van den dag, dat gelijk bleef aan den eindrit. Ten slotte reden DONOGHUE met PANDER, en EDEN met UNTERBORG. De uitslag over de halve mijl was:

1ste prijs (gouden med.), DONOGHUE, 1 min. 25³/₅ sec.; 2de prijs (zilv. med.) K. PANDER, 1 min. 30¹/₅; 3de (bronz. med.), JAAP EDEN, 1 min. 31¹/₅ sec.; 4de prijs (idem) UNTERBORG, 1 min. 32²/₅ sec.

2e Afdeeling. Over 2 Eng. mijlen, driemaal de baan. Zij die in de eerste afdeeling den kortsten tijd hadden gemaakt, reden tegen elkaar. G. J. M. COUVÉE (Beesd) tegen VAN RIJCKEVORSEL, maakten den mooien tijd van 6 min. 52²/₅ sec.; Dat was precies zooveel als UNTERBORG tegen COUVÉE (Delft). VAN DISSEL tegen HOUTMAN deed het in 6 min. 52¹/₅ sec.

Groote sensatie bij den rit tusschen DONOGHUE en PANDER. Deze was nog even vóór, maar toen was de Amerikaan met zijn mooien slag, de armen altijd op den rug, niet meer te houden. Het eindverschil was een halve baan.

Uitslag: 1ste prijs (deze en de volgende als boven) DONOGHUE; 6 min. 10⁴/₅ sec.; 2de prijs: PANDER, 6 min. 38³/₅ sec.; 3de prijs: CARTIER VAN DISSEL, 6 min. 52¹/₅ sec.; UNTERBORG, 6 min. 52³/₅ sec.

Den volgenden dag, Woensdag 7 Januari, werden de wedstrijden weer voortgezet. Ook nu werd, ter inleiding, hockey gespeeld tusschen de Engelschen onder C. G. TEBBUTT en de Haarlemsche H. C.

1e Afdeeling. 1 Eng. mijl. Deelnemers dezelfden, behalve HORA ADAMA en JANSEN. Evenals den vorigen dag was de sterke noordenwind hinderlijk, dit in aanmerking genomen waren de tijden zeer goed.

GEDURENDE DEN WEDSTRIJD, 7 JANUARI 1891.

EDEN had gemakkelijk spel tegen HENNY, die het onderweg opgaf. De laatste rit ging weer tusschen DONOGHUE en PANDER. Het was zeer spannend. De

JAAP EDEN

snelvoetige Amerikaan nam onmiddellijk een kleinen voorsprong, dien hij telkens vergrootte, omdat hij zoo mooi de bochten maakte. Dat was een kunst die men hem gaarne wou afzien.

Uitslag: 1ste prijs: DONOGHUE, in 3 min. $0\frac{2}{5}$ sec.; 2de prijs: PANDER, 3 min. $11\frac{1}{5}$ sec.; 3de prijs: UNTERBORG, 3 min. $14\frac{1}{5}$ sec.; 4de prijs: JAAP EDEN, 3 min. $15\frac{1}{5}$ sec.

Weer was de Amerikaan overwinnaar en daar hij nu reeds drie wedstrijden had gewonnen, was hij zeker van den titel van wereldkampioen en bezitter van den sjerp van het meesterschap van de wereld.

De vlag met de sterren en streepen ging omhoog, de muziek speelde „Yankee Doodle dandy” en de overwinnaar werd royaal toegejuicht, wat hij zich doodkalm liet aandoen. Hij was nog niet klaar.

2de Afdeeling. Wedstrijd over 5 Engelsche mijlen. Deelnemers degenen die in den vorigen wedstrijd de beste tijden hadden gemaakt: FENENGA en COUVÉE, DE BOER en KAMPERS,

VAN DISSEL en HOUTMAN, COUVÉE (uit Delft), of „BROKENDOWN”, PANDER en DONOGHUE.

De belangstelling van het talrijke publiek verflauwde een beetje bij zulke lange ritten, maar zij werd verlevendigd bij de twee laatste, die het nationaliteitsgevoel prikkelden. In beide gevallen was de race zeer spannend omdat de rijders bijna gelijk bleven.

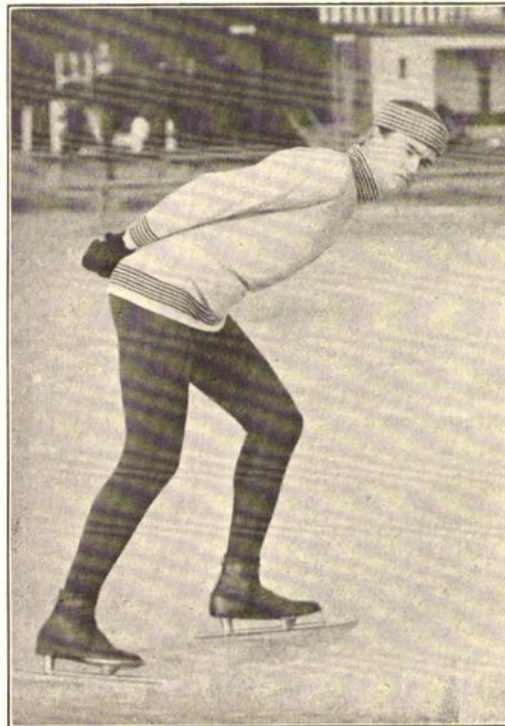
Uitslag: 1ste DONOGHUE, 16 min. $2\frac{1}{5}$ sec.; 2de PANDER, 17 min. 4 sec.; 3de UNTERBORG 17 min. $4\frac{2}{5}$ sec.; 4de A. L. COUVÉE (Delft), 17 min. $4\frac{1}{5}$ sec.

De Amerikaan was de held van het tweedaagsche feest. Nu maakte hij een „eerebaantje” en werd stormachtig toegejuicht.

Vier uur 's middags werden op de tribune de prijzen uitgereikt, opgeluisterd door de toepasselijke volksliederen en krachtig applaus.

In dezen gelukkigen winter ging het nu zoo maar voort.

Op Zaterdag 17 Januari een inter-

JOS. D. DONOGHUE

nationale wedstrijd voor beroepsrijders. Het had nog al gesneeuwd, maar de baan was goed verzorgd. Toen de wedstrijd begon veranderde het weer, maar spoedig werd het prachtig helder, bij 8 graden vorst en noordenwind. Uit het buitenland geen deelnemers, zoodat de wedstrijd een nationaal karakter behield. Onder de rijders weer veel Friezen.

1ste Afdeeling: 1 Eng. mijl. 24 deelnemers. Uitslag: 1ste pr. (*f* 300), MARTEN KINGMA uit Grouw, 3 min. 10¹/₅ sec.; 2de pr. (*f* 100), R. WESTER uit Eernewoude, 3 min. 18¹/₅ sec.; 3de pr. (*f* 50), WYBE DE VRIES uit Oenkerk, 3 min. 20 sec.; 4de pr. (*f* 25), ARIE VAN DEN BERG uit Benthuizen, 3 min. 21 sec.

2de Afdeeling. Op de korte baan van 200 M. — 30 deelnemers. De paren reden telkens over. Uitslag: 1ste pr. (*f* 200), B. DEKKER, Zwolle, 18 sec.; 2de pr. (*f* 75), K. HANJE, Akkrum, 18⁴/₅ sec.; 1ste premie (*f* 25), K. BOERSMA, Groningen, 19 sec.; 2de id. (*f* 10), WYBE DE VRIES, Oenkerk, 19²/₅ sec.

Men begon in dezen gezegenden winter te denken dat het nog lang zou doorgaan. Het einde kwam onverwachts. Tegen Zaterdag 24 Januari was op de banen van de IJclub een wedstrijdenreeks uitgeschreven 1e voor liefhebbers in het schoonrijden (*a* voor dames; *b* voor heeren; *c* voor paren); 2e voor liefhebbers in het kunstrijden. Deze wedstrijden zouden geschieden onder leiding van de Amsterdamsche Sportclub en daarom waren de inschrijvingen ook opengesteld bij haren Secretaris, den Heer C. A. A. DUDOK DE WIT. Het was zoo geregeld, dat de leden van de Amsterdamsche IJclub vrijen toegang hadden. De Minister van Sport, zooals hij later heette, moet reeds op Donderdag 22 veel inschrijvingen hebben ontvangen, maar 't was alles moeite en illusie voor niets. Den volgenden dag dooide het hard en van den wedstrijd kon niets komen. Op 23 Januari moesten de banen worden gesloten. Men kon echter tevreden zijn.

Behalve de groote wedstrijden en feesten waren er nog andere divertissementen gegeven; optochten van gekostumeerde kinderen en van werklieden met flambouwen. Schoon vertraagd, was het 25-jarig bestaan waardig gevierd. Op den herinneringsdag, 21 December, werden aan de arbeiders gratificaties uitgereikt en waren ze in de volksgaarkeukens onthaald.

In de jaarvergadering op 24 October 1891 — waarnemend Voorzitter de heer H. W. KEHRER — kon men terugzien op een bij uitstek gunstigen winter. In die vergadering werden de heeren JULES MARCHAND en CROCKEWIT bij acclamatie herbenoemd als bestuursleden. Mr. J. W. ALTING MEES legde nadruk op de wensche-lijkheid om zich van een terrein te verzekeren, omdat hij voorzag dat het tegenwoordige door de dreigende bebouwing spoedig aan de club zou worden ontnomen. Daarom stelde hij een motie voor, luidende:

„De vergadering besluit, het Bestuur te machtigen om casu quo voor de Amsterdamsche IJclub aan te koopen, of voor langer of korter duur dan 25 jaar te huren, een terrein dat naar het oordeel van het bestuur geschikt mocht zijn of gemaakt kunnen worden, voor het doel der vereeniging.”

Deze motie werd met algemeene stemmen aangenomen.

1891—1892. In eene buitengewone algemeene vergadering op 19 December 1891 werden weder eenige statutenwijzigingen in behandeling genomen en goedgekeurd. Zij hadden voornamelijk ten doel, machtiging te verleen en aan het bestuur om met andere hier ter stede gevestigde ijsclubs overeenkomsten te sluiten. Dit met het oog op het verkrijgen van een goed terrein en in verband met hetgeen op de jongste jaarvergadering werd besproken. Voorts werd in de wet bepaald, dat zoons van leden zich op hun 16de jaar voor het lidmaatschap konden aanmelden, zonder betaling van entr e. (De statuten zijn aldus gewijzigd en goedgekeurd bij Besl. Harer Majesteit de Koningin-Regentes, dd. 23 Juli '92, No. 31).

In een onmiddellijk daarop volgende geheime zitting, werd door Mr. J. W. ALTING MEES verslag gedaan van zijne voor de IJclub verrichte besprekingen met B. en W. in zake het terrein. De voorzitter, Mr. BERLAGE, bracht hem warme hulde voor hetgeen hij ten deze had verricht.

Om ineens het later volgende resultaat mee te deelen: bij besluit van den Raad van 7 Sept. 1892 verhuurde de Stad het terrein dat reeds in gebruik was aan de IJclub voor vijf jaren, tegen *f* 2500 's jaars, waarbij de Gemeente zich het recht voorbehield de huur op 1 Maart ieder jaar te kunnen opzeggen. Van de Sportclub werd toen ook, „niet dan na veel loven en bieden”, — zooals de voorzitter getuigde, — de tribune met de schutting voor *f* 2000 overgenomen.

Wat nu de winter betreft, die was lang niet wat de vorige was geweest, maar men was een beetje verwend. Er kon slechts op 20 dagen en 4 avonden gereden worden. Sneeuw en dooi-ijis werkten belemmerend. Toch konden er drie wedstrijden worden gehouden.

Op Dinsdag 19 Januari 1892 werd de (quasi) internationale hardrijderij voor beroepsrijders gehouden. Het was merkbaar dat de belangstelling voor dit type van wedstrijd geleidelijk verminderde. Er waren slechts 14 inschrijvers, maar onder hen de bekendste Friezen.

Het woei onaangenaam hard, zoodat de tijden geen waarde hadden. De baan was weer 200 M. Uitslag: 1ste pr. (*f* 200), KLAAS HANJE uit Akkrum; 1ste premie (*f* 75), GEERT ENTJES uit Groningen; 2de id. (*f* 25), RENSE WESTER uit Eernewoude; 3de id. (*f* 10), WIEBE DE VRIES uit Leeuwarden. ENTJES, die den vorigen dag te Groningen had gewonnen, kwam te vallen, zoodat HANJE hem versloeg.

Op Vrijdag 22 d. a. v. een wedstrijd in het schoonrijden. In de eerste afdeling, voor heeren, waren 18 deelnemers. De baan van 200 M. lengte, moest tweemaal, eens heen en eens terug, worden afgelegd. Na de proefritten bleven over, in volgorde van het aantal behaalde punten, de Heeren L. PETERS, H. VAN DER LINDEN, ANT. J. PETERS, C. H. F. MUSSCHART, F. HART NIBBRIG, NIC. ANSENS, L. N. GUTTELING, W. A. KÜPPER en B. A. DE VRIES. De uitslag was: 1ste pr., gouden medaille, L. PETERS, 128 p.; 2de pr. zilv. med., C. H. F. MUSSCHART, 118 p.; 3de pr. bronz. med., H. VAN DER LINDEN, 114 p. Het rijden van den prijswinner

DE PRIJSWINNER L. PETERS ZWIERT OVER DE BAAN (22 JAN. 1892)

munte hoogelijk uit. Hij was een soort van phenomeen, in zoover dat zelfs zijn beste vrienden voor dien dag niet wisten dat hij een matador was.

Des middags begon de wedstrijd voor paren. Ingeschreven waren de

volgende acht paren, in de volgorde van de behaalde punten: Mej. J. POS en L. PETERS, 172; Mej. J. ROSE en ANT. J. ABSPOEL, 157; Mej. XX en H. HART NIBBRIG, 154; Mej. KOOPMAN en STERNEBERG, 151; Mej. DIJKMANS en E. TILANUS, 144; Mej. M. ALTES en J. WILLINK, 144; MAR. GLASBERGEN en H. VAN DER LINDEN, 130; Mej. G. L. POSTHUMA en E. G. POSTHUMA, 130.

De drie eerstgenoemde paren reden daarop over, om de prijzen te verdeelen. Met dezen uitslag: 1ste pr. gouden med., Mej. J. POS en L. PETERS, 179; 2de pr. zilver. id., Mej. XX en H. HART NIBBRIG, 170; 3de bronzen id., Mej. J. ROSE en ANT. J. ABSPOEL, 168 punten.

Den volgenden dag, Zaterdag 23 Januari, een nieuwe vertooning: wedstrijd voor jongens onder 12 jaar, zoons van leden. Het ijs was niet slecht, maar er hing een onaangename, druilerige mist zoodat men op de tribune het Museum niet kon zien, en later begon het te motregen. Maar de kereltjes weerden zich dapper, sommigen „klauwden” als KINGMA en HANJE, anderen hadden een langen slag als hun held, JAAP EDEN. (De baan was 100 M.). 1ste pr. een zilveren horloge, C. A. KIST, in 15 sec.; 2de pr., nikkelen dito, F. STAAL, 15²/₅ sec. Maar al de anderen kregen iets ter herinnering.

's Middags weer een wedstrijd, voor jongens als voren van 12—14 jaar. Het miste nu zóó, dat men de vlag aan het eind van de baan niet meer kon zien. Er waren 52 deelnemers, maar 48 prijzen. De hoofdprijzen, weer een zilveren en een nikkelen horloge kwamen aan G. L. VAN LIEK, (14 sec.) en N. VAN GELDER (11 sec.), welke laatste eerst vóór was, maar zijn schaats had gebroken. Toen het uit was stormde de heele vroolijke bende naar de tribune, waar Mr. BERLAGE met aardige woorden aan de kleinste hardrijders van het land, te midden van luid gejuich, de prijzen uitreikte.

Het Bestuur had bij deze gelegenheid een groot aantal weezen uit de verschillende gestichten uitgenoodigd, en die werden in een poffertjeskraam op het terrein getraceerd.

Deze wedstrijden voor jongens waren zoo in den smaak gevallen dat men besloot ze te herhalen.

Na dien bleef de dooi overheerschend en met het ijsvermaak was het gedaan ¹⁾.

De Vereeniging verkeerde in bloeienden toestand. Het ledental bedroeg weer bijna 2200, de kas was gevuld en, een hoofdzaak, men had nu een goed terrein.

In het Bestuur was in de vorige jaren geen verandering gekomen. Nu werd in plaats van den Heer KAREL MULLER, die bedankte, Mr. J. W. ALTING MEES benoemd.

1892—1893. — Dit was de winter die in de geschiedenis van de ijs sport gestempeld is met den naam JAAP EDEN.

Het Bestuur was op alles verdacht. Reeds op 19 September '92 werd aangevangen met de noodige werkzaamheden, waarbij het graven van een kanaal voor den watertoevoer van de pompinrichting, het versterken van de dijken, het opzetten van gebouwtjes voor Bestuurders en Juryleden. Zoo was men reeds vroeg gereed en dat was goed ook. De winter deed reeds op 10 December zijn entrée door een zwaren sneeuwval, op den 21sten begon het te vriezen en op de

Kerstdagen kon er gereden worden. Den dag daarop dooide het weer, maar op Oudejaarsdag kon het seizoen worden geopend met een wedstrijd voor zoons van leden. Dat was een plezier, net in de Kerstvacantie. Het weer was guur en grauw maar men stoorde er zich niet aan; het bezoek was vooral 's middags zeer groot. De baan was weer 100 M. lang.

1ste Afdeeling. Jongens van 10—13 jaar. 54 ingeschrevenen. Zij reden twee aan twee. 1ste pr. G. L. BERNHARD; 2de pr. E. KUINDERS en S. MERKELBACH; 3de pr. H. OSIECK, J. PLEYTER, H. CROMMELIN, H. W. KEHRER, A. IMMINK, en D. H. WITTOP.

2de Afdeeling. Jongens van 13—16 jaar. 47 deelnemers. 1ste pr.,

¹⁾ Het was nu de beurt van de Amsterdamsche Sportclub om groote plannen te zien verijdelen. Zij had op 1 en 2 Februari '92 internationale hardrijderijen uitgeschreven, waarbij de overwinnaar op drie van de vier afstanden den titel zou krijgen van kampioen der wereld, een bokaal ter waarde van f' 500 en de sjerp van het meesterschap der wereld. Door den dooi is er niets van gekomen.

BESTUURDERS VOOR HET OUDE HUISJE DAT WAS BLIJVEN STAAN VAN DE VOEDINGSTENTONSTELLING VAN 1887.

Van links naar rechts: hoofdopzichter BERGHUIS, Mr. J. L. GUNNING, L. VAN SON VAN GELLICUM, JULES MARCHAND, H. W. KEHRER, Mr. J. W. ALTING MEES, W. M. VAN SON TOT GELLICUM, L. S. CROOCKEWIT, Mr. H. P. BERLAGE (Januari 1893)

zilveren remontoir, H. TEN OEVER. 13 sec.; 2de pr. J. STÄHLE en H. KLOMP; 3de pr. J. J. SUYVER, O. GRONERT en TH. VAN DER KWAST.

Na afloop deelde de voorzitter, Mr. BERLAGE, de prijzen uit. „Dergelijke wedstrijden voor zoons van leden, — schreef WILLEM MULIER in zijn „Wintersport,“ — moesten alle ijsclubs houden om hun wintercampagne te openen. Het zijn als 't ware de „kennels,“ de kweekplaatsen voor de toekomstige amateur-hardrijders.”

Op 7 Januari 1893 kon „onze gewone hardrijderij voor beroepsrijders” over 200 M. worden gehouden. De baan was in uitstekenden staat, het ijs prachtig. De deelneming eigenlijk gering, hetgeen te verklaren was omdat er elders in

HET EERSTE INTERNATIONALE SCHAATSRIJDERSCONGRES,
23, 24 EN 25 JULI 1892, TE SCHEVENINGEN, WAAR DE INTERNATIONALE UNIE
WERD OPGERICHT.

Bovenste rij: TIBOR FÖLDVARY (Hongarije, Budapester Eislauf Verein); NEWTON DIGBY en CH. CRUTE (National Skating Association of Great Britain); H. KOLFF.

Tweede rij: Mr. M. MZ. VAN HELOMA; CH. GOODMAN TEBBUTT (Engeland, als voren); G. B. COOPER (Engeland, als voren); Mr. B. VAN EETEN (Ned. Schaatsenrijdersbond).

Derde rij: E. L. Graaf VAN LIMBURG STIRUM, WILLEM MULIER, secretaris; W. M. VAN SON TOY GELLICUM (Nederl. Schaatsenrijdersbond).

Voorste rij: LADISLAUS STULLER (Hongarije, als voren); Dr. O. BOHN (Deutscher und Oesterreichischer Eislauf-Verband); Jhr. A. E. BARNAART, voorzitter; Kapitein VICTOR BALCK (Zweden, Stockholmer und Gothenburger Eislauf Verein), vicevoorzitter; Dr. G. CUNNINGHAM (Engeland, als voren).

de Nederlandsche Schaatsenrijdersbond het initiatief genomen voor een internationaal schaatsenrijderscongres, dat tijdens een sport-, visscherij- en paardententoonstelling op 23, 24 en 25 Juli te Scheveningen bijeenkwam. Vertegenwoordigd waren: Engeland, Zweden, Duitsland-Oostenrijk (toen nog in één bond vereenigd),

het [land] verschillende wedstrijden werden gehouden. Er kwamen nu maar 11 rijders uit; die met de even nummers namen de rechter, die met de oneven nummers de linker baan. Uitslag: 1ste pr. (f 200), KLAAS HANJE, uit Akkrum, 18 sec.; 1ste premie (f 75), G. ENTJES, Groningen, 18²/₅ sec.; 2de premie (f 25), P. J. DE BOER, Wateringen, 22 sec.; 3de premie (f 10), B. DEKKER, Zwolle.

De belangstelling voor dezen wedstrijd was maar matig. Men wachtte op de groote dingen die komen zouden.

We moeten weer even teruggaan, op ruimer terrein. In den zomer van 1892 had

Hongarije en Nederland (door de heeren Mr. B. VAN EETEN en M. W. VAN SON TOT GELICUM). Rusland en Noorwegen hadden adhaesie betuigd en voorstellen gezonden. Voorzitter was Jhr. A. E. BARNAART, secretaris WILLEM MULIER.

Op dit congres kwam de „Internationale Eislauf Vereinigung” (Internationale Schaatsenrijders Unie) tot stand. Dit machtige lichaam trad op als wetgever en codificeerde alles omtrent kampioenschappen, de lastige quaestie „amateur of beroepsrijder?”, enz. Vastgesteld werd voorts, dat in den volgenden winter het wereldkampioenschap zou worden verreden in Nederland.

De Amsterdamsche IJclub wendde zich nu tot den Schaatsenrijdersbond met het aanbod om dit eerste, ware kampioenschap (immers onder de wetten van de groote Unie) op hare banen te doen houden. Dit aanbod werd dankbaar aanvaard.

Het was een tijd van opgewekt leven. JAAP EDEN en MARTEN KINGMA werden naar Hamar in Noorwegen in training gezonden. KLAAS PANDER ging mee om zijn veelbelovenden leerling op te leiden. Op 11 Januari 1893 werd op de plassen te Paterswolde de eerste „internationale” gehouden. EDEN versloeg op de baan van 5000 M. den Zweed ERICHSEN en den Duitscher VON SALZEN. Hij behaalde tevens het kampioenschap van Nederland, op de 1500 M. in den tijd van 2 min. 35 sec., een wereldrecord!

Dat alles was voorspel voor de groote wedstrijden te Amsterdam, waarvan hier een overzicht volgt.

Eerste dag. Vrijdag 13 Januari. Het was hard aan het dooien gegaan en er lag een dik pak sneeuw. In den vroegen ochtend waren 200 man aan het werk gezet en toen zij gereed waren met de opruiming, begon het mildelijk te regenen! Toch was er van uitstellen geen sprake.

A. Internationale wedstrijd voor liefhebbers. 1500 M. Ingeschreven: PETERSEN en HALVORSEN, Hamar; BRUZELIUS en ERICSSON, Stockholm; FREDERIKSEN, Christiania; VON SALZEN, Hamburg; Jhr. H. VAN SMINIA, Oudkerk; Y. RODENHUIS JR., Apeldoorn; P. H. R. DAMSTÉ, J. SCHOENMAKER en N. N., Leiden; M. C. CARTIER VAN DISSEL, Utrecht; D. J. DE KOE, Hoogkarspel; J. J. EDEN, Haarlem; VAN WELY, Leeuwarden; W. GRONERT, Amsterdam; G. H. VAN ASSELT, Lochem; W. DE BOER, Zaandam.

1ste pr. gouden med., JAAP EDEN, 2 min. $48\frac{1}{5}$ sec.; 2de pr. zilveren med., OSCAR FREDERIKSEN, 2 min. 55 sec.; 3de pr. bronzen med., RUDOLPH ERICSSON, 2 m. $59\frac{1}{5}$ sec.; 4de pr. E. HALVORSEN, 3 min. 1 sec.

B. Internationale wedstrijd als voren over 5000 M. (6 ronden). Deelnemers als boven, behalve VAN SMINIA, RODENHUIS, VAN WELY, VAN ASSELT en N. N.

1ste pr. (deze en de volgende evenals boven): JAAP EDEN, 9 min. 59 sec.; 2de pr. PETERSEN, 10 min. $31\frac{2}{5}$ sec.; 3de pr. ERICSSON, 10 min. $36\frac{4}{5}$ sec.; 4de pr. HALVORSEN, 10 min. 43 sec.

Tweede dag, Zaterdag 14 Januari. Het dooide maar voort en 's morgens sneeuwde het. „Dank zij de energieke en flinke leiding van den baancommissaris par excellence, den Heer VAN SON TOT GELICUM — schrijft MULIER — was het ijs goed berijdbaar.” Er hadden weer 200 man aan gewerkt. Wind was er hoegenaamd niet.

A. Internationale wedstrijd voor liefhebbers. 500 M. Deelnemers ERICSSON, FREDERIKSEN, HALVORSEN, PETERSEN, BRUZELIUS, VON SALZEN, JAAP EDEN, CARTIER VAN DISSEL, GRONERT, VAN SMINIA, VAN WELY, VERVOORT (Deventer) en DE BOER.

DE ZILVEREN BEKER
Naar de ontwerp-teekening van
T. K. L. SLUYTERMAN VOOR HOEKER & ZOON.

1ste pr., gouden med., JAAP EDEN, 51 $\frac{1}{5}$ sec.;
2de pr., zilv. med., HALVORSEN, 52 sec.; 3de pr.,
bronz. med., FREDERIKSEN, eveneens 52 sec., na loting
met den vorige.

JAAP EDEN, die hiermede drie van de vier
wedstrijden gewonnen had, was dus wereldkam-
pioen en drager van de meestersjerp geworden.
Bovendien werd hij houder van den prachtigen
zilveren beker ter waarde van f 600, welke door
de Amsterdamsche IJssclub was uitgelooft aan
den winner indien minstens drie rijders van
verschillende nationaliteit aan den wedstrijd had-
den deelgenomen. Dit geval deed zich nu voor.

Weer heeft MULIER, niet voor niemendal
voorzitter van de heele Schaatsenrijdersunie, de
stemming bij den gedenkwaardigen wedstrijd
levendig beschreven.

„HALVORSEN en EDEN gingen prachtig af, en
hingen over de geheele lengte aan elkaar. 25 Meter
voor het einde doet EDEN een soort misslag.
HALVORSEN komt een tweetal meters vóór en wint.
Bedrukte gezichten overal. Toch was ik niet bang
voor den eindrit. Alles te saam genomen was

EDEN's rijden niet zoo „op leven en dood” geweest als dat van den Noor. Voor de
beslissing vroeg ik Jaap: „wat ga je doen, met een eindspurtje, of. . . . ? — „Ja, — zei
Jaap, — moorden! dood jakkeren!” — „Och, och, wat is dat kleine ding kwaad,” zei
KLAAS PANDER, — hij kan wel een huis an.” Eindelijk komt de rit. „Hoù je mond
daar!” Het schot valt. Daar gaat Jaap, het kan niet harder, het water en het ijs
stuiven achter hem aan. HALVORSEN kan hem niet houden en hij wint in 51 $\frac{1}{5}$ sec.
met circa 5 tot 6 M. voorsprong! „Wat was-ie kwaad, och, och, wat was-ie kwaad!”
zei z'n leermeester, die hem z'n groote ulster aandeed. Maar toen het aan de
tribune bekend werd, steeg er een applaus op, dat al sterker wordende, over de
geheele baan gonsde. En de arbeiders buiten de omheining en zelfs de stijve
klabbakken, en de jongens op de schutting, alles juichte onzen Nederlandschen
wereldkampioen toe. En al zullen ze 80 jaar worden, al die menschen die dien
dag beleefd hebben, ze zullen het nooit vergeten. De 14^e Januari 1893 zal met
gouden letters in de annalen van de Nederlandsche ijssport worden opgeschreven!”

B. Internationale wedstrijd als voren, over 10,000 M. (12 ronden).

Het was nu middag geworden. De tribune was dicht bezet. Het was kouder en onder den invloed van den wind die naar het Noorden was gedraaid, werd het ijs harder. 11 deelnemers. GRONERT tegen VERVOORT; CARTIER VAN DISSEL tegen DE BOER; PETERSEN tegen VAN SMINIA; VON SALZEN tegen VAN WELY; FREDERIKSEN tegen ERICSEN; waarbij telkens de eerstgenoemde won.

JAAP EDEN moest alléén rijden. Hij viel, en men vermoedde dat hij 't bij opzet had gedaan. Geen wonder dat hij vermoeid was en dan een *walk over* op de lange baan... Niemand die hem laakte.

De uitslag was: 1ste pr. FREDERIKSEN, 20 min. 21²/₅; 2de pr. ERICSEN, 21 min. 13 sec.; 3de pr. PETERSEN, 21 min. 24 sec.; 4de pr. VON SALZEN 22 min. 23²/₅ sec.

JAAP EDEN was de held van den dag. Onmiddellijk na den derden wedstrijd had JHR. A. E. BARNAART een telegram gezonden aan H. M. de Koningin.

„Namens den Nederlandschen Schaatsenrijdersbond heb ik de eer Uwe Majesteit kennis te geven, dat het Meesterschap der wereld op de banen der Amsterdamse IJscub, door JAAP EDEN uit Haarlem op schitterende wijze gewonnen is”.

Zoo behoorde het, bij een nationale gebeurtenis.

Men kan zich voorstellen dat de geestdrift bij de prijsuitdeeling een nooit gekende hoogte bereikte.

JAAP EDEN ging direct hierop naar Engeland en op 19 Januari won hij in Hendon de kwartmijl in 40³/₅ sec. (Hij stond aan het begin van een reeks overwinningen. Het volgende jaar maakte hij te Stockholm het wereldrecord van amateurs op 10,000 M. in 19 min. 12²/₅ sec. (10 Febr. '94); daarna te Hamar dat over 5000 M., in 8 min. 37³/₅ sec. (25 Febr. '94). En in '95 versloeg hij de Noren te Hamar op 500 en 1500 M. In het laatste geval weer een wereldrecord, 2 min. 25²/₅ sec. In '96 versloeg hij de snelste buitenlanders te St. Petersburg, over alle vier afstanden).

Nog enkele dagen bleef de baan geopend, maar een wedstrijd in het schoonrijden op 20 Januari kon wegens den dooi geen voortgang hebben.

Men kon tevreden zijn. Het was een gelukkig en gedenkwaardig jaar geweest.

1893—1894. — Een korte, weinig belangrijke winter. De baan kon slechts

JAAP EDEN, WERELDKAMPIOEN

van 31 December tot 14 Januari geopend blijven. Daarna kwam er op 20 Februari nog eens een herleving van den winter, maar het was al te laat in den tijd, en 't vroom niet hard. Op den 23sten was het afscheid.

Den 6den Januari werd de thans reeds gebruikelijke wedstrijd voor zoons van leden gehouden. Ditmaal zeer geslaagd.

1ste afdeeling: (10—13 jaar) 23 deelnemers. 1ste pr. BERNHARD; 2de pr. SMITHUYSEN en KOP; 3de pr. VAN DER MARK, LAGAY en GROENEWEGEN.

2de afdeeling. 28 deelnemers. 1ste pr. H. TEN OEVER; 2de pr. A. LE LORRAIN en A. R. WITTOP KONING; 3de pr. E. W. v. d. BERG en H. KLOMP. De prijzen bestonden uit horloges, schaatsen enz., en ze werden door den voorzitter Mr. BERLAGE met vroolijke woorden uitgedeeld.

Op 9 Januari was een wedstrijd in het schoonrijden uitgeschreven voor paren, op de baan van 150 M.

De belangstelling was niet groot. Daarom moest de wedstrijd tot 's middags worden uitgesteld. Er waren slechts 8 inschrijvingen: M. C. en H. M. CARTIER VAN DISSEL, Lochem; P. J. HAZEBROEK, Driebrugge en D. F. OTTO te Woerdsche Verlaat; A. SCHIPPER Jr., Zaandijk en A. HILLE, Koog a/d Zaan; P. BORNEMAN en F. SICKERMAN TERWEY, Zaandijk; J. MENSEN en J. G. DE BOOM, Rotterdam; K. H. DE HAAS en

JONGENS-WEDSTRIJD, 6 JANUARI 1894

Photo G. ROELOFFZEN

A. W. VAN DER WELL, Rotterdam; ZEILSTRA en C. M. GERAETS, Velsen; M. H. en J. H., Amsterdam (leden van de A. IJ. C., die zich nog op het laatst aanmeldten).

Uitslag: 1ste pr. K. H. DE HAAS en Mej. A. W. VAN DER WELL, Rotterdam; 2de J. MENSEN en Mej. J. G. DE BOOM, Rotterdam; 3de pr. A. SCHIPPER JR., Zaandijk en Mej. A. HILLE, Koog a/d Zaan.

Onder het schallen der fanfares werden de prijzen door den Voorzitter uitgereikt.

Toch was er eenige dagen later weder een groote internationale wedstrijd op de lange baan uitgeschreven. Er zouden verschillende beroemde Noren komen, waarbij de groote HAROLD HAGEN. De dooi kwam dit plan verstoren.

In de jaarvergadering van 27 October 1894 bracht de waarnemende voorzitter, de Heer KEHRER, hulde aan de nagedachtenis van den Heer N. WAFELBAKKER, een der eerste bestuurders en oudvoorzitter van de Club, die altijd blij had gegeven van levendige belangstelling in haar welvaren en die zelfs nog in den afgelopen winter jurylid was geweest.

1894—1895. — Over den winter had men niet juist te klagen, want de leden konden op 31 dagen en 12 avonden schaatsenrijden. Het begon op 27 Januari te vriezen en het duurde zonder onderbreking tot 20 Februari. Het bezoek was al dien tijd zeer druk en men genoot volop.

En toch geen enkele wedstrijd! Men durfde niet om zekere legale redenen, gevolg van een niet erg gelukkig contract. Dat zat nl. zoo. Het Bestuur had het terrein verhuurd aan de tentoonstelling voor HÔTEL en Reiswezen, onder conditie van oplevering met 1 Februari „tenzij het vroom” (!) of terstond na dien datum als het ophield met vriezen. Niets onzekerder dan het weer, en daar men niet kon voorzien of men al dan niet over de banen zou kunnen beschikken, bleven alle wedstrijden achterwege. Over dat contract is lang onderhandeld en het gaf aanleiding tot een niet malsche critiek. Het Bestuur was in een moeilijke positie, want het moest rekening houden met de rechten van de leden en het mocht toch niet uit het oog verliezen, dat Amsterdam groot belang had bij tentoonstellingen.

In het voorjaar, midden in den ijtijd, kreeg men een conflict met de gemeente, naar aanleiding van de nieuwe belasting op de openbare gemakkelikheden, door den Wethouder van Financiën, Mr. M. W. F. TREUB, ontworpen en toegepast. De gemeente-wetgever wilde het bestuur beschouwen als ondernemer van publieke gemakkelikheden, omdat er op de Club muziek werd gemaakt en men voor introductie een zeker bedrag liet betalen. Het positief gevolg was een bekeuring wegens overtreding van de gemeentelijke verordening. Het geval groeide aan tot een echt geschil met allerlei, zelfs scherpe commentaren. Het bestuur verschaft

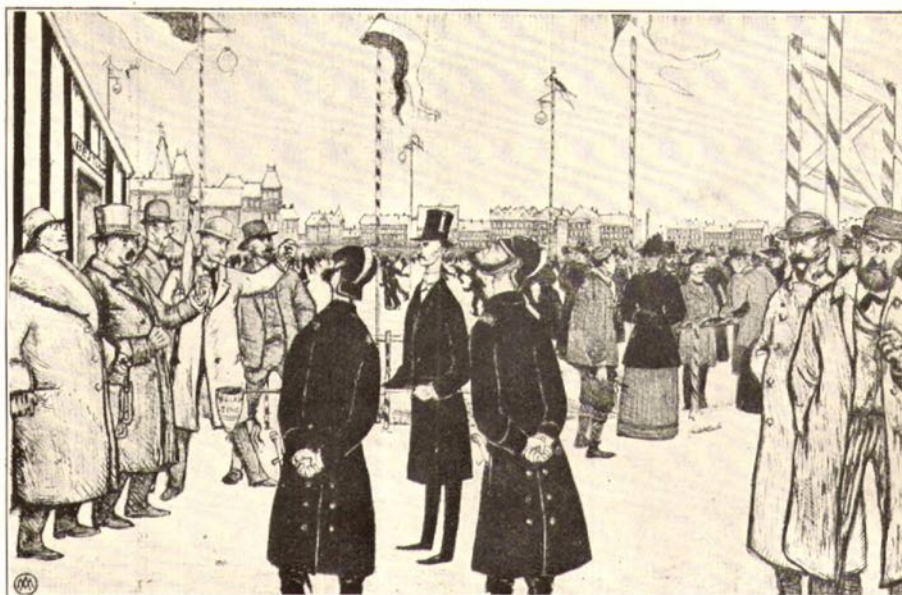
VOGELVLUCHT OVER DE BAAN BIJ DEN JONGENS-WEDSTRIJD,
6 JANUARI 1894.

zich de hulp van de beste rechtsgeleerden, die de noodige stappen deden, met het resultaat dat er niets meer van den fiscus hoorde. Een bewijs dat de zaak in de doofpot was gegaan. Het bestuur had de satisfactie, — zoo zeide de voorzitter in zijn jaaroverzicht, — dat het zich niet had laten intimideeren.

Op 14 Februari werd men bedreigd met een geweldadige versterking van het ijsvermaak. Het gerucht liep dat de tentoonstelling met brisante middelen, nl. door de artillerie, het ijs zou laten vernielen. Het bleek echter dat men de baan van de IJclub nog niet noodig had, wel die van de Skating Club, vlak achter het museum. Om 8 uur kwamen de artilleristen, onder kapt. A. N. J. FABIUS (die op de tentoonstelling burgemeester van „Oud-Holland” en veel later generaal

„De Kroniek,” 13 Februari 1895

Teekening van ANTOON MOTKENBOER.

DE AMSTERDAMSCH E IJSC LUB EN DE FISCUS.

Mr. TR.: Als het u belieft, heeren. (Art. I d. Verord. v. 21 Aug. 1894: „Van openbare gemakkelikheden wordt in deze Gemeente eene belasting geheven).

HET BESTUUR: Vermakelijk, ja; maar openbaar?....

en stelling=commandant zou worden). Met dat opblazen van het ijs ging het niet vlot, want er zat geen water onder. Bij iedere ontploffing kwam er maar een klein gaatje en zoo duurde het heel lang, vóór de baan was vernield.

Op de IJclub reed men nog vier dagen voort — al was er ook een gedeelte voor de tentoonstelling geannexeerd, — en toen kwam de dooi, met krachtiger werking dan zelfs de artillerie.

Op 24 Juli 1895 teekende het Bestuur, op grond van een raadsbesluit van 21 November '94, een contract van huur en verhuur met de Stad, waardoor de IJclub voor vijf jaren, dus tot 31 Juli 1900, de beschikking verwierf over een

deel van den grond achter het Rijksmuseum. De gemeente was daarbij bevoegd de huur van het terrein vóór de tribune op te zeggen, ingeval van bebouwing. Dit gold niet omtrent het terrein achter de tribune. Het Bestuur behield evenwel het recht van voorkeur om den grond, welke na de eventueele bebouwing over bleef, weder in te huren. (Zie Bijl. H a en b).

In het Bestuur, dat geruimen tijd onveranderd was gebleven, kwamen twee vacatures. Mr. J. W. ALTING MEES vertrok naar Rotterdam en Mr. J. L. GUNNING ging sloop naar Indië. Bovendien moest de Heer L. S. CROOCKEWIT, de secretaris, wegens drukke bezigheden bedanken. In hun plaats werden gekozen de Heeren A. S. FRANSEN VAN DE PUTTE, F. J. WITTEVEEN en B. W. VAN VLOTEN. De eerstgenoemde werd als secretaris benoemd, maar hij is slechts kort in functie gebleven, waarna het secretariaat werd overgenomen door den Heer VAN VLOTEN.

1895—1896. — De tentoonstelling voor Hôtel en Reiswezen, in den zomer van 1895, heeft gemengde herinneringen nagelaten; als een plaats van ontspanning en veelzijdig vermaak waarmede Amsterdam in zomersche dagen nooit rijk is bedeed, maar ten andere door talloze verwickelingen van financieelen en fiscaalen aard. Ook het Bestuur van de IJclub kwam met de tentoonstellings-commissie in scherp conflict, toen deze laatste weigerde zekere rekeningen te erkennen en in gebreke bleef het gesloten contract omtrent de oplevering van het terrein ten volle na te leven. Het afbreken der gebouwen ging het bestuur te langzaam, want men moest zorgen het terrein spoedig geheel in orde te maken. Achtereenvolgens bezweken de eigenlijke tentoonstellingsgebouwen, geheel „Oud-Holland” werd van den aardbodem weggevaagd, de groote olifant verdween, de mailboot, die in den vijver had gelegen, werd gesloopt en zoo was eindelijk tegen half November alles met den grond gelijk gemaakt. Toen eerst kon met alle kracht worden gewerkt. De taak was ditmaal niet gering. Er waren gemiddeld 235 man in dienst en aan werkloonen werd ruim f 12,000 uitbetaald. Toen de vorst inviel was alles gereed en er waren belangrijke verbeteringen aangebracht. De baan was nu in beteren toestand, men had een eigen electriche installatie verkregen en er was een nieuwe werkloods gebouwd, die tevens kon dienen voor bergplaats van werktuigen en een machine. Het aantal electriche lampen, met vier vermeerderd, bedroeg thans 18.

Na de langdurige bisbilles, waarbij ook rechtskundige bijstand werd ingeroepen, was de geldelijke afwikkeling met de tentoonstelling ten slotte niet onbevredigend. Een andere moeilijkheid deed zich voor, door een werkstaking onder de timmerlieden die hooger loon eischten. Doch ook dit werd bezworen en men kon zich gelukkig rekenen alle bezwaren het hoofd te hebben geboden, toen in Januari de winter zich deed gelden. Alle moeite en zorg werden echter slecht beloond. Het was een winter van niemendal. Niet meer dan vier dagen konden de banen geopend worden en van wedstrijden of feesten was in 't geheel geen sprake.

Erg jammer, want in samenwerking met den Ned. Schaatsenrijdersbond zou er o.a. een „proefwedstrijd” worden gehouden. Evenmin is er iets gekomen van een voorstelling in het schoonrijden door HAROLD HAGEN, wiens eischen trouwens zeer hoog waren.

De Heer MARCHAND, de penningmeester, maakte een reis naar Leipzig voor het verkrijgen van een nieuwe dynamo en andere installaties. Het was een onderwerp dat nog verschillende technische en andere moeilijkheden met zich bracht. Op voorstel, mede van den Heer MARCHAND en op het voetspoor van zuster-vereeningen, werd besloten tot het samenstellen van een huishoudelijk reglement. Dit is echter eerst eenige jaren later tot stand gekomen en tot wet verheven, gelijk wij in het vervolg zullen zien.

Er werd dus, summa summarum, in dit jaar weinig schaatsen gereden, maar des te meer gedelibereerd en vergaderd.

De Heer FRANSEN VAN DE PUTTE, die feitelijk reeds als Secretaris door den Heer B. W. VAN VLOTEN was vervangen, bedankte als bestuurslid en werd opgevolgd door Dr. N. P. KAPTEYN. In plaats van den aftredenden Heer G. M. TITSINGH werd de Heer P. VEEN EZN. in het Bestuur gekozen.

1896—1897. — Reeds op 5 October '96 werd begonnen met den aanleg van een nieuwe baan achter de tribune, het herstellen van de dijken en het zeer noodig geworden schilderwerk. Zoo was men spoedig gereed en op alles voorbereid. In de laatste dagen van het jaar kon een voorproefje worden genomen, maar 't was niet meer dan dat. Eerst op 9 Januari kon de baan weer worden geopend (den vorigen dag regende het nog flink), waarna het ijsvermaak kon worden voortgezet tot 9 Februari. Hard vroom het echter niet en er kwam veel sneeuw, zoodat sterke ploegen moesten worden opgekommandeerd om te ruimen. Soms had men wel 300 man aan den gang en in 't geheel werd ruim f 8500 aan loonen betaald.

Op 12 en 13 Januari werden de wedstrijden gehouden om het kampioenschap van Europa, voor liefhebbers over de vier afstanden. Zij stonden onder patronaat van den Ned. Schaatsenrijdersbond. Eenige buitenlandsche rijders waren reeds dagen te voren in de stad gekomen en zij oefenden zich, zooveel het ongunstige weer en de sneeuw maar gedoogden. Eerst na tweemaal verdaging konden de wedstrijden doorgaan.

De functiën waren als volgt verdeeld: W. M. VAN SON TOT GELICUM, hoofdcommissaris; Jhr. A. E. BARNAART, scheidsrechter; Mr. H. P. BERLAGE, starter; P. VEEN EZN., assistentstarter; H. W. KEHREK, Dr. N. P. KAPTEIJN, Mr. M. MZ. VAN HELOMA, M. W. BRANDTS, KAREL MULLER, tijdopnemers; B. W. VAN VLOTEN, rondenteller; F. C. H. VAN HAEFTEN, L. VAN SON VAN GELICUM, commissarissen keerpunt; Jhr. A. VAN REIGERSBERG VERSLUYS, J. STROEVE JZN., commissarissen nummerbord.

Eerste dag. Dinsdag 12 Januari. Het weer was dampig, het ijs mooi hard, de wind matig, later op den dag toenemend. Het bezoek was tamelijk groot.

A. 500 M. Deelnemers: G. ESTLANDER, Helsingfors; P. JULIUS SEYLER, München; ANDRÉ BALLINTIJS, Breda; N. VERKAIK, Utrecht; J. C. GREVE, M. C. J. BOUMAN en G. DEETMAN, Amsterdam; J. F. BANNING, Edam; TEN HAGEN, Overveen.

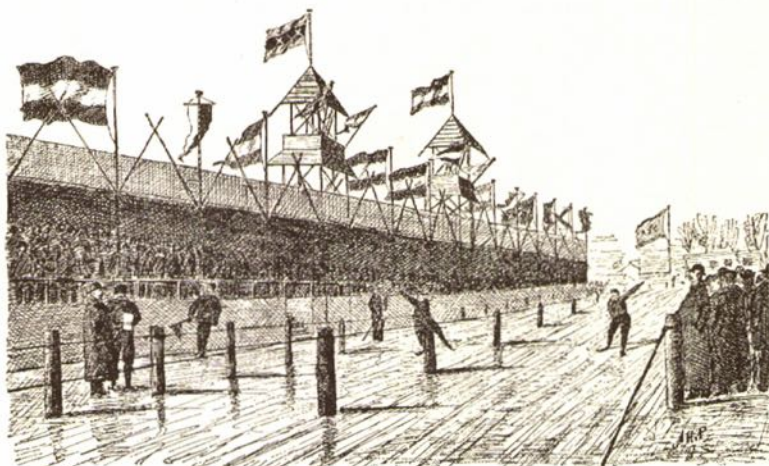
1ste pr. SEYLER, $48\frac{4}{5}$ sec.; 2de pr. ESTLANDER, $51\frac{2}{5}$ sec.; VERKAIK, 55 sec.; BANNING, $55\frac{1}{5}$ sec.

B. 5000 M. (7 ronden). Dezelfde deelnemers.

1ste pr. SEYLER. in 9 min. $39\frac{4}{5}$ sec.; 2de pr. ESTLANDER, 10 m. $12\frac{4}{5}$ sec.; BANNING, 10 min. 34 sec.; 4de pr. VERKAIK, 10 min. $40\frac{2}{5}$ sec.

Tweede dag. Woensdag 13 Januari. Het ijs was harder en mooier dan den vorigen dag. De lucht helder, de wind in het eerst vrij sterk. Vêél toeschouwers waren er niet, wel veel buitenpubliek. SEYLER had den eersten dag schaatsen van 1 m.M., vandaag andere van $\frac{1}{2}$ m.M. breedte.

C. 1500 M. (2 ronden). Deelnemers als voren behalve BOUMAN en TEN HAGEN.

De banen van de Amsterdamsche IJclub.

Teekening van A. HOYNGK VAN PAPENDRECHT. Uit de „Ned. Sportrevue,” 1897.

1ste pr. SEYLER, 2 min. $39\frac{4}{5}$ sec. (record van JAAP EDEN, 23 Febr. '95 te Hamar, 2 min. $25\frac{3}{5}$ sec.); 2de pr. ESTLANDER, 2 min. $45\frac{1}{5}$ sec.; 3de pr. BANNING, 2 min. $53\frac{2}{5}$ sec.; 4de pr. VERKAIK, 2 min. 57 sec.

D. 10,000 M. (14 ronden). Deelnemers als bij C.

1ste pr. JULIUS SEYLER, München, in 19 min. $43\frac{3}{5}$ sec.;

(record JAAP EDEN, 23 Febr. '95 te Hamar, 17 min. 56 sec.); 2de pr. G. ESTLANDER, Helsingfors, 20 min. $15\frac{1}{5}$ sec.; 3de pr. J. F. BANNING, Edam, 21 min. $45\frac{4}{5}$ sec.; 4de pr. J. C. GREVE, Amsterdam, 21 min. $45\frac{4}{5}$ sec.

Hiermede had de Duitscher het kampioenschap van Europa voor 1897 ten volle gewonnen. Hij had den Fin ESTLANDER telkens met gemak verslagen. De Hollanders BANNING, VERKAIK en GREVE, kregen de derde of vierde plaats. SEYLER was overwegend de beste rijder. Hij had zich te Davos getraind, maar op den eersten dag was hij in slechte conditie omdat hij na een reis van 24 uur, direct van het station komende, moest rijden.

De uitslag was vrij wel voorzien en daarom is het wel begrijpelijk dat de belangstelling in het algemeen niet groot is geweest.

Na afloop van de hoofdnummers reden ESTLANDER en BANNING nog eens over

500 M., om hun tijd van den eersten dag te verbeteren. Zij slaagden daarin beiden. ESTLANDER 49 sec., BANNING $52\frac{3}{5}$ sec. ¹⁾).

Dien middag werd in het American Hotel een diner gegeven waaraan de prijsuitdeeling was verbonden. De beteekenis daarvan verviel, want onmiddellijk na den wedstrijd ging de kampioen naar den trein om naar Davos terug te keeren.

Op Zondag 7 Januari d. a. v. werd op de banen van de Club een onderlinge wedstrijd gehouden over twee afstanden door den Amsterdamschen Sport-Bond, waartoe alleen leden van de IJclub konden toetreden.

A. 200 M. 1ste pr. WITTEVEEN; 2de pr. GILTAY.

B. 5000 M. 1ste pr. DELPRAT; 2de pr. SOLKES; 3de pr. WITTEVEEN. (De beide eersten zouden acht dagen later een revanche-match houden, omdat SOLKES één schaats had gebroken en op een geleende dito doorreed. Van die match is echter door den dooi niets gekomen).

Woensdag 20 Januari kwamen de wedstrijden van zoons van leden. Aardig om te zien hoe de jongens de groote rijders imiteerden. Ziehier de uitslag:

DE BANEN OP 31 JANUARI 1897. Op den achtergrond het Circus „Arena,” bij de Ruysdaelkade.

A. Jongens van 10—12 jaar. 1ste pr. HILLE; 2de pr. KLOMP; 3de VAN SON TOT GELICUM; 4de pr. HOVY.

¹⁾ De Heer ARY PRINS, te Hamburg, laatst secretaris van de Schaatsenrijders Unie, heeft tegen deze match een protest ingediend. Op het Congres te Scheveningen was immers bepaald: „Privat-kämpfe ausserhalb der allgemeinen offenen Weltkämpfe werden nicht als für den Sport förderlich erachtet”. Ook de Heer MULIER, thans oud-voorzitter van de Unie, was het eens met dit protest. JHR. BARNAART, Voorzitter van den Ned. Schaatsenrijdersbond en medebestuurder van de Unie, verdedigde zich uitvoerig. („Ned. Sport” van 1897, No. 757 en volgende.).

B. Jongens van 12—15 jaar. 1ste pr. G. L. BERNHARD; 2de pr. J. J. BERENDSEN; 3de pr. J. VAN SON TOT GELICUM; 4de J. A. A. EISSENLOFFEL. De prijzen bestonden uit horloges, schaatsen en boeken.

Dien avond genoot men van het prachtige ijs. De volgende dagen werkte een felle wind als spelbreker.

Zaterdag 23 zou er een wedstrijd voor beroepsrijders zijn. Toen het ijs echter bar slecht bleek werd hij uitgesteld tot Dinsdag 26 Januari. Daar er reeds een

DE BANEN IN VOGELVLUCHT (31 JANUARI 1897)

aantal rijders in de stad waren gekomen en men dezen niet wilde teleurstellen, werd er toch maar gereden. Niet op tijd, daartoe was het ijs te slecht, maar een onderlinge wedstrijd in den ouden trant, twee aan twee, met afrijden. Prijzen van *f* 60, *f* 40 en *f* 10. Deelnemers waren: P. V. PAPE, Amsterdam, tegen D. VAN DER MARK, idem; JAC. SMITS, Haarlem, tegen A. H. HOOGLAND, Amsterdam; P. BOSSE, Ouderkerk, tegen J. W. M. VROUWES, Amsterdam; S. V. D. SCHAAF, Grouw, tegen E. J. TER MOLEN, Zwolle; M. KINGMA, Amsterdam, tegen H. SMITS, Strijen; P. SMITS, Strijen, tegen H. v. OOSTEROM, Sloterdijk.

1ste pr. MARTEN KINGMA; 2de TER MOLEN; 3de VAN OOSTEROM.

De volgende dagen waren de banen geopend, maar Dinsdag 19 kon de uitgestelde wedstrijd onmogelijk gehouden worden. Het bestuur was dien morgen voltallig aanwezig. Enkele ingeschrevenen bonden nog de schaatsen onder, maar om

tot de conclusie te komen dat het onmogelijk was. 's Middags moest de baan worden gesloten. De volgende dagen ging het weer een beetje, maar het ijs was net borstplaat. . . . er werd hard gewerkt, maar het gaf niemendal.

Het was een winter met ups en downs. Zondag 31 Januari weer een prachtige dag, met goed ijs, zonnig vriezend weer en geen wind. Den heelen dag en

31 JANUARI 1897. BESTUURDERS MET JURYLEDEN EN DAMES.

Van links naar rechts: W. M. VAN SON TOT GELICUM, Mevr. VORSTIUS, Mr. H. P. BERLAGE, Mevr. LETTE VAN OOSTVOORNE, L. S. CROOCKEWIT (in de deur), H. W. KEHRER, Mr. J. H. VAN DER BREGGEN, A. HOYNCK VAN PAPENDRECHT, F. J. WITTEVEEN, P. VEEN EZN.; op den achtergrond de Off. van Gez. bij de Marine A. VERSCHUUR, in de wandeling „de Kaffer,” de dokter van de Club.

Mr. M. MZ. VAN HELOMA en S. H. HYLKEMA; commissaris kruispunt luit. K. DE HARTOGH.

A. 500 M. Deelnemers van 16—18 jaar. J. SCHILSTRA, Akkrum; 2. S. BOUMA SZN., Leeuwarden; 3. C. A. KIST, Amsterdam.

B. 500 M. Deelnemers van 18—21 jaar. 1. J. C. GREVE, Amsterdam; 2. G. W. TERPSTRA SZN., Bergumerd; 3. H. ROMKEMA UZN., Joure.

C. 1500 M. Deelnemers van 16—21 jaar. 1. C. A. KIST, Amsterdam; 2. J. J. v. D. BERG, Haarlem; 3. H. KLOMP, Amsterdam.

D. 1500 M. Deelnemers van 18—21 jaar. 1. J. C. GREVE, Amsterdam; 2. G. W. TERPSTRA SZN., Bergumerd; 3. J. FOLKERS, Zwolle.

De prijzen bestonden voor elk nummer uit een verguld zilveren, een zilveren

's avonds was het zeer druk. Den volgenden dag waren de banen ook geopend, maar Dinsdag was het weer totaal mis. De zoo-genaamde „wedstrijden voor amateurs” werden dus uitgesteld tot den volgenden morgen, Woensdag 3 Februari. Het publiek dacht dat het ijs gedaan was, maar het bestuur zette dóór. Het ijs was allereuellendigst, een soort van brei. Te vergeefs trachtte de muziek het zeer weinig talrijke publiek eenige geestdrift in te blazen.

Starter was de voorzitter, Mr. BERLAGE; tijdopnemers de Heeren H. W. KEHRER,

en een bronzen medaille. Indien een rijder over beide afstanden won, zou hij respectievelijk voor een 1sten prijs een gouden en voor een 2den prijs een verguld zilveren medaille krijgen. Deze vielen dus J. C. GREVE en G. W. TERPSTRA SZN. ten deel. Dit was het slot, want dien dag werd voorgoed gesloten.

Toen op 23 October '97 de Ned. Schaatsenrijdersbond zijn jaarvergadering hield te Amsterdam, werd in het jaarverslag van den secretaris, den Heer A. W. J. VAN LANSCHOT, warme hulde gebracht aan het bestuur van de Amsterdamsche IJclub voor alle moeite en opoffering die het zich had willen getroosten om onder lastige omstandigheden die wedstrijden te doen slagen.

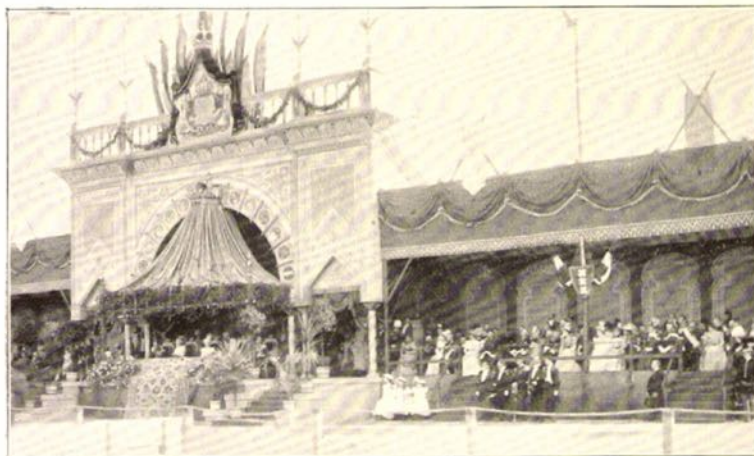
Twee dagen daarna hield de IJclub zelf haar jaarvergadering. Daarin passeerden de gebeurtenissen als gewoonlijk de revue. De penningmeester kon een gunstig verslag uitbrengen. Het ledental bedroeg 2233.

De voorzitter, Mr. BERLAGE, en na hem in het bijzonder nog de penningmeester, de Heer JULES MARCHAND, spraken met grooten lof tot den trouwen en ijverigen W. F. KROESE, die thans zijn 25jarigen dienstdienst bij de Club mocht herdenken. De eerstgenoemde overhandigde hem een portefeuille, waarvan hij den inhoud naar goedvinden kon besteden.

In het Bestuur kwam geen wijziging, nu de aftredende heeren H. W. KEHRER, vice-president sedert '92 en W. M. VAN SON TOT GELICUM, nu reeds commissaris sedert 1881, werden herkozen.

1897—1898. — Zooveel wij schreven over het vorige, zoo weinig valt er te melden over dit nieuwe jaar. Er kon, om het maar kort te zeggen, niet meer dan drie dagen worden gereden op de kinderbaan en slechts één dag op de groote baan. Dat was met Kerstmis. Direct daarna begon het te dooien en daarbij is het gebleven.

In het najaar kreeg het terrein van de Club een bijzondere en vereerende bestemming. Op 7 September, den dag na de Inhuldiging, woonde Hare

DE KONINKLIJKE TRIBUNE OP HET TERREIN VAN DE IJCLUB, 7 SEPT. 1898.

Majesteit de Koningin met de Koningin-Moeder, den Groothertog van Saksen-Weimar, den Prins en de Prinses VAN WIED, op de groote feesttribune, te midden van honderden genoodigden, de volksfeesten en gymnastiek-uitvoeringen bij, waarna

de historisch-allegorische optocht voorbijtrok en Hare Majesteit vervolgens het huldebetoon ontving van de Amsterdamsche werklieden.

Hoe gaarne de IJclub ook hiertoe had medegewerkt, toch had het Bestuur reden tot beklag, want de stad bleef in gebreke het terrein weder tijdig ter beschikking te stellen. Men achtte het noodig in den vorm van een deurwaarders-exploit nadruk te leggen op deze verbreking van de bestaande overeenkomst. Het geval gaf er aanleiding toe, dat het bestuur weer in sterker mate den wensch gevoelde voor een eigen terrein, in vast bezit.

1898—1899. — Nog al minder, want dit jaar werd er zelfs in het geheel niet gereden. „Pluk eens veeren van een kikvorsch,” — zei de voorzitter in zijn jaaroverzicht. De financiën alleen gingen goed vooruit. Eenige leden vonden daarin aanleiding tot een voorstel om geen contributie te heffen. Het bestuur beantwoordde dat schrijven, in Maart '99 in afwijzenden zin, met een herinnering aan de hooge kosten aan werkloonen, electrisch licht, de pompinstallaties enz., welke twee derden der contributies verslonden, en voorts met de opmerking dat het huurcontract bijna ten einde liep en men dan wellicht zou staan voor hooge uitgaven voor de totale inrichting van een nieuwe baan.

1899—1900. — Op de jaarvergadering einde October '99 — toen heel Groot-Nederland vol sympathie voor onze stamverwanten, den oorlog in Zuid-Afrika volgde — stelde de Heer W. M. VAN SON TOT GELICUM voor, om uit de goedgevulde kas een bijdrage te geven van f 1000 aan de Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging. Dat voorstel werd met applaus begroet, maar vele leden hadden daartegen toch principieele bezwaren. Iedere spreker betuigde instemming met de bedoeling die uit het voorstel sprak, maar het was een gevaarlijk precedent, de statuten lieten zoo iets niet toe, en ten andere mochten de 28 aanwezige leden niet beschikken over geld dat aan de nu reeds ruim 2500 leden toekwam.

Men kan zich de discussie verder wel voorstellen en tevens, dat het debat uitliep op het besluit om over dit voorstel een afzonderlijke, buitengewone algemeene vergadering te houden. Zoo is het ook gebeurd. Op 9 November werd die vergadering gehouden, in „Eensgezindheid,” nadat het voorstel was ingediend door 25 leden met den Heer VAN SON TOT GELICUM als eerste onderteekenaar. Er waren nu, buiten het voltallige Bestuur, 45 leden aanwezig. Het debat was zeer levendig. Van alle kanten werden voorbeelden aangehaald van andere sportvereenigingen, die bijdragen voor de strijdende Boeren uit de kas hadden afgestaan. De meeningen in het bestuur waren verdeeld: 5 leden hadden er vóór en 3 tegen gestemd.

Na langdurige discussie werd het voorstel met 29 tegen 24 stemmen aangenomen.

Dat was wel een pikante inleiding van een winter, die overigens voor het ijsvermaak veel beloofde en toch weinig gaf. Och ja, het heeft wel gevoren,

maar nooit hard. De banen wilden maar niet flink worden en als het er dan op begon te lijken kwamen er gure sneeuwbuien, waarin alleen de werkelozen zich konden verheugen. In het geheel werden de banen gedurende 21 dagen en op 10 avonden geopend, maar het bezoek was veel geringer dan vroeger, als gevolg van het slechte ijs. Plannen voor wedstrijden werden er genoeg gemaakt, maar er is er niet één gehouden.

Zoo sukkelde men den winter door en zonder verdriet zag men hem verdwijnen.

De vrees dat het huurcontract in dit jaar zou afloopen werd niet bewaarheid, maar geheel gerust was men toch niet.

Er zat iets in de lucht van een Hollandsch-*Electrische* tram, die het terrein in beslag zou nemen. De heer TH. SANDERS, de concessionaris, was nu wel aan het procedeeren over een onteigening en dat proces kon lang duren, maar men kon nooit weten.

In de jaarvergadering van 29 October 1900 werd de Voorzitter de Heer H. P. BERLAGE bij acclamatie als bestuurder herbenoemd. De Heer P. VEEN EZN., mede aan de beurt van aftreding, wenschte wegens verhuizing naar elders niet meer in aanmerking te komen. In zijn plaats werd de heer G. J. H. VAN VEEN gekozen. De Voorzitter bracht hulde aan de nagedachtenis van den heer D. HEINEKEN AGZN., die vele jaren een ijverig medelid en bestuurder was geweest.

1900—1901. — Nu eindelijk weer eens een goede winter.

Het Bestuur had uitgevonden om door vlaggetjes op de tramwagens bekend te maken wanneer de banen voor de leden waren geopend. Nu, die vlaggetjes

EEN KOUDE DAG, JANUARI 1901.

Phot. M. J. P. v. SANTEN

heeft men in den aanvang van het gezegende jaar 1901 dikwijls gezien, 19 maal in Januari en 8 maal in Februari. Op den 22sten van die maand was het seizoen ten einde.

Toen de banen op Zaterdag

9 Januari werden geopend, wapperden daar te midden van de nationale, thans voor het eerst ook de Mecklenburgsche vlag, benevens die van Transvaal en den Oranje Vrijstaat. De opkomst was dien dag en volgende dagen zeer druk en nog grooter op de avonden als de kapel van HAUN er op los blies. Dan reed men heerlijk bij het mooie en constante licht.

Eenmaal werd de tribune geheel geïllumineerd en dat slaagde prachtig.

Aan wedstrijden ook geen gebrek. Op Woensdag 9 Januari ter inleiding die voor zoons van leden.

Daar ging het waarachtig juist aan 't dooien! Iets dergelijks was al zoo dikwijls gebeurd, dat men spreekwoordelijk zeide: „zie je wel, als de IJclub een wedstrijd uitschrijft is het uit met de vorst!” Ditmaal viel het nog mee. Het ijs hield zich goed.

A. Jongens van 10—12 jaar. Zes deelnemers.

1ste pr. D. VAN SON TOT GELICUM; 2de pr. J. WELS; 3de pr. J. VAN VLOTEN.

B. Jongens van 13—16 jaar. Twaalf deelnemers.

1ste pr. G. FREYTAG; 2de pr. M. KORTHALS ALTES; 3de pr. W. VAN SON TOT GELICUM.

Na afloop ging het in feestelijken optocht met de muziek voorop naar de tribune en daar deelde de Voorzitter de prijzen uit.

Zaterdag 12 Januari was de wedstrijd voor beroepsrijders met prijzen van f 250, f 150 en f 50. Aan ieder rijder die zijn mededinger afreed werd vergoeding van reisgeld gegeven. Korte baan van 200 M.

Het was een succes, in alle opzichten. Het weer en het ijs werkten mee, de belangstelling was groot, de deelnemers waren talrijk.

Zij reden alzoo twee aan twee.

ZWAKENBERG uit Kuinre en PH. HOLST, Amsterdam; MARTEN KINGMA, Grouw en J. G. W. A. MULDER, Amsterdam; J. SCHILSTRA, Akkrum en G. A. SCHILLING, Amsterdam; H. VAN OOSTEROM, Sloterdijk en L. POEPJES, de Lemmer; TER MOLEN, Kuinre en T. JALKE ZIJLSTRA, Grouw; J. POEPJES uit de Lemmer en S. SCHILSTRA, Akkrum; P. BOSSE, Ouder-Amstel en J. C. OVERWATER, Amsterdam; P. J. DE BOER, Wateringen en H. SMITS, uit Strijen; A. FABER uit de Rijk.

Bij de eerste ritten hadden de Friezen het al in de gaten dat zij vandaag weinig zouden verdienen en van den aanvang af waren ze boos. Op deze korte baan was het overigens alles „klauwen” wat er aan was. In de tweede serie reden HOLST en KINGMA, SCHILLING en L. POEPJES. TER MOLEN en S. SCHILSTRA, P. BOSSE en DE BOER. BOSSE maakte den besten tijd, 19 sec.

Uitslag: 1ste pr. G. A. SCHILLING, Amsterdam; 2de pr. TER MOLEN, Kuinre; 3de pr. PH. HOLST, Amsterdam.

Op de gebruikelijke wijze werden de prijzen uitgereikt en de Friezen mokten. Jammer dat er op het laatst een mist kwam opzetten.

Woensdag 16 Januari zouden de nationale proefwedstrijden over 500 en 1500 M. gehouden worden. Alles was 's morgens in de beste orde. Onder de officieele menschen waren ook Mr. VAN HELOMA, de voorzitter en de 1e luit. F. J. BACKER, secretaris van den Ned. Schaatsenrijdersbond, maar... er kwam slechts één rijder, de heer N. WESTERHOF, op het appèl! Zoo kon de wedstrijd niet doorgaan, faute de combattants. Het scheen dat er te weinig bekendheid aan gegeven was.

De volgende dagen begon het zoo'n beetje te dooien, maar het hinderde niet veel. Zaterdag 19 Januari was weer een welbesteede dag. Ongelukkigerwijs was het den vorigen dag juist weer hard gaan dooien, maar het Bestuur wilde nu eens van geen uitstel weten. Er waren prachtige prijzen aangekocht en niet minder dan 35 deelnemers hadden zich aangemeld, maar daarvan zijn er ten slotte, bij dien onderlingen wedstrijd voor amateurs, slechts 24 uitgekomen. De baan was 200 M.

Neen, zoo'n wedstrijd heeft men nooit meer gezien! 't Was minder een hardrijderij dan een zwemwedstrijd op schaatsen. De kunst bestond hierin om de baan zoo gauw mogelijk af te leggen en daarbij zoo droog mogelijk te blijven. De minderheid slaagde er in, de meesten hadden een nat pak en werden dan nog braaf uitgelachen.

1ste pr. G. L. BERNHARD („de onoverwinnelijke”, zooals de prijsuitdeelende voorzitter hem straks zou noemen); 2de pr. J. H. STELLING; 3de pr. KALB; 4de pr. ED. SCHOLTEN.

Daarop kwam een noviteit, een wedstrijd met versierde sleden. 1ste pr.: Mej. HACKE (parasol van bloemen, waaronder een paartje in bekoorlijke kostuums); 2de pr. Mej. VAN VLOTEN (tent van bloemen); 3de pr. Mej. DE HOOP SCHEFFER (Friesche slede waarin een Friesch boerenpaartje); 4de pr. Mej. FRANCKEN (slede met maretakken); 5de pr. Mej. HACKE (gele vlinder); 6de pr. Mej. IMMINK; 7de pr. Mej. VAN SON TOT GELICUM; 8ste Mej. JACOMETTI. Dat waren alle deelnemers. De kinderen in de sleden kregen aardige souvenirs.

1e prijs. 2e prijs. 3e prijs. 4e prijs.
WEDSTRIJD MET VERSIERDE SLEDEN (19 JAN. 1901)

De jury voor dit nummer, en ook dit was éénig, was uit dames gevormd: MEVROUW LETTE

VAN OOSTVOORNE—VAN SON TOT GELICUM, MEVROUW ZIMMERMAN—VAN DUSSELDORP en MEVROUW VORSTIUS—DUBOURCQ.

Zooals gezegd, is er daarna, in Februari, nog een korte ijsperiode aangebroken, maar om aan de waarheid niet te kort te doen moet vermeld, dat er bij de sneeuwstorm en sneeuwjachten van die dagen meer arbeiders dan rijders te zien waren. Toen was de koek weer op.

1901—1902. — Op de jaarvergadering van 28 October 1901 vroeg de voorzitter machtiging voor het bestuur om eventueel te onderhandelen over den

aankoop van een terrein, wanneer zich daartoe een goede gelegenheid mocht voordoen. Een bewijs dat men nog steeds bang was dat de stad de huur plotseling zou opzeggen. De vergadering, inziende dat het bestuur, ondanks de statuten, in staat moest zijn op het juiste moment zijn slag te slaan, verleende de machtiging met 27 stemmen vóór, 1 tegen en 5 blanco.

Aan de beurt van aftreding in het Bestuur waren de heeren H. W. KEHRER en W. M. VAN SON TOT GELICUM. Deze werd met groote meerderheid herkozen, de eerstgenoemde echter in herstemming gebracht met den heer F. C. H. VAN HAEFTEN. Bij nieuwe stemming kreeg de heer KEHRER 10, de heer VAN HAEFTEN 20 stemmen (plus 3 blanco), zoodat de laatste gekozen was. De heer KEHRER drukte zijn teleurstelling uit en ook de voorzitter verheelde die niet.

Over dit geval is veel te doen geweest. Men sprak van één overrompeling en een coup d'état. Op verzoek van 75 leden werd op 12 November in den Werkenden Stand een buitengewone algemeene vergadering belegd. De opkomst was zoo talrijk als nooit te voren, want ruim 250 leden teekenden de presentielijsten. Zij dienden een motie in waarbij de vergadering leedwezen zou uitspreken over de niet-verkiezing van den heer KEHRER, met den wensch dat „dit hoogst verdienstelijk gewezen bestuurslid, bij de eerstvolgende vacature in de eerste plaats candidaat zou worden gesteld.” Bovendien stelden zij enkele statutenwijzigingen voor, om iets dergelijks in den vervolge te voorkomen.

De heer JOH. C. ZIMMERMAN kreeg het eerst het woord. Hij hield een verzoenende toespraak waarbij hij namens velen, den heer KEHRER de verzekering gaf, dat men hem hooge achting toedroeg en dat de 20 stemmen, op een slecht bezochte vergadering door eenige jongelui uitgebracht, volstrekt niet konden worden aangemerkt als een uiting van de gevoelens van de gehééle IJclub.

De heer KEHRER verklaarde hierop, dat de motie van de 75 en de woorden van den heer ZIMMERMAN met het daarop gevolgde applaus, hem voldoende genoegdoening waren voor een geval dat hem onaangenaam had getroffen.

Hierop werd de motie ingetrokken. De voorzitter verklaarde, dat de voorgestelde statutenwijzigingen ook door het Bestuur werden wenschelijk geacht en daarom stelde hij voor, tot een algemeene herziening over te gaan. Om daarin het Bestuur bij te staan wenschte hij een commissie samen te stellen, bestaande uit de Heeren J. C. TEVES (eerste ondertekenaar van de motie), H. W. KEHRER en Mr. H. WESTERMAN JR. Ook dit werd bij acclamatie goedgekeurd.

De heer F. C. H. VAN HAEFTEN deelde mede, dat hij na het gebeurde voor zijn zetel in het Bestuur bedankte. In de vacature is daarop niet voorzien, zoodat in het volgende jaar in het Bestuur een vice-president ontbrak.

De genoemde commissie — om dit punt nu maar ineens af te doen — werd uit het Bestuur aangevuld door den voorzitter Mr. BERLAGE en den heer VAN VEEN. Na ampele voorbereiding werden de wijzigingen in het nieuwe huishoudelijke reglement in een buitengewone algemeene vergadering op 19 Juni 1902, vastgesteld.

Zij zijn daarna goedgekeurd bij Besluit van H. M. de Koningin van 22 Oct. 1902, No. 26.

Hiermede zijn we op de gebeurtenissen reeds vooruitgelopen. Het was een slappe winter, die eerst begon toen men er niet eens recht meer op rekende. In Februari kwam er eindelijk wat vorst van ten hoogste 8 graden, meest vergezeld van onaangename wind. De banen werden op 10 Februari geopend. Zondag 16 Februari 1902 alleen was een uitgezochte dag en toen was het begrijpelijkerwijs dan ook zeer vol. Het ijs was echter maar matig en door de volte leed het nog meer. In den namiddag begon het te dooien en hoewel men zich daardoor des avonds niet liet afschrikken, was het nu spoedig gedaan.

In het geheel zijn de banen gedurende 12 dagen en 2 avonden geopend geweest. Wegens den slechten toestand van het ijs konden er geen wedstrijden worden gehouden.

Dit is het weinige wat vermelding verdient.

Wat lang gevreesd was gebeurde. De gemeente zegde de huur van het terrein op. De stad maakte groote plannen voor de bebouwing van het Museumterrein (voordracht van B. en W. No. 480 van 2 Mei 1902) en daarmee moest het huurcontract worden verbroken. Na vele onderhandelingen slaagde het Bestuur er in, de beschikking over het terrein nog te behouden tot Maart 1903, daarna zou men althans een gedeelte moeten opgeven. De stad zou een permanent sportterrein inrichten en de verwachting werd geopend, dat de IJclub een deel daarvan in huur zou krijgen. Het sloot in, dat de bestaande tribune moest worden afgebroken, waarbij vanzelf het plan verrees om een nieuw clubgebouw te stichten.

Dat de onderhandelingen met de stad aldus voorloopig tot een goed resultaat hadden geleid, was vooral te danken aan de ijverige bemoeiingen van den heer H. W. KEHRER, den oud-bestuurder die lid was van den Gemeenteraad, en die aldus vurige kolen stapelde op de hoofden van degenen die hem zijn bestuurszetel deden verliezen. Onder die omstandigheden was het gelukkig niet meer noodig de reeds geopende onderhandelingen over andere terreinen voort te zetten.

Van den winter valt niet veel te zeggen.

We kunnen hiermede ineens overgaan tot de jaarvergadering op 30 Oct. 1902, waarin de voorzitter in zijn gebruikelijk overzicht nadruk legde op het voornaamste feit, de onderhandelingen met de stad.

De heeren B. W. VAN VLOTEN en F. J. WITTEVEEN werden als bestuursleden herkozen. In de vacature VAN HAEFTEN en ter voldoening aan de door de herziene statuten voorgeschreven bepaling van een negenden zetel, werden gekozen de heeren J. C. ZIMMERMAN en J. J. J. LOUËT FEISSER. Tot juryleden werden benoemd de heeren H. W. KEHRER, F. C. H. VAN HAEFTEN en C. A. A. DUDOK DE WIT.

1902—1903. — De winter begon vroeg en met ongekende kracht. Reeds op 17 November viel de vorst in, zoodat twee dagen later de banen konden worden

geopend. Het spiegelgladde ijs had een dikte van $7\frac{1}{2}$ c.M. Gelukkig had het Bestuur op alles gerekend, zelfs op zulk een vroegen winter. De banen waren dan ook in de beste orde en het hinderde weinig dat de opkomst zoo talrijk was als nooit te voren.

We mogen wel even noteeren dat men in dezen strengen winter overal zijn hart kon ophalen. Op alle vijvers in het Vondelpark werd druk gereden evenals op verschillende stadsgrachten, al was het ijs daar niet juist mooi.

O wonder, de vorst hield aan, en op Woensdag 10 December kon het seizoen worden geopend met den wedstrijd voor zoons van leden. Er woei toen een felle

DE BAAN WORDT IN ORDE GEBRACHT VOOR DEN JONGENSWEDSTRIJD
(10 DEC. 1902)

Oostenwinden het was bar koud. De jongens lieten er zich niet door afschrikken, want ongeveer 40 deden mee.

1ste Afdeeling. Jongens van 10—12 jaar. 13 deelnemers. 1ste pr. J. EWIG; 2de pr. C. DURKENS; 3de pr. T. WALLIEN. De prijs

winner had de keus uit een gouden remontoir, een dito ketting of een groote passerdoos. Nr. 2 uit dezelfde voorwerpen in zilver en een kleine passerdoos. Alle aangeblevenen in de eerste ronde kregen een paar Friesche schaatsen. Zij die daarvoor in aanmerking kwamen waren H. COERTZEN DE COCK, G. HENNY en C. VAN LOON.

2de Afdeeling. Jongens van 13—15 jaar. 26 deelnemers. Hierbij was de strijd veel heftiger. 1ste pr. H. MULLER; 2de pr. G. GREVE; 3de pr. S. EWIG. De prijzen waren als boven. Twee of meer kampritten werden gewonnen door D. P. OUT, H. L. SMITTOU, K. SCHALKWIJK, W. J. VOGEL, A. W. SCHADE VAN WESTRUM, JAN DE VRIES, NICO TOLLENAAR, D. M. NIERSTRASZ, D. VAN SON TOT GELICUM en JAN CROOCKEWIT; die dus allen een paar Friesche schaatsen verwierven.

Op den winter die zooveel beloofde was toch niet geheel staat te maken. Kort gezegd, kon van den wedstrijd in het kunstrijden om het kampioenschap van Europa, waarvoor plannen werden gemaakt op 9 en 10 Januari 1903, niets komen.

Later in de maand trad een herleving in en toen werden nieuwe plannen gemaakt. Men zou nu eens wat nieuws beginnen, te weten een ringrijderij. Hoog waren de verwachtingen gespannen, maar daaraan werd niet geheel beantwoord. Op den bepaalden dag, 24 Januari 1903, dooide het „allerakeligst”. Het was mistig en nat, de muziek en de vlaggen konden de stemming niet verheffen. De belangstelling concentreerde zich om de afgezette baan, waar de ringrijderij voor paren werd gehouden. Van 35 ingeschrevenen namen 24 paren aan den wedstrijd deel. De baan had aan elke zijde zes ringen en moest driemaal worden afgelegd, in

1 min. 45 sec. De dames reden voorop, de spies met de wapperende clublinten in de hand. Ieder paar werd op den rit door een baancommissaris geconvoyeerd en had bij elke ronde 12 kansen om een ring te steken.

Het weer werd in den middag nóg slechter, want het begon te motregen, maar de animo bij vrouwelijke en mannelijke deelnemers verminderde niet, al reden ze op den duur ook door het water. De uitslag was: 1ste pr. (gouden armband en een bronzen beeld), Mej. J. S. VAN HAEFTEN en de Heer G. FREYTAG, met 21 ringen; 2de pr. (deze en de volgende kunstvoorwerpen) Mej. N. VAN SON TOT GELLICUM en de Heer J. WAGENER; 3de pr. Mej. G. RINKEL en de Heer P. G. RITTERSHAUS; 4de pr. Mej. C. GREVE en de Heer N. J. SCHOEMAN.

Na afloop verzamelden zich allen voor de groote tribune, waar de voorzitter, Mr. H. P. BERLAGE, de prijzen uitreikte.

Onder de omstandigheden, ijs en weder alles behalve „dienende”, was de wedstrijd toch goed geslaagd en hij smaakte naar meer. Maar 't was voor dit jaar weer gedaan. Al had men ook weinig feesten gehad, toch was de Club in het geheel op 22 dagen en 10 avonden geopend geweest. Men had veel kunnen rijden.

Het jaar is overigens belangrijk geweest door de voorbereiding van den nieuwen toestand, welke het gevolg zou zijn van de regeling met de stad omtrent het nieuwe terrein, en in het bijzonder door de plannen voor een nieuw clubgebouw. Het Bestuur hield besprekingen met enkele architecten die leden waren van de IJclub en, aldus met gegevens toegerust, werd op 3 Februari 1903 in „Eensgezindheid” een buitengewone algemeene vergadering gehouden.

De vergadering was door 71 leden bezocht. De voorzitter Mr. BERLAGE, zette het doel der bijeenkomst uiteen en deelde mede, dat het Bestuur besloten had tot het uitschrijven van een prijsvraag onder de architecten die leden waren van de Club, en dat in de jury voor die prijsvraag waren benoemd de Heeren K. DE BAZEL, A. SALM G.BZN, als voorzitter van de Maatschappij tot Bevordering der Bouwkunst, en JAN SPRINGER. Hun was verzocht zoo zuinig mogelijk te werk te gaan. Het Bestuur had een bedrag van f 30.000 voldoende geacht, maar de adviseurs hielden staande, dat de bouwsom minstens 50 mille zou moeten bedragen. Dat was véél en er zou nog het een en ander bijkomen, maar het Bestuur was van oordeel, dat nu de benoodigde gelden aanwezig waren, men zich door de hooge kosten niet moest laten weerhouden om een in alle opzichten goed gebouw te verkrijgen.

Bij de lange discussie werd ten eerste hulde gebracht aan het Bestuur, wijl het de leden in deze aangelegenheid had willen kennen. Er gingen stemmen op van velen, die de genoemde som van 50 mille te hoog vonden. Anderen konden zich daarmede vereenigen nu het Bestuur dat bedrag noodig oordeelde. De Heer JAN SPRINGER en na hem de Heer A. SALM G.BZN, gaven uitvoerige technische toelichtingen, waarbij zij betoogden dat de gevraagde f 50.000 niet alleen noodig

zouden zijn, maar dat men daarmee niet meer zou kunnen verlangen dan een eenvoudig gebouw, in aanmerking genomen dat de oppervlakte 1700 tot 1800 vierkanten Meter zou beslaan. Zij beriepen zich bij vergelijking op gebouwen van dergelijken aard.

De Heer H. W. KEHRER wenschte nog een motie voor te stellen om niet meer dan *f* 30.000 ter beschikking te stellen, voor het geval de voorwaarden door de Gemeente te stellen, te bezwarend moeten blijken. De Voorzitter zette echter uiteen dat deze motie niet in stemming kan worden gebracht, omdat, werd zij aangenomen, er in het geheel geen clubgebouw zou verrijzen! Voor 30 mille was dat immers niet te doen.

Hierna werd het voorstel van het Bestuur met 52 tegen 24 stemmen aangenomen. De uitslag van de stemming werd met applaus begroet. De Voorzitter verklaarde namens het Bestuur, dat het zich het recht voorbehield tot andere maatregelen over te gaan, indien het met de Gemeente te sluiten contract niet aannemelijk mocht blijken.

Onder dagteekening van 14 Februari is het programma van de „besloten prijsvraag”, vergezeld van een situatietekening, door de jury openbaar gemaakt. De inzendingen moesten uiterlijk 31 Maart worden ingeleverd bij den secretaris van de IJclub, den Heer B. W. VAN VLOTEN.

De prijsvraag is een mislukking geweest. Na allerlei vertraging kon de jury eerst in Augustus haar rapport indienen. Er waren vijf ontwerpen ingezonden. De jury achtte zich niet verantwoord om een der inzendingen ter bekroning voor te dragen. Zij stelde het Bestuur echter voor, wegens het serieuze werk en de architectonische verdiensten, een premie van *f* 100 toe te kennen aan het ontwerp onder het motto „Sport” en een dito van *f* 50 aan dat onder het motto „Een eigen huis”. Als maker van het eerstgenoemde ontwerp maakte zich bekend de Heer M. J. E. LIPPITS, architect te Amsterdam. Met dezen is het Bestuur toen in onderhandeling getreden, maar weer ontstond vertraging omdat de overeenkomst met de stad bleef traineeren. Zonder dat men zich verbond voor de uitvoering, werd den Heer LIPPITS verzocht zijn plan nader uit te werken.

Intusschen was, op 22 Juli, de voordracht van B. en W. verschenen, waarbij aan den Raad werd voorgesteld, het door een hek afgesloten sportterrein achter het Rijksmuseum, aan de Amsterdamsche IJclub in huur af te staan voor *f* 5000 per jaar, voor 20 jaren; met recht van optie, eveneens voor den tijd van 20 jaren. De Club zou tusschen 1 October en 15 Maart de vrije beschikking hebben over het terrein. De huurderesse kreeg de bevoegdheid op een bepaald aangegeven deel tegenover het Concertgebouw, een clubgebouw te plaatsen waarvan de plannen door B. en W., vóór de onderteekening van het contract, in alle opzichten moesten zijn goedgekeurd. B. en W. — en ziedaar een gewichtige beperking, — behielden zich het recht vóór, de huur te doen eindigen, wanneer de Gemeenteraad, bij besluit, het in het belang der Gemeente zou achten, om het terrein een andere

bestemming te geven. Mocht dit geval zich voordoen, — zoo luidde een andere belangrijke bepaling, — dan zou de stad, voor elk jaar aan den geheelen termijn van 20 jaren ontbrekende, één twintigste deel van de bouwsom van het Clubgebouw aan de Vereeniging vergoeden. (Zie het compleete contract, Bijlagen I a en b).

Op 1 September d. a. v. is de voordracht in den Raad in behandeling gebracht. Alleen de Heer H. W. KEHRER maakte enkele opmerkingen. Hij betuigde alle sympathie met de voordracht, ook omdat daardoor de kans werd geopend, dat de Vereeniging tot Veredeling van het Volksvermaak (waarvan de spr. mede-bestuurder was), het volgende jaar weer haar feest zou kunnen geven. Overigens achtte hij in de voordracht eenige redactiewijzigingen wenschelijk. Men levert immers het water niet voor de ijsbaan, maar voor het terrein bestemd voor de ijsbaan.

De Voorzitter, Burgemeester Mr. W. F. VAN LEEUWEN, stelde voor dat B. en W. de redactiewijzigingen die noodig mochten zijn, zouden aanbrengeu. Overigens was hij het met de lezing van den Heer KEHRER niet eens, maar desnoods kon men er den stadsadvocaat over raadplegen.

De Raad lachte en keurde, zonder stemming, de voordracht goed.

Hiermede was een voor de Vereeniging belangrijke beslissing gevallen. Het was te betreuen dat er zooveel kostbare tijd was verstreken. Van den bouw kon vooreerst niets komen en zelfs de oplevering van het terrein — groot 2 H.A. en 14 Aren, — leed vertraging.

In de jaarvergadering op 30 October werden de Heeren Mr. H. P. BERLAGE en Dr. N. P. KAPTEYN als bestuurders herkozen. De Heer JULES MARCHAND, die reeds het vorige jaar zijn functie als penningmeester had neergelegd, — moest wegens vertrek naar het buitenland nu ook als commissaris bedanken. De voorzitter bracht hem hulde voor den ijver waarmede hij, gedurende een reeks van jaren, de belangen van de Vereeniging had gediend. Daarom had het Bestuur besloten den Heer MARCHAND voor te dragen tot eerelid. Met applaus werd dit voorstel door de aanwezigen bekrachtigd. Het was de eerste maal dat deze onderscheiding werd toegekend.

In plaats van den Heer MARCHAND werd gekozen de Heer Mr. L. L. F. ANDRÉ DE LA PORTE, als penningmeester was hij reeds vervangen door den Heer JOH. C. ZIMMERMAN.

Op 24 October werd in het American Hotel de jaarvergadering gehouden van den Nederlandschen Schaatsenrijdersbond. In zijn jaarverslag werd door den secretaris Dr. J. A. SCHUTTER, o. a. herinnerd dat de internationale wedstrijden in het figuur- en kunstrijden, op de Amsterdamschen IJclub te houden, door den dooi niet konden doorgaan. Voorts dat de Heer B. W. VAN VLOTEN, „de nationale ijsman”, als geleider was opgetreden voor de Nederlandsche rijders die zich te Davos gingen trainen, met het gunstig gevolg dat C. C. J. DE KONING uit Edam, winner werd op 10.000 M. in de te Davos gehouden internationale wedstrijden.

De Heer H. W. KEHRER, penningmeester van den Bond, bracht verslag uit

over het door hem in Juli te Boedapest als afgevaardigde bijgewoonde tweejaarlijksch congres van de Schaatsenrijders Unie.

1903—1904. — Op Oudejaarsdag konden de banen worden geopend en onmiddellijk stroomde het liefhebbers en liefhebsters naar de nieuwe baan. Zij was wel iets kleiner dan vroeger, maar daar zij zuiver rond was en dus het rechts houden als algemeene wet gold, was er eigenlijk meer ruimte dan vroeger.

Woensdag 6 Januari werd er weer een ringrijderij gehouden, onder nieuwe bepalingen. De baan, die langs het ovale middenvak van ongeveer 250 M. was aangelegd, bevatte 15 armen. Daaruit moesten binnen 1 min. 20 seconden de ringen worden gestoken.

Het dooide alweer, net als het vorige jaar, maar toch niet zoo erg. Er was muziek en vroolijkheid en groote belangstelling. Het aantal paren bedroeg 38. De uitslag was: 1ste prijs (gouden armband en bronzen beeld), Mej. W. APPEL met den Heer E. CABOS JR., met 31 punten, of 7, 13 en 11 ringen in de 3 rondes; 2de pr. (photographietoestel en sigarenkoker) Mej. J. VAN AMERONGEN met den Heer P. DE JONGE, met 29 punten, 7, 9 en 13 ringen; 3de pr. (byouteriekistje en sigarenkoker), Mej. M. SMIDT en de Heer D. LAGEMAN JR., met eenig tijdverlies, 21 punten. Het hoogste aantal, 14 ringen, werd behaald in de derde ronde door Mej. H. W. EGGERS met den Heer D. VAN DER MARK.

Bij verhindering van den voorzitter, deelde de Heer WITTEVEEN, vice-voorzitter, de prijzen aan de winners en winsters uit. Dat ging gepaard met muziek, fanfares en gejuich en 't was een opgewekt slot van een welgeslaagden dag.

Daarmede heeft men het echter moeten doen. In het geheel was de baan slechts 6 dagen en 3 avonden geopend.

Nu verder over het nieuwe terrein en het gebouw. Op 5 Januari 1904 bood de Club een aantal machinerieën en benodigheden ten verkoop aan, die alle overbodig waren geworden door de aansluiting bij de gemeentelijke elektrische centrale.

Op den 10den Februari werd het contract van huur en verhuur tusschen de Stad en de Amsterdamsche IJclub geteekend, gelijk men dit onder Bijlage I in zijn geheel vindt afgedrukt. Daarom kunnen we ons ontslagen rekenen hier bijzonderheden aan te teekenen.

Op 12 Juli werd door het Bestuur, onder directie van den architect M. J. E. LIPPITS aanbesteed: het bouwen van een clubgebouw met bestuursgebouw aan de Van Baerlestraat. Ingekomen waren 15 biljetten.

Het werk werd gegund aan de aannemers VAN DER VLIET en NIEUWSTADT te Amsterdam voor f 43.835.

Daarop is de bouw zoo spoedig mogelijk begonnen, maar er kwam daarbij eenige tegenslag. De architect had naar de wenschen van het Bestuur verschillende wijzigingen gemaakt in zijn eerste ontwerp. In het algemeen hadden de mede-

dingers van de prijsvraag geen rekening gehouden met den van zelfsprekenden eisch van een amphitheatersgewijzen bouw der tribune. Door den bouwmeester werden aan de verlangens van het Bestuur in verband met de bijzondere eischen geheel voldaan. Over den bouw zelf kunnen we kort zijn. De Heer W. M. VAN SON TOT GELICUM heeft zich ook hierbij wederom verdienstelijk gemaakt door als gedelegeerde uit het Bestuur, als „bouwcommissaris” op te treden.

In de algemeene vergadering van 27 Oct. 1904 in „Eensgezindheid”, sprak de Voorzitter voldoening uit over hetgeen toen reeds, door het nieuwe terrein was verkregen. Een verbetering was het zeker, dat men door middel van vier kranen, in 6½ dag het noodige water op het terrein had kunnen brengen.

De Voorzitter zelf, Mr. H. P. BERLAGE, deelde mede dat hij zijn ontslag had ingediend omdat hij Amsterdam metterwoon ging verlaten. Hij herinnerde dat hij 22 jaren in het Bestuur had zitting gehad en gaf de verzekering, dat hij de aangenaamste herinneringen aan de IJclub zou bewaren.

De Heer B. W. VAN VLOTEN deelde mede, dat zijn medebestuurders en hijzelf, buiten den Heer BERLAGE om, het voorstel hadden ter visie gelegd om den aftredenden Voorzitter het eereidmaatschap aan te bieden. Bij acclamatie en met applaus werd dit voorstel aangenomen, waarvoor Mr. BERLAGE dankbaarheid betuigde. Staande zong men „lang zal hij leven” en daarop volgde een driewerf hoera.

De Heeren W. M. VAN SON TOT GELICUM en G. J. H. VAN VEEN werden herkozen; nieuwbenoemd werden — ter vervanging van den voorzitter en van den vicevoorzitter, den Heer F. J. WITTEVEEN, die tusschentijds was afgetreden, — de Heeren C. A. A. DUDOK DE WIT (kort te voren van een reis uit Indië teruggekeerd) en HENRI RAVEN. De functies werden daarop zoodanig verdeeld, dat de Heer B. W. VAN VLOTEN als voorzitter optrad, de Heer DUDOK DE WIT als vicevoorzitter, de Heer VAN VEEN als eerste, de Heer RAVEN als tweede secretaris.

VOGELVLUCHT VAN HET GEHEELE TERREIN, LINKS HET CLUBGEBOUW

V. HET NIEUWE CLUBGEBOUW. DE LAATSTE TIEN JAREN

1904—1914

AAN DEN INGANG. JANUARI 1905

1904—1905. — De opening van het nieuwe gebouw. We kunnen er onmiddellijk mee beginnen, want van den winter valt bitter weinig te vermelden.

Van 't oud in 't nieuw was het hard gaan vriezen. Een prachtige gelegenheid om het nieuwe gebouw te openen, dat op 29 December was opgeleverd. De baan

lag mooi dicht en zoo werd het feest bepaald op Dinsdag 3 Januari, 'smorgens elf uur. Het dooide wel en er hing een nattige mist, maar men liet zich daardoor niet afschrikken. Reeds om negen uur was de baan geopend. Het ijs was prachtig.

Op het bepaalde uur waren op het verhoogde deel van de tribune de Bestuursleden aanwezig om de genoodigden te ontvangen, onder wie de Burgemeester, Mr. W. F. VAN LEEUWEN.

Feestredenaar was Mr. H. P. BERLAGE, thans oud-voorzitter en eelid van de IJclub. Hij begon met een historisch overzicht, waarin verschillende gebeurtenissen in het leven der vereeniging in herinnering werden gebracht ¹⁾. De spreker deed mededeelingen omtrent den bouw om daarna dank te brengen aan het Gemeentebestuur voor de onbekrompen wijze waarop een sportterrein was tot stand gebracht. Hij wenschte den architect, den Heer LIPPITS, geluk met zijn welgeslaagden arbeid, en het Bestuur met het bereiken van lang gevoede wenschen. De spreker besloot met gelukwenschen aan de leden met de voltooiing van het nieuwe gebouw,

HET CLUBGEBOUW. OP DEN ACHTERGROND HET STEDELIJK MUSEUM

en met een variant op HUYGENS' woorden ter gelegenheid van de opening van het Raadhuis op den Dam :

Dat de A IJ C een huis bouw' en bezit',
 Waar bij dit nieuwe sta, als 't oude stond bij dit.

Met donderend applaus werd de rede toegejuicht, de muziek liet fanfares schallen, de eerewijn werd rondgediend. De voorzitter, de Heer B. W. VAN VLOTEN,

¹⁾ De spreker zeide in den aanvang, dat de Club in 1864 was opgericht onder voorzitterschap van den Heer N. WAFELBAKKER, terwijl als medebestuurders optraden de Heeren Jhr. C. A. RUTGERS VAN ROZENBURG, R. ADRIANI JR., T. C. SCHOL, Y. FEENSTRA en TH. A. VAN DEN BROEK. Bij vergelijking met het eerste hoofdstuk van dit boek, zal de goedgunstige lezer tot de overtuiging komen, dat slechts twee van de namen juist zijn, dat de Heer WAFELBAKKER wel medebestuurder maar niet eens oprichter is geweest en eerst 5 jaar daarna voorzitter geworden. Hieruit blijkt, dat de wordingsgeschiedenis tien jaar geleden nog in nevelen was gehuld.

richtte toen het woord tot den Heer BERLAGE om hem nog eens warmen dank te brengen voor alles wat hij gedurende vele jaren voor de Club had gedaan.

Toen volgden nog gelukwenschen van andere vereenigingen. De Heer H. W. KEHRER bracht de gelukwenschen over van den Nederlandschen Schaatsenrijdersbond, de Heer W. J. VAN VOLLENHOVEN namens de IJclub Kralingen, die zelfs juist haar 25-jarig bestaan mocht vieren, terwijl de Amsterdamsche IJclub nu op

een 40-jarig bestaan mocht terugzien.

Hiermee was het officieele gedeelte van het feest afgelopen. De genoodigden gingen door de bestuursleden geleid, het gebouw bezichtigen.

In weerwil van den motregen bleven de banen den heelen dag geopend en zelfs des avonds.

In zijn gedenkboek van den Neder-

HET BESTUURSGEBOUW, HOEK ROELOF HARTSTRAAT EN MUSEUMPLEIN

landschen Schaatsenrijdersbond, bij het 25-jarig bestaan in 1907, schreef de Secretaris, Dr. J. A. SCHUTTER, bij de vermelding van het feit:

„Ook het Bondsbestuur had gaarne gevolg gegeven aan de uitnoodiging ter bijwoning van de plechtigheid. Het is niet waar, dat in een schoon omhulsel steeds een schoone ziel huist; het omgekeerde is somtijds waar. Doch de geest, die de Amsterdamsche IJclub steeds bezielde, is wel dit schoone huis waard. Want steeds stond de A. IJ. C. vooraan om de belangen van de nationale IJssport te dienen, altijd stelde zij beurs en baan ter dispositie, waar de Bond het vroeg en de IJssport het eischte. Moge de IJclub bloeien in haar nieuw paleis, en moge in het daarnaast gelegen bestuursgebouw, onder VAN VLOTEN'S presidium nog menige vruchtdragende gedachte rijpen en tot uitvoering worden gebracht.”

't Was of de wintervorst slechts even voor deze gelegenheid was gekomen, want spoedig was het weer voorbij. Op 16 Januari kon men weder openen, maar 't bleef afwisselend vriezen en dooien en op den 23sten was het weer gedaan. In 't geheel heeft men slechts 6 dagen en 2 avonden kunnen rijden. Dat was alles.

In de jaarvergadering op 27 October kon geconstateerd worden dat het nieuwe gebouw, voor zoover men gelegenheid had gehad tot beoordeelen, zeer goed voldeed. De Heeren B. W. VAN VLOTEN, JOH. C. ZIMMERMAN en J. J. J. LOUET FEISSER, als bestuursleden aan de beurt van aftreding, werden herkozen.

1905—1906. — We kunnen zeer kort zijn. Op 31 December begon het te vriezen, op 2 Januari werden de banen opengesteld, maar den volgenden dag begon het te dooien, zóó hard, dat dien middag om 5 uur gesloten moest worden. Dat was in het geheel nog geen twee dagen rijden. Aan zulk een winter verspilt men geen woorden.

In de jaarvergadering op 27 October '06 deed de voorzitter, de Heer VAN VLOTEN, mededeeling van een voorstel om den Heer W. M. VAN SON TOT GELICUM, die nu reeds 25 jaar bestuurslid was geweest, te benoemen tot eere lid. Spr. gewaagde van den grooten ijver en de toewijding waarmede de Heer VAN SON steeds was werkzaam geweest, in den vroegen ochtend en 's avonds laat om te zorgen voor de baan. Hij had zulks gedaan de jaren door, dikwijls onder moeilijke omstandigheden. Hoe goed hij zulks deed bleek reeds hieruit, dat andere clubs afge-

OP DEN OPENINGSDAG VOOR HET BESTUURSGEBOUW (3 JANUARI 1905)

Voorste rij: B. W. VAN VLOTEN, Voorzitter; W. M. VAN SON TOT GELICUM, Commissaris, Eere-lid; Mr. H. P. BERLAGE, Oud-Voorz., Eere-lid; C. A. A. DUDOK DE WIT, Vice-Voorz.; Dr. N. P. KAPTEIJN.
Tweede rij: Mr. L. L. F. ANDRÉ DE LA PORTE, Commissaris; G. J. H. VAN VEEN, Secretaris;
JOH. C. ZIMMERMAN, Penningmeester; J. J. J. LOUËT FEISSER, 2e Penningmeester.

vaardigden naar Amsterdam stuurden om te zien hoe hier de baan werd verzorgd.

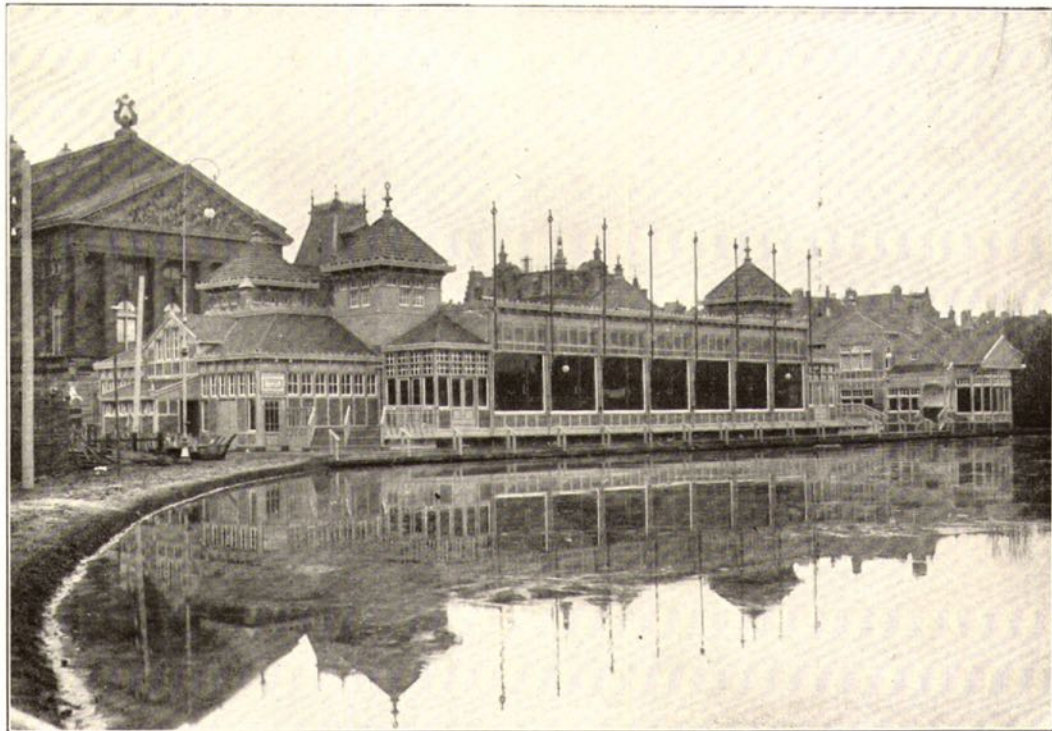
Het voorstel vond algemeene instemming.

De Heer VAN SON TOT GELICUM, die tijdens deze bespreking niet tegenwoordig was, werd bij zijn binnentreden met hartelijk applaus begroet. De voor-

zitter deelde hem de benoeming mede waarna de aanwezigen te zijner eere een driewerf „hoera” uitbrachten.

De Heer VAN SON TOT GELICUM dankte met enkele woorden, zeggende te hopen dat hij nog jaren zijn krachten aan den bloei van de club zou kunnen wijden.

De Heer HENRI RAVEN werd als Bestuurslid herkozen. In plaats van de Heeren Dr. N. P. KAPTEIJN en Mr. L. L. F. ANDRÉ DE LA PORTE die bedankt hadden, en voor wijlen den Heer JOH. C. ZIMMERMAN, werden gekozen de Heeren J. H. SCHELTEMA, D. N. J. COEN RAHDER en A. DE STOPPELAAR BLIJDESTIJN.

HET CLUBGEBOUW, IN AFWACHTING VAN VORST

1906—1907. — Een winter vol wispelturigheid. Op 21 December begon het te vriezen. Eenige dagen lang kon men volop genieten van het mooie ijs. Er was muziek op de baan en in het clubgebouw. Alles was in de beste orde. De toeloop was zeer groot, maar door de goede regeling toch niet hinderlijk druk. Dat duurde tot Oudejaarsdag en toen dooide het met alle macht. Men dacht al dat het gedaan was, maar op 21 Januari, toen het 'smiddags nog regende dat het goot, begon het in den nacht zoo waar flink te vriezen. Op den 23sten 'smorgens vroeg, kwam de opzichter den Heer VAN SON TOT GELICUM rapporteeren dat het ijs al 8 c.M. dik was. Toen konden de banen dus weer opengesteld worden. Vier dagen duurde deze reëntree van den winter en, uit was de

pret. Maar op 2 Februari, — wie had het verwacht? — was het weer hard aan 't vriezen en zoo heeft men nog 8 dagen kunnen rijden, tot den 10den. Juist op tijd zijn er nog feesten gegeven, op Zaterdag 9 Februari.

's Morgens begon een zeer geanimeerde wedstrijd voor zoons van leden.

1ste Afdeeling. Jongens van 14—16 jaar. Om den prijs en de premie kampten de broeders OUT, met dezen uitslag: 1ste pr. JOHAN OUT; 2de pr. JAN OUT; 3de pr. MAYER; 4de pr. W. HOOGEBOOM.

2de Afdeeling. Jongens van 12—14 jaar. 1ste pr. J. W. JURREMA; 2de pr. ROB. KEHRER; 3de pr. R. L. BOISSEVAIN; 4de pr. M. KUYPER.

DE VOLTE OP DE BAAN. JANUARI 1907.

Photo M. J. P. VAN SANTEN

Na afloop in den middag werden op het middenterrein de prijzen overhandigd door den Heer L. VAN SON VAN GELICUM, wedstrijd-commissaris, waarbij de Heer J. H. SCHELTEMA een toespraak hield.

Dienzelfden avond werd een geheel nieuwe feestelijkheid gehouden, welke om het ineens te zeggen, zoozeer in den smaak viel, dat men direct besloot ze zoodra mogelijk te herhalen. En dit te meer omdat het nu juist weer was gaan dooien. Bij vriezend weer zou het zeker veel beter gaan.

Het was het eerste, groote maskaradefeest.

Bij honderden waren de leden met hunne dames opgekomen. „Daar op de banen klonk vedel en trom, daar zwierde en zwaaide de vroolijke drom”... Het ijsvlak was hel verlicht door de electriche lampen en bont gegarneerd door ontelbare lampions. Vele rijders voerden nog een lichtje op den ijsstok mee. Nu en dan werd alles in de omgeving door het Bengaalsch vuur, gloeiend rood, helblauw of diepgroen verlicht; vuurpijlen doorkliefdten de lucht en spatten als vreedzame shrapnells knetterend uiteen.

De rijders en rijdsters waren aardig of potsierlijk uitgedoscht. Men zag vlugge clowns die allerlei grappen en practical jokes uithaalden, domino's in verschillende kleuren, soldaten, boeren, Volendammer visschers en Zeeuwsche boerinetjes en zelfs bekende figuren als een held van den dag, de Hauptmann van Köpenick. Men heeft de herinnering bewaard aan twee allerliefste Hindelooper meisjes en aan drie nigger boys, die voor de tribune, echt in den stijl, stonden te zingen van „the butler and the cook”.

In een oud-Hollandsch huisje werd champagne geschonken en daarvoor stond

een kwakzalver, die met het „signaal voor de dokter” heele drommen tot zich trok en dan met allerlei instrumenten en tangen een vertooning gaf als een zijner voorgangers op een schilderij van Jan Steen. Hij deed het heel aardig, maar de concurrentie was te zwaar tegen een beroemdheid die hem in radheid van tong verre overtrof. Dat was de vermaarde professor Kokadorus.

Met bekkenslag en hoorneschal verzamelde hij een bonte menigte om zich

BESTUURDERS (B) EN COMMISSARISSEN VAN ORDE (C) VOOR HET
BESTUURSGEBOUW, FEBRUARI 1907

Van links: Hoofdopzichter BERGHUIS; A. F. J. PLET, J. C. HACKE, P. J. H. KUYPER VAN HARPEN, J. C. J. ZIMMERMAN, F. L. CHRISTMANN, allen C; D. N. J. COEN RAHDER, B; G. HESTERMAN, C; W. M. VAN SON TOT GELICUM, B; J. H. CROOCKEWIT, C; J. J. J. LOUËT FEISSER, B; Th. E. L. BRANDS, C; Opzichter J. DE SCHEPPER; P. J. W. NOORDUYN, C.

niet te geloove. Maar blijf jullie nou effte staan, dan zal ik je wat laten zien. Kijk er is wat 'n prag van 'n pijp! Ik heb 'em verkog an Z. K. H. Prins Hendrik der Nederlanden, aan Dr. Kuyper die er uit rookte bij die groote zwenking naar Links in 1905, aan den Saar van Rusland, die me speciaal verzocht om over te komen, dan was de rust in z'n rijk terug want alle oproermakers zouden zich doodrooken. Of ik kwam! Je mot 'm maar kennen... Maar 'n pijp is 'n pijp. Je hebt kachelpijpen en fabriekspijpen. Steek ze maar in je mond!"...

Zoo rammelde Kokadorus door en hij verkocht grif.

„Mense, nou nog heel even. Ik hou je niet voor de mal. Over wat zou ik nou an je bedotten? Och, de Christenen néeme mekaar tegenwoordig zoo goed, dat wij lui nou wel kunnen thuis blijven... Wacht nou nog effies, dan sel je lachen"...

heen. Hij was voor deze gelegenheid fijn uitgedoscht, met een zwart fulpen kuitensbroek, een flambard en een rooden geborduurd mantel. En hij was beter dan ooit van de tongriem gesneden.

„Ladies and gentlemen, — zoo begon hij met hooge falset, — de eenigste woorden die ik nog van mijn Engelsche ziekte heb overgehouden, komen me in dit elitegezelschap van pas. Ja, ja, jullie zulle wat beleeve van avond, wat 'n mirakel! Mense, 'tis haast

Dat dééd men ook en de beroemde marktschreeuwer had nog grooter succes dan op het Amstelveld.

Zoo was er telkens wat anders. De muzikanten trokken al spelende over de baan en achter hen vormde zich een optocht van vroolijke jongelui, dansende en kabriolen makend op de ijzers.

Toen het wat later werd begon het fijntjes te druppelen. De lampions werden nat en week en toen was de fleur er af. Men vluchtte in het gebouw en daar werd de pret nog voortgezet.

Daar zorgden drie violen, een fluit en een trom voor de goede stemming. Er werd gezongen en op 't laatst nog gedanst. Kokadorus kwam nog even moppen tappen uit zijn „Leidsche studententijd”. Het was vroolijk en gezellig, en men treurde niet over den dooi. Zulk een avond smaakte naar meer.

Dat maskaradefeest is tegelijk het slot geweest van den winter. Hoe nukkig en ongestadig hij ook was, toch had men geen reden tot ernstig klagen, want in het geheel waren de banen op 18 dagen en 9 avonden geopend geweest.

In zijn jaaroverzicht herinnerde president VAN VLOTEN, dat Burgemeester VAN LEEUWEN als blijk van belangstelling aan de IJclub, herhaaldelijk een kijkje was komen nemen. In diezelfde jaarvergadering, van 30 October 1907, natuurlijk in het clubgebouw, kondigde de Voorzitter aan, dat de Nederlandsche Schaatsenrijdersbond

BESTUURDERS EN ORDE-COMMISSARISSEN VOOR HET GEBOUW,
FEBRUARI 1907

ter gelegenheid van zijn 25-jarig bestaan, aan de A. IJ. C. gracieuselijk had aangeboden om in den aanstaanden winter, ijs en weder dienende, op hare banen het kampioenschap voor Nederland in het schoonrijden, voor dames, te doen verrijden. Een mooi vooruitzicht. Als nu alles maar medewerkte.

In plaats van den Heer HENRI RAVEN, die had bedankt, werd de Heer G. W. A. VAN LAER JZN tot 2den secretaris gekozen. De Heeren DUDOK DE WIT, VAN SON TOT GELICUM en VAN VEEN werden herbenoemd.

Op 27 Oct. 1907 heeft de Nederlandsche Schaatsenrijdersbond zijn jubileumvergadering gehouden in het gebouw van de Amsterdamsche IJclub. Het Bestuur ontving de afgevaardigden op feestelijke wijze. Overal woeien vlaggen en wimpels, den Bond ter eere. De vergadering werd geleid door Mr. M. MZ. VAN HELOMA uit Heerenveen. Onder de bestuurders zaten o.a. twee in deze bladen dikwijls genoemden, de Heeren B.W. VAN VLOTEN en H.W. KEHRER, deze als penningmeester van den Bond.

In het overzicht waarmede de Voorzitter een terugblik gaf op de lotgevallen van den Bond, bracht hij innige hulde aan de nagedachtenis van de Heeren Mr. J. VAN BUTTINGHA WICHERS, G. D. Baron DE SALIS en Jhr. A. E. BARNAART.

Onder de punten die in behandeling kwamen werd ook gesproken over propaganda-wedstrijden in het kunstrijden. Daarbij werd herinnerd aan een „Leidraad bij de beoefening van de beginselen in het schoon- en kunstrijden”, door Dr. J. A. SCHUTTER, in 1896 bij P. NOORDHOFF te Groningen verschenen. Op een bedenking van den afgevaardigde uit Leiden, of men wel kon beschikken over juryleden die op de hoogte waren van het ware kunstrijden, noemde de voorsteller met name den Heer VAN VLOTEN, die in het buitenland veel kunstrijden had bijgewoond. De afgevaardigde sprak toen de hoop uit, dat de Heer VAN VLOTEN zich hiervoor beschikbaar zou willen stellen.

De Heer VAN SON TOT GELICUM, afgevaardigde van de Amsterdamsche IJclub, bracht hulde aan Dr. J. A. SCHUTTER voor de samenstelling van het gedenkboek bij het 25-jarig bestaan. Op zijn voorstel werd ter eere van den wakkeren secretaris van den Bond een driewerf hoera uitgebracht.

Aan het einde van de vergadering kwam de secretaris met een aardige verrassing. Zich richtende tot den voorzitter, bracht hij eerst zijn verontschuldiging dat hij, buiten hem om, een vertrouwelijke briefwisseling had gevoerd. Over personen moest volgens de statuten schriftelijk worden gestemd. „Welnu — zeide de spreker — dat is dan ook geschied en zie hier het resultaat dat ik de eer heb u te overhandigen. Het is uw benoeming tot eereid.” Dr. SCHUTTER herinnerde er aan, dat Mr. VAN HELOMA drie weken te voren tot hem had gezegd, het zoo heerlijk te vinden dat er in den Bond zulk een hartelijke toon heerschte. Aan hemzelf was dat vooral te danken. „Gij zijt de man om wien wij ons zoo gaarne vereenigen. Wij scharen ons om u, als kinderen om een vader. Omdat Amsterdam de bakermat van den Bond is, hebben wij besloten u thans het diploma te overhandigen. Wij hadden u wel tot eerevoorzitter kunnen benoemen, maar dan zouden wij u niet als voorzitter kunnen behouden.”

Mr. VAN HELOMA dankte, getroffen door deze verrassing, met hartelijke bewoordingen. Ten slotte bracht de Heer C. A. A. DUDOK DE WIT, afgevaardigde van de A. IJ. C., den voorzitter namens alle aanwezigen dank voor zijne uitnemende leiding.

Dien avond vereenigde het Bestuur van den Bond met de afgevaardigden zich aan een feestmaal in het American Hotel, waarbij het aan toepasselijke toosten waarlijk niet heeft ontbroken.

1907—1908. — Een zeer gelukkige winter!

Op 14 October 1907 werd met het werk op het terrein begonnen. Op 18 November kon het water worden ingelaten en even daarna was het op peil. Bij wijze van proef werden om de baan denneboompjes geplant.

Het geduld van de leden werd niet op te zware proef gesteld, want op 24 December begon het te vriezen en op den laatsten dag van het jaar konden de banen worden opengesteld. Het was nu zaak om spoedig den reeds aangekondigden wedstrijd uit te schrijven. Op 4 Januari 1908 is hij gehouden, die wedstrijd om het kampioenschap van Nederland in het schoonrijden voor dames, gevolgd door een wedstrijd in het schoonrijden voor paren.

Het was prachtig, uitgezocht weer, het ijs spiegelglad. Er zat dooi of sneeuw in de lucht, maar het bleef toch den heelen dag uitstekend, met matigen vorst en zonder eenigen wind. Aan den kant van het Stedelijk Museum was een uitstekende baan voor den wedstrijd in orde gebracht.

De jury van beide wedstrijden bestond uit de heeren A. C. VAN NIEVERVAART (Dordrecht), Mr. C. VERMEER (Zwolle) en Mr. G. H. M. DELPRAT (Rotterdam).

Eerste afdeeling. Wedstrijd om het kampioenschap. 24 deelneemsters: Mej. M. G. E. VAN TRIGT, Ouderkerk; Mej. M. VIEHOFF, Amsterdam; Mej. F. VAN MANEN, Tiel; Mej. CORNELIA BREED, Wieringerwaard; Mej. G. VAN SPANJE, Amsterdam; Mej. C. EINDHOVEN, Zwolle; Mej. FR. BLAAUBOER en Mej. F. KAAAN—KAAAN, Wieringerwaard; Mej. M. en Mej. M. G. KAAAN, Alkmaar; Mej. F. J. SIEMENS, Groningen; Mevr. J. JONGENEEL VAN DEN BERGH, Haarlem; Mej. R. STOFFEL, Deventer; Mej. G. KORVER, Uithoorn; Mevr. J. ESSER—DE LEEUW, Zwolle; Mej. G. A. DOETS, Purmerend; Mej. C. E. EECEN, Alkmaar; Mej. JOH. VAN DEN BRINK, Zeist; Mevr. VAN ZANDT—LOCHEM, Amsterdam; Mej. A. J. LOS, Zoeterwoude; Mej. G. H. VAN LOCHEM, Zeist; Mej. JANSSEN VAN DEN BRINK, Zeist; Mej. M. VAN HIJNINGEN, Rijswijk; Mej. J. VAN SANTE, Hoorn.

MEJ. F. J. SIEMENS UIT GRONINGEN, DIE HET KAMPIOENSCHAP VAN NEDERLAND IN HET SCHOONRIJDEN VOOR DAMES HEEFT GEWONNEN

Er werd heel mooi en gracieus gereden.

De uitslag was: 1ste pr. Mej. F. J. SIEMENS, Groningen, met $7\frac{1}{10}$ punt; 2de pr. Mevr. J. JONGENEEL VAN DEN BERGH, Haarlem, met $6\frac{4}{5}$ punt.

Mej. F. J. SIEMENS was dus houdster van het kampioenschap voor Nederland in het schoonrijden.

Te laat om nog

rechtens aan den wedstrijd mede te doen, meldde zich een dame aan, die alle rijdsters verre overtrof. Het was eene Zweedsche van geboorte, Mevrouw de Baronesse DE KOTHEN, echtgenoot van den Russischen Consul te Amsterdam. Zij was waarlijk een buitengewone verschijning op het ijs, een schoonrijdster van groot talent. Zij bracht het talrijke publiek in verrukking door het ongeëvenaarde gemak en de gratie waarmede zij de moeilijkste figuren uitvoerde. In de pauze was zij zoo vriendelijk proeven van haar kunst af te leggen.

Tweede afdeeling. Schoonrijden voor paren. Ingeschreven waren: C. F. ESSER en J. ESSER—DE LEEUW, Zwolle; P. JONGENS, Purmerend en M. KAAAN, Alkmaar; J. RAVESTEIN, Den Haag en N. VAN DORT, Rotterdam; J. VAN VLIET en JACOBA VAN SANTE, Uithoorn; E. LAUTENBACH en A. HOOYKAAS, Dordrecht; C. R. en FR. BLAAUWBOER, Wieringerwaard; L. D. C. LOMARS en B. FISCHER, Amsterdam; C. H. THIEBOUT en C. EINDHOVEN, Zwolle; B. D. H. VAN BRUGGE en F. J. SIEMENS, Groningen; J. P. en J. P. DUDOK VAN HEEL, Naarden; J. en J. JONGENEEL VAN DEN BERGH, Haarlem; DR. A. STOFFEL, Amsterdam en A. M. STOFFEL, Deventer; J. A. C. VAN HAAGEN en G. VAN SPANJE, Amsterdam; E. C. SLICHTENBREE en R. STOFFEL, Deventer; K. E. en C. A. SEMEINS, Purmerend; A. F. GRONEMAN en F. KAAAN—KAAAN, Wieringerwaard; E. J. en A. J. LOS, Zoeterwoude. Later, en te laat, hadden zich nog opgegeven de paren: N. JONGENS, Purmerend en A. G. KAAAN, Alkmaar; W. VAN LOGHEM en J. VAN DEN BRINK, Zeist; N. PLETT en Baronesse DE KOTHEN, Amsterdam.

Viermaal moesten de paren de baan rijden. Eerst naast elkaar met gekruiste armen; daarna opleggend, de heer vóór, de dame achter; dan opgelegd, de heer achter en de dame vóór; eindelijk naast elkaar, hand aan hand. Er werd slechts in één richting gereden, zoodat de ridders en rijdsters niet in de zon zouden zien.

De uitslag was: 1ste pr.: Mej. A. HOOYKAAS en de Heer E. LAUTENBACH, uit Dordrecht, met $7\frac{7}{10}$ p., hetzelfde paar dat ook te Leiden een eersten prijs in het schoonrijden had behaald; 2de pr. C. R. BLAAUWBOER en Mej. FR. BLAAUWBOER, uit Wieringerwaard, met $7\frac{2}{10}$ p.

Een half uur na den afloop klonk het signaal dat de jury met haar uitspraak gereed was. De Heer B. W. VAN VLOTEN, de voorzitter van de IJclub, — dien men met geestdrift begroette, nu hij van een ziekte hersteld, voor het eerst weer op het terrein verscheen, — deelde de prijzen uit, die bestonden uit kunstvoorwerpen. De voorzitter richtte zich met woorden van dankbaarheid tot Baronesse DE KOTHEN en overhandigde haar namens het Bestuur een souvenir.

Het is een zeer goed geslaagde dag geweest. Den volgenden dag, Zondag 5 Januari, was het prachtig weer en nooit heeft men het op de banen zóó vol gezien. 's Maandags echter was het hard aan het dooien. Het leek nu weer gedaan, maar op den 8sten viel de vorst opnieuw in, en zoo kon men op Zondag 12 Januari nogmaals en naar hartelust rijden.

Dinsdagavond 14 Januari werd nu weer een maskerade-feest gegeven. Daarmede werd dat van het vorige jaar verre in de schaduw gesteld. Dat kwam

in de eerste plaats door het weer. Het was helder en stil, het vroom slechts weinig, maar van dooi was geen sprake. De maan stond aan den hemel en er was geen zuchtje in de lucht. De verlichting van de baan en van het heele clubgebouw was uitstekend geslaagd. De verlichte denneboomjes deden aan een kerstmisviering denken. Aan het eind van de baan een illuminatie met de letters A Y C. Aan vuurwerk ontbrak het niet. Er werd telkens Bengaalsch vuur afgestoken.

Geen wonder, dat het nu zéér vol was. Aan den ingang werd queue gemaakt door honderden ongeduldigen. De verscheidenheid in kostuums was oneindig. Er waren dames in zomertoiletten, heeren in tenniskostuums, schoorsteenvegers,

Tirolers, Fransche officieren, Bedouïnen, pierrots en pierrettes, ridders, schutters, politieagenten, Chineezen, Volendamers en Zeeuwen van beiderlei kunne. Er was ook een ijsbeer. Aardige, vlugge jongens, die jongensachtig leuk en ondeugend deden. Daarbij drie vuurroode kleine duiveltjes, die overal tegelijk waren. Dien middag hadden ze bij wijze van vooroefening met groote papieren neuzen rond gereden en nu waren ze door het dolle heen van plezier.

Er waren ook geheele groepen van gekostumeerden, als de heele bruiloftstoet van Kloris en Roosje op schaatsen; en een clubje van tien lieve jonge meisjes in het wit. Veel succes had de vertooning van den onbestorven weduwnaar en zijn hulpvaardige bureu, die allen in nachtgewaad naar de baan waren getrokken. Het grappigst van al was misschien — maar wie had het kunnen uitmaken? — die vermakelijke en onverbeterlijke baker met haar neepjesmuts en haar palmendoek, die op haar groene „bestedster” gebogen moeizaam voortsukkelde, om dan ineens als de

wind met lange slagen voort te stuiven! Er waren weer tal van attracties, een champagnebar, een ververschingstent, een „Kop van Jut” en dan de populaire Kokadorus.

Hoe zou het mogelijk zijn, een volledig beeld te geven van dien genotvollen, onvergeetlijken avond? ¹⁾ De baan was een balzaal gelijk en het heele feest één polonaise.

Toen de laatste trams stadwaarts reden, zaten ze vol met vroolijke, verkleede menschen, maar velen hebben het feest nog veel langer in het clubgebouw voortgezet, waar een dameskapel speelde. In den loop van den avond had ook Burgemeester VAN LEEUWEN met zijne echtgenoot een bezoek gebracht aan de Club.

Een zonderlinge winter die van 1908, maar het ware te wenschen dat we er méér zoo hadden. Na dat heerlijke mas- karadefeest kwam er weer een periode van dooi, doch in het laatst van de maand was het nogmaals stevig aan 't vriezen. Dat was dus de derde ijsperiode.

Op 25 Januari kon aldus een ringrijderij voor paren gehouden worden. Het was dien dag wel kil en nevelachtig, maar toch was het zeer levendig op de baan die er sprookjes- achtig uitzag met de witberijpte dennenboompjes langs den kant en het winterbosch van kristallen boomen op het Museumplein als achter- grond. Er was muziek, het ijs was in den besten staat, wat kon men meer verlangen?

Voor de ringrijderij was ook ditmaal weer een baan afgepaald rondom het eilandje in het midden. Langs het dijkje stonden op regelmatige afstanden de palen, in den vorm van handwijzers, elk met een ring. Veertien waren er in 't geheel en 't was de kunst om ze alle veertien aan een stok te rijgen. De baan moest door elk paar in 1 minuut 15 seconden worden afgelegd; en er werd wel degelijk op gelet dat de dame zich niet door haar cavalier liet voortduwen, maar dat zijzelf op haar schaatsen uitsloeg.

De toeschouwers schaarden zich in breede rijen langs het wedstrijdbaantje. Daarachter, op de groote baan, wemelde het van rijders en rijdsters, onder hen ditmaal ook een groot aantal jongens en meisjes uit de verschillende weeshuizen, door het Bestuur uitgenoodigd. Vooral de Burgerweezen in hun schilderachtig historisch costuum, in de stadskleuren welke ook de IJclub tot de hare heeft gekozen, trokken zeer de aandacht. 's Middags werden al deze welkome jonge gasten, die zich zeer vermaakten, op chocolade onthaald.

¹⁾ De hierbij gevoegde teekeningetjes zijn van JAN RINKE, uit „de Revue der Sporten”.

De uitslag van de ringrijderij was als volgt: 1ste pr., Mej. S. met den Heer E. BOOM, 28 ringen, na 3 ritten; 2de pr., Mej. H. ADRIAENS met den Heer M. DWINGER, 29 ringen; 3de pr., Mej. H. BARTELS met den Heer P. VEERE, 27 ringen. Daarop volgde Mej. M. DECKERS met den Heer M. NAUTA PETERS, met 25 ringen.

Na afloop werden de prijzen uitgereikt door den 1sten secretaris, den Heer G. J. H. VAN VEEN.

Tegen Zaterdag 30 Januari had men plan gemaakt voor een tweede maskarade-feest, maar dat was nu eens te veel gevegd. Het werd nog één dag, tot Zondagavond uitgesteld, in de hoop dat het wéer beter zou worden, doch er kon niets van komen. Nog altijd keken velen dien dag uit naar de trams, maar toen na 3 uur 'smiddags géén vlaggetjes op de wagens verschenen — dat was de afspraak — moest men alle hoop laten varen. De dooi was te machtig en bleef de baas.

In het geheel was de baan 18 dagen en 10 avonden geopend geweest, onder zeer gunstige omstandigheden.

In de jaarvergadering op 26 Oct. 1908, in het Clubgebouw, bracht de voorzitter, de Heer B. W. VAN VLOTEN, groote hulde aan de nagedachtenis van Mr. H. P. BERLAGE, den oud-voorzitter, op 2 Sept. 1908 te Lochem, waar hij zich had gevestigd, overleden. Het Bestuur had een krans met de linten van de Club op de lijkbaar doen neerleggen en tot den dag van de begrafenis waren, ten teeken van rouw, de vlaggen op het Clubgebouw halfstok geheschen.

In die vergadering werden de Heeren VAN VLOTEN, J. J. J. LOUËT FEISSER en D. N. J. COEN RAHDER herkozen.

1908—1909. — Een jaar vol teleurstellingen. Reeds op 7 November begon het te vriezen en dit duurde tot den 11^{den}. Men was daar niet op verdacht en werd letterlijk overrompeld. Er stond nog geen water op het terrein, want gewoonlijk rekende men er op, 20 November klaar te zijn.

Dat was een historie! Het vróór en er was niets om te bevrozen! Het was werkelijk ongehoord, eigenlijk een schandaál! Heel jong-Amsterdam, hunkerend om schaatsen te rijden, kwam in beweging. Men schreef booze briefjes, en telefo-néerde... Er verschenen ingezonden stukken van ongenoemde trouwe lezers en bestendige abonnees, de reporters zwermden uit en brachten interviews met de geleerdste deskundigen in de wereld... Te midden van die herrie waren twee Bestuursleden — hun namen kan men gemakkelijk raden, — naar den Heer PENNINK, den Directeur van de Gemeentelijke Waterleiding gegaan en hij had direct en afdoende geholpen. In de omgeving van het terrein werden op zes, zeven plaatsen leidingen in werking gebracht, alsof er een geweldige brand moest worden ge-bluscht. De sterke stralen spoten letterlijk gaten in den grond, zoodat men manden gebruikte om hun kracht te breken. Op die manier was het spoedig klaar, binnen

twee dagen. Allemaal drukte en moeite voor niets, want het dooide alweer. Nu, berijdbaar ijs was het bij zoo geringe vorst toch niet geworden, maar voortaan zou men met zulk een mogelijkheid rekening moeten houden.

Op 27 December kwam de tweede vriesperiode en den 29sten werden de banen weder opengesteld. In 't geheel konden zij dezen winter 10 dagen en 5 avonden bereden worden. Tweemaal, tegen Maandag 4 Januari en tegen Woensdag 3 Februari schreef het Bestuur wedstrijden uit, om het kampioenschap van Nederland in het schoonrijden voor heeren, benevens in het schoonrijden voor paren (heer en dame), onder protectoraat van den Ned. Schaatsenrijdersbond. Beide malen werd de dooi spelbreker. Hieruit volgt reeds vanzelf dat een tweevoudig maskaradefeest op Woensdag 6 Februari, 'smiddags voor kinderen, 's avonds voor groote menschen, eveneens jammerlijk in het water viel. Groot waren de plannen, grooter nog was de teleurstelling. Een ware tantaluskwelling dat het in het voorjaar, tot zelfs in Maart, telkens weer begon te vriezen, maar nooit met voldoende kracht. Hoeveel wedstrijden moesten in het heele land afgewimpeld worden!

Daarmede was deze ongelukkige winter voorbij.

Vermelding verdient, dat in den loop van het jaar de verlichting op de baan en in de gebouwen onder toezicht van den Heer J. GRIVEL, ingenieur bij de gemeentelijke Electriciteitswerken, geheel werd herzien. De uitvoering geschiedde door de firma GROENEVELD, RUEMPOL & Co. Voorts, dat reeds in het laatst van 1908 al de gebouwen „in eigen beheer” werden geschilderd; en dat van de Erven MOLL de buffetinventaris uit het Tolhuis werd overgenomen.

Op de jaarvergadering, Woensdag 27 October 1909, werden de Heeren J. H. SCHELTEMA, G. W. A. VAN LAER J. CZN en A. DE STOPPELAAR BLIJDESTEIJN herkozen. In plaats van de Heeren D. N. J. COEN RAHDER, die wegens vertrek uit de gemeente en C. A. A. DUDOK DE WIT die wegens ongesteldheid had bedankt, werden gekozen de Heeren J. TER HAAR JR. en G. C. E. CRONE. Laatstgenoemde werd 2de secretaris, de Heer VAN LAER 1ste secretaris, de Heer SCHELTEMA vice-voorzitter en de Heer TER HAAR 2de penningmeester.

In die vergadering ontstond een lange discussie over de mogelijkheid om de baan van een betonlaag te voorzien, gelijk dit te Boedapest met succes was toegepast. Van de bestuurstafel werd hiertegen aangevoerd dat de vergelijking met Boedapest niet opging, omdat men daar een landklimaat heeft en hier een „allerakeligst zeeklimaat.” Zulk een betonvloer zou minstens 50 mille kosten, een veel te hoog cijfer voor Amsterdam. Het clubgebouw te Boedapest heeft meer dan f 100,000 gekost, uit bijdragen en rentelooze voorschotten bijeengebracht, een bewijs dat men ginds veel meer voor dergelijke zaken over heeft. Bovendien moest men niet vergeten dat het terrein niet aan de Club, maar aan de Gemeente behoort en dat deze 's zomers daarover gedeeltelijk op andere wijze beschikt.

De Heer W. M. VAN SON TOT GELICUM herinnerde dat hij met een ander bestuurslid, reeds 25 jaar geleden toen de Club haar terreinen nog aan de andere

zijde van de Van Baerlestraat had, naar Hamburg was geweest om zulk een betonbaan te zien. Daar werd de grond plat gedrukt en dan besproeid. Dergelijk, zoogenaamd „Spritze Eis”, zou de leden niet bevallen. Men zou het dag en nacht moeten besproeien en toch zou het niet gauw berijdbaar zijn.

Ten slotte zegde de voorzitter toe, dat het onderwerp in studie zou blijven en nader overwogen zou worden.

Zoodra het bekend was dat de Internationale Schaatsenrijders Unie haar congres dit jaar in Nederland zou houden, had de Amsterdamsche IJclub onmiddellijk aangeboden de rol van gastvrouw te vervullen en het gebouw ter beschikking te stellen. Dit aanbod werd gaarne aanvaard.

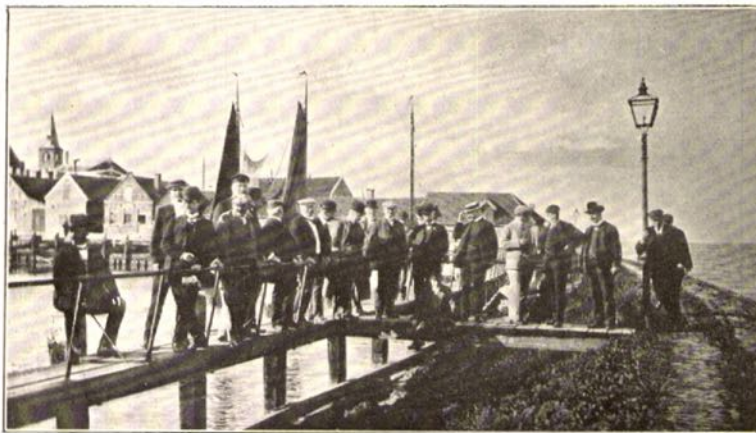
Van 14 tot 18 Juni is het congres dan ook gehouden in het Clubgebouw, dat feestelijk was versierd met guirlandes en sparregroen, met schilden en vlaggedoek, levende planten en bloemen. Overal op het gebouw en het terrein wapperden vroolijk de vlaggen van alle naties en kleurige wimpels.

Over dit vierdaagsch congres zullen we hier slechts enkele punten aanstippen. Vertegenwoordigd waren elf landen: Duitschland, Denemarken, Engeland, Finland, Noorwegen, Oostenrijk, Zweden, Zwitserland, Hongarije en Nederland, dit laatste door Mr. M. MZ. VAN HELOMA, voorzitter van den Ned. Schaatsenrijdersbond. De overige aanwezige Nederlanders, bestuursleden van dien Bond, waren de Heeren Kapt. F. J. BACKER, B. W. VAN VLOTEN, H. W. KEHRER, Mr. C. VERMEER, Dr. J. A. SCHUTTER, W. J. VAN VOLLENHOVEN, H. KOLFF en H. VAN GORKUM en

als belangstellenden de Heeren W. M. VAN SON TOT GELICUM en G. W. A. VAN LAER J. CZN., bestuurders van de Amsterdamsche IJclub.

Voorzitter was Maj. VICTOR BALCK, uit Stockholm.

Op den eersten dag werd een dejeuner gegeven in het American Hotel. Des middags zou een

DE INT. SCHAATSENRIJDERS UNIE TE VOLEDAM, 15 JULI 1909

boottocht gemaakt worden naar Ouderkerk, maar door het gure, regenachtige weer kon deze niet doorgaan.

Aan het slot van de vergadering bracht Recheningsrat E. SCHÖNING dank aan het Bestuur van de Amsterdamsche IJclub voor het beschikbaar stellen van het

gebouw en voor de daarin aangebrachte toepasselijke versieringen. Met applaus gaf de vergadering hiermede instemming te kennen.

Op den tweeden dag, Dinsdag 15 Juni, brachten de afgevaardigden een bezoek aan „Artis”, waar ook gedejeuneerd werd. Dien middag waren zij de gasten van de Amsterdamsche IJclub aan een luisterrijk diner in Restaurant Riche, waarbij ook enkele dames aanwezig waren.

Den derden dag werd een boottocht gemaakt naar Marken, gevolgd door een maaltijd, aangeboden door den Nederlandschen Schaatsenrijdersbond, in Hôtel Spaander te Volendam. Twee herinneringen aan dien welgeslaagden dag zijn overgebleven: een groep van het geheele gezelschap aan de haven van Volendam en een gedicht dat aan den maaltijd werd voorgedragen door den Duitschen afgevaardigde, Geheimer Ober Finanzrat O. SCHWARZ (Deutscher Eislauf Verband). Met dichterlijke vrijheid ¹⁾ stelde hij de Internationale Unie voor als een jong meisje en voerde haar sprekende in:

Mein Amsterdam, das lob' ich mir,
Ist eine feine Stadt,
Die Grachten, Gärten, Plätze schier,
Und schönste Frauen hat!

Das Baby, das vor Jahren hier
Das Licht der Welt erblickt
Und sich mit seinen seventeen year
So prächtig macht und schickt,

Es flüstert' gestern mir ins Ohr:
„Hier möcht ich öfters sein,
„Ich komm' mir hier so wohlig vor,
„'s Ist doch die Heimat mein.

„Bin zwar ja international
„Und allerwärts zu Haus,
„Hab' meine Väter überall,
„Doch hier kenn' ich mich aus!

„Der grosse Herr VAN VLOTEN dort,
„Das ist so recht mein Mann,
„Ich finde kaum das rechte Wort,
„Wie ich ihm danken kann.

„HELOMA, der so schelmisch blickt,
— Er had die Mädchen gern —
„Had mich so warm ans Herz gedrückt,
„Ja, ja, — die alten Herrn!

---

¹⁾ Hiertoe behoorde ook de voorstelling dat de Internationale Unie te Amsterdam werd opgericht. In werkelijkheid gebeurde dit, naar wij weten, te Scheveningen, in 1892. Maar wie zou het den vroolijken poëet als een vergissing aanrekenen?

Het jonge meisje beschrijft dan verder wat door haar, de jeugdige Internationale Unie, werd tot stand gebracht. Dan bepaalt zij zich tot het heden, tot den boottocht over de schilderachtige Zuiderzee:

„Indess — das Herz ging mir erst auf,
„Als in die See wir stachen,
„Und an des Schiffes schnellem Lauf
„Sich Wind und Wellen brachen.

„In Sonnenschein auf weiter Fluth
„Die weissen Segel blinken,
„Wenn's gar zu wohl und — wem's nicht gut
„Möcht Eryen Lucas trinken.

„Doch blieb die Krone an dem Tag
„Das Mahl in Volendam,
„Wem da das Herz nicht jubeln mag,
„Dem wird das Baby gram.

„Und da's nun bald ans Scheiden geht,
„Wird mir das Herz recht schwer,
„Wie's jungen Mädchen recht ansteht,
„Erröthe ich gar sehr.

„Mach' einen langen, tiefen Knix
„Und nehm' mein Glas zur Hand:
„„Nein, über Holland geht doch nix,
„„Sei 's Eisglut, Wald ob Land.

„„Der Hollandsch' Schaatsenrijdersbond,
„„Mit ihm sein gastfrei Land,
„„Er wachse, blüh', gedeih' und —
„„Bleib' stets uns eng verwandt!""

Men kan er uit zien, hoe ingenomen de vreemdelingen waren met de ontvangst die hun ten deel viel. Den vierden en laatsten dag brachten zij een bezoek aan Rotterdam, als gasten van de IJclub „Kralingen en omstreken”.

1909—1910. — De hoop dat men nu eindelijk weer eens een ouderwetschen winter zou krijgen, werd in 't geheel niet verwezenlijkt.

Reeds op 4 October werd met het werk begonnen. In de eerste helft van November werden de kranen opengezet en na 12 dagen was het water op peil. Curiositeitshalve zij vermeld, dat er in het geheel 42,228 kubieke meters werden verbruikt. De nieuwe electriche installatie kwam tot stand, waarbij het aantal booglampen werd vermeerderd. De verlichting bij avond was hierdoor weer verbeterd.

Het was alles moeite en zorg voor niemandal. Slechts tweemaal, in het laatst van December en in het eind van Januari, kwam er een ijslaagje op het water,

hoogstens 4 c.M. dik, maar er was geen sprake van om de banen open te stellen. De verwachting werd telkens verijdeld en toen Maart in het land was, moest men alle hoop laten varen. Nergens in Nederland is men dit jaar gelukkiger geweest.

Op verzoek van eenige leden werd in de maand November de rolschaatsenbaan in het Paleis voor Volksvlucht door en voor de IJclub gereserveerd, gedurende één avond in de week. Bij wijze van proef werd hetzelfde gedaan voor overdag, eenmaal 's weeks, maar toen was het bezoek onvoldoende.

In den aanvang van April werd door de Heeren Dr. P. J. DE BRUÏNE PLOOS VAN AMSTEL en S. SNUYFF het initiatief genomen voor een adresbeweging onder de leden van de IJclub voor het leggen van een betonlaag op een gedeelte van de baan. Wederom beriepen zij zich op Boedapest, waar zulk een gebetonnerde baan met succes was aangelegd. Het Bestuur begaf zich („Alg. Hbld. van 8 April 1900) met den Heer PLOOS VAN AMSTEL in polemie, ten aanzien van de financiële en technische eischen, welke zich hierbij voordeden. Het hoofdbezwaar, dat de IJclub gevestigd was op een gehuurd terrein, konden de voorstanders niet ontzenuwen, maar zij gaven het niet op. Tegen 24 Juni werd een buitengewone vergadering uitgeschreven om het door eenige leden ingediende voorstel, tot het leggen van een rolschaatsenbaan, te overwegen. Die vergadering is echter niet gehouden, want van het Prinsenhof kwam de pertinente verklaring, dat het Gemeentebestuur geen toestemming zou verleen tot het uitvoeren van werken in den omvang als was voorgesteld. Daarmede was deze baan voor goed van de baan.

In de jaarvergadering op 28 October 1910 werden de Heeren W. M. VAN SON TOT GELICUM, G. J. H. VAN VEEN en G. C. E. CRONE als bestuursleden herkozen. Bij de herbenoeming van eerstgenoemde bracht de Voorzitter hulde aan den Heer VAN SON als een der verdienstelijkste medebestuurders, die altijd op zijn post was zoodra er maar ijs wilde komen.

Een der aanwezigen prees de maatregel om, bij gebreke aan beter, gelegenheid te geven tot het bezoek aan de rolschaatsenbaan in het Paleis voor Volksvlucht. De Voorzitter deelde daarop mede, dat het Bestuur daartoe weer maatregelen had genomen.

1910—1911. — Alweer een echte kwakkelwinter! Er kwam in het geheel geen ijs. Men had visioenen van wedstrijden, avondfeesten en wat niet al, maar er kon niets van komen.

Volgens belofte werd de rolschaatsenbaan in het Paleis voor Volksvlucht weder gedurende één avond in de week voor de leden gereserveerd. Viermaal is daarvan gebruik gemaakt (op 4, 11, 18 en 25 November), maar toen het bezoek steeds afnam, besloot het Bestuur om niet voort te gaan. De liefhebberij was er alweer af.

Op de jaarvergadering, 30 October 1911 in het Clubgebouw, deelde de Heer B. W. VAN VLOTEN mede, dat hij besloten had om af te treden als voorzitter, waartoe verschillende redenen hadden medegewerkt.

De Heer J. H. SCHELTEMA, de vice-voorzitter, verzocht daarop het woord. Hij gaf de verzekering, dat allen den Heer VAN VLOTEN met leedwezen zagen heengaan. Zijn figuur zou wellicht doen denken aan een strengen president, maar in tegenspraak daarmede kon spr. verzekeren, dat hij een gemoedelijk voorzitter was geweest. Reeds 16 jaren, waarvan 10 jaar als President, was de Heer VAN VLOTEN medebestuurder geweest. Eenmaal was men er in geslaagd hem terug te brengen van zijn besluit om af te treden, thans moest men er voor zwichten, omdat het onherroepelijk was gebleken. De Heer SCHELTEMA wenschte den scheidenden Voorzitter dank en hulde te brengen voor alles wat hij voor de Club had gedaan en hij hoopte dat de band met hem ook na zijn aftreden niet zou worden verbroken.

De aanwezigen gaven hiermede luide instemming te kennen, waarop de Heer VAN VLOTEN dank betuigde.

Uit het midden van de aanwezige leden kondigde de Heer L. H. WEETJEN het voorstel aan, om den Heer VAN VLOTEN tot eere-lid te benoemen. Hij was overtuigd dat, indien men kennis had gedragen van het aftreden des Voorzitters, de opkomst veel grooter zou zijn geweest.

In dezelfde vergadering werden de Heeren J. J. J. LOUET FEISSER en J. TER HAAR JR. als bestuursleden herkozen. In de plaats van den Heer B. W. VAN VLOTEN werd de Heer C. J. K. VAN AALST benoemd.

Op 30 November d.a.v. is in het Clubgebouw eene buitengewone algemeene vergadering gehouden, voor de eerste maal onder leiding van den nieuwen Voorzitter, den Heer C. J. K. VAN AALST. Zij was belegd op verzoek van 50 leden met verzoek om den afgetreden Voorzitter, den Heer B. W. VAN VLOTEN, te benoemen tot eere-lid. Eerste onderteekenaar was de Heer L. H. WEETJEN, die de overtuiging uitsprak dat zeker allen met de bedoelde hulde zoude instemmen.

Na opening van de briefjes bleek dat het voorstel met algemeene stemmen was aangenomen. De Heer VAN VLOTEN heeft het altijd nog zeer zeldzame erbewijs met dankbetuiging aanvaard.

1911—1912. — De vorst liet weer lang op zich wachten, maar op 15 Januari begon het er op te lijken en vier dagen later, toen het ijs 6 c.M. dikte had, konden de banen — na twee jaren! — weer eens voor de leden worden opengesteld. Het zag er, met al die kleurige vlaggen, weer vroolijk uit als van ouds. Mooi was het ijs allesbehalve, maar men was al blij en de baan stroomde vol. De vreugde is van korten duur geweest, want door den ingevallen dooi moest reeds den volgenden middag weer gesloten worden. Men was zeer teleurgesteld en het praatje ging dat het was gaan dooien omdat het Bestuur tegen 23 Januari een wedstrijd in het schoonrijden had uitgeschreven!

Van 1 op 2 Februari daalde de thermometer veelbelovend van 7 op 12 graden onder het vriespunt, zoodat op Zaterdag den derden de banen weer konden worden geopend. Nu echter kwam er een dik pak sneeuw, dat het ijs feitelijk

onbereikbaar maakte. Des Zondags kon men geen handen genoeg krijgen voor de opruiming en tegen die zware sneeuwvracht was het ijs slecht bestand. Op 6 Februari begon het alweer te dooien, juist toen alles gereed was voor een maskaradefeest! In het geheel waren de banen 6 dagen en 2 avonden geopend geweest. Toen konden de schaatsen weer worden opgeborgen.

Gelijk reeds in de vorige jaren op kleinere schaal geschiedde, werden ook dit jaar gedeelten van het terrein voor tennisvelden, thans 10 in getale, in huur gegeven. Gedurende drie dagen werd het terrein in gebruik genomen voor een concours hyppique, en als gewoonlijk, op Koninginnedag voor de feestelijkheden van de Vereeniging tot Veredeling van het Volksvermaak.

In de algemeene vergadering op 31 October 1912, voor de eerste maal

DE KINDERBAAN. FEBRUARI 1912

gepresideerd door den Heer C. J. K. VAN AALST, werden de Heeren J. H. SCHELTEMA, G. W. A. VAN LAER J.CZN. en A. DE STOPPELAAR BLIJDESTEYN herkozen. De Voorzitter, de herkozenen geluk wenschende, wendde zich daarbij in het bijzonder tot den 1sten Secretaris, den Heer VAN LAER, dien hij de werkkraft in het Bestuur en de ziel van alles noemde.

1912—1913. — Op Maandag 4 Nov. 1912 werden de werkzaamheden voor de nieuwe campagne die op het terrein in vollen gang waren, onderbroken door een feestbetoon. De geheele omgeving was met vlaggen versierd, niet omdat het stevig gevoren had, maar ter eere van de hoofdopzichter S. BERGHUIS, die op dezen dag mocht herdenken dat hij 25 jaar geleden in dienst was getreden. Hoezeer zijn diensten werden gewaardeerd is op dien dag gebleken.

'sMorgens kwamen de leden van het Bestuur (alleen de Heeren SCHELTEMA en DE STOPPELAAR BLIJDESTEYN waren door bezigheden verhinderd) in het feestelijk versierde kantoor om den jubilaris geluk te wenschen.

De Voorzitter, de Heer C. J. K. VAN AALST, sprak den jubilaris hartelijk toe. Hij prees den oudzeeman om zijn trouwe plichtsbetrachting en beproefde eerlijkheid. Het werk dat BERGHUIS verrichtte mochte eenvoudig schijnen, het Bestuur kon getuigen dat hij dikwijls, hoe vreemd de tegenstelling ook klonk, voor heete vuren had gestaan. Als een gedachtenis, die ook voor zijne kinderen en kindskinderen van waarde zou blijven, overhandigde de President namens Be-

DE PRESIDENT, TE MIDDEN VAN MEDEBESTUURDERS, OVERHANDIGT DEN HOOFDOPZICHTER S. BERGHUIS BLIJKEN VAN WAARDEERING. 4 NOV. 1912

stuur en leden, BERGHUIS aan een gouden ketting een dito horloge met toepasselijk inschrift, benevens een wichtige enveloppe.

De Heer W. M. VAN SON TOT GELICUM, oudste bestuurslid, voegde den trouwen wachter mede vriendelijke woorden toe. Hij herinnerde zich, dat hij 25 jaren geleden BERGHUIS had aangesteld en nooit had hem dit berouwd. Niemand moge onmisbaar wezen, zeide de Heer VAN SON, de jubilaris zou in zijn eigen aardigen werkring zeer moeilijk zijn te vervangen.

De hoofdcontroleur P. J. VAN STADEN sprak namens de andere leden van het personeel den jubilaris toe en bood hem als herinnering een mooie meerschuijmen pijp. Met enkele eenvoudige woorden dankte BERGHUIS voor al deze blijken van waardeering voor zijn werk.

Met den winter was het alweer niets gedaan. Op 7 November werd begonnen met het onder water zetten. Daarvoor werd ditmaal 49,873 M³. gebruikt, een buitengewoon groote hoeveelheid, gevolg van een kleilaag die van jaar tot jaar meer water doorlaat en aldus veel bezwaren meebrengt. Kortweg gezegd, vorst is er in 't geheel niet geweest en zoo is er ook van schaatsenrijden niets gekomen.

In het begin van 1913 werd, gelijk de Voorzitter in zijn jaaroverzicht mede-

deelde, inbraak gepleegd in het Bestuurslokaal; zonder veel succes, want de dieven hadden alleen twee kleeborstels kunnen buit maken.

Toen er in Februari nog altijd geen vorst was geweest, liet men het water wegloopen en het materiaal opbergen, waarna het terrein weder voor de zomer-campagne in orde werd gemaakt. Het aantal clubs die gedeelten in huur kregen voor tennisevelden, voor cricket of schermen, nam weder sterk toe. De turnvereniging „Olympia”, daarna het Concours Hyppique maakten van het terrein gebruik en gedurende de Onafhankelijkheidsfeesten werd, op Vrijdag 12 September, hier ter plaatse het Feest in Nationale Kleederdrachten geopend, waarbij uitvoeringen werden gegeven ten aanschouwe van de beide Koninginnen en den Prins, die op

JAARVERGADERING VAN DEN NED. SCHAATSENRIJDERSBOND
IN HET CLUBGEBOUW, 8 NOV. 1913

Stande op den achtergrond: Mr. C. VERMEER en H. VAN GORKUM, Zwolle; aan de bestuurs-tafel: B. W. VAN VLOTEN, W. J. VAN VOLLENHOVEN, Rotterdam; Dr. J. A. SCHUTTER, Groningen (secretaris); Mr. M. MZ. VAN HELOMA, Heerenveen (voorzitter); H. W. KEHRER (penning-meester); F. J. BACKER, den Haag; Jhr. H. VAN BAERDT VAN SMINIA, Oudkerk; H. KOLFF, Rotterdam; W. M. VAN SON TOT GELICUM; (daarachter, staande: hoofdpijper BERGHUIS)¹⁾

VAN VEEN herkozen. In plaats van den Heer G. C. E. CRONE, die bedankt had, werd de Heer N. DE BORDES benoemd.

In die vergadering heeft het Bestuur in antwoord op verschillende vragen, o.a. meegedeeld dat de kosten van asphalteering, waarop was aangedrongen, minstens f 100.000 zouden vorderen, maar dat het Gemeentebestuur daarvoor geen toe-

¹⁾ Volgens de presentielijst zijn er nog een aantal afgevaardigden ter vergadering geweest waarvan verschillenden op den voorgrond kunnen worden herkend; anderen weer komen op de photo blijkbaar niet voor. Hunne namen zijn de volgende: H. H. LEEUWERKE, Veendam; Prof. Dr. P. TH. L. KAN, Leiden; H. KNOL BRUINS, JAC. HOMMES, Groningen; W. C. VISSER, N. Niedorp; P. STOFFEL PZN., Deventer; Mr. G. DOORNBOS, Meppel; H. HECKMAN, Zwolle; G. W. A. VAN LAER JCZN.; A. BOS, Apingedam; J. FERWERDA, Assen; A. M. PULL, Leeuwarden; A. H. DROS, Leiden; J. M. STARK, Rotterdam; G. REELING BROUWER, den Haag; JB. LUTTERAT en G. CLOECK, Alkmaar; Jhr. P. A. REUHLIN en Mr. J. L. NYSINGH, Tiel; J. H. VAN AISMA, Beetgumermolen.

de tribune gezeten de hulde der verootners, uit alle deelen van het land bijeengekomen, in ontvangst namen.

1913—1914.—Het laatste jaar dat het 50-tal zou voltooien, een jaar met velerlei wederwaardigheden en... eindelijk weer eens een tamelijk goede winter.

In de jaarvergadering op 27 October werden de Heeren W. M. VAN SON TOT GELICUM en G. J. H.

stemming zou willen verleenen omdat het terrein ook voor andere doeleinden is bestemd. Wat het aankopen van een nieuw terrein betrof, het was gebleken, dat de aankoopsom altijd enorm hoog zou wezen. Overigens werd meegedeeld, dat een bepaald gedeelte van de baan gereserveerd zou worden voor hen die zich wilden oefenen in het schoonrijden.

Op Zaterdag 8 November heeft de Nederlandsche Schaatsenrijdersbond weder zijn algemeene vergadering in het Amsterdamsche Clubgebouw gehouden. Toen de duisternis inviel werd met het gebouw ook het geheele terrein verlicht, wat als een attentie aan de gasten op prijs werd gesteld. Ook werden bij deze gelegenheid de verschillende lokaliteiten en de bergplaats van het materiaal bezichtigd. Voor menig bestuurslid van een zustervereniging is deze rondgang, naar men mocht opmerken, wel interessant geweest. Men miste het water dat anders op dezen datum toch reeds op de baan behoorde te staan. De oorzaak was een maatregel van gemeentewege, waarbij niet voor 14 November aansluiting op den meter mocht geschieden. In zoover was het nog gelukkig dat de winter in zijn grilligheid, zich niet vroeg vertoonde, als in 1908, toen de vorst immers reeds op 7 November inviel!

In afwijking met den gebruikelijken datum van 1 November werd den 14^{den} van die maand met het onder water zetten begonnen. In vijf dagen was men er mee gereed. In dien tijd werden 9908 M³. op het terrein gebracht, dat een totale oppervlakte heeft van 28,520 M². met een ijsoppervlakte van 26,000 M². In dit winterseizoen werd in het geheel 47,802 M³. water verbruikt om de ijsvlakte op peil te houden.

De teekenen waren gunstig voor een stevigen winter. Op St. Nicolaasdag scheen hij in aantocht, op den 7^{den} December lag de baan werkelijk dicht, maar direkt daarop was de kans weer verkeken.

Een tweede periode kwam in het midden van Januari. Op den 14^{den} kon de baan worden opengesteld, voor de eerste maal na 1912! De vreugd was echter van korten duur, want op den 17^{den} moest weer gesloten worden. En dat juist toen men 's avonds weder eens een groot maskerade-feest zou houden! Vele leden mopperden, zeggende dat men zich aan den dooi niet had moeten storen. Het Bestuur nam echter, met vaderlijke zorg, de verantwoordelijkheid niet op zich, want het ijs was niet sterk genoeg.

In die dagen ontving de secretaris een oolijk versje, dat maar al te toepasselijk was:

Geen slechter baantje in ons land,
Dan secretaris wezen
Van ijsclub of van schaatsenbaan.
Zoo was het lang vóór dezen.
Pas schrijft hij alle leden aan,
Dat 't ijsfeest morgen dóór zal gaan,
Subiet verandert dan de lucht
En 't ijsfeest wordt een waterklucht.

Gelukkig hield de dooi niet lang aan. Op 18 Januari kon de baan weer worden geopend en op Woensdag 21 werd de wedstrijd gehouden voor zoons en pupillen van leden. Evenals vroeger een groot succes. De belangstelling was grooter dan ooit te voren, zoowel bij de jeugdige deelnemers als bij de ouderen.

Serie A (jongens van 12 en 13 jaar): 1ste prijs (zilv. horloge) J. BLAISSE; 2de pr. (vulpenhouder) C. HAUSBRAND; 3de pr. (passerdoos) J. PONSE; 4de pr. (1 paar schaatsen) A. BLAISSE; 5de pr. (idem) A. HOFLAND. Premies kregen: A. W. BLAISSE, H. FENNEMA, A. DEN BANDT, W. BERKHOFF, JO LEENERS, P. VAN LOO en M. VORST.

Serie B (id. van 14 en 15 jaar): 1ste pr. (voor deze en de volgende prijzen voorwerpen als in Serie A), M. DIJKSTRA; 2de pr. J. MEURER; 3de pr. F. C. RAUWENHOFF; 4de pr. C. H. ANDRÉ DE LA PORTE; 5de pr. C. BIEMOND. Premies kregen: A. E. RAHUSEN, S. HOEKSTRA, C. DE VRIES en H. J. GROEN.

Namens het Bestuur werden de prijzen met aardige toespraken door den Heer J. TER HAAR JR., als vice-voorzitter, uitgereikt. Dit gebeurde onder groot gejuich.

Onmiddellijk na die prijsuitdeeling kwam er een aardige manifestatie. Een deputatie van meisjes, dochters van leden, kwam bij het Bestuur met een ernstige klacht. Zij vonden het hoogst onbillijk, dat de jongens wél en de meisjes nooit in de gelegenheid werden gesteld om tegen elkander om het hardst te rijden. Daarin moest verandering komen!

Ce que femme veut.... Onmiddellijk werd een wedstrijd uitgeschreven zooals de jonge dames wenschten, op Zaterdag 24 Januari. Dit is nog juist gelukt. Het plezier en de geestdrift bij dezen wedstrijd waren werkelijk kolossaal. Zoo'n joligheid heeft men zelden beleefd. De uitslag was deze:

Serie A. Meisjes van 10—13 jaar. 1ste pr. (zilveren horloge-armband) C. BLIJDENSTEIN; 2de pr. (schrijfmap) A. VAN DER MEULEN; 3de pr. (reisklokje) A. JURRJENS; 4de pr. (paar schaatsen) D. DIJKSTRA; 5de pr. (dasspeld) B. VAN NEYENHOFF. Premies kregen: M. DE VRIES, E. MOES, C. JURRJENS, A. DART, J. WEIJERMAN, A. ELSHOVEN, JOH. TER HAAR, GLASINA DE GRAAF, TH. VEEN.

Serie B. Meisjes van 13—15 jaar. 1ste pr. (voorwerpen bij deze en de volgende prijzen overeenkomstig serie A), J. M. JURREMA; 2de pr. G. HOEKSTRA; 3de pr. J. VAN WILPE; 4de pr. MIES DE GRAAF; 5de pr. S. VAN TIENHOVEN. Premies wonnen: C. G. HACKE, L. BOEG, T. SLEGE, MIES DEN BANDT, M. BIEMOND, M. VAN RAAMSDONK, M. LOBRY DE BRUYN, MARIETJE ELSHOVEN, M. GOUDSMIT.

Weder heeft de Heer J. TER HAAR JR. de prijzen uitgedeeld, een zeer dankbare taak, welke hij met talent vervulde. Hij gaf daarbij namens het Bestuur de toezegging, dat „ijs- en weder dienende”, stellig weer een meisjeswedstrijd zou worden gehouden, liefst met inachtneming van het „honneur aux dames”, nòg spoediger dan de wedstrijd voor zoons van leden.

Het was een prachtige dag geweest, met mooi ijs en zonder eenigen wind, maar 't was juist de laatste. Den volgenden dag, Zondag, vvoor het nog bij

stevigen westenwind, wat velen niet verhinderde om zelfs over de Gouwzee naar Marken te rijden, maar 's Maandags was het hard aan 't dooien en dien middag

DE VICE-VOORZITTER DEELT NA DEN MEISJES-WEDSTRIJD DE PRIJZEN UIT.
24 JAN. 1914

Van links naar rechts: J. J. J. LOUËT FEISSER, penningmeester, J. TER HAAR JR., vice-voorzitter,
G. W. A. VAN LAER J.CZN., secretaris

kletterde de regen bij stroomen neer.

Het Bestuur was wat overmoedig geweest. Op 26 Januari was een ringrijderij, op den 27sten een wedstrijd in het schoonrijden voor heeren en dames uitgeschreven en op den 28sten zou er weer een groot mas- karadefeest zijn. Allemaal blauwe idealen, want op den 26sten — het was intusschen weer wat gaan vrie-

zen — moesten de banen worden gesloten, en voor goed.

Alles bijeen was de winter toch genadig geweest. De baan was gedurende 12 dagen en op 4 avonden open. Soms was het zeer druk, op één avond passeerden minstens 3354 personen de contrôle.

Op den 4den Maart werd het seizoen voor gesloten verklaard en het water uitgelaten. In dit verband, denkend aan de terreinwerkzaamheden, kan worden vermeld, dat de hoofdopzichter BERGHUIS op eigen verzoek, wegens gezondheidsredenen van zijn betrekking werd ontheven, waarbij hem door het Bestuur een jaarlijksche uitkeering werd verzekerd. Hij is daarna opgenomen in het militair hospitaal te Leiden, in zijn vroegeren rang van opperschipper bij de Marine.

In Juni werd op het terrein weder het Concours Hippique gehouden en ook dit jaar werden vele gedeelten aan tennis en andere clubs verhuurd. De feesten op Koninginnedag bleven echter achterwege, door „de tijdsomstandigheden”.

We schrijven hier nauwelijks meer geschiedenis, want we zijn reeds tot het heden en tot den oorlogstoestand en zijn gevolgen genaderd. Gebeurtenissen die ieder nog versch in het geheugen liggen maar die toch reeds geschiedenis zijn geworden.

Toen de stroom van Belgische vluchtelingen ook naar Amsterdam afvloeide, heeft de Amsterdamsche IJclub onmiddellijk haar gebouw ter beschikking gesteld van de Comité's welke zich met de zorg voor de beklagenswaardige „uitwijkelingen” hadden belast. In korten tijd was het gebouw voor het doel ingericht en geheel van bestemming veranderd. Toen de gasten kwamen was er nagenoeg gebrek aan

alles, maar daarin werd spoedig voorzien. Met allerlei voertuigen werd een rondgang gemaakt door al de straten van het Park- en Museumkwartier en zoo kregen de comité-leden en hun helpers beddegoed, kleeren, dekking en alles wat maar noodig was. De vluchtelingen zijn gedurende enkele weken in het Clubgebouw gehuisvest, totdat van overheidswege hun verplaatsing naar elders werd gelast.

Onder dagteekening van 2 November mocht het Bestuur een dankbetuiging ontvangen van het Gemeentebestuur (zie Bijlage J), daarna ook van de Heeren Mr. TH. STUART en BERN. J. VELDHUIS, voorzitter en secretaris van het Nederlandsch Comité tot steun van Belgische en andere slachtoffers; alsmede van Mevrouw H. G. DE BOOIJ—BOISSEVAIN, uit naam van de afdeling „Huisvesting” van dat Comité.

We hebben hiermede de tijdsorde reeds verbroken, want op Donderdag 24 September was in het Clubgebouw een buitengewone algemeene vergadering

DE BELGISCHE VLUCHTELINGEN VOOR HET CLUBGEBOUW, OCT. 1914

gehouden, ter behandeling van een Bestuursvoorstel, om, de tijdsomstandigheden in aanmerking genomen, het vijftigjarig bestaan niet te vieren, doch de leden over het boekjaar 1914—1915 geen contributie te laten betalen. Er is eenig debat over gevoerd, maar nadat eenige bedenkingen aan de bestuurstaafel waren weerlegd, werd het voorstel met algemeene stemmen aangenomen.

De algemeene vergadering op Maandag 26 October, werd gehouden in het American Hotel, niet in het Clubgebouw, omdat daar toen de Belgische vluchtelingen waren gehuisvest. De Voorzitter deelde mede, dat het Bestuur grooten steun had mogen vinden, vooral van de bewoners in de omgeving van het gebouw. Men had giften in natura maar ook in geld ontvangen.

Een der leden wenschte het Bestuur dank te brengen voor de goede zorgen aan de Club bewezen. De spreker herinnerde er aan, dat met het oog op den

moeilijken tijd, de herdenking van het halve eeuwfeest achterwege moest blijven en de leden van contributie waren vrijgesteld. Belangrijker echter was de daad om de Belgen als gasten op te nemen. Daarop zou het Bestuur altijd met genoegen kunnen terugzien.

In dezelfde vergadering werden een aantal wijzigingen in de Statuten vastgesteld. De voornaamste daarvan zijn de volgende: De aanvragen voor het lidmaatschap moeten vóór 1 December zijn ingekomen, na dien datum bedraagt het entréegeld 5 gulden. De nieuwe Statuten zijn goedgekeurd bij Kon. Besluit van 28 Nov. 1914, No. 39 (zie Bijlage K).

DE GEMENGDE COMMISSIE TER VERZORGING VAN DE BELGISCHE VLUCHTELINGEN, OCT. 1914

De Heeren C. J. K. VAN AALST, J. J. J. LOUËT FEISSER en J. TER HAAR Jr. werden herkozen. In plaats van den Heer J. H. SCHELTEMA, die genoodzaakt was te bedanken, werd de Heer P. C. ANDRÉ DE LA PORTE JR. benoemd.

Op 21 December 1914, den werkelijken gedenkdag, mocht het Bestuur verschillende gelukwensen ontvangen. Het Bestuur van den Nederlandschen Schaatsenrijdersbond deed zijn felicitatie vergezeld gaan van een krans. Zelf zond het Bestuur een hulde-telegram aan den Heer AUG. M. J. HENDRICHS, den eenigen nog overgebleven oprichter, die, door den oorlog uit zijn woonplaats Luik verdreven, in Den Haag verblijf hield. De Heer HENDRICHS beantwoordde dit telegram met hartelijke wenschen voor den bloei van de IJclub.

VI. NABETRACHTING

In het voorafgaande overzicht van jaar tot jaar, of wil men, van winter tot winter, is geen gelegenheid geweest tot samenvatting en evenmin om de verdiensten van sommige persoonlijkheden in het licht te stellen. Hier volge daarom nog een terugblik, waarbij zonder dat naar volledigheid is gestreefd, enkele onderwerpen en ook eenige personen ter sprake worden gebracht.

Hoe heeft de Amsterdamsche IJclub gezworven voor en al eer zij het tegenwoordige terrein — en dit nog altijd als huurderesse — bereikte! Na de oprichting in 1864, toen de wedstrijden op den Amstel waren gehouden, zien we haar (in 1865) debuteeren aan den overkant van het IJ naast het Tolhuis, daarna achtereenvolgens verhuizen, naar de Buitensingelgracht tusschen Raam- en Zaagbarrière (1870); een eind verderop tusschen Leidsche- en Weteringbarrière (1871); naar de Singelgracht heel achter de kazerne Oranje-Nassau (1876); naar het hart van de stad, op de Heerengracht tusschen het Thorbeckeplein en het Koningsplein (1879); naar het Vondelpark (1880); naar het terrein achter de P. C. Hooftstraat (1881); naar het Willemspark onder Nieuwer-Amstel (1885); wederom achter de P. C. Hooftstraat, maar nu voorbij de Van Baerlestraat (1887); en eindelijk, na het huurcontract met de Amsterdamsche Sportclub, naar het terrein in rechte lijn achter het Rijksmuseum (1891), hetzelfde ongeveer dat volgens een overeenkomst met de stad (in 1895) wederom werd verkregen en waarvan het gebruik tien jaar later op een nieuwen grondslag voor geruimen tijd werd verzekerd. Daarna eerst (na 1905) kon men zeggen dat het zwerven in en om de stad een eind had genomen en de Club niet langer met verplaatsing werd bedreigd.

De wedstrijden en zelfs de aard van het ijsvermaak zijn door de jaren heen geleidelijk van karakter veranderd. In den beginne waren het echte volkswedstrijden, waarbij mannen en jongens „uit de burgerklasse” reden om hammen, spek en worst, of om geldprijzen in Frieschen trant. Naarmate die prijzen stegen werd ook de animo grooter en kwamen meer Friesche hardrijders en „rijdsters naar Amsterdam.

In dat eerste tijdvak werd aan ander soort van wedstrijden nauwelijks gedacht, de hardrijderijen door en voor het volk bleven schering en inslag. Men organiseerde een wedstrijd als een publieke vermakelijkheid, zelf deed men er niet aan mee; men had er zijn menschen voor, die men om het hardst liet rijden als de paarden bij een harddraverij.

Toen was de belangstelling ook van anderen aard, want zij drong door tot alle lagen van de burgerij. Ontzaglijk waren de volksmassa's, die zich om de baan ophoopten om van den wedstrijd getuigen te zijn en de algemeen bekende rijders toe te juichen, aan te moedigen of ook wel uit te jouwen. Meer dan in later tijd waren het echte volksfeesten, waarin duizenden belang stelden.

Op den duur kreeg men echter genoeg van het hardrijden op de Friesche manier en er gingen stemmen op om verandering te verkrijgen. Reeds in 1876 bevatte „de Amsterdamsche Courant” een artikel in dien geest. Daaraan zullen we enkele gedeelten ontleenen.

Kent men iets eentonigers, iets leelijker, dan een troep individus in hemdsmouwen tegen elkaer op te zien klaauwen en te strijken over een baan van een honderd-vijftig à twee honderd meter? Soms is zij zelfs maar honderd! Wat beteekent zulk een rit? Is de overwinnaar de snelste rijder? Kan hij het 't langst volhouden? Is hij de lenigste, de sterkste? Niemand zal die vragen bevestigend kunnen beantwoorden; de overwinnaar heeft slechts 't best weten te klaauwen en het juiste oogenblik weten te berekenen om den streek te beginnen. Is klaauwen de minst sierlijke beweging, die men denken kan, een molenwiekerij met de armen en een voortkrabben met de beenen, waardoor het oog wordt beleedigd, — de streek is niets dan een kortstondige, zij het ook sterke ontwikkeling van gekoncentreerde kracht. En op het klaauwen en op het strijken kan men zich toeleggen, zonder overigens goed of mooi te kunnen rijden. Beide zijn kunstjes — geen kunst. De beste klaauwer over een anderhalf honderd meter legt het tegen een schijnbaar middelmatig rijder op een rit van een paar uur dikwijls af. De voorbeelden daarvan zijn niet zeldzaam. Het nut, dat het hard- of langrijden in sommige streken kan hebben, vooral in oorlogstijden, wordt dus door de hardrijderijen volstrekt niet bevorderd, maar daarentegen verspeelt menigeen door een bovenmatige inspanning gedurende vijf minuten zijn gezondheid. Ook dit is van algemeene bekendheid.

Zou ik voor mij nu de hardrijderijen op het ijs zien verdwijnen, — ik wil niet afschaffen zonder er iets voor in de plaats te stellen, en vraag: waarom geen schoonrijderijen ingevoerd? Waarom niet de breede streek gehuldigd? Waarom niet het beentje-over aangemoedigd? Waarom niet de elegante figuren, met de schaats in het ijs getrokken? Waarom niet de kapitale of de kleinere, welgevormde letter, de sierlijke krul, de *pirouette en l'air* of *sur place* gevierd en beloond? Daardoor zouden de smaak en de behendigheid, die meer en beter zijn dan de ruwe klaauwkracht, worden gestreeld en geoefend. Van het geschommel en gescharrel der Friesche schippers en hun kornuiten wende men den blik naar de ware ijskunstenaars en bewondere den rythmus in hun gelijkmatige golvende beweging, en als men zich duizelig heeft gekeken op den voortschietenden Klauwstra met zijn Strykske, dan zoek het oog rust op de echtparen, die arm in arm of met opgelegde hand in harmonieuse vaart en met onverstoorbare eenheid van slag en zwier, bedaard en vol gratie daarheen zweven.

Een ijsklub, die een toekomst wil hebben en aan de eischen van onzen tijd wil voldoen, zal derhalve, als ik wel zie, de hardrijderijen tot het onbeschaafd verleden moeten rekenen en door schoonrijderijen vervangen, alsook feesten bij fakkellicht, gelijk te Parijs en in andere steden, dienen te geven. Dat de opbrengst alsdan den armen ten goede kome en het vermaak voor den een zal een weldaad zijn voor den ander!

Welligt zou ook de *Vereeniging tot Veredeling van 't Volksvermaak* dergelijke schoonrijderijen

op schaatsen kunnen organiseren, b. v. 's Zondags tusschen 12 en 4. Zulk een ijsteest zou een goedkoope pret voor velen kunnen worden. — Dat de heeren als zij tijd hebben, er hun gedachte eens over laten gaan! Wie weet?

De hoofdredacteur van „de Amsterdamsche Courant”, de heer F. C. DE BRIEDER (want al was het artikel niet ondertekend, de tijdgenooten wisten zeer goed dat de reeks „Gekeuvel over allerlei en niets” uit zijn, dikwijls zeer scherpe, pen vloeide), was zijn tijd vooruit. Vooreerst zou zijn roepstem onverhoord blijven, maar op 3 Februari 1880 werd door de IJclub de eerste wedstrijd in het schoonrijden voor heeren en voor heeren-en-dames gegeven. Zeker tot voldoening van DE BRIEDER en anderen. Maar het was er verre van af, dat de wedstrijden in „klaauwen en strijken” zooals hij ze noemde, nu reeds geheel uit de mode waren. We zien ze nog voortzetten in 1885, ja zelfs in 1888 en in 1891 werden er nog gegeven, al waren ze lang geen hoofdzaak meer. Toen eerst was men algemeen overtuigd van hetgeen jaren te voren reeds, DE BRIEDER in zijn straks aangehaald artikel van (23 Januari) 1876 zoo raak had geschreven.

De hardrijderijen op schaatsen zouden kunnen worden afgeschaft, zonder dat iemand er iets bij zou verliezen dan een consortium van slimme Friezen, die de jaren, waarin er ijs is en veel ijs, teregt onder de vette plegen te tellen. Er zijn — zoo heb ik me laten verhalen en is me nog onlangs door een korrespondent uit Harlingen geschreven — in Friesland een twintig mannen en vrouwen, die bijzonder hun werk maken van klaauwen en strijken en met elkaar geassocieerd of, gelijk zij het noemen, „in één pot” zijn. Gaat SYTSKE naar Amsterdam, AAFKE gaat naar Hoorn en wordt PIPKO naar Groningen gedelegeerd, FOPKE zal Zwolle voor zijn rekening nemen. Dreigt de concurrentie ernstig te worden, of zijn prijs en premie van buitengewoon belang, dan worden twee afgezonden, om de mededingers „af te rijden” en daarna den buit naar huis te slepen. Wel hebben zich tegen dat klauwers-verbond reeds ernstige protesten doen hooren, maar te regt begrijpt men, dat er niet veel tegen valt in te brengen, want bij de minste poging om zijn leden te weren, zou de openbare associatie onmiddellijk in een geheime veranderen en — het kwaad zou blijven bestaan. Het eenige wat men zou kunnen doen is: alle Friezen weren, gelijk reeds te Haarlem is vertoond, maar wat is een klauwpartij op het ijs zonder Friezen?

In ieder geval, op den langen duur kwamen de ouderwetsche hardrijderijen steeds meer op het tweede plan en tegelijk wedstrijden van anderen aard op den voorgrond. In 1881 is er voor de eerste maal sprake van een internationale hardrijderij. Men weet onder welke omstandigheden, want blijkens ons vierde hoofdstuk heeft dat plan zelfs aanleiding gegeven tot „de omwenteling”. Andere redenen, bepaaldelijk het uitblijven van strenge winters, hebben het internationalisme nog tegengehouden, maar van 1887 af wordt de evolutie voltooid. Niet deze vereeniging is daarbij vóórgegaan, maar de Amsterdamsche Sportclub, die zich met grooten ijver en trouwens door betere omstandigheden van terrein begunstigd, ook op de ijssport ging toeleegen, nadat zij de zich tot dusver vooral met paardenrennen had geoccupeerd. Weer moet hierbij de naam worden genoemd van BARON DE SALIS, die met groote energie en stuwkracht de vereeniging waarvan hij Secretaris was, voortdreef op den nieuwen weg, steeds in gemeen overleg met den reeds in 1882 opgerichten Ned. Schaatsenrijdersbond. Mr. J. VAN BUTTINGHA

WICHERS was zijn evenknie. Hun gemeenschappelijke belangstelling voor de ijssport vond welsprekende uiting in een soort van schaats, die de „Wichers-de Salis” werd gedoopt.

Het valt niet te verbloemen, dat de Sportclub gedurende enkele jaren de leiding heeft genomen en dat de strijd om de hegemonie — zoo men bij vriendschappelijke mededinging al van strijd mag spreken — eerst in 1891 ten voordeele van de IJclub werd beslist. Dat tijdstip viel samen met den dood van BARON DE SALIS. Van dien tijd, den historischen strengen winter, dagteekenen de groote internationale wedstrijden op de IJclub, welke echter ook door andere werden afgewisseld: een onderlinge hardrijderij als „jubileumswedstrijd” bij het 25-jarig bestaan om een gouden medaille door den Bond uitgelooft (11 Dec. 1890), een wedstrijd in het schoonrijden voor heeren en voor paren (22 Jan. '92) en, voor de eerste maal, een hardrijderij voor jongens, zoons van leden (23 Jan. '92).

In den zomer van 1892 werd te Scheveningen het eerste internationale schaatsenrijderscongres gehouden, waarbij de Internationale Unie is opgericht. Als een der beide vertegenwoordigers van den Ned. Schaatsenrijdersbond, was daar de Heer W. M. VAN SON TOT GELICUM, medebestuurder van de Amsterdamsche IJclub, afgevaardigd. Het mag wel even gereleveerd worden dat hij het voorstel indiende, om bij alle wedstrijden op het vasteland de banen in Meters, niet in Engelsche mijlen, af te meten. Dit voorstel vond hevige bestrijding bij de Engelschen, die zich de leiding van alle sport en dus ook van de lengtebepaling aanmatigden, maar het vond steun bij Duitschers, Hongaren en Scandinaviërs. Toen dan ook in Januari 1893 op de banen van de club überhaupt de eerste, groote wedstrijden om het wereldkampioenschap, volgens de reglementen van de Internationale Unie werden gehouden, was alleen van Meters, niet langer van Engelsche mijlen sprake. Het waren de gedenkwaardige wedstrijden waarin een Nederlander, JAAP EDEN was zijn naam, als overwinnaar te voorschijn trad. In die dagen was de belangstelling ontzaglijk groot, als in den ouden tijd, omdat het nationaal gevoel zich hierbij deed gelden, maar toch bleef er een verschil omdat zelfs bij die wedstrijden het groote publiek geen toegang kreeg, maar alles binnen de ommuring van het eigen terrein bleef besloten.

Na dien grooten tijd hebben zelfs de nog volgende internationale wedstrijden aan beteekenis verloren, omdat alleen vreemdelingen de hoofdprijzen behaalden. Herhaaldelijk zijn daarna nog plannen gemaakt voor dergelijke groote wedstrijden, maar de omstandigheden hebben niet medegewerkt. Vele winters waren ongunstig, andere malen viel de dooi in als iedereen in afwachting en hoop verkeerde. (Hoe dikwijls hebben we in dit boek van iets dergelijks melding moeten maken!)

In Januari 1901 werd voor de eerste maal een wedstrijd met versierde sleden gehouden, in Januari 1903 voor het eerst een ringrijderij, in Februari 1907 het eerste maskeradefeest, en in de eerste dagen van 1908 voor de eerste (en tot

dusver eenige) maal een wedstrijd om het kampioenschap van Nederland in het schoonrijden voor Dames, gevolgd door een dito wedstrijd voor paren.

De jongenswedstrijden behoorden tot het geregeld program, totdat op 24 Jan. 1914 voor den eersten keer een wedstrijd van meisjes, dochters van leden, werd gehouden.

In het eerste hoofdstuk vindt men enkele bijzonderheden over de oprichters. Het kan ons doel en onze taak niet zijn om op die wijze voort te gaan ten aanzien van alle bestuurders van later tijd, maar omtrent enkelen hunner mogen hier toch eenige aantekeningen volgen.

De tweede president in tijdsorde, de Heer N. WAFELBAKKER, was een man van gezag en van bijzondere gaven voor het ambt. Hij was een goed en gemakkelijk spreker, uitstekend als leider van de vergaderingen en populair door kernachtige toespraken in den volkston, bij de prijsuitdeelingen. Zijn uiterlijk en zijn bonhomie werkten daarbij mede. Ook op ander gebied heeft hij zich naar men weet laten gelden, want hij is vele jaren een leider geweest bij harddraverijen en van het latere harddraverij-comité; hij heeft zich zeer beijverd voor de Vereeniging tot Veredeling van het Volksvermaak en nog meer in het bijzonder heeft de Heer WAFELBAKKER zich blijvende verdiensten verworven voor de kinderspeeltuinen in onze stad. De wijze waarop hij door de oppositie in 1881 werd behandeld, is hem zeker niet aangenaam geweest, maar van wrok daarover heeft hij niet doen blijken, integendeel heeft hij in later jaren nog herhaaldelijk bewijs gegeven van belangstelling voor de vereeniging van welke hij van de oprichting af, 17 jaar medebestuurder was geweest.

De Heer J. LOUIS KUINDERS, oprichter en eerste secretaris in de rij, werd reeds in 1869 opgevolgd door den Heer T. C. SCHOL. Bij gebreke van nagenoeg alle bescheiden uit den eersten tijd, was van hem zeer weinig bekend, maar in verband met een der Bijlagen (C, a en b), kunnen we hier nog iets opmerken. Den brief aan Burgemeester DEN TEX, 18 Jan. 1876, onderteekenden de bestuursleden en daarbij de Heer TH. A. VAN DEN BROEK als secretaris, blijkbaar omdat de heer SCHOL op dat oogenblik niet bereikbaar was. Deze echter kon het stuk toch nog mede-teekenen en daarom schreef hij zijn naam en qualiteit naast de anderen en de letters w.n. (waarnemend) vóór het predicaat secretaris, dat door den Heer VAN DEN BROEK ten onrechte was aangenomen. Hij vond dat voorbarig, want hij was immers nog op zijn post. Op 23 April d.a.v. is hij overleden en de Heer VAN DEN BROEK is hem opgevolgd.

De Heer SCHOL (TEUNIS CORNELISZON, geboren op Terschelling 8 Oct. 1837), vroeger gezagvoerder ter koopvaardij, was directeur van de Stoomvaart-Maatschappij „Java”. In de derde algemeene vergadering van die vennootschap, op 31 Mei 1876, werd hulde gebracht aan zijne nagedachtenis door den president-commissaris, te weten . . . de heer J. LOUIS KUINDERS. De bijzonderheid toont weer aan, hoe

de bestuurders uit den eersten tijd, zoo goed als trouwens in latere perioden, veelal met elkaar ook in zakelijke betrekking stonden. ¹⁾

Onder de secretarissen verdient inzonderheid vermelding, de Heer L. S. CROCKEWIT, die veertien jaar lang het ambt heeft waargenomen, met onverflauwden ijver en groote zorg. Het zegt veel, wanneer men opmerkt dat de jaren van de groote wedstrijden in zijn zittingstijd vielen en er zich herhaaldelijk moeilijke gevallen voordeden. Van hem zeide men dat hij niet over één nacht ijs ging, maar eenmaal na ernstig beraad tot iets besloten, met vasten wil en slagvaardigheid tot de uitvoering overging. Eerst toen in 1895 drukke bezigheden hem geen voldoende tijd lieten, heeft hij de portefeuille neergelegd.

Van de penningmeesters noemen wij den Heer JAC. VAN HOORN Jr., die in weerwil van het klimmen zijner jaren, met groote nauwgezetheid de geldmiddelen verzorgde. Zijn opvolger, de Heer JULES MARCHAND, wijdde zich geheel aan dat werk, als ware het een levenstaak. Hij verzorgde de geheele boekhouding persoonlijk en in onderdeelen. Iederen dag was hij daartoe op het terrein te vinden. Nooit was hem moeite te veel. Hij had de heele administratie in het hoofd. De Heer MARCHAND was een ideale thesaurier, ook omdat hij, zonder veel bezigheden van anderen aard, zich aan dit werk geheel kon geven en zonder dus hulp van anderen te behoeven of te wenschen.

Het is zeker merkwaardig dat de vereeniging gedurende de halve eeuw niet meer dan zes voorzitters heeft gehad en waarvan dan nog één, de heer ENGELS, ternauwernood een jaar lang aan het bewind is geweest en de tegenwoordige President betrekkelijk nog slechts korten tijd. Onder hen heeft Mr. H. P. BERLAGE ruim 22 jaar den voorzittershamer gevoerd. Hij was in waarheid een uitstekend president, die bij uitnemendheid de kunst verstond om zich tot de hoofdzaken

¹⁾ Zelfs al past het niet precies in dit kader, moge — als een brokje scheepvaartgeschiedenis — iets over die Stoomvaart-Maatschappij „Java” hier plaats vinden. De acte van oprichting werd geteekend op 11 Maart 1873, door T. C. SCHOL als directeur en W. HEIJBROEK JR. als secretaris. Commissarissen waren de heeren J. LOUIS KUINDERS, J. HERMAN SCHRÖDER, CH. BOSCH REITZ, J. C. V. D. MEIJ, J. TAYLOR en J. N. SEARS. De eerste boot, de „Java”, gezagvoerder E. VAN INGEN, vertrok Zondag 1 Juni 1873 uit Nieuwediep. Op de bovengenoemde derde jaarvergadering, 31 Mei 1876, werd in de vacature-SCHOL niet voorzien, volgens de statuten bleef de secretaris met het beheer belast. Met 201 tegen 6 stemmen werd het voorstel aangenomen om de stoomschepen in huur te geven aan de stoomvaartmaatschappij „Nederland”. De maatschappij is blijven voortbestaan tot 1887. In een buitengewone algemeene vergadering, op 19 Juli van dat jaar, werd een voorstel tot ontbinding aangenomen. Dit naar aanleiding van de opzegging van het contract met „de Nederland”. Het liquidatievoorstel was door Mr. T. M. C. ASSER als volgt geformuleerd: „De stoomvaartmaatschappij „Java” zal ontbonden worden tegen 1 October 1887 mits voor dien tijd de overeenkomst met de Maatschappij „Nederland” definitief tot stand gekomen zij, f 10 op de maatschappelijke aandeelen beschikbaar zal zijn gekomen en alle andere activa gerealiseerd zijn.”

Daarbij werd meegedeeld dat de stoomschepen *Soenda* en *Koningin Emma* aan de Mij. „Nederland” zouden overgaan voor f 689,000 en men zou trachten de *Madura* te realiseren, waartoe reeds onderhandelingen waren geopend.

te bepalen en tot de kern door te dringen. In dien zin wist hij zich als het noodig was ook in de vergaderingen krachtig te doen gelden. Mr. BERLAGE was met name ook een representatief voorzitter, want de jaren door heeft hij bij vergaderingen en bij wedstrijden nauwelijks ooit ontbroken en bij nagenoeg alle wedstrijden heeft hij met passende woorden de prijzen uitgedeeld.

Zijn opvolger, de Heer B. W. VAN VLOTEN, is de vijfde president geweest in de rij, maar hij had tevoren reeds negen jaar het secretariaat vervuld. Van hem mag worden getuigd, dat hij beschikte over een groote, nauwelijks overtroffen

DE HEER C. A. A. DUDOK DE WIT,
TE MIDDEN VAN JEUGDIGE SPORTSMEN (1896)

practische ervaring op het geheele gebied van de ijssport, hij die zitting had in den Bond, die de Nederlandsche rijders vergezeld naar Davos, en overal in den vreemde had rondgekeken, hij, „de nationale ijsman” bij uitnemendheid. Dergelijke veelzijdige kennis is hem als secretaris en voorzitter zeer te stade gekomen en hij wist ze aan te wenden ten bate van de vereeniging.

Onder de vice-voorzitters, een positie die eerst na de statuten van 1892 werd ingesteld (de eerste titularis, nu wijlen de Heer H. W. KEHRER, is in het voorafgaande overzicht talloze malen ter sprake gekomen), mogen we van den Heer C. A. A. DUDOK

DE WIT niet zwijgen. Hij was te voren secretaris van de Sportclub geweest toen hij in 1904 als vice-president in de IJclub werd gekozen. Niet dat hij in deze vereeniging een overwegende rol heeft vervuld, daartoe was zijn belangstelling te veelzijdig, te veel over alle takken van sport verdeeld. Hij was de „Minister van Sport”, die met gelijken ijver en luidruchtige belangstelling, zich met roeien en zeilen, hardloopen, hengelen, harddraven, zwemmen, wielrijden en nog veel meer, bemoeide; steeds gereed om speeche af te steken, tijden op te nemen, jurylid te wezen, prijzen uit te deelen en te zorgen voor de publiciteit. Met zijn bruyante manieren en zijn gloeienden ijver wist hij anderen aan te sporen. Het moet hem, den altijd jeugdigen man, diep hebben gegriefd toen hij eindelijk om gezondheidsredenen genoodzaakt was zijn ontslag te nemen. Niet lang daarna, op 29 Juni 1911, is hij overleden.

Wij hebben gemeend ons te moeten onthouden van persoonlijke bijzonderheden over de bestuursleden in functie, die de opdracht op een der eerste bladen van dit boek hebben onderteekend. Zij zouden, wij weten het, daarvan niet zijn gediend. Slechts één uitzondering zij hierop toegelaten. Zij betreft den Heer W. M. VAN SON TOT GELICUM, die nu reeds sedert 1881 als commissaris in het Bestuur zitting heeft gehad. Anderen niet te na gesproken, is hij zonder overdrijving

de ziel van de vereeniging geweest. ¹⁾ Aan haar belangen heeft hij de jaren door zijn zorg besteed, voor haar is hij in de weer geweest op alle uren van het etmaal en dan vooral bij lage temperatuur.

De heer VAN SON zelf zou gedenkschriften kunnen schrijven over zijn ervaringen en wederwaardigheden. Sedert zijn optreden in het Bestuur is hij de feitelijke ijscommissaris geweest en hij heeft daarbij moeilijke tijden beleefd. Het ergst van al misschien in de jaren 1887, '88, '89 toen de baan achter de P. C. Hoofdstraat in gebruik was genomen (bl. 47 tot 52). Het terrein was ingedijkt met klei die van het Y was aangevoerd. Eerst werd gewerkt met een tonmolen, waarmee het water uit een sloot bij het Vondelpark op het terrein werd gemalen, daarna met een locomobiel die op den Parkweg was opgesteld. Er lagen toen nog eenige groentetuinen tusschen die plek en het terrein. Er kwamen nog grooter bezwaren. De slappe veengrond begon te werken en er ontstonden diepe, bodemlooze scheuren waaruit het water opspoot. Erger nog dat de kleidam herhaaldelijk bezweek. De heer VAN SON werkte daarbij met de arbeiders mee. Eens was hij, nadat de dijkbreuk was hersteld, laat in den nacht thuisgekomen

toen er een opzichter kwam rapporteeren dat de dam opnieuw was bezweken! Onmiddellijk ging hij terug, zette de ploegen aan het werk en vuurde de mannen door zijn voorbeeld aan. In zijn ijver beswoog hij zich op een gevaarlijke plaats en zakte tot de schouders in het water. Hij warmde zich een beetje in de keet die den weidschen naam van bestuurslokaal

DE HEER W. M. VAN SON TOT GELLICUM,
ALS „IJSCOMMISSARIS” IN DE VROEGTE OP DE BAAN (1896)

voerde, maar hij kon het werk nu niet in den steek laten, morgen moest de baan weer in orde zijn. Dus werkte hij voort en eerst in den ochtend ging hij huiswaarts. Dien dag was de baan weer in orde, maar voor den heer VAN SON had

¹⁾ De Heer VAN SON en met hem de Heer VAN LAER, hebben al de proeven van dit boek onder de oogen gehad en zijn mij daarbij, gelijk ik in de inleiding reeds opmerkte, op verschillende wijze van dienst geweest. Van dit gedeelte echter is de Heer VAN SON onkundig gebleven. — Noot van den Schrijver.

het geval ernstige gevolgen. Weken lang heeft hij ziek gelegen en eigenlijk was het een wonder, dat hij geen blijvend nadeel behield van een onvoorzichtigheid, welke hem het leven had kunnen kosten. De belangen van de vereeniging gingen hem boven alles. We hebben reeds gezien hoe hij zich in veel later tijd heeft beijverd bij de stichting van het clubgebouw.

Men heeft er geen recht begrip van, hoe een druk bereden baan er eigenlijk uitziet. Ze is letterlijk stuk gereden. De leden gaan naar huis en den volgenden dag vinden ze alles weer glad en geëffend. Het lijkt vanzelfsprekend maar het is volstrekt niet zoo. Er is een groote ervaring, er zijn veel proefnemingen noodig geweest om dit op de beste manier uit te voeren. De methode, die daarbij wordt gevolgd, verdient ten volle den naam VAN SON TOT GELICUM te dragen. Zij is geheel de zijne, want hij heeft haar proefondervindinglijk uitgevonden en zij is in ons land en daarbuiten nagevolgd. Zoodra de baan verlaten is wordt ze met korte bezems schoon geveegd, volgens een bepaald systeem. Daarop komt een ploeg die op kleine sleden fijn gestampt ijs aanvoert, dat overal in de scheuren wordt uitgestrooid. Een volgende ploeg giet warm water uit, dat in groote ketels is klaar gemaakt. Een paar graden vorst zijn dan voldoende om alles weer te doen vastvriezen. Zoodra dat geschied is, komen nieuwe ploegen aan het werk om met daarvoor geschikte schoffels de geheele baan te effenen. Deze geheele methode is overal nagevolgd. Zelfs in Amerika heeft men b. v. die schoffels geïmiteerd en algemeen ingevoerd.

Dit alles betreft een gewoon geval. Het gebeurt echter dat de ontruimde baan groote bobbel vertoont, als gevolg van het enorme gewicht van een talrijk publiek, in verband met de geringe diepte onder het ijsvlak. Zulk een opgebolde baan wordt over geheele afstanden meedoogenloos kort en klein geslagen, om daarna weder met warm water en schoffels te worden bewerkt. Men geeft er zich geen rekenschap van, hoe de baan wordt ontredderd door de omstandigheid dat de meeste bezoekers zich onwillekeurig ophoopen voor de tribune. Onder dit gedeelte van het ijsvlak moet dus voortdurend water worden gepompt, en het gevolg is dat juist daar de baan opbolt en geheel moet worden herzien.

Op de Amsterdamsche baan hebben zich nog andere bezwaren voorgedaan, waarvan men elders geen last heeft. Zoo is het b. v. noodig om het gras onder water kort te houden, anders ontstaan daardoor kleine gaatjes en scheurtjes die de rijders hinderen. In vroeger tijd heeft men veel last gehad van natuurlijk gas dat uit diepe gaten opborrelend, kleine, maar gevaarlijke wakken deed ontstaan. Dit deed zich b. v. voor na de tentoonstelling van 1895, toen precies op de plaatsen waar de heipalen van de fictieve mailboot in den grond hadden gezeten, gasbellen opstegen die de baan openhielden. Na vele proefnemingen heeft de Heer VAN SON eindelijk een procédé gevonden, dat het euvel verhielp. Boven elke opening werd een caoutchouc buisje aangebracht waaruit het gas kon ontwijken.

Een zeer leelijke baan wordt wel eens bespoten, waarbij het water zeer fijn

verdeeld uit de hoogte neervalt. Zulk „Spritze Eis” is in andere streken zeer geschikt. In Hamburg b. v. heeft een dergelijke baan veel succes, maar voor ons klimaat is de methode minder geëigend. Zoodra de zon gaat schijnen wordt het ijs als borstplaat.

Opmerking verdient nog, dat reeds sedert bijna 28 jaren, door den hoofdpijzichter geregeld en zorgvuldig aanteekening werd gehouden omtrent temperatuur, windrichting, dikte van het ijs, enz. „Het boek van BERGHUIS”, zooals het vroeger heette, ingericht als een scheepsjournaal, is in zijn eenvoudigen vorm een vertrouwbaare vraagbaak en dikwijls van groot nut geweest.

Ziedaar slechts enkele bijzonderheden over de technische eischen en verrichtingen, waarin de Heer VAN SON TOT GELICUM een erkende specialiteit is. Het is waarlijk te waardeeren dat hij met onverminderde belangstelling en ijver, nu reeds 34 jaar lang, al zijn zorgen aan de IJsclub heeft gewijd.

Enkele opmerkingen over de graphische staten onder de bijlagen. Die betreffende de Bestuursleden spreken voor zichzelf, maar wel eigenaardig is het, op te merken hoe op de tabel van den zittingsduur (Bijl. L), de „omwenteling” duidelijk is uitgedrukt, als een volmaakt tabula rasa, waarbij overeenkomstig de feiten het geheele Bestuur werd vernieuwd. Die staat is trouwens niet anders dan een illustratie van de onmiddellijk volgende tabel (Bijl. M)

De graphische voorstelling van het ledental (Bijl. N) geeft, in het klimmen en dalen van de roode lijn, een juist beeld van de ups and downs. Waarlijk enorm is de toeneming in 1885, maar het is een verheffing die geen stand houdt, want ze wordt door een diepe daling gevolgd. Opnieuw klimt dan de lijn, om in den strengen winter van 1890—'91 het voorloopige hoogtepunt te bereiken. De belangstellende lezer zal zelf kunnen nagaan, dat deze schommelingen direct verband houden met den aard van den winter. Dit wordt treffend geïllustreerd wanneer eenige kwakkelwinters gevolgd worden door een groote verheffing in 1908—'09, waarbij het maximum wordt bereikt. Daarop komen weer ongunstige winters en opnieuw treedt een daling in.

De laatste staat (Bijl. O), die van het financiewezen, geeft een welsprekende toelichting op het voorgaande en tegelijk de weerlegging van een veel voorkomende misvatting. Men schijnt vrij algemeen te denken, dat wanneer er in het geheel geen ijs komt — zooals jammer genoeg, ook in dit jubeljaar, — de kas daarvan extra profiteert. Dit is echter volstrekt niet het geval. In ongunstige winters blijven de uitgaven vrij wel dezelfde en worden ongeveer door de inkomsten gedekt. Hoewel in een goed ijsjaar de uitgaven hooger zijn, nemen de baten, door den aanwas van het ledental, den verkoop van dameskaarten enz., naar verhouding in sterker mate toe, met het gunstig resultaat van een versterking van de kas en een dikwijls aanzienlijk batig overschot. Ook dit wordt door het lijnenspel duidelijk bevestigd.

Aan het eind gekomen van een taak, welke terecht in de opdracht van het Bestuur „niet in allen deele gemakkelijk” wordt genoemd, wenschen wij, — met het gebruikelijke beroep op den lezer omtrent leemten, die helaas ook hier niet zullen ontbreken, — den wensch uit te spreken, dat de Amsterdamsche IJclub in de volgende jaren een tijdperk van vernieuwden bloei zal beleven. Moge onze opvolger, hij die de geschiedenis van de tweede halve eeuw te boek zal stellen, kunnen gewagen van groote wedstrijden, prachtige feesten en in het algemeen van een altijd toenemenden voortgang!

HET BESTUUR

: 1864-1914 :

DE VOORZITTERS

R. ADRIANI JR.
1864/65—1868/69
Oprichter

N. WAFELBAKKER
1869/70 - 1880/81
Commissaris 1864/65—1868/69

J. G. ENGELS
1881/1882

Mr. H. P. BERLAGE
1882/83—1903/04
Eerelid 30 Oct. 1904

B. W. VAN VLOTEN
1904,05—1910,11
Secretaris 1895/96—1903/04
Eerelid 30 Nov. 1911

C. J. K. VAN AALST
Sedert 1911/12

DE VICE-VOORZITTERS

H. W. KERRER
1892,3—1900,1
Comm. 1886,7—1891,2

F. J. WITTEVEEN
1902,3—1903,4
Comm. 1895,6—1901,2

C. A. A. DUDOK DE WIT
1924,5—1908,9

J. H. SCHELTEMA
1909,10—1913,14
Comm. 1906,7—1908,9

J. TER HAAR JR.
Sedert 1913,14
2e penningmeester 1909,10—1913,14

SECRETARISSEN

J. LOUIS KUIDERS
1864/5—1869/70
Oprichter

T. C. SCHOL
1870/1—1875/6
Comm. 1869/70

TH. A. VAN DEN BROEK
1876/7—1880/1
Comm. 1870/1—1875/6

L. S. CROOCKEWIT
1881/2—1894/5

G. J. H. VAN VEEN
1904/5—1908/9
Comm. 1900/1—1901/2
2e Secret. 1902/3—1903/4
Comm. sedert 1909/10

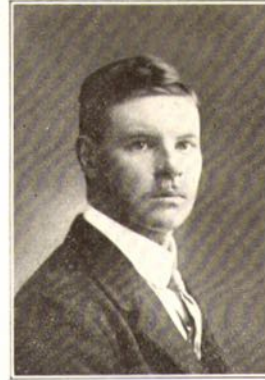

G. W. A. VAN LAER J.CZN.
Sedert 1909/10
2e Secret. 1907/8—1908/9

TWEEDE SECRETARISSEN

HENRI RAVEN
1904/5—1906/7

G. C. E. CRONE
1909/10—1912/13

P. C. ANDRÉ DE LA PORTE JR.
Sedert 1914/15

PENNINGMEESTERS

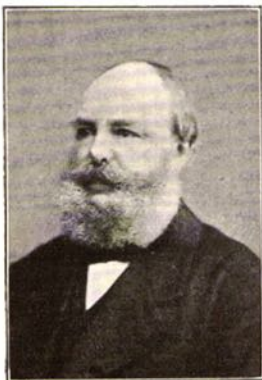

P. A. BUNDIEN
1864/5—1865/6
Oprichter

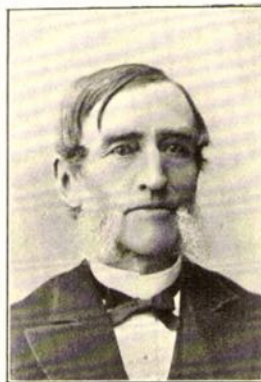

A. H. VAN BOSSE
1866/7—1873/4

Y. FEENSTRA
1874,5—1880,1
Comm. 1864,5—1873,4
Oprichter

JAC. VAN HOORN JR.
1881,2—1888,9

JULES MARCHAND
1889,90—1901,2
Comm. 1888,9
Comm. 1902,3
Eerelid 30 Oct. 1903

JOH. C. ZIMMERMAN
1902,3—1905,6

J. J. J. LOUËT FEISSER
Sedert 1906,7
2e penningm. 1902,3—1905,6

TWEEDE PENNINGMEESTERS

D. N. J. COEN RAIDER
1906/7—1908/9

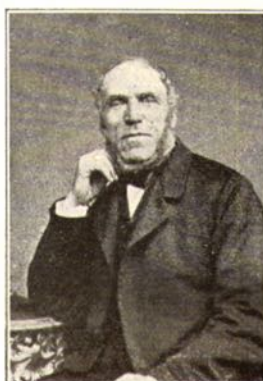

N. de BORDES
Sedert 1914/15
2e secret. 1913/14

COMMISSARISSEN

AUG. M. J. HENDRICHS
1864/5—1865/6
Oprichter

F. C. JASKI
1864/5—1868/9
Oprichter

N. VAN DER WERFF
1864/5—1878/9
Oprichter

Jhr. C. A. RUTGERS VAN ROZENBURG
1869,70 -1880,1

Jhr. L. RUTGERS VAN ROZENBURG
1871,2-1880,1

S. B. ZEVEIJN
1874,5-1880,1

P. J. OTT DE VRIES
1876,7-1878,9

Jhr. H. E. BICKER
1879,80-1880,1

J. VAN WOENSEL KOOIJ
1879,80

Jhr. Mr. F. HOOFT GRAAFLAND
1880—81

W. M. VAN SON TOT GELICUM
Sedert 1881/82
Eerelid 31 Oct. 1906

J. WURBAIN
1881/2—1887/8

B. J. CARST
1881/82

A. J. P. MEIJJES
1881/2—1884/5

D. HEINEKEN AGZN.
1881/2—1887/8

J. LEEBRUGGEN GZN.
1882 3—1885 6

Mr. J. DÉKING DURA
1885 6—1887 8

G. M. TITSINGH
1888 9—1895 6

KAREL MULLER
1888 9—1891/2

W. VAN OLDEN
1889 90

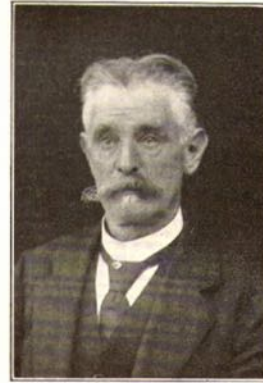
Mr. J. L. GUNNING
1890 1—1894 5

Mr. J. W. ALTING MEES
1892/3—1894/5

Dr. N. P. KAPTEYN
1896/7—1905/6

P. VEEN EZN.
1896/7—1899/1900

Mr. L. L. F. ANDRÉ DE LA PORTE
1903/4—1905/6

A. DE STOPPELAAR BLIJDESTIJN
Sedert 1906/7

In deze reeks van portretten ontbreken er niet meer dan twee. Het is niet mogelijk gebleken, een portret te verkrijgen van den Heer A. S. FRANSEN VAN DE PUTTE, Commissaris in 1895/6, die thans in Rusland verblijf houdt. Zijn beeltenis behoorde naar tijdsorde geplaatst te zijn op deze bladzijde, na die van Mr. ALTING MEES.

Het tweede geval betreft den Heer F. C. HESTERMAN, die Commissaris is geweest van 1866/7—1870/1. Hij had dus in effigie moeten verschijnen als de vierde Commissaris, volgende op den Heer N. VAN DER WERFF. Hier doet zich een werkelijke leemte voor, omdat men zelfs omtrent zijn identiteit in het onzekere blijft verkeeren. De thans levende naamgenooten bleken niet met hem verwant.

Singelgracht tusschen de Leidsche- en de Weteringbarrière

AMSTERDAM, 29 December 1870.

AAN DE EDELACHTBARE HEEREN

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD AMSTERDAM.

Namens Bestuurderen der Amsterdamsche IJselub vragen ondergeteekenden beleefdelyk vrije beschikking over een gedeelte van het water gelegen aan de Singelgracht tusschen de Leidsche- en Weteringbarrière, ten einde daar te doen plaats hebben wedstrijden op schaatsen en sleden, waarvan de eerste op 3 Januarij aanstaande en volgende dagen.

Tevens verzoeken zij afsluiting van het benoodigde terrein en adsistentie der Politie zoo wel tot bewaking en opslaan der tribune als rijbaan.

Hierop, om der omstandigheden willen, nemen zij de vrijheid UEd. Achtbaren goedgunstige en zoo spoedig mogelijke beschikking interoeopen, 't welk met verschuldigden eerbied doende

(get.) N. WAFELBAKKER

President

(get.) T. C. SCHOL

Secretaris

Achter staat:

N. 10919.

(Zie blz. 28)

Singelgracht achter de kazerne Oranje-Nassau

Vrij van zegel, ingevolge de wet van
8 October 1843 (Staatsblad N°. 47)
Art. 27 A 55

N^o. $\frac{13293}{F 63}$

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN AMSTERDAM,

Gezien het adres op 10 December ll. aan hen ingediend door *Bestuurders der Amsterdamsche IJclub*, daarbij vergunning verzoekende om gedurende den Winter 1875/6 vrije beschikking te mogen hebben over het gedeelte der Singelgracht, gelegen achter de kazerne Oranje Nassau, ten einde aldaar eene IJbaan voor de leden der Vereeniging in te rigten en tevens wedstrijden van Schaatsenrijders te houden, alsmede Vergunning om bedoeld gedeelte af te sluiten en aldaar eene tribune op te slaan,

Gelet op het rapport van den Hoofdcommissaris van Politie dd. 14 December 1875, Letter L N°. 60,

Overwegende dat voormeld gedeelte der Singelgracht als houthaven door de Gemeente verhuurd is;

Geven bij dezen aan de adressanten te kennen dat, voor zoo veel de Gemeente betreft, tegen de inwilliging van hun verzoek geen bezwaar bestaat, doch dat zij zich te dezer zake vooraf met de Heeren ALTIUS & Co. huurders van voormelde watervlakte zullen hebben te verstaan; terwijl zij voorts verplicht zullen zijn bij het houden van wedstrijden enz. na te komen de bevelen die hun van wege de administratie der Politie zullen worden gegeven, en deze Vergunning dadelijk aan den Commissaris van Politie der Sectie zullen moeten vertoonen.

Afschrift van deze beschikking zal aan de Afdeelingen Financiën en Publieke Werken alsmede aan den Hoofdcommissaris van Politie worden gegeven.

AMSTERDAM, 12 Januarij 1876.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS voornoemd

(get.) HEYNSIUS

Weth.

Vertoond 13 Januarij '76
(w.g.) W. H. F. GELPKE
Comm. v. pol.
3° Sectie.

de SECRETARIS
(get.) DE NEUFVILLE

(Zie blz. 31)

Burgemeester DEN TEX verbiedt een wedstrijd bij dooi

AMSTERDAM, 18 Januarij 1876.

AAN DEN EDEL ACHTBAREN HEER
BURGEMEESTER DER STAD AMSTERDAM.

Edel Achtbare Heer,

Het Bestuur der „Amsterdamsche IJclub”, nam dezen ochtend ter later ure, tot hunne verbazing, kennis van een verbod door UEd. Achtb. uitgevaardigd, dat de door ons uitgeschreven hardrijderij op schaatsen voor heden 18 Januarij niet mogt doorgaan.

De groote kosten aan onze Vereeniging en de teleurstelling van zoovelen en niet het minst van de heinde en ver heengekomene inschrijvers, hebben ons in de grootste moeilijkheden en geldelijke opofferingen gebragt.

Mogt Uw besluit genomen zijn met het oog op het ingevalen dooiweder & op de gevaren welke dit zoude hebben kunnen veroorzaken, nemen wij de vrijheid daarop te wijzen dat wij zeer zeker de eersten geweest zouden zijn daarvoor energisch te waken en de voorgenomen wedstrijd van zelfs niet zouden hebben doen doorgaan en althans reeds doeltreffende maatregelen hadden genomen ter voorkoming van onheilen.

Wij vragen U beleefdelyk dat de geschorste vergunning heden morgen ontvangen, dat, bij weder invallende vorst *niet* van kracht zij voor later te houden wedstrijden, enz. & dat de ons gegeven permissie dd. 12 Januarij 1876 N°. 13593 F 63 gehandhaafd moge worden.

Wij zien Uw toestemmend besluit hieromtrent gaarne te gemoet en teekenen met de meeste achting

Bestuurderen der Amsterdamsche IJclub:

W. van der Meer
President

J. van der Meer
Secretaris

Y. van der Meer
Penningmeester

J. van der Meer
Commissaris ad int.

S. van der Meer

P. van der Meer

C. van der Meer

AMSTERDAM, 18 Januarij 1876.

(Zie blz. 31)

N^o. $\frac{754}{A 2}$

AMSTERDAM, 26 January 1876.

DE BURGEMEESTER AAN BESTUURDEREN
DER AMSTERDAMSCHER IJSCLUB.

Niet zonder bevreemding is door mij kennis genomen van een schrijven van den 18^{den} dezer, betreffende het dezerzijds gegeven verbod om de hardrijderij op schaatsen door U uitgeschreven op dien dag, te laten doorgaan. De hoofdamtenaar mijnentwege belast met het onderzoek naar de draagkracht van het ijs, had berigt dat de sterkte daarvan door den plotseling ingevallen, buitengewoon hevigen dooi, dermate was verminderd, dat het als hoogst ongeraden moest worden geacht eene volksverzameling op het ijs toe te laten, die alligt tot de schromelijkste ongelukken aanleiding zou hebben kunnen geven. Ik achtte mij niet verantwoord U dat gevaar te laten loopen en handelde door het verbod buitendien in Uw eigen geest, daar, zoo ik mij niet bedrieg, de bedoelde hardrijderij door U „bij blijvend vriezend weder” was uitgeschreven.

Mogt er in den loop van den winter weder gelegenheid tot het door U houden van een hardrijderij op schaatsen ontstaan, dan zal daartoe zeker door U van de aan U uitgereikte vergunning van den 12^{den} dezer, gebruik kunnen worden gemaakt, doch behoude ik mij voor, die maatregelen ten dien opzichte te nemen, die ik met het oog op eene goede Politie noodig zal oordeelen.

de Burg.^r

(get.) D. T.

(Zie blz. 31)

Heerengracht tusschen Reguliersgracht en Leidschestraat

Vrij van zegel, ingevolge de
wet van 8 October 1843,
Art. 27 A 55

N^o. $\frac{19420}{7794}$ PW

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN AMSTERDAM,

gezien hebbende een adres van Bestuurders der Amsterdamsche IJclub, strekkende om hun gedurende den winter de vrije beschikking te verleen en over de watervlakte in de stadsgrachten, n.l. van het Thorbeckeplein en de Reguliersgracht tot en met de brug tusschen de Leidschestraat en het Koningsplein, zoo voor IJbaan der leden van genoemde club als voor het geven van wedstrijden en festiviteiten, verzoekende adressanten tevens

1° vergunning die oppervlakte af te sluiten,

2° zooveel mogelijk de hulp der Policie, 3° het opslaan van eene gelegenheid op de aangevraagde plaats tot de ontvangst van de leden met hunne dames, als ook tot berging van materiaal enz.

Overwegende dat het blijkbaar de bedoeling van adressanten is, de vrije beschikking te hebben alleen van de watervlakte der Heerengracht tusschen het Thorbeckeplein—Reguliersgracht—Koningsplein—Leidschestraat,

Hebben besloten, ingeval het water mogt bevrozen, het gevraagde sub 1 en 3 toe te staan, onder voorwaarde dat, zoo adressanten een tent wenschen op te slaan tot ontvangst van de leden der IJclub, met hunne dames elders dan op Gemeentewater, voor den in te nemen Gemeentegrond precario worde betaald; adressanten ten aanzien van het gevraagde sub 2 mede te deelen dat het toezigt op het ijs en op de afsluiting der in te nemen watervlakte van hunne zijde moet worden gehouden,

terwijl deze vergunning, alvorens daarvan gebruik te maken, aan den Commissaris van Policie van de Sectie zal moeten worden vertoond.

Afschrift dezes zal gegeven worden aan de afdeeling Publieke Werken, aan den Hoofd-Commissaris voor de Gemeente-policie en aan den Kommandant der Brandweer ter kennisneming.

AMSTERDAM, den 7^{den} Januarij 1879.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS voornoemd

de SECRETARIS

Leges 60 Cts.

(Zie blz. 34)

Vergunning voor het terrein „achter de P. C. Hoofdstraat”

*Vrij van zegel ingevolge de
wet van 8 October 1843,
Art. 27, A 55*

N^o. $\frac{11388}{5203}$ PW

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN AMSTERDAM,

Gezien hebbende een adres van het Bestuur der Amsterdamsche IJclub,

Verzoekende Vergunning om gedurende het aanstaande winterseizoen zoowel voor uit te schrijven hardrijderijen op schaatsen als ten dienste van de Leden der IJclub.

1°. te mogen beschikken over de wateroppervlakten, gelegen tusschen de Paulus Potter- en de Hobbemakade;

2°. die wateroppervlakte voor zijne rekening alsdan behoorlijk voor het publiek af te bakenen; en

3°. op de kade voor de Museumstraat eene tribune te mogen oprichten;

Hebben besloten het verzoek toe te staan, onder voorwaarde dat de uit te voeren werken voor afsluiting enz. geschieden onder toezicht en ten genoegen van de Directie der Publieke Werken;

dat het terrein op de eerste aanzegging worde ontruimd en in den oorspronkelijken toestand worde opgeleverd en dat voor het gebruik van Gemeentegrond ten behoeve der te plaatsen tribune, eene retributie aan de Gemeentekas worde voldaan overeenkomstig de Verordening te regelen.

Voorts onder mededeeling dat indien bij de te geven hardrijderijen en muziekkuitvoeringen ook publiek (niet-leden) tegen betaling van entrée of introductiegelden wordt toegelaten, naar aanleiding van Art. 2 alinea 1 der Verordening op de heffing eener belasting op tooneel-vertooningen en andere openbare vermakelijkheden, de alsdan verschuldigde belasting worde voldaan.

Terwijl deze vergunning alvorens daarvan gebruik te maken, aan den Commissaris van Politie van de Sectie zal moeten worden vertoond.

Afschrift dezès zal gegeven worden aan de Afdeeling Publieke Werken, aan den Hoofd-commissaris voor de Gemeente-politie ter kennisneming, alsmede aan den Commissaris over de belasting op tooneelvertooningen en andere openbare vermakelijkheden.

AMSTERDAM, den 26 Augustus 1880.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS voornoemd
(get.) VAN TIENHOVEN

de SECRETARIS
(get.) DE NEUFVILLE

(Zie blz 34)

*Vrij van zegel, ingevolge de
wet van 3 October 1843,
Art. 27, A 55*

N^o. $\frac{11388}{5203}$ P.W.
5203/1880

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN AMSTERDAM,

gezien hebbende hunne beschikking dd. 26 Augustus 1880

N^o. $\frac{11388}{5203}$ P.W., waarbij aan het Bestuur der Amsterdamsche IJclub onder meer, is toegestaan gedurende het aanstaande winterseizoen voor uit te schrijven hardrijderijen op schaatsen, te beschikken over eene oppervlakte Gemeentegrond op de kade voor de Museumstraat onder voorwaarde, dat voor dien Gemeentegrond eene retributie aan de Gemeentekas worde betaald, waarvan het bedrag, overeenkomstig de Verordening te regelen, later zal worden opgegeven;

Overwegende dat eene oppervlakte van 205.23 vierkante meters wordt ingenomen;

Geven aan het Bestuur der Amsterdamsche IJclub voornd. te kennen, dat door hem, ten kantore van den Gemeente-ontvanger, ten behoeve als bovengenoemd, *f* 0.40 per c.A. of *f* 82.09 per maand moet worden betaald, gerekend te zijn ingegaan op 17 Januari jl.

Burgemeester en Wethouders behouden zich het recht voor, deze vergunning in te trekken indien het openbaar belang dit mocht vorderen, terwijl belanghebbende uiterlijk acht dagen vóór het tijdstip, waarop hij niet meer van de vergunning verlangt gebruik te maken, gehouden is, schriftelijk daarvan kennis te geven aan Burgemeester en Wethouders, zullende, bij gebreke van zoodanige kennisgeving, het gebruik gerekend te worden te blijven voortduren voor den ingetreden termijn van betaling.

Afschrift dezes zal gegeven worden aan de afdelingen Financiën en Publieke Werken, aan den Hoofd-Commissaris voor de Gemeente-politie.

AMSTERDAM, den 3 Februari 1881.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS voornoemd

de SECRETARIS

(Zie blz. 34)

In het Willemspark

N°. 192.

DE BURGEMEESTER VAN NIEUWER-AMSTEL,

gezien twee missives van en namens de Amsterdamsche IJclub, dd. 23 en 24 dezer, bij de eerste waarvan

1°. wordt kennis gegeven dat de directie van 't Willemspark haar heeft toegestaan over de watervlakte in dat park te beschikken, om, bij invallende vorst, daarop hare tenten op te slaan en banen in te richten, zoowel voor het dagelijksch gebruik harer leden, als tot het houden van feesten en wedstrijden, alsmede dat zij van plan is die banen, zoo mogelijk, bij avond electrisch te verlichten,

en 2°. gevraagd wordt of hiertegen eenig bezwaar bestaat,

terwijl bij de tweede, voor zooveel noodig, vergunning wordt aangevraagd tot het geven van muziekfeesten en hardrijderijen op schaatsen op de hierboven bedoelde banen,

Gelet op de informatiën, door den Commissaris van Politie verstrekt, houdende o.a. bericht dat, om het electrisch licht daar te stellen van 't stoomgemaal in 't Willemspark gebruik zal worden gemaakt,

Besluit

aan de Amsterdamsche IJclub te kennen te geven dat tegen de uitvoering van haar voornemen geen bezwaar bestaat, mits

1°. de banen niet in gebruik genomen worden, vóór dat het ijs, daartoe de vereischte sterkte zal hebben,

2°. voor een stevige omrastering van het terrein en 't aanwezig zijn van de noodige ladders en touwen — welke voorwerpen zoo noodig, als reddingstoestellen kunnen dienen — worde gezorgd,

3°. zij zich, ter voorkoming van ongelukken en ter handhaving der orde, gedrage naar de bevelen, door den Commissaris van Politie te geven,

4°. van deze vergunning geen gebruik gemaakt worde, vóór dat zij aan den Commissaris van Politie vertoond en door hem voor gezien geteekend is.

NIEUWER-AMSTEL, 28 November 1884.

Gezien
de Commissaris van Politie
(get.) J. DE KLOPPER.

De Burgemeester,
(get.) VAN CITTERS.

(Zie blz. 43)

HET HUURCONTRACT MET DE AMSTERDAMSCH E SPORTCLUB

HUUROVEREENKOMST tusschen de AMSTERDAMSCH E SPORTCLUB ter eenre zijde en de AMSTERDAMSCH E IJSClub ter andere zijde.

De Verhuurster ter eenre zijde verhuurt aan de Huurster ter andere zijde:

Op het terrein achter het Rijks-Museum de oppervlakte welke tot nu toe voor ijsbaan ingericht was, benevens het terrein achter de tribune, verder het gebruik der tribune, van het buffet, de kleedkamers en wat verder op gemeld terrein van de Amsterdamsche Sportclub aanwezig zal zijn en zulks, te beginnen 1 November 1890, jaarlijks van 1 November tot 10 April d. a. v. voor zoolang de verhuurster de beschikking over deze terreinen zal hebben, tot eene pachtsom van f 3500. (Drie duizend vijf honderd gulden) per seizoen, betaalbaar:

de eerste helft op 31 December,

de tweede id. „ 31 Maart

van elk seizoen.

Mocht door omstandigheden buiten de macht der verhuurster het terrein niet van 1 November tot 10 April d. a. v. disponibel zijn, dan is de huur slechts verschuldigd in verhouding tot den tijd, dat het terrein beschikbaar was.

De Huurster neemt aan deze pachtsom te betalen, heeft echter het recht, bij het eindigen van het seizoen, de huur vóór een volgend seizoen te doen eindigen.

Bij het eindigen van elk seizoen wordt het terrein in gelijken toestand opgeleverd als het door partij ter andere zijde ontvangen is, met uitzondering evenwel der velocipède-baan en andere mogelijke verhevenheden welke niet behoeven hersteld te worden.

Voor Bestuursleden van partij ter eenre zijde, benevens hunne aandeelhouders, tezamen ten getale van 28, ieder met eene dame, worden kaarten beschikbaar gesteld, vrijen toegang gevende ten allen tijde dat de terreinen voor de leden van de Amsterdamsche IJscclub geopend zullen zijn.

Partij ter eenre zijde reikt aan de Bestuursleden der Amsterdamsche IJscclub persoonlijke toegangsbewijzen uit met eene dameskaart voor elken wedstrijd of elk feest door haar te geven op het terrein achter het Rijks-Museum. Gedurende elk seizoen blijven de banen 3 maal van middernacht tot des namiddags 5 ure geheel ter dispositie der verhuurster tot het onder haren naam doen plaats hebben van Internationale Wedstrijden; minstens 5 dagen van te voren wordt door partij ter eenre zijde van het uitschrijven dezer wedstrijden kennis gegeven, en tenzij op die dagen door partij ter andre zijde reeds een feest was uitgeschreven, zal deze dan het terrein beschikbaar moeten stellen.

Bij het niet doorgaan der wedstrijden wegens dooiweder worden de bepaalde dagen niet gerekend.

De leden van de Amsterdamsche IJscclub hebben bij de feesten vrijen toegang volgens hunne Statuten tot de voor het publiek bestemde ruimte.

De exploitatie van het Buffet is overgelaten aan en geheel voor rekening van partij ter andere zijde, aan wie ook eene vaste standplaats voor het geheele jaar wordt aangewezen, zoowel voor bergloods als machine-gebouw.

Voor het gebruik der Telefoon wordt f 10.— p. maand vergoed.

AMSTERDAM, October 1890.

Amsterdamsche Sportclub,

(get.) H. P. BERLAGE, *Voorzitter A Y Club.*

(get.) D. A. FOCK, *Voorzitter.*

(get.) L. S. CROOCKEWIT, *Secretaris.*

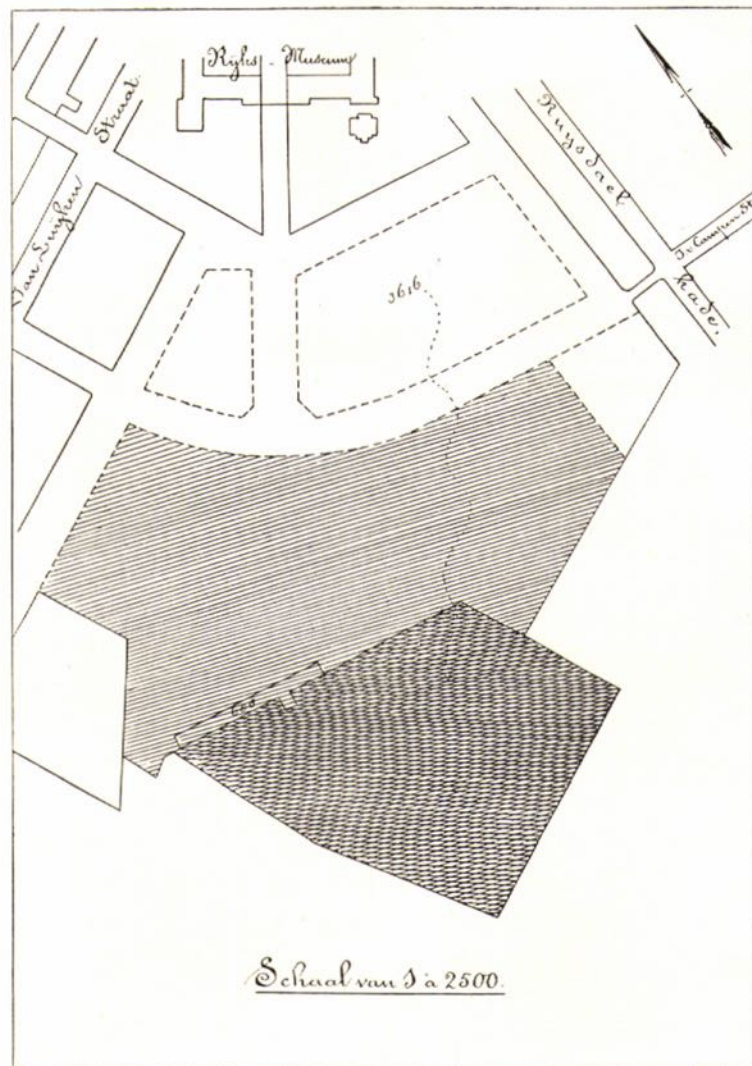
(get.) C. A. A. DUDOK DE WIT, *Secretaris.*

(Zie blz. 57)

Het terrein achter het Rijks-Museum

A 2 folio 252. *f* 2500.

Op heden den vier en twintigsten Juli 1800-vijf en negentig, hebben Burgemeester en Wethouders van Amsterdam, verhuurd aan de Vereeniging „de Amsterdamsche IJclub”, die ook erkent van hen gehuurd te hebben: het terrein achter het Rijks-Museum, kadaster sectie R

N°. 688 en gedeeltelijk N°. 3616, bij afteekening door (roode) enkele en kruisarcering aangeduid (op de 3de bladzijde van dit contract), waarnaar ten deze wordt verwezen, en zulks voor den tijd van vijf jaren, ingaande den Eersten Augustus 1800-vijf en negentig en eindigende den 31sten Juli Negentien honderd, voor de som van Twee duizend vijf honderd Gulden 's jaars, in vier gelijke

termijnen bij vooruitbetaling telken jare te voldoen op 1 Augustus, 1 November, 1 Februari en 1 Mei, in handen van den Gemeente Ontvanger of zijn gemachtigde, in wettig gangbare Nederlandsche betaalmiddelen; en zulks op de voorwaarden, vermeld onder punt 1 litt. a tot en met h van het Raadsbesluit van 21 November 1894, door Gedeputeerde Staten der Provincie Noord-Holland goedgekeurd den 5^{den} December 1894, N°. 25, waarvan een exemplaar aan dit contract is gehecht en waaraan ook wordt toegevoegd:

1°. dat het aan de huurderesse verboden is het gehuurde weder aan een ander te verhuren zonder toestemming van de verhuurders;

2°. dat de huurderesse gehouden is om, indien er zich op deze opstallen mochten bevinden, die bij het eindigen der huur te amoveeren en aldus den grond op den verschijndag der huur van opstallen ontdaan, te leveren, zonder dat zij voor de waarde van die opstallen of voor de kosten van amotie eenige schadeloosstelling zal kunnen vorderen;

3°. dat de huurderesse zich verbindt, om, bij aldien op voormelden grond eenige opstal aanwezig is, voor welke de Gemeente Amsterdam in de Grondbelasting mocht worden aangeslagen, de in dat geval door de gemeente betaalde grondlasten voor gebouwd eigendom, op de eerste aanvraag daartoe van harentwege gedaan, aan haar te restitueeren;

4°. dat eventueele ontruiming, als bedoeld bij litt. a en g, zal geschieden ook zonder wettelijke tussenkomst;

5°. dat, indien de verhuurders het wenschelijk achten de opzeggingen, bedoeld bij litt. a en g, in plaats van schriftelijk, bij deurwaarders-exploit te doen, de huurderesse de kosten van dat exploit zal moeten voldoen;

6°. dat de huurderesse dadelijk zal voldoen de kosten van zegel en registratie op deze verhuring gevallen.

Geschiedende deze verhuring met intrekking van het contract betreffende de verhuring van voormelden grond den 18^{den} November 1892 tusschen deze Gemeente en de huurderesse gesloten.

Aldus opgemaakt ten dage en jare als in hoofde dezes vermeld.

De Huurderesse:

de Vereeniging
de Amsterdamsche IJclub
(get.) H. P. BERLAGE
(get.) L. S. CROOCKEWIT, *Secretaris*.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS voornoemd

(get.) MEINESZ

de SECRETARIS

(get.) LE JOLLE

N°. 586 Gratis geregistreerd te Amsterdam den vijf en twintigsten
Juli 1800-vijf en negentig, deel 104 folio 102 vak 4, twee
bladen geen renvooi

De Ontvanger G. A.
(get.) BLAAUW

Voor Afschrift
De Gemeente Secretaris
(get.) LE JOLLE

(Zie blz. 73)

EXTRACT UIT DE NOTULEN VAN DEN GEMEENTERAAD
VAN AMSTERDAM

DE GEMEENTERAAD VAN AMSTERDAM,

Gezien de voordracht van Burgemeester en Wethouders dd. 13 November 1894;
Gelet op de Artt. 138 en 194^e der Wet van 29 Juni 1851 (Staatsblad Nr. 85);

BESLUIT

1°. Burgemeester en Wethouders te machtigen tot de onderhandsche verhuring aan de vereeniging „De Amsterdamsche IJclub” van het terrein achter het Rijks-Museum op de bij dit besluit behorende teekening aangeduid door (roode) enkele- en kruisarceering voor den tijd van 1 Augustus 1895 tot 1 Augustus 1900, tegen een huurprijs van *f* 2,500 per jaar, meer bijzonder onder de volgende bepalingen:

a. dat het huurjaar wordt gerekend te loopen van 1 Augustus tot 1 Augustus en de Gemeente, binnen voormelden huurtijd, het recht heeft de huur telken jare vóór of op 1 Maart op te zeggen in welk geval het terrein, ontdaan van alle opstallen, op den 1sten Augustus daaraanvolgende ter beschikking van de Gemeente moet worden gesteld;

b. dat de door de Gemeente gestelde afrastering worde onderhouden door en voor rekening van de huurster, ten genoegen van Burgemeester en Wethouders;

c. dat op het terrein geene opstallen worden geplaatst dan na goedkeuring in alle opzichten, van de teekeningen door Burgemeester en Wethouders;

d. dat de huurster voor hare kosten zal hebben te voorzien in de bewaking van het terrein, met al hetgeen zich daarop bevindt en daarop zal gemaakt worden;

e. dat de Gemeente het recht behoudt om te allen tijde kosteloos te beschikken over de terreingedeelten die met (roode) kruisarceering zijn aangeduid en gedurende de maanden April—October ook over het met enkele (roode) arceering aangeduide terreingedeelte, een en ander onder verplichting der Gemeente, dat eventuele beschadiging van de werken, door de huurster op het gehuurde terrein gemaakt, van Gemeentewege en voor hare rekening worde hersteld,

f. dat, wanneer de Gemeente in het sub. *e* bedoelde geval gebruik wenscht te maken van de zich op het terrein bevindende tribune, hiervoor door de Gemeente aan de huurster eene vergoeding van *f* 5 per dag worde betaald,

g. dat de Gemeente van hare sub. *a* bedoelde bevoegdheid tot opzegging van de huur ten

aanzien van het terreingedeelte, met enkele (roode) arceering aangeduid, slechts dan gebruik zal maken, wanneer zij tot verkoop dier terreinen geheel of gedeeltelijk overgaat;

h. dat in verband met de sub *g* bedoelde opzegging aan de huurster het recht verblijft om te beslissen of deze de huur, tegen geëvenredigde huurprijs en overigens op denzelfden voet, voor het overblijvende gedeelte van het terrein wensch voort te zetten;

2°. dit besluit te onderwerpen aan de goedkeuring van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland.

Afschrift van dit besluit zal aan Burgemeester en Wethouders worden gegeven.

Gedaan in de Vergadering van den 21sten November 1894

De Burgemeester

(get.) MEINESZ

De Secretaris

(get.) LE JOLLE

Goedgekeurd bij besluit van heden Nr. 25

Haarlem, 5 December 1894.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland

(get.) SCHORER, *Voorzitter*

(get.) A. A. LAND, *Grieffier*

De Huurderesse

de Vereeniging

de Amsterdamsche IJclub

(get.) H. P. BERLAGE

(get.) L. S. CROOCKEWIT, *Secretaris*.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS voornoemd,

(get.) MEINESZ

DE SECRETARIS

(get.) LE JOLLE

(Registratie enz. als voren.)

(Zie blz. 73)

HUURCONTRACT MET DE STAD

Register A 2
Fo 394 f. 5000

Op heden den tienden Februari 1900-vier
hebben BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN AMSTERDAM verhuurd aan
DE AMSTERDAMSCH E IJSClub,

die huurt:

Een stuk grond, uitmakende het door een hek afgesloten sportterrein, gelegen op het Museumplein achter het Rijks Museum, bij het kadaster bekend in sectie R No. 3874, 4356 en gedeeltelijk 4661 en in sectie U No. 2289 gedeeltelijk, te zamen voetstoots groot 2 Hectaren 84 Aren, nader (met eene gele kleur) aangetoond in de teekening (op de 7e bladzijde) van dit contract, voor den tijd van

*twaaif jaren negen en een halve maand, gerekend te zijn ingegaan
van den Vijftienden November 1900-Drie
tot den Een-en-dertigsten Augustus 1900-Zestien,
voor den prijs 's jaars van Vijf duizend Gulden,*

telken jare bij vooruitbetaling op den 15n Novr., 15n Febr., 15n Mei en 15n Aug., aan den *Gemeente-Ontvanger* te betalen het vierde gedeelte van den huurprijs.

Deze huur en verhuur geschiedt onder de navolgende bedingen:

ART. 1.

De huurderes zal noch voor het tijdelijk gemis van genot van het door haar gehuurde, noch ingeval van schade reeds geleden of nog te lijden, uit welke oorzaak zulks ook zoude mogen zijn schadevergoeding kunnen vorderen.

ART. 2.

De huurderes zal bij het teekenen van dit contract de daarvoor verschuldigde zegelkosten aan de verhuurders restitueeren.

ART. 3.

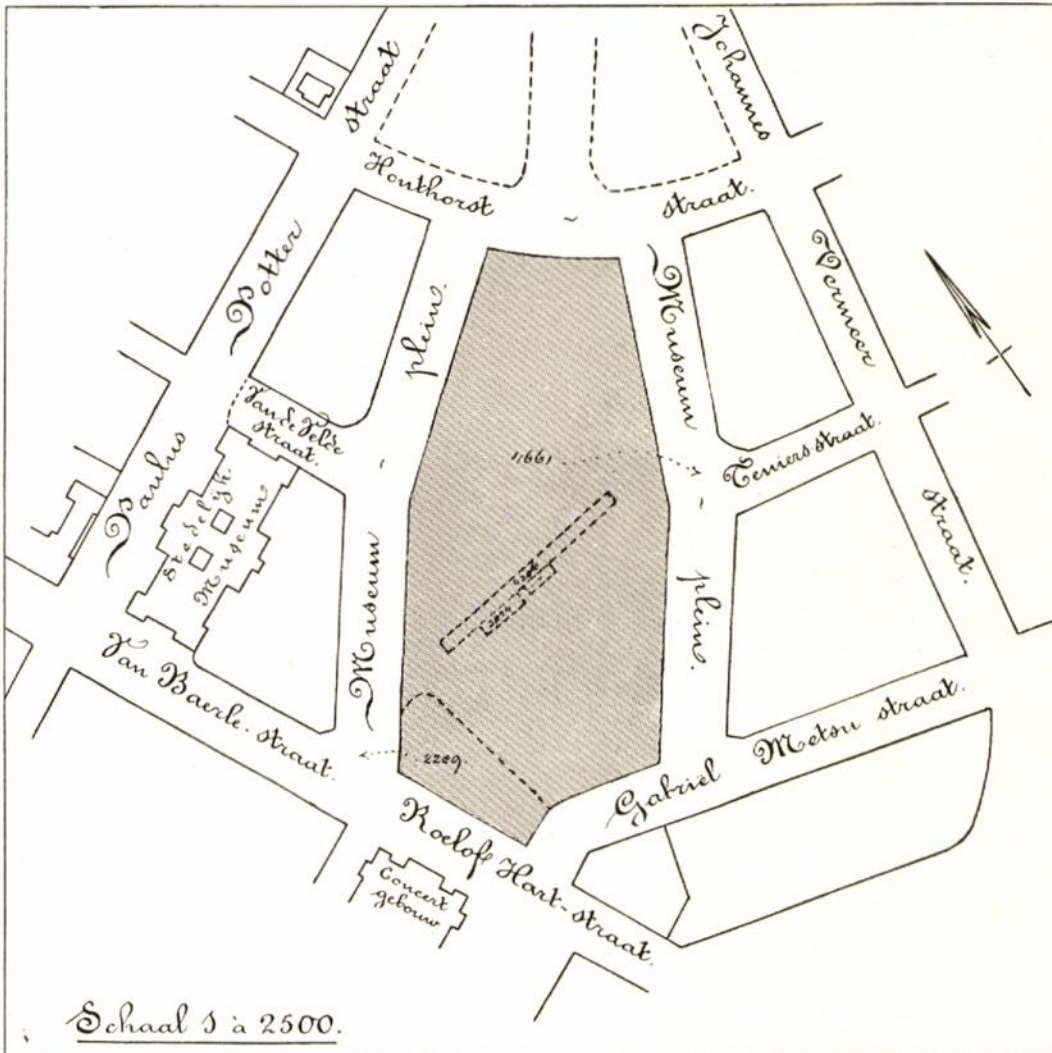
Niet-nakoming door de huurderes van elke haar in dit contract — ook bij nevenbeding — opgelegde verplichting geeft aan de verhuurders het recht de ontbinding dezer overeenkomst met schadevergoeding te vorderen.

ART. 4.

Indien na afloop van voormelden huurtermijn de rechtspersoonlijkheid der huurderes wordt verlengd, zal de alsdan bestaande huur door haar moeten voortgezet voor een tijdvak van zeven

jaren en twee en een halve maand, met recht van optie harerzijds voor twintig jaar, met dien verstande echter, dat deze nieuwe huurovereenkomst in geen geval voor langer tijd zal kunnen aangegaan of van het recht van optie voor meerdere jaren zal kunnen worden gebruik gemaakt, dan de huurderes zal blijken als rechtspersoon te kunnen optreden.

Van de bovenbedoelde verlenging der huur zal een afzonderlijk huurcontract moeten worden opgemaakt. Burgemeester en Wethouders behouden zich echter het recht voor, de huur te doen eindigen wanneer de Gemeenteraad, bij besluit, het in het belang der Gemeente acht aan het terrein een andere bestemming te geven.

In dat geval moet door Burgemeester en Wethouders van het eindigen der huur ten minste een jaar te voren schriftelijk opzegging geschieden en zal door de Gemeente aan de huurderes voor de eventueel door haar gemaakte werken en opstellen vergoed worden een twintigste gedeelte der aanlegkosten dier werken en opstellen voor elk jaar, dat de huur korter dan twintig jaren, gerekend van 15 November 1908, zal hebben geduurd.

ART. 5.

Voor de eventueele toepassing der in het voorgaande artikel bepaalde, zullen de aanlegkosten voormeld, dadelijk na den bouw, ingevolge schriftelijke opgave der huurderes, desgevorderd met overlegging van verificatiestukken, door Burgemeester en Wethouders worden erkend en vastgesteld.

In geen geval zal uitbetaling van schadevergoeding plaats hebben, zoolang niet is voldaan aan het bepaalde bij artikel 10.

ART. 6.

Op het terrein zullen geene gebouwen of andere opstallen mogen worden geplaatst of werken worden uitgevoerd, zonder toestemming van Burgemeester en Wethouders en zonder dat de plannen daarvan vooraf in alle opzichten door Burgemeester en Wethouders zijn goedgekeurd.

Op het door den kleidam omgeven gedeelte van het terrein zal het plaatsen van gebouwen of andere opstallen of het uitvoeren van werken alleen mogen geschieden voor zoover daardoor de kleilaag niet wordt beschadigd; zullende de huurderes voor alle door haar toedoen, hare schuld of nalatigheid of tengevolge der door haar gebouwde opstallen en uitgevoerde werken, in die kleilaag en in dien kleidam ontstane gebreken tot schadeloosstelling tegenover de Gemeente verplicht zijn.

Alle door de huurderes op het terrein geplaatst wordende gebouwen en werken zullen door haar ten genoegen van Burgemeester en Wethouders, steeds in goeden staat moeten worden onderhouden.

ART. 7.

De Gemeente zorgt voor het onderhoud van het hek, waarmede het sportterrein is afgesloten, voor het herstel der gebreken aan den kleidam en de kleilaag, voor zoover die niet aan het toedoen, de schuld of nalatigheid der huurderes kunnen worden geweten of tengevolge der door haar geplaatste opstallen of uitgevoerde werken zijn ontstaan en levert kosteloos het noodige water voor het onderzetten van de ijsbaan bij vriezend weer en voor besproeiing in den zomer, zonder evenwel tot eenige vergoeding gehouden te zijn der schade, welke eventueel daaruit voor de huurderes zou kunnen voortvloeien.

De Gemeente zal door de huurderes niet aansprakelijk kunnen worden gesteld, indien de benodigde hoeveelheid water niet of niet in voldoende hoeveelheid mocht kunnen worden geleverd.

ART. 8.

Tusschen 1 October en 1 Maart zal de huurderes de vrije beschikking hebben over het geheele terrein; gedurende den overigen tijd van het jaar zal de door Burgemeester en Wethouders aan te wijzen oostelijke helft van het terrein, die dan door en voor rekening der huurderes, ten genoegen van Burgemeester en Wethouders, door een tijdelijk hek moet afgescheiden worden, ter vrije beschikking van de Gemeente zijn en voor publieke speelplaats of andere doeleinden beschikbaar worden gesteld van des voormiddags acht uur tot zonsondergang, of zooveel vroeger of later als door Burgemeester en Wethouders zal worden bepaald.

De zorg der bewaking van dat oostelijk gelegen terreingedeelte behoort, gedurende den tijd, dat het voor het publiek is opengesteld, aan de Gemeente, terwijl de kosten der bewaking voor rekening der Gemeente zijn.

Ook het overige, dat wil zeggen het westelijk gedeelte van het terrein, waarvan de grens eveneens door Burgemeester en Wethouders wordt aangewezen, zal tusschen 15 Maart en 30 September, gedurende ten hoogste 28 dagen, ter vrije beschikking van de Gemeente worden gesteld en wel op de door Burgemeester en Wethouders verlangde dagen. Gedurende den tijd, dat laatstbedoeld terreingedeelte op vordering van Burgemeester en Wethouders ter beschikking

van de Gemeente is gesteld, behoort de zorg der bewaking van dat terreingedeelte aan de Gemeente en worden de kosten daarvan door de Gemeente gedragen.

Overigens heeft de huurderes, voor hare rekening, voor behoorlijke bewaking van het terrein, zoowel bij dag als bij nacht, zorg te dragen, ten genoegen van Burgemeester en Wethouders.

ART. 9.

De huurderes zal op het terreingedeelte tusschen het hek, waarmede het sportterrein is afgesloten en den kleidam aan de Van Baerlestraat, tegenover het Concertgebouw, een Clubgebouw moeten plaatsen, volgens vooraf door Burgemeester en Wethouders in alle opzichten goed te keuren plannen, welke bouw voltooid moet zijn binnen twee jaar na het sluiten der betreffende huurovereenkomst.

Op dit gebouw zijn de bij artikel 8 bedoelde bepalingen omtrent tijdelijke beschikbaarstelling voor de Gemeente niet toepasselijk.

ART. 10.

De huurderes zal verplicht zijn bij het eindigen van de huur, hetzij voor het geheele terrein, hetzij van een gedeelte daarvan, den op te leveren grond, ontdaan van alle opstallen, in goeden staat ter beschikking van de Gemeente te stellen.

ART. 11.

De huurderes verbindt zich om, indien op het gehuurde eenige opstal mocht worden geplaatst, waarvoor de Gemeente in de Grondbelasting mocht worden aangeslagen, de daarvoor door de Gemeente te betalen grondlasten, op eerste aanschrijving van Burgemeesters en Wethouders aan de Gemeente te restitueeren.

ART. 12.

Indien Burgemeester en Wethouders de aanzeggingen, bedoeld bij Artikel 4 bij deurwaardersexploit doen, zal de huurderes de kosten van het exploit, op eerste aanschrijving van Burgemeester en Wethouders, aan de Gemeente restitueeren.

Aldus opgemaakt ten dage en jare als in hoofde dezes vermeld :

De Huurderes
de Amsterdamsche IJclub,
(get.) H. P. BERLAGE, *Voorzitter*.
(get.) B. W. VAN VLOTEN, *Secretaris*.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS voornoemd :
(get.) VAN LEEUWEN
DE SECRETARIS:
(get.) J. A. BAËZA.

Gratis geregistreerd te Amsterdam, den elfden Februari 1900 en vier, deel 27, folio 48 verso vak 4, vier bladen, geen renvooi.

De Ontvanger G. A.
(get.) BLAAUW

Voor afschrift
de Secretaris
(get.) J. A. BAËZA.

(Zie blz. 89)

N^o. $\frac{7634}{2105}$ F. A.
Bijlage

GEMEENTEBESTUUR VAN AMSTERDAM.

AMSTERDAM, 16 Mei 1905.

Bij Uw schrijven dd. 28 April 1905 werd ons Uwerzijds bericht dat de aanlegkosten van het nieuwe Clubgebouw, geplaatst op het door Uwe Vereeniging van de Gemeente gehuurde sportterrein aan het Museumplein, hebben bedragen *f* 53,879.60^s.

In verband met Art. 5 van het op bedoeld terrein betrekking hebbende huurcontract dd. 10 Februari 1904, hebben wij de eer U te berichten, dat voormeld bedrag door ons wordt erkend en derhalve voor de eventueele toepassing van het in Art. 4 van meergemeld contract bepaalde, de aanlegkosten van het Clubgebouw door ons worden vastgesteld op *f* 53,879.60^s (drie en vijftig duizend acht honderd negen en zeventig gulden zestig en een halve cent).

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS voornoemd

(get.) VAN LEEUWEN

de SECRETARIS

(get.) J. A. BAËZA

(Zie blz. 89)

De Belgische vluchtelingen in het Clubgebouw

GEMEENTEBESTUUR VAN AMSTERDAM.

AMSTERDAM, 2 November 1914.

Met veel ingenomenheid vernamen wij van de Centrale Commissie voor de Belgische Uitgewekenen naar Amsterdam, dat gij geheel belangeloos en daartoe door liefde voor de uitgewekenen geleid, Uw gebouw gedurende een aantal dagen beschikbaar hebt gesteld om daar uitgewekenen onder te brengen.

Naast de dankbaarheid van de uitgewekenen zelf, welke U ongetwijfeld reeds is ten deel gevallen, is ook de Gemeente U daarvoor erkentelijkheid verschuldigd, omdat U door die beschikbaarstelling ook aan de Gemeente een dienst heeft bewezen.

Wij verzoeken U daarom onzen dank daarvoor wel te willen aanvaarden.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van AMSTERDAM,

(get). A. RÖELL

de SECRETARIS

(get). J. A. BAËZA

Aan
het Bestuur der
Amsterdamsche IJclub.

(Zie blz. 118)

DE NIEUWE STATUTEN

AMSTERDAMSCH E IJSCLUB

OPGERICHT TE AMSTERDAM, 21 DECEMBER 1864.

Erkend als Rechtspersoon bij Koninklijk Besluit d.d. 20 December 1869, No. 8.

Gewijzigd en goedgekeurd bij besluit van Zijne Majesteit d.d. 26 Januari 1883, No. 13.

Gewijzigd en goedgekeurd bij besluit van Zijne Majesteit d.d. 11 September 1887, No. 29.

*Gewijzigd en goedgekeurd bij besluit van De Raad van State in naam van Z. M.
d.d. 1 November 1890, No. 94.*

*Gewijzigd en goedgekeurd bij besluit van H. M. de Koningin Regentes in naam van H. M. de Koningin
d.d. 25 Juli 1892, No. 31.*

Gewijzigd en goedgekeurd bij besluit van H. M. de Koningin d.d. 22 October 1902, No. 26.

Gewijzigd en goedgekeurd bij besluit van H. M. de Koningin d.d. 28 November 1914, No. 39.

NAAM, ZETEL, DUUR.

ARTIKEL 1.

(Al. 1.) De Vereeniging onder den naam van: „AMSTERDAMSCH E IJSCLUB”, is gevestigd te Amsterdam. Haar duur is bepaald op 29 jaren, te rekenen van af 1 September 1887.

(Al. 2.) Bij het verstrijken van genoemd tijdvak wordt de Vereeniging opnieuw aangegaan voor den tijd van 28 jaar en alzoo tot 1 September 1944.

DOEL.

ARTIKEL 2.

Het doel der Vereeniging is: het geven van IJSVERMAAK aan hare Leden, op een gereserveerd terrein.

VEREENIGINGSJAAR.

ARTIKEL 3.

Het vereenigingsjaar begint den 1sten September en eindigt den laatsten Augustus daaraan volgende.

LEDEN, DONATEURS (-TRICES), EERELEDEN.

ARTIKEL 4.

(Al. 1.) De Vereeniging bestaat uit: Leden, Donateurs (-trices) en Eereleden.

(Al. 2.) Om lid der Vereeniging te worden moet men den leeftijd van 16 jaar bereikt hebben en door 3 Leden worden aanbevolen, op de wijze zooals Art. 1 van het Huishoudelijk Reglement dit bepaalt.

(Al. 3.) Het Bestuur beslist over de aan-neming en heeft de bevoegdheid het aantal Leden te beperken.

CONTRIBUTIËN.

ARTIKEL 5.

(Al. 1.) De contributie der leden bedraagt vijf gulden per jaar, invorderbaar bij den aanvang van elk vereenigingsjaar.

(Al. 2.) Elk Lid ontvangt ieder jaar een diploma met eene dameskaart, de laatste recht gevende op toegang aan eene dame of een kind beneden den leeftijd van 16 jaar.

(Al. 3.) De contributie is over het geheele jaar verschuldigd, onverschillig wanneer de toetreding tot het Lidmaatschap plaats heeft.

(Al. 4.) Bij niet gereede betaling der contributie kan het Lid vanwege het Bestuur bij aangetee-kenden brief tot betaling aangemaand worden; wanneer vóór 1 December van het loopende ver-eenigingsjaar geen betaling is geschied, wordt het lid als zoodanig geroyeerd.

ARTIKEL 6.

Ieder Lid betaalt bij den aanvang van het Lid-maatschap twee gulden vijftig cents als entréegeld, wanneer de aanvraag hiertoe vóór 1 December van het loopende jaar bij den Penningmeester is ingekomen; na dien datum bedraagt het entréegeld vijf gulden.

ARTIKEL 7.

(Al. 1.) De Leden hebben met eene dame of kind beneden den leeftijd van 16 jaar recht van toegang tot de banen.

(Al. 2.) De Leden kunnen bij den Penning-meester op vertoon van hun door hen geteekend diploma voor het seizoen meerdere dameskaarten verkrijgen à *f* 2.— per stuk, zoolang het Bestuur deze naar zijn oordeel beschikbaar kan stellen.

(Al. 3.) Duplicaat-diploma's kunnen alleen tegen betaling van *f* 5.— worden afgegeven, zonder aanspraak op restitutie.

ARTIKEL 8.

(Al. 1.) Het Lidmaatschap eindigt:

1°. Door opzegging vóór 1 Juli schriftelijk aan den Penningmeester of Secretaris. Bij verzuim van schriftelijke opzegging blijft de contributie over het volgende Ver-eenigingsjaar verschuldigd.

2°. Bij niet betaling der contributie vóór 1 December ingevolge Art. 5 (Al. 4).

(Al. 2.) En wordt verloren: door ontzetting ingevolge Art. 11.

ARTIKEL 9.

(Al. 1.) Als Donateurs (-trices) kunnen door het Bestuur worden erkend, zij die minstens vijf en twintig gulden in eens aan de Vereeniging schenken.

(Al. 2.) Zij genieten gedurende het Vereeni-gingsjaar waarin zoodanige som door hen wordt geschonken, dezelfde rechten die aan de Leden zijn toegekend.

ARTIKEL 10.

(Al. 1.) Tot het benoemen van Eereleden kan het Bestuur of een 25-tal Leden een gemotiveerde voordracht doen.

(Al. 2.) Deze voordrachten moeten minstens 10 dagen vóór de Algemeene- of Buitengewone Algemeene Vergadering waarin de benoeming plaats heeft, ter visie liggen.

(Al. 3.) De benoeming eischt twee derden der uitgebrachte stemmen. Eereleden genieten de-zelfde rechten welke aan de Leden zijn toegekend.

(Al. 4.) Een Eerelid ontvangt een Eerediploma en een onderscheidingsteeken en is vrijgesteld van de betaling der contributie.

ARTIKEL 11.

(Al. 1.) Bestuurderen zijn gerechtigd diploma's en (of) dameskaarten in te trekken, en Leden van hun Lidmaatschap te ontzetten.

(Al. 2.) Leden echter behouden de bevoegdheid zulks aan de beoordeeling der eerstvolgende Algemeene Vergadering, waarin zij moeten worden toegelaten, te onderwerpen. In deze Vergadering wordt over de ontzetting van Lidmaatschap beslist.

(Al. 3.) Zij die van het Lidmaatschap zijn ontzet kunnen gedurende de eerste 3 jaren na die ontzetting geen Lid of Donateur (-trice) der Vereeniging worden.

INTRODUCTIE.

ARTIKEL 12.

(Al. 1.) Ieder die buiten de gemeente Amsterdam woont, kan door het Bestuur of door 2 Leden op de banen der Vereeniging worden geïntroduceerd, telkens tegen betaling van den door het Bestuur vast te stellen introductieprijs.

(Al. 2.) Het Bestuur is bevoegd stedelingen en vreemdelingen toe te laten.

BESTUUR.

ARTIKEL 13.

(Al. 1.) Het Bestuur is samengesteld uit 9 personen, te kiezen uit de (mannelijke) meerderjarige Leden.

(Al. 2.) De Bestuursleden moeten woonachtig zijn in Amsterdam, echter kan de Algemeene Vergadering op voorstel van het Bestuur, van deze bepaling dispensatie verleen.

(Al. 3.) De Bestuursleden worden op de Jaarlijksche Algemeene Vergadering gekozen. Het Bestuur maakt een voordracht op, welke moet bestaan uit 2 personen voor iedere vacature en welke van af den dag der eerste oproeping tot die Algemeene Vergadering ter visie moet liggen.

(Al. 4.) Minstens 50 Leden der Vereeniging hebben het recht naast deze voordracht van wege het Bestuur eene eigen voordracht op te maken,

eveneens van 2 personen voor iedere vacature en deze bij het Bestuur in te zenden.

(Al. 5.) Deze voordracht moet minstens 14 dagen ter visie liggen. Personen die niet opeen der beide voordrachten voorkomen, kunnen niet gekozen worden.

(Al. 6.) Jaarlijks treden 3 Leden van het Bestuur af volgens een door het Bestuur op te maken rooster.

(Al. 7.) Deaftredenden zijn dadelijk herkiesbaar.

(Al. 8.) De leden van het Bestuur regelen onderling de werkzaamheden van President, Vice-President, Secretaris, 2de Secretaris, Penningmeester, 2de Penningmeester en 3 Commissarissen.

(Al. 9.) In tusschentijds ontstane vacatures is het Bestuur bevoegd te doen voorzien in eene Buitengewone Algemeene Vergadering op de wijze zooals boven voor de Jaarlijksche Algemeene Vergadering is bepaald.

ARTIKEL 14.

(Al. 1.) Het Bestuur behartigt de zaken der Vereeniging, zorgt voor de naleving der Statuten en van het Huishoudelijk Reglement, kan voorstellen doen tot het geven van Subsidie met betrekking tot de ijssport en voert de besluiten der Algemeene Vergadering uit.

(Al. 2.) Het Huishoudelijk Reglement wordt door het Bestuur vastgesteld en gewijzigd en mag geen bepalingen bevatten in strijd met de Statuten.

(Al. 3.) De Voorzitter en de Secretaris vertegenwoordigen de Vereeniging in en buiten rechten en teekenen alle de Vereeniging bindende stukken.

ARTIKEL 15.

(Al. 1.) Het Bestuur kan in buitengewone omstandigheden bepalingen maken, de Vereeniging betreffende, mits niet van financieelen aard, die voor elk Lid verbindend zijn tot de eerste Jaarlijksche Algemeene of Buitengewone Algemeene Vergadering, welke alsdan over de voortdurende bepalingen beslist.

(Al. 2.) Het Bestuur heeft de bevoegdheid met

andere IJclubs en met den Ned. Schaatsenrijdersbond overeenkomsten aan te gaan, hunne Leden toegang te verleen tot de banen der Vereeniging en daarvoor de geldelijke vergoeding te bepalen.

ARTIKEL 16.

Het is Bestuurders verboden in eenige contractueele verhouding tot de Vereeniging te staan.

VERGADERINGEN.

ARTIKEL 17.

(Al. 1.) Jaarlijks in de laatste week van October zal een Algemeene Vergadering worden gehouden waarin zal worden behandeld:

- 1°. Het verslag door den Secretaris over het afgelopen jaar.
- 2°. Het verslag door den Penningmeester over het geldelijk beheer.
- 3°. Verslag van de Commissie benoemd in de vorige Jaarlijksche Algemeene Vergadering tot het nazien van de kas en de boeken van den Penningmeester.
- 4°. De benoeming eener Commissie van 3 Leden en hunne plaatsvervangers tot het nazien van de kas en de boeken van den Penningmeester.

Deze Commissie brengt in de volgende Jaarlijksche Algemeene Vergadering rapport uit en onderteekent, bij goedkeuring, de rekening en verantwoording ter décharge van den Penningmeester.

- 5°. De verkiezing van Bestuurs- en Juryleden.
- 6°. Hetgeen verder ter tafel zal worden gebracht.

(Al. 2.) Voorstellen van Leden voor deze Vergadering moeten vóór 1 October schriftelijk bij den Secretaris worden ingediend.

ARTIKEL 18.

Het Bestuur heeft het recht de Leden tot een Buitengewone Algemeene Vergadering op te roepen en is verplicht deze binnen 4 weken te beleggen, nadat minstens 50 Leden daartoe hun verlangen

hebben te kennen gegeven. Zoodanig verlangen zal met opgave der redenen schriftelijk aan het Bestuur moeten worden kenbaar gemaakt.

ARTIKEL 19.

(Al. 1.) De oproeping tot bijwoning der Vergaderingen geschiedt door minstens één maal herhaalde aankondiging in minstens twee te Amsterdam verschijnende groote dagbladen, de eerste oproeping uiterlijk 3 weken vóór den dag waarop de Vergadering zal worden gehouden.

(Al. 2.) In spoedeisende gevallen heeft het Bestuur het recht dezen termijn te verkorten.

(Al. 3.) In de oproeping worden de punten ter behandeling vermeld, of wel daarvoor verwezen naar het desbetreffende artikel der Statuten. Tevens wordt vermeld of, waar- en welke stukken ter visie liggen.

ARTIKEL 20.

(Al. 1.) Het nemen van alle besluiten in de Vergaderingen geschiedt bij meerderheid van stemmen der aanwezige Leden, tenzij anders is bepaald.

(Al. 2.) Wanneer echter geen volstrekte meerderheid is verkregen, wordt een tweede stemming gehouden tusschen de beide personen, die de meeste stemmen op zich hebben vereenigd, en is hij gekozen die alsdan de meeste stemmen verkrijgt.

(Al. 3.) Blanco stemmen worden als niet uitgebracht beschouwd.

(Al. 4.) Bij staking der stemmen over personen beslist het lot, over zaken de stem van den President.

(Al. 5.) Verkiezing bij acclamatie is geoorloofd tenzij schriftelijke stemming verlangd wordt.

(Al. 6.) Tot een wijziging in de Statuten wordt een meerderheid van twee derden der uitgebrachte stemmen vereischt, behoudens de Koninklijke goedkeuring.

WEDSTRIJDEN.

ARTIKEL 21.

(Al. 1.) Behalve de wedstrijden voor de Leden en hunne dames en kinderen onderling, mogen

in een Vereenigingsjaar niet meer dan één Internationale en drie Nationale wedstrijden plaats hebben.

(Al. 2.) De gezamenlijke som der uit te loven prijzen en premiën zullen bij deze laatste Nationale wedstrijden een derde gedeelte der jaarlijksche contributies niet mogen overschrijden.

ARTIKEL 22.

(Al. 1.) Voor alle wedstrijden, door de Vereeniging uitgeschreven, wordt een Jury van beoordeeling benoemd, bestaande uit ten hoogste 12 personen waarvan 4 door het Bestuur uit hun midden aan te wijzen en 8 leden der Vereeniging door de Jaarlijksche Algemeene Vergadering te kiezen.

(Al. 2.) Ieder jaar treden 2 der Leden af, doch zijn dadelijk herkiesbaar.

(Al. 3.) Een Lid van het Bestuur is Voorzitter der Jury.

ARTIKEL 23.

Bestuurderen zijn gerechtigd indien noodig andere Juryleden aan te wijzen dan de in art. 22 benoemde personen; zij moeten echter Lid zijn van eene Vereeniging, aangesloten aan den Nederlandschen Schaatsenrijdersbond.

ONTBINDING.

ARTIKEL 24.

(Al. 1.) Tot ontbinding der Vereeniging vóór den tijd waarvoor zij is aangegaan, kan besloten worden in een alleen daartoe belegde Vergadering, mits met twee derden der uitgebrachte stemmen.

(Al. 2.) De liquidatie vindt plaats overeenkomstig de wet.

ARTIKEL 25.

Den Leden wordt een exemplaar dezer Statuten en van het Huishoudelijk Reglement uitgereikt.

Aldus opgemaakt en vastgesteld in de Jaarlijksche Algemeene Vergadering van 26 October 1914.

C. J. K. VAN AALST, *President.*

J. TER HAAR JR., *Vice-President.*

G. W. A. VAN LAER J.CZN., *1e Secretaris.*

P. C. ANDRÉ DELA PORTE JR., *2e Secretaris.*

J. J. J. LOUËT FEISSER, *1e Penningmeester.*

N. DE BORDES, *2e Penningmeester.*

W. M. VAN SON TOT GELLICUM, *Comm.*

G. J. H. VAN VEEN, „

A. DE STOPPELAAR BLIJDESTEIJN, „

HUISHOUDELIJK REGLEMENT

ARTIKEL 1.

(Al. 1.) Indien men Lid van de „**AMSTERDAMSCH E IJ SCLUB**” wenscht te worden, vult men een formulier in, verkrijgbaar bij het Bestuur.

(Al. 2.) Bij formulier moet aan den Penningmeester worden ingezonden en heeft den volgenden inhoud:

De ondergeteekende:

wonende te:

adres:

wenscht volgens de bepalingen der Statuten en van het Huishoudelijk Reglement Lid te worden van de „**Amsterdamsche IJclub**” en wordt volgens Art. 4 dier Statuten voorgesteld door 3 hieronder genoemde leden:

AMSTERDAM, den

1)
2) Handteekeningen der 3 voorstellers.
3)

Handteekening van den aanvrager:

ARTIKEL 2.

(Al. 1.) Ieder Lid en Donateur (-trice) ontvangt een diploma, dat strikt persoonlijk is, en dat tevens dienst doet als kwitantie.

(Al. 2.) Deze diploma's alsook de Dameskaarten, waarvan de vorm en kleur door het Bestuur worden vastgesteld, moeten op de terreinen der Vereeniging zichtbaar worden gedragen en op aanvraag van Bestuursleden of Commissarissen van Orde worden vertoond.

(Al. 3.) Diploma's, zoowel als dameskaarten, moeten door het Lid worden geteekend.

Ongeteekende diploma's en (of) dameskaarten geven geen toegang.

ARTIKEL 3.

(Al. 1.) Hij, die zich op de terreinen der Vereeniging bevindt en eens anders diploma vertoont, zal door Bestuurderen of Commissarissen van Orde daarvan verwijderd worden.

(Al. 2.) Het betreffende diploma zal door het Bestuur worden ingetrokken.

(Al. 3.) Indien ten deze of in andere opzichten van kwade trouw blijkt, kan het Bestuur eene boete van ten hoogste vijf en twintig gulden opleggen.

ARTIKEL 4.

(Al. 1.) Ieder, die ingevolge Art. 12 der Statuten geïntroduceerd wordt, schrijft, evenals zijn Introducenten, zijn naam in een daartoe bestemd Introductieboek in.

(Al. 2.) Bij het verlaten van het terrein vervalt de Introductie.

ARTIKEL 5.

(Al. 1.) Het Bestuur vergadert zoo dikwijls de President of 3 Bestuursleden dit wenschen en steeds vóór de Jaarlijksche Algemeene Vergadering.

(Al. 2.) Het oproepen tot een Bestuursvergadering geschiedt door den Secretaris.

(Al. 3.) De President leidt alle Vergaderingen.

(Al. 4.) De Vice-President vervangt den President bij diens afwezigheid.

(Al. 5.) De Secretaris houdt de notulen van alle Vergaderingen en zorgt voor het opmaken en verzenden van alle brieven, stukken, rapporten, enz. welke van het Bestuur uitgaan. Hem is voorts de zorg voor het archief opgedragen.

(Al. 6.) Extracten uit de Notulen kunnen door hem afgegeven worden met toestemming van het Bestuur en worden door den Voorzitter met hem voor eensluidend afschrift geteekend.

(Al. 7.) De tweede Secretaris vervangt den Secretaris bij diens afwezigheid en verleent hem zoo noodig bijstand.

(Al. 8.) De Penningmeester is belast met het geldelijk beheer en houdt toezicht over de boekhouding.

(Al. 9.) In de Bestuursvergadering te houden vóór de Jaarlijksche Algemeene Vergadering, doet hij mededeeling van den geheelen finantieelen toestand der Vereeniging en bepaalt hij, in overleg met het Bestuur, de wijze van belegging en bewaring van kapitaal en fondsen.

(Al. 10.) De tweede Penningmeester staat, zoo noodig, den Penningmeester in zijn beheer bij en vervangt hem bij diens afwezigheid.

(Al. 11.) In overleg met het Bestuur verdeelen de 3 Commissarissen de overige werkzaamheden onderling.

ARTIKEL 6.

Van de opzegging van het lidmaatschap ingevolge Art. 8 der Statuten geeft de Penningmeester of de Secretaris een ontvangbewijs af.

ARTIKEL 7.

Commissarissen van Orde worden door het Bestuur uit de Leden gekozen en zijn belast met de handhaving der orde.

ARTIKEL 8.

Op de Algemeene Vergadering liggen door zorg van den Secretaris, steeds één of meerdere presentielijsten gereed, waarop de Leden hunne namen plaatsen.

ARTIKEL 9.

De aanwezige Bestuurderen kunnen, zoo zij het noodig achten, de banen voor de Leden sluiten of beperken. De aanwezige Bestuurderen beslissen gemeenschappelijk over het al of niet sluiten of open stellen der banen.

ARTIKEL 10.

Alleen de kosten ten behoeve der Vereeniging gemaakt zijn voor rekening der Vereeniging.

ARTIKEL 11.

(Al. 1.) Door het Bestuur zal gezorgd worden dat op de terreinen zooveel mogelijk steeds een behoorlijke vestiaire en rijwiel-stalling aanwezig is.

(Al. 2.) Tevens zal het Bestuur zoo mogelijk doen voorzien in hulp bij het aanbinden der schaatsen alsook bij het schaatsenrijden.

(Al. 3.) Een verbandkist voor plotselinge ongevallen zal steeds op de terreinen aanwezig zijn.

(Al. 4.) Een en ander zal overigens door het Bestuur nader worden geregeld.

ARTIKEL 12.

De Secretaris zal zag zorg dragen dat de stukken ter visie op een, den Leden duidelijk vermelde plaats, aanwezig zijn.

ARTIKEL 14.

Het Bestuur kan wijzigingen in dit Reglement maken of bepalingen daaraan toevoegen.

(Zie blz. 119)

BIJLAGE M

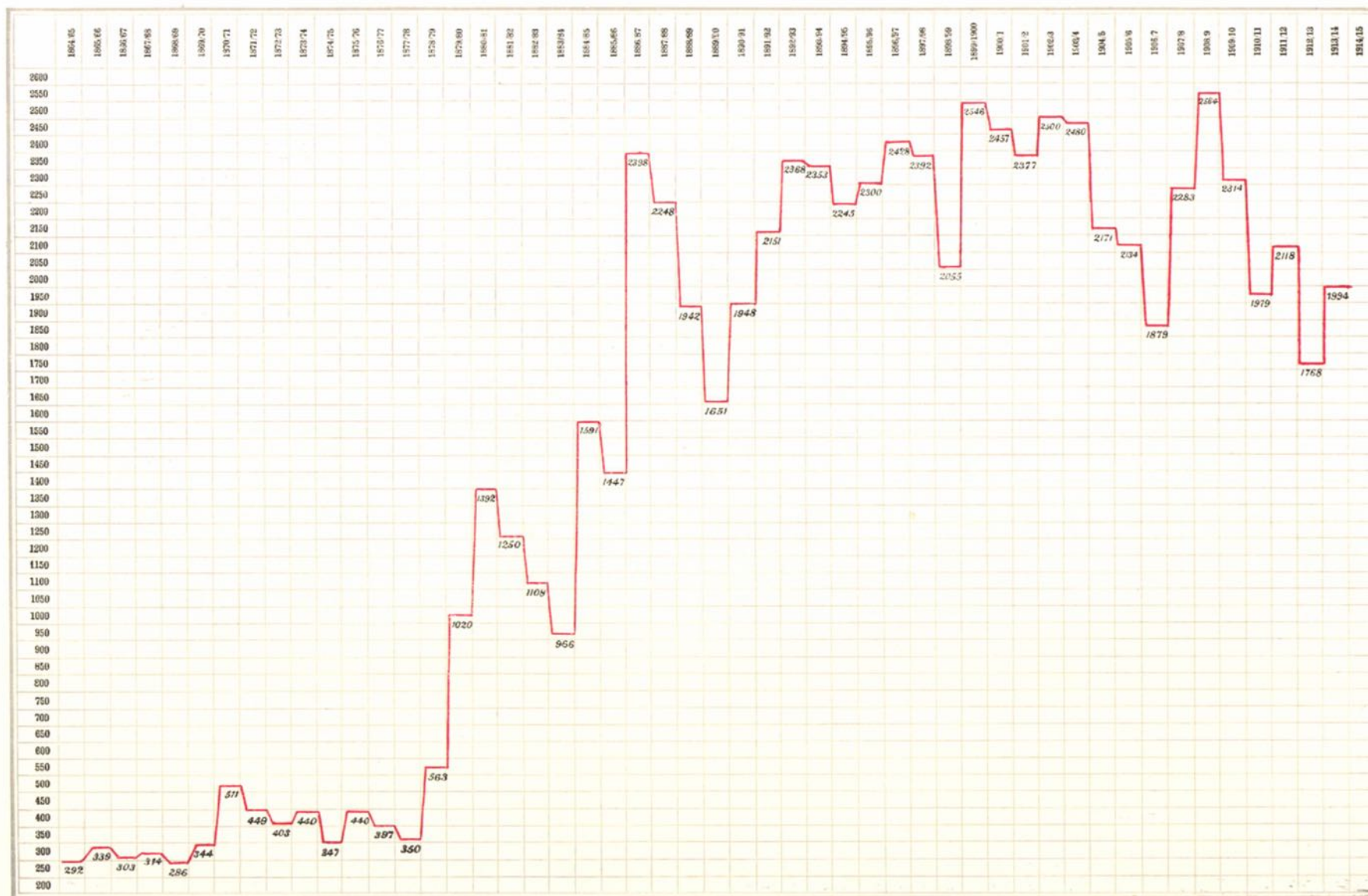
DE OPEENVOLGENDE BESTUURDEREN VAN

JAAR	VOORZITTER	VICE-VOORZITTER	1e SECRETARIS	2e SECRETARIS	1e PENNINGMEESTER	2e PENNINGMEESTER
1864/65	R. Adriani Jr.		J. Louis Kuinders		P. A. Bundten	
1865 66	"		"		"	
1866/67	"		"		A. H. van Bosse	
1867 68	"		"		"	
1868 69	"		"		"	
1869 70	N. Wafelbakker		"		"	
1870/71	"		T. C. Schol		"	
1871/72	"		"		"	
1872 73	"		"		"	
1873/74	"		"		"	
1874/75	"		"		Y. Feenstra	
1875 76	"		"		"	
1876/77	"		Th. A. van den Broek		"	
1877 78	"		"		"	
1878 79	"		"		"	
1879/80	"		"		"	
1880 81	"		"		"	
1881 82	J. G. Engels		L. S. Croockewit		Jac. van Hoorn Jr.	
1882 85	Mr. H. P. Berlage		"		"	
1883 84	"		"		"	
1884 85	"		"		"	
1885 86	"		"		"	
1886 87	"		"		"	
1887 88	"		"		"	
1888 89	"		"		"	
1889 90	"		"		Jules Marchand	
1890 91	"		"		"	
1891/92	"		"		"	
1892 93	"	H. W. Kehrer	"		"	
1893/94	"	"	"		"	
1894 95	"	"	"		"	
1895 96	"	"	B. W. van Vloten		"	
1896 97	"	"	"		"	
1897 98	"	"	"		"	
1898 99	"	"	"		"	
1899 1900	"	"	"		"	
1900 01	"	"	"		"	
1901 02	"	"	"		"	
1902 03	"	F. J. Witteveen	"	G. J. H. van Veen	Joh. C. Zimmerman	J. J. J. Louët Feisser
1903 04	"	"	"	"	"	"
1904/05	B. W. van Vloten	C. A. A. Dudok de Wit	G. J. H. van Veen	H. Raven	"	"
1905 06	"	"	"	"	"	"
1906 07	"	"	"	"	J. J. J. Louët Feisser	D. N. J. Coen Rahder
1907 08	"	"	"	G. W. A. v. Laer JCzn.	"	"
1908 09	"	"	"	"	"	"
1909 10	"	J. H. Scheltema	G. W. A. v. Laer JCzn.	G. C. E. Crone	"	J. ter Haar Jr.
1910 11	"	"	"	"	"	"
1911 12	C. J. K. van Aalst	"	"	"	"	"
1912 13	"	"	"	"	"	"
1913 14	"	"	"	N. de Bordes	"	"
1914 15	"	J. ter Haar Jr.	"	P. C. André de la Porte Jr.	"	N. de Bordes

DE AMSTERDAMSCH E IJSCLUB VAN 1864/1915.

COMMISSARISSEN					EERELEDEN
Aug. M. J. Hendrichs	F. C. Jaski	Y. Feenstra	N. Wafelbakker	N. van der Werff	
"	"	"	"	"	
F. C. Hesterman	"	"	"	"	
"	"	"	"	"	
"	Jhr. C. A. Rutgers v. Rozenburg	"	T. C. Schol	"	
"	"	"	Th. A. van den Broek	"	
Jhr. L. Rutgers v. Rozenburg	"	"	"	"	
"	"	"	"	"	
"	"	"	"	"	
"	"	S. B. Zeverijn	"	"	
"	"	"	"	"	
"	"	"	P. J. Ott de Vries	"	
"	"	"	"	"	
"	"	"	Jhr. H. E. Bicker	J. van Woensel Kooy	
"	"	"	"	Jhr. Mr. F. Hooft Graafland	
"	"	"	"	"	
W. M. van Son tot Gellicum	J. Wurf bain	B. J. Carst	A. J. P. Meijjes	D. Heineken A.Gzn.	
"	"	J. Leembruggen Gz.	"	"	
"	"	"	"	"	
"	"	"	"	"	
"	"	"	Mr. J. Déking Dura	"	
"	"	H. W. Kehrer	"	"	
"	"	"	"	"	
"	Jules Marchand	"	G. M. Titsingh	Karel Muller	
"	W. van Olden	"	"	"	
"	Mr. J. L. Gunning	"	"	"	
"	"	"	"	"	
"	"	Mr. J. W. Alting Mees	"	"	
"	"	"	"	"	
"	"	"	"	"	
"	F. J. Witteveen	A. S. Fransen v. d. Putte	"	"	
"	"	Dr. N. P. Kapteyn	P. Veen Ezn.	"	
"	"	"	"	"	
"	"	"	"	"	
"	"	"	G. J. H. van Veen	"	
"	"	"	"	"	
"	Jules Marchand	"	"	"	
"	Mr. L. L. F. André de la Porte	"	"	"	Jules Marchand
"	"	"	"	"	Mr. H. P. Berlage (overl. 2-9 1908)
"	"	"	"	"	
"	J. H. Scheltema	A. de Stoppelaar Blijdesteyn	"	"	W. M. van Son tot Gellicum
"	"	"	"	"	
"	"	"	"	"	
"	G. J. H. van Veen	"	"	"	
"	"	"	"	"	
"	"	"	"	"	
"	"	"	"	"	B. W. van Vloten
"	"	"	"	"	
"	"	"	"	"	

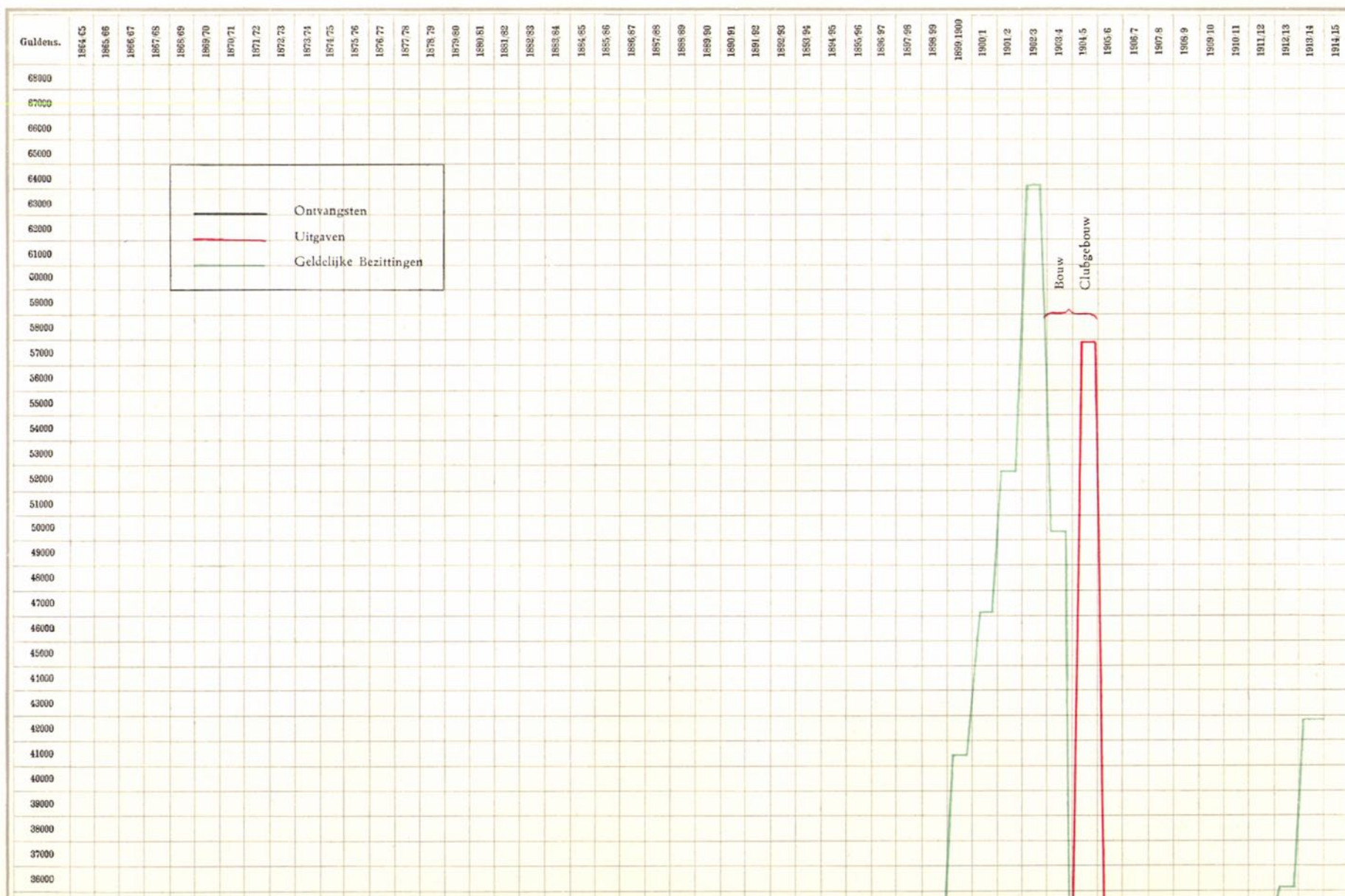
GRAPHISCHE VOORSTELLING VAN HET AANTAL LEDEN VAN DE AMSTERDAMSCH E IJSC LUB,
GEDURENDE DE EERSTE 50 JAREN VAN HAAR BESTAAN, 1864/1914.

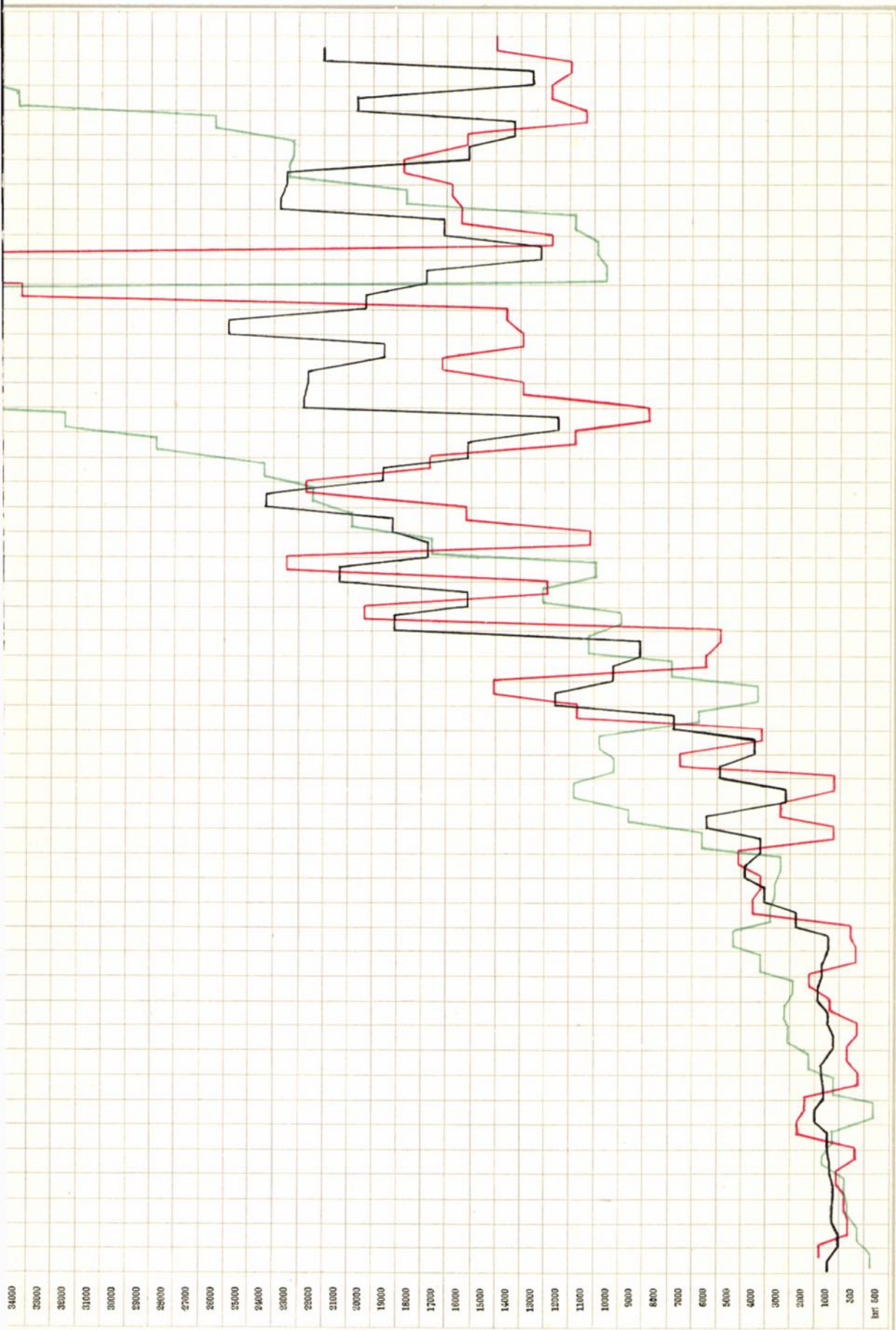

BIJLAGE 0

GRAPHISCHE VOORSTELLING VAN DE ONTVANGSTEN, UITGAVEN EN GELDELIJKE
BEZITTINGEN VAN DE AMSTERDAMSCH E IJSCLUB

171

NAAMREGISTER

(Hierin zijn niet opgenomen de namen, voorkomende in de eerste ledenlijst op blz. 20 v.v. en evenmin die op de graphische tabellen.

De met vette letter gedrukte cijfers verwijzen naar de bladzijden waar de personen zijn afgebeeld.)

	Bladz.		Bladz.
A			
Aa Gzn., P. J. van der	39	Beinen, Auke	30, 32
Aalst, C. J. K. van... 5, 111, 113 , 119, 133 ,	166	Berendsen, J. J.	77
Abspoel, Ant. J.	64	Berg, Arie van den .... 32, 35, 45, 47 , 51,	62
Adriaens, mej. H.	105	Berg, E. W. van den	70
Adriani, Ds. B. J.	17	Berg, J. J. van den	78
Adriani Jr., R. 11, 14, 15 , 17, 18, 23, 25, 95, 133		Berg, Okke van den	32
Aisma, J. H. van	114	Berghuis, S. ... 49, 98 , 112, 113 , 114 , 117, 129	
Altes, mej. M.	64	Berkhoff, W.	116
Alting Mees, Mr. J. W. .... 51, 62, 65 , 73, 142		Berlage, J. G.	45
Altius & Co.	144	Berlage, Mr. H. P. ... 42, 43, 46 , 58, 63, 64,	
Amerongen, mej. J. van	90	65, 70, 74, 78 , 79, 81, 84, 87, 89, 91, 93,	
André de la Porte, C. H.	116	94, 95 , 105, 125, 133 , 151, 153, 155, 159	
André de la Porte, Mr. L. L. F. 89, 95 , 96, 142		Bernhard, G. L. 65, 70, 77, 83	
André de la Porte Jr., P. C. ... 5, 119, 136 ,	166	Bicker, Jhr. H. E. 34, 37, 39, 139	
Ankersmit, (wethouder) Jac.	44	Biemond, C.	116
Ansens, Nic.	63	Biemond, jongeJ. M.	116
Appel, mej. W.	90	Bienfait & Zoon, L.	14
Asselt, G. H. van	67	Blaauboer, C. R.	102
Asser, (Prof.) Mr. T. M. C.	125	Blaauboer, mej. Fr.	101, 102
B			
Backer, F. J.	82, 107, 114	Blaauw, W. H.	33
Baëza, (Gemeente-secretaris) Mr. J. A. 159, 160, 161		Blaauw, G. Y.	153, 159
Balck, Victor	66 , 107	Blaisse, A.	116
Ballentijn, André	75	Blaisse, A. W.	116
Balwé, J. W.	37	Blaisse, J.	116
Bandt, A. den	116	Blancke, B. G. J.	37, 46
Bandt, Mies den	116	Blijdenstein, jongeJ. C.	116
Banning, J. F.	75, 76	Blijdesteyn, A. de Stoppelaar, zie Stoppelaar	
Barnaart, Jhr. A. E. .... 66 , 67, 69, 74, 100		Boeg, jongeJ. L.	116
Bartels, mej. H.	105	Boer, K. de	51
Bazel, K. P. C. de	87	Boer, P. J. de	66, 82
		Boer, W. de	59, 61, 67
		Boersma, K.	62
		Bohn, Dr. O.	66

	Bladz.
Bom, Grietje	32, 33
Boom, E.	105
Boom, mej. S.	105
Boom, mej. J. G. de	70
Booy—Boissevain, Mevr. H. G. de	118
Bordes, N. de	5, 114, 138 , 166
Borneman, P.	70
Bos, A.	114
Bosch, F. F.	36
Bosch Reitz, Ch.	125
Bosse, P.	77, 82
Bosse, A. H. van	23, 136
Bottema, Kerst	32
Bouma Szn., S.	78
Bouman, M. C. J.	75
Braakensiek, Joh.	56
Brandts, Th. L.	98
Brandts, M. W.	34, 45, 74
Breed, Cornelia	101
Breggen, J. H. van der	34, 78
Brieder, F. C. de	122
Brink, mej. Joh. van den	101, 102
Brink, mej. Jansen van den	101
Broek, Th. A. van den .. 28, 31, 35, 37, 39,	93, 124, 135 , 147
Broekmeyer, R. C.	51, 52, 53
Brokendown, schuilnaam van L. A. Couvée.	
Brouwer Ancher, T.	51
Brug, van den	8
Brugge, B. D. H. van	102
Brugman, E.	58
Bruinier, A.	39
Bruinsma, B. G.	50
Bruinsma, P.	45, 47
Bruijn, jonge J. M. Lobry de	116
Bruzelius	67, 68
Bultman, J. J. Ott	58
Bultman, H. F.	58
Bundten, P. A. ... 11, 14, 15 , 18, 23, 33, 40, 136	
Burger	53
Burlingham	45
Buter, H.	51
Buttingha Wichers, Mr. J. van .. zie Wichers	
Bijlsma, F. W.	35

C

Cabos Jr., E.	90
Calkoen, M. C.	42
Carst, B. J.	38, 42, 140
Castelein, M. A.	32
Christmann, F. L.	98
Citters, Burgemeester Jhr. C. van	150

	Bladz.
Cloeck, G.	114
Cock, H. Coertzen de	86
Constant, J.	51
Cooper, G. B.	66
Cordes, C. F.	58
Couvée, G. J. M.	59, 60
Couvée, L. A.	52 , 53, 59, 60, 61
Crommelin, H.	65
Crone, G. C. E.	106, 110, 113 , 114, 136
Croockewit, Jan	86
Croockewit, J. H.	98
Croockewit, L. S. 37, 38, 42, 62, 65 , 73, 78 ,	125, 135 , 151, 153, 155
Crute, Ch.	66
Cunningham, Dr. G.	66

D

Damsté, P. H. R.	67
Dart, jonge J. A.	116
Deckers, mej. M.	105
Dekker, B.	62, 66
Déking Dura, Mr. J.	46 , 48, 51, 141
Delprat	76
Delprat, Mr. G. H. M.	101
Derlage, Simon	32
Diepeveen, B.	51
Diepeveen, C.	51
Digby, Newton	66
Dissel, mej. H. M. Cartier van	70
Dissel, M. C. Cartier van 59, 60, 61, 67, 68, 69,	70
Doets, mej. G. A.	101
Donoghue, Jos. D.	51 , 52, 59, 60, 61
Doornbos, Mr. G.	114
Dort, mej. N. van	102
Doyer, D.	58
Driessen, (Wethouder) Mr. B. H. M.	44
Dros, A. H.	114
Dudok de Wit, C. A. A. ... 58, 62, 85, 91,	95, 99, 100, 106, 126 , 134 , 151
Dudok van Heel, mej. J. P.	102
Dudok van Heel, J. P.	102
Durkens, C.	86
Dijk, Willem van	9
Dijkmans, mej.	64
Dijkstra, jonge J. D.	116
Dijkstra, M.	116
Dwinger, M.	105

E

Eden, (J. J.) Jaap. ... 59, 60, 61 , 64, 65, 66,	67, 68, 69 , 75, 123
Eecen, mej. C. E.	101

	Bladz.
Eerdmans, Mr. P.	45, 55
Eeten, Mr. B. van	66, 67
Eggers, mej. H. W.	90
Eindhoven, mej. C.	101, 102
Eissenlöffel, J. A. A.	77
Engels, J. G.	35, 37, 38, 39, 41, 42, 125, 133
Entjes, G.	65, 66
Elshoven, jongeij. A.	116
Elshoven, Marietje	116
Ericsson, Rudolph	67, 68, 69
Esser, C. F.	102
Esser—de Leeuw, Mevr. J.	101, 102
Estlander, G.	75, 76
Ewig, S.	86

F

Faber, A.	82
Fabius, A. N. J.	72
Feenstra, mej. J.	34, 36
Feenstra, Y.	14, 15, 18, 30, 34, 37, 39, 41, 93, 137, 147
Feisser, J. J. J. Louët	zie Louët
Felling, H. G.	50
Fenenga, B.	59, 61
Fennema, H.	116
Fernim, S. H.	45
Ferwerda, J.	114
Fischer, mej. B.	102
Flines, E. W. de	39
Flines, S. A. de	39
Fock, D. A.	151
Földvary, Tibor	66
Folkers, J.	78
Francken, mej.	83
Fransen van de Putte, A. S.	73, 74, 142
Frederiksen, O.	67, 68, 69
Freytag, G.	82, 87

G

Gelder, N. van	64
Geldorp, van	49
Gelpke, W. H. F.	144
Gemke, G. F.	50
Geraets, mej. C. M.	70
Gerken, Mevr.	34
Giltay	76
Glasbergen, mej.	64
Godager	54
Goedkoop, Gebr.	14
Gorkum, H. van	107, 114
Goudsmit, jongeij. M.	116
Graaf, Glasina de	116

	Bladz.
Graaf, Mies de	116
Grader	30
Green	52
Greive Jr., J. C.	8
Greve, mej. C.	87
Greve, G.	87
Greve, J. C.	75, 78, 79
Grivel, J.	106
Groen, H. J.	116
Groeneveld, Ruempol & Co.	106
Groenewegen	70
Groneman, A. F.	102
Gronert, W.	58, 67, 68, 69
Groot, A. de	29, 31
Groot, Johannes de	33
Groot, Joh. P. de	30
Groote, C. H.	54
Groothertog van Saksen Weimar	79
Gumster, L. van	31
Gunning, Mr. J. L.	55, 73, 141
Gutteling, L. N.	63

H

Haagen, J. A. C. van	102
Haar Jr., J. ter	5, 106, 111, 113, 116, 117, 119, 134, 166
Haar, jongeij. Joh. ter	116
Haas, K. H. de	70
Hacke, jongeij. G.	116
Hacke, J. C.	98
Hacke, Mej.	83
Haeften, F. C. H. van	74, 84, 85
Haeften, mej. J. S.	87
Hagen, Harold	71, 74
Hagen, ten	75
Hanje, H.	51
Hanje, H. J.	51
Hanje, K.	62, 63, 66
Halvorsen, E.	67, 68
Hartkamp, A. Th.	6, 7, 9, 33
Hartogh, K. de	78
Haun	58, 81
Hausbrand, C.	116
Haverman, J.	7
Hazebroek, P. J.	70
Heckman, H.	114
Heemstede Obelt, van, zie Obelt	
Heineken AGzn., D.	38, 42, 51, 55, 81, 140
Heloma, Mr. M. Mz. van	66, 67, 74, 78, 82, 100, 107, 108, 114
Hendrichs, Aug. M. J.	10, 11, 13, 14, 16, 18, 119, 138

	Bladz.
Henny, C.	59, 60
Henny, G.	86
Herfst, J. F. H.	34, 39, 45
Hesseling, A.	30
Hesterman, F. C.	23, 30, 142
Hesterman, G.	98
Heybroek Jr., W.	125
Heynsius, (Wethouder) Dr. C. E.	144
Hille	76
Hille, mej. A.	70
Hoek, H. O.	59
Hoek, P. B.	45
Hoek, H. G. van der	58
Hoek Joh.zn., U. G. van der	50
Hoeker & Zoon	68
Hoekstra, jongeij. G.	116
Hoekstra, S.	116
Hof, Pieter	32, 33
Hofland, A.	116
Holst, Ph.	82
Hommès, Jac.	114
Hooft Graafland, Jhr. Mr. F.	33, 34, 35, 37, 39, 140
Hoogland, A. H.	77
Hoop Scheffer, mej. de	83
Hoorn Jr., Jac. van	38, 53, 125, 137
Hooyskaas, mej. A.	102
Houtman, J. D.	59, 60, 61
Hovy	76
Hoyneck van Papendrecht, A.	75, 78
Hoyneck van Papendrecht, J.	32
Hylkema, S. H.	78
Hyningen, mej. M. van	101
I	
Immink, A.	65
Immink, mej.	83
Ingen, E. van	125
J	
Jacometti, mej.	83
Jager, A. de	31
Jansen, G. W.	58
Jansen, Jetse	12
Janssen, B. A.	59, 60
Jaski, F. C.	11, 14, 16, 18, 25, 138
Jolle, (gemeente=secretaris) Mr. D. B. le.	153, 155
Jonge, P. de	90
Jongeneel van den Bergh, Mevr. J.	101, 102
Jongens, P.	102
Jongens, N.	102
Jonker, Jannetje	33

	Bladz.
Jurrema, J. W.	97
Jurrema, jongeij. J. M.	116
Jurrjens, jongeij. A.	116
Jurrjens, jongeij. C.	116
Jurrjens, G.	51, 52, 54

K

Kaan, mej. A. G.	102
Kaan, mej. M.	101, 102
Kaan, mej. M. G.	101
Kaan=Kaan, mej. F.	101, 102
Kalb, K.	83
Kalf, Martin	29
Kam, Adr.	28
Kampers, N. J.	59, 61
Kan, Prof. Dr. P. Th. L.	114
Kapteyn, Dr. N. P.	74, 89, 95, 96, 142
Kehrer, H. W.	47, 53, 55, 58, 62, 65, 71, 74, 78, 79, 84, 85, 88, 89, 100, 107, 114, 126, 134
Kehrer (Jr.), H. W.	65
Kehrer, Rob.	97
Kingma, B.	47, 51, 52
Kingma, M.	51, 62, 67, 77, 82
Kist, C. A.	64, 78
Klomp, H.	66, 70, 76, 78
Klopper, J. de	45, 150
Knol Bruins, H.	114
Knottenbelt Tjzn., J.	36
Koe, D. J. de	67
Kokadorus	98, 104
Kolff, H.	66, 107, 114
Koning Willem III, Z. M.	10
Koning, C. C. J. de	89
Koningin=Moeder, H. M. de	79
Koningin Wilhelmina, H. M.	79
Kooistra, Jacob	32
Koomans, H. W.	36, 37
Koopman, mej.	64
Koorendijk	26
Kop	70
Korver, mej. G.	101
Korthals Altes, M.	82
Kothen, Baronesse de	102
Kroese, W. F.	57, 79
Kuinders, E.	65
Kuinders, J. Louis	11, 12, 14, 15, 18, 28, 49, 124, 125, 135
Küpfer, W. A.	34, 35, 36, 45, 48, 63
Kuyper, Dr. A.	98
Kuyper, M.	97
Kuyper van Harpen, P. J. H.	98

L.

Laer JCzn., G. W. A.	5, 6, 99, 106, 107, 112, 113 , 114 , 117 , 127, 135 ,	166
Lagay		70
Lageman Jr., D.		90
Land, Mr. A. A.		155
Lange, J. de		50
Lanschot, A. W. J. van		79
Lautenbach, E.		102
Leembruggen Gzn., J.	42, 46 , 47, 141	
Leeners, J.		116
Leeuwen, W. H.		38
Leeuwen, Burgemeester Mr. (Dr.) W. F. van	89, 91, 99, 104, 159,	160
Leeuwerke, H. H.		114
Lely, D.		45
Lette van Oostvoorne—van Son tot Gellicum,	Mevr. 78 ,	85
Leveday, W.		52
Lier, G. L. van		64
Limburg Stirum, E. L. Graaf van		66
Linden, H. van der		63, 64
Lippits, M. J. E.	88, 90,	95
Lochem, mej. G. H. van		101
Loghem, W. van		102
Loman Jr., A. D.		54
Lomars, L. D. C.		102
Loo, P. van		116
Loon, C. van		86
Lorrain, A. le		70
Los, mej. A. J.	101, 102,	
Los, E. J.		102
Louët Feisser, J. J. J.	5, 85, 94, 95 , 98 ,	
	105, 111, 113 , 117 , 119, 137 ,	168
Lutterat, Jb.		114

M

Manen, mej. F. van		101
Marchand, Jules.	51, 53, 62, 65 , 74, 79, 89,	
	125, 137	
Mark, D. van der	70, 77,	90
Mayer		97
Meer, Saakje van der		27
Meinesz, Burgemeester Mr. S. A. Vening,	8, 153,	155
Mensen, J.		70
Merkelbach, S.		65
Meulen, jongej. M. van der		116
Meurer, J.		116
Meursing, A. H.		39
Mey, J. C. v. d.		125

Meyjes, A. J. P.	36, 38, 45, 46, 140
Mink, J. P.	34, 39
Moes, jongej. E.	116
Mol, de Erven	106
Molen, ter	82
Molen, E. J. ter	77
Molkenboer, Antoon	72
Mulder, J. G. W. A.	82
Mulier, Willem (W. J. H.)	59, 66 , 67, 68
Muller, H.	86
Muller, Karel	51, 65, 74, 141
Musschart, C. H. F.	63
Mynssen & Co.	43, 50

N

Nauta Peters, M.	105
Neufville, Mr. J. de	144, 147, 148, 149
Neyenhoff, jongej. B. van	116
Nibbrig, F. Hart	63
Nibbrig, H. Hart	64
Nienhuys, G. J.	58
Nierstrasz, D. M.	86
Nievervaart, A. C. van	101
Nolles, D.	14, 16 , 18
Noordhoff, P.	100
Noorduyn, P. J. W.	98
Norseng	54
Nysingh, Mr. J. L.	114

O

Obelt, C. van Heemstede	14
Oever, H. ten	66, 70
Olden, W. van	53, 55 141
Oldigs, J.	58
Oolgaardt, C. S.	39
Oord, C. van de	51
Oosterom, H. van	77, 82
Oostveen, A. J. van	33
Osenga, H.	24
Osieck, H.	65
Osinga, Anna	30
Otto, mej. E.	36
Otto, mej. D. F.	70
Out, D. P.	86
Out, Jan	97
Out, Johan	97
Overwater, J. C.	82

P

Paleologo, B. H. S.	45
Pander, K.	52 , 53 , 54, 59, 60, 61, 67, 68
Panshin, von	51 , 52, 54

	Bladz.
Pape, P. V.	77
Pennink, J. M. K.	105
Peters, Ant. J.	63
Peters, J.	63
Peters, L.	63, 64
Petersen	67, 68, 69
Plaats, Dr. van der	49
Platte, Rienk.	8, 27
Plet, A. F. J.	98
Plet, P.	34, 37, 45
Plett, N.	102
Pleyter, J.	65
Ploos van Amstel, Dr. J. P. de Bruïne	110
Poepjes, J.	82
Poepjes, L.	82
Poense, J.	116
Ponstijn, Barend	13
Pos, mej. J.	64
Posthuma, E. G.	64
Posthuma, mej. G. L.	64
Postma, D.	45
Postma, Imtjen	27
Prins Hendrik der Nederlanden (de oudere) ..	10
Prins von Wied.	79
Prinses von Wied	79
Pull, A. M.	114

R

Raamsdonk, jonge J. M. van	116
Rahder, D. N. J. Coen ...	96, 98, 105, 106, 138
Rahusen, A. E.	116
Rahusen, Mr. E. N.	39
Raven, Henri.	91, 96, 99, 136
Ravestein, J.	102
Rauwenhoff, F. C.	116
Reeling Brouwer, G.	114
Reuchlin, Jhr. P. A.	114
Rinke, Jan.	104
Rinkel, mej. G.	87
Rinkema, Meike.	30
Rittershaus, P. G.	87
Rodenhuis Jr., Y.	67
Roelfstra, H. J.	26
Röell, Burgemeester Jhr. Mr. Dr. A.	161
Roeloffzen, G.	70
Romkema Uzn., H.	78
Roorda	27, 28
Rose, mej. J.	64
Rossum, van	50
Ruitinga, P.	50
Ruitinga, S.	50, 53

	Bladz.
Rutgers van Rozenburg, Jhr. C. A.	25, 34, 37, 93, 139, 145
Rutgers van Rozenburg, Jhr. L.	30, 34, 37, 139, 145
Ryckevorssel, B. A. E. J. van	59, 60
Rypkema, J.	35, 39

S

Salis, G. D. Baron de 53, 54, 55, 100, 122, 123	123
Salm GBzn., A.	87
Salzen, von	67, 68, 69
Sanders, Th.	81
Sante, mej. J. van	101, 102
Santen, M. J. P. van	81, 97
Sarphati, Dr. S.	10
Schaap, Jouke	30, 32
Schade, Alb.	53
Schade van Westrum, A. W.	86
Schalekamp, H. C. S.	39
Schalkwijk, K.	86
Scheltema, J. H. 96, 97, 106, 111, 112, 113,	119, 134
Schepper, J. de	98
Scherpenzeel, mej. A. L.	36
Schilling, F.	58
Schilling, G. A.	82
Schilstra, J.	78, 82
Schilstra, S.	82
Schipper Jr., A.	70
Schoeman, N. J.	87
Schoenmaker, J.	67
Schol, T. C. ...	25, 28, 31, 93, 124, 125, 135, 143
Scholten, Ed.	83
Schoon, M. C.	39
Schöning, E.	107
Schorer, Jhr. Mr. J. W. M.	155
Schröder, A. C.	58
Schröder, J. G.	58
Schröder, J. Herman	125
Schröder, W.	48
Schuler, G.	59
Schut, H.	39
Schutter, Dr. J. A.	89, 94, 100, 107, 114
Schwarz, O.	108
Sears, J. N.	125
See, G.	51
Semeins, mej. C. A.	102
Semeins, K. E.	102
Seyler, P. Julius	75
Siemens, mej. F. J.	101
Slege, jonge J. S.	116
Slichtenbree, E. C.	102

	Bladz.
Sluyterman, (Prof.) T. K. L.....	68
Smart, J.	45, 51,
Smidt, mej. M.	90
Sminia, Jhr. H. (van Baerd) van 67, 68, 69, 114	
Smithuysen	70
Smits, Jac.	77
Smits, H.	77, 82
Smits, P.	77
Smittou, H. L.	86
Snuyff, S.	110
Solkes	76
Son tot Gellicum, D. van	76, 82, 86
Son tot Gellicum, J. van	77
Son tot Gellicum, mej. N. van.....	83, 87
Son tot Gellicum, W. van	82
Son tot Gellicum, W. M. van. .5, 6, 37, 38, 43, 45, 46 , 50, 55, 58, 65 , 66 , 67, 74, 78 , 79, 80, 84, 91, 95 , 96, 98 , 99, 100, 106, 107, 110, 113 , 114 , 123, 126, 127 , 128, 129, 140 , 166	
Son van Gellicum, L. van	34, 65 , 74, 97
Sonneman.....	44, 45
Spanje, mej. G. van	101, 102
Springer, Jan	87
Staal, F.	64
Staden, P. J. van	57 , 113
Stähle, J.	66
Stark, J. M.	114
Stelling, J. H.	83
Sterneberg	64
Stille, C. W.	9, 10
Stoffel, Dr. A.	102
Stoffel, mej. A. M.	102
Stoffel Pzn., P.	114
Stoffel, mej. R.	101, 102
Stoppelaar Blijdesteyn, A. de ... 5, 96, 106, 112, 113, 142 , 166	
Stroeve Jzn., J.	74
Stroeve, J. E.	33
Stuart, Mr. Th.	118
Stuller, Ladislaus	66
Stutterheim	29
Suyver, J. J.	66

T

Taylor, J.	125
Tebbutt, C. G.	50, 52, 59 , 66
Terpstra Szn., G. W.	78, 79
Terwey, mej. F. Sickerman	70
Tex, Burgemeester Jhr. Mr. C. J. A. den 31, 124, 145, 146, 147	
Thiebout, C. H.	102

	Bladz.
Tjebbes	26
Tienhoven, Burgemeester Mr. G. van 148, 149	
Tienhoven, jonge. S. van	110
Tilanus, E.	64
Timmer & Fürstner.....	50
Titsingh, G. M.	51, 74, 141
Tollenaar, Nico	86
Treub, (wethouder) Mr. M. W. F.	71, 72
Trigt, mej. M. G. E. van	101

U

Unterborg, Aug.	59, 60, 61
----------------------	------------

V

Veder, Mr. W. R.	6
Veen Ezn., P.	74, 78 , 81, 142
Veen, jonge. Th.	116
Veen, Cornelis van	12
Veen, G. J. H. van	5, 81, 84, 91, 95 , 99, 105, 110, 114, 135 , 166
Veere, P.	105
Venema, C. A.	50, 53
Venema, P. C.	50
Venema, S. P.	50, 53
Venema, W.	51
Veninga, T. B.	47
Veldhuis, Bern. J.	118
Verkaik, N.	75
Vermeer, Mr. C.	101, 107, 114
Verschuur, A.	78
Versluys, Jhr. A. van Reigersberg	74
Verster, J. F. L. de Balbian.....	5, 6
Vervoort	68, 69
Veth, J.	39
Vethake, Th. P.	53, 58
Vettewinkel, D. H.	39
Viehoff, mej. M.	101
Visser, W. C.	114
Vliet, J. van	102
Vliet & Nieuwstadt, van der.....	90
Vloten, mej. van	83
Vloten, B. W. van	51, 73, 74, 85, 88, 89, 91, 93, 94, 95 , 99, 100, 102, 105, 108, 110, 111, 114 , 126, 133 , 159
Vlug, A.	58
Vogel, W. J.	86
Voort & Zoon, Wed. van der	14
Vollenhoven, W. J. van.....	94, 107, 114
Vorst, M.	116
Vorstius—Dubourcq, Mevr.	78 , 83
Vries, B. A. de	63
Vries, C. de	116
Vries, D. P. de	50

	Bladz.
Vries, Jan de	86
Vries, jonge. M. de	116
Vries, Wiebe (of Wybe) de	47, 51, 62, 63
Vries, J. J. Ott de	39
Vries, P. J. Ott de	139, 145
Vulsma, J.	50, 58
Vulsma, N.	24, 26, 27, 28, 29, 31, 34, 48

W

Wafelbakker, N. 11, 17, 25, 26, 27, 30, 31, 34, 35, 37, 39, 40, 42, 48, 71, 93, 124, 133 ,	143, 145
Wagener, J.	87
Waller, M. J.	47
Wallien, T.	86
Wartena, Jen	53
Weetjen, L. H.	111
Wegman	29
Well, mej. A. W. van der	70
Wels, J.	82
Wely, van	67, 68, 69
Werff, N. van der 11, 14, 16 , 18, 23, 34, 138 , 142,	145
Werner, Carl	48, 58
Wester, R.	62
Westerhof, N.	82
Westerman Jr., Mr. H.	84

	Bladz.
Westra, P.	51
Weyerman, jonge. J.	116
Wichers, Mr. J. van Buttingha 36, 55 , 100, 122	39
Wilde, F. W.	64
Willink, J.	116
Wilpe, jonge. J. van	76
Witteveen	73, 78 , 85, 91, 134
Witteveen, F. J.	65
Wittop, D. H.	70
Wittop Koning, A. R.	34, 35, 139
Woensel Kooy, J. van	38, 51, 140
Wurfain, J.	

Z

Zand—Lochem, mevr. van	101
Zee, Renke van der	45, 46
Zeegers, F.	48
Zeilstra	70
Zeverijn, S. B.	30, 34, 36, 37, 38, 39, 139
Zigeler, G.	37
Zimmerman, Joh. C. 84, 85, 89, 94, 95 , 96, 137	98
Zimmerman, J. C. J.	85
Zimmerman—Van Dusseldorp, mevr.	82
Zijlstra, Tjalke	47
Zijlstra, W. H.	82
Zwakenberg.	

INHOUD

	Bladz.
OPDRACHT VAN HET BESTUUR AAN DE LEDEN	5
INLEIDING VAN DEN SCHRIJVER	6
HOOFDSTUKKEN	
I. DE OPRICHTING (1864—1865)	7
PORTRETTEEN VAN DE ACHT OPRICHTERS	15 en 16
OPROEPING EN CONCEPTWET	18 en 19
DE EERSTE LEDENLIJST	20
II. HET EERSTE TIJDVAK NA DE OPRICHTING (1865—1881)	23
III. DE OMWENTELING EN DE VOLGENDE JAREN (1881—1890)	37
IV. HET TIJDPERK VAN DEN STRENGEN WINTER EN DE GROOTE WEDSTRIJDEN, TOT HET 40JARIG BESTAAN (1890—1904)	57
V. HET NIEUWE CLUBGEBOUW. DE LAATSTE TIEN JAREN (1904—1914)	92
VI. NABETRACHTING	120
HET BESTUUR VAN 1864—1914 (PORTRETTEENREEKS)	133
BIJLAGEN	
A. BETREFFENDE DE BAAN SINGELGRACHT TUSSCHEN DE LEIDSCHEN EN DE WETERINGEN BARRIÈRE (1870)	143
B. ID. ID. SINGELGRACHT ACHTER DE ORANJENASSAU KAZERNE (1876)	144
C. (A EN B). BURGEMEESTER DEN TEX VERBIEDT EEN WEDSTRIJD BIJ DOOI ...	145 en 146
D. ID. ID. HEERENGRACHT TUSSCHEN REGULIERSGRACHT EN LEIDSCHESTRAAT (1879)	147
E (A). VERGUNNING VOOR HET TERREIN „ACHTER DE P. C. HOOFSTRAAT” (1880) ..	148
(B). AANVULLING VAN DE VOORGAANDE (1881)	149
F. VERGUNNING VAN DEN BURGEMEESTER VAN NIEUWERAMSTEL VOOR DE VIJVERS IN HET WILLEMSPARK (1884)	150
G. HET HUURCONTRACT MET DE AMSTERDAMSCHEN SPORTCLUB (1890)	151

	Bladz.
H (A). HET TERREIN ACHTER HET RIJKSMUSEUM (1894—1895).....	152
(B). EXTRACT UIT DE NOTULEN VAN DEN GEMEENTERAAD	154
I (A). HUURCONTRACT MET DE STAD (1904—1905).....	156
(B). BRIEF VAN HET GEMEENTEBESTUUR OVER HET CLUBGEBOUW	160
J. DE BELGISCHE VLUCHTELINGEN IN HET CLUBGEBOUW (2 Nov. 1914).....	161
K. DE NIEUWE STATUTEN (28 Nov. 1914).....	162
L. ZITTINGSDUUR VAN DE VERSCHILLENDE BESTUURSLEDEN VAN DE AMSTERDAMSCH IJSCLUB, GEDURENDE DE EERSTE 50 JAREN VAN HAAR BESTAAN, 1864—1914 ..	169
M. DE OPEENVOLGENDE BESTUURDERS VAN DE AMSTERDAMSCH IJSCLUB.....	170, 171
N. GRAPHISCHE VOORSTELLING VAN HET AANTAL LEDEN VAN DE AMSTERDAMSCH IJSCLUB, 1864—1914.....	173
O. GRAPHISCHE VOORSTELLING VAN DE ONTVANGSTEN, UITGAVEN EN GELDELIJKE BEZITTINGEN VAN DE AMSTERDAMSCH IJSCLUB	174, 175
NAAMREGISTER	177
INHOUD	185

VERBETERINGEN EN AANVULLINGEN

Op blz. 25, r. 9 v. o. staat: F. C., lees: T. C. SCHOL.

„ „ 49, r. 5 na de witte regels staat: het (ledental) had het ongekende en trouwens later nooit overtroffen cijfer... Men leze: nauwelijks ooit overtroffen, enz.

„ „ 57. In de tweede alinea moet verwezen naar Bijlage G.

„ „ 72, r. 2 v. b. staat: dat er niets meer; lees: dat men niets meer van den fiscus hoorde.

„ „ 119, r. 6 v. b. „ : de voornaamste zijn, lees:... is de volgende.

Aan het slot van het geschrevene over den jaarkring 1875—1876, op blz. 31, gelieve men te lezen: De Heer P. J. OTT DE VRIES werd als nieuwe commissaris gekozen. Voorts de drie voorlaatste regels op blz. 34 zoodanig, dat de Heeren Jhr. H. E. BICKER en J. VAN WOENSEL KOOY als nieuwe commissarissen in de plaats traden van de Heeren N. VAN DER WERFF en P. J. OTT DE VRIES. Laatstgenoemde was n.l. in dat jaar, 1879, overleden.

Deze omissie moet beschouwd worden als een gevolg van onvoldoende gegevens omtrent het eerste tijdvak. Zij werd te laat ontdekt om in den tekst nog te worden hersteld.

De omslag van dit boek is ontworpen door L. W. R. WENCKEBACH.